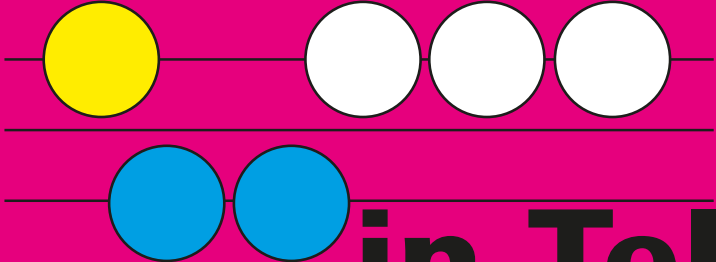

Kinderrechten als basis voor lokaal jeugdbeleid

Kinderen

in Tel

Databoek 2014

redactie
Majone Steketee
Bas Tierolf
Jodi Mak

Maart 2014

Kinderen in Tel Databoek 2014

Kinderrechten als basis voor lokaal jeugdbeleid

Verwey-Jonker Instituut

Redactie:
Majone Steketee
Bas Tierolf
Jodi Mak

Februari 2014

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	5
Deel 1: Kinderen in Tel	9
A. De resultaten van 2011 en 2012	9
B. Wijkscore	26
C. Methodische verantwoording van de indicatorenkeuze	32
D. Definiëring en afbakening indicatoren	36
E. Betrokken organisaties en fondsen bij Kinderen In Tel	41
Deel 2: Het landelijke beeld	43
THEMA: Gezondheid	45
THEMA: Jeugdcriminaliteit	53
THEMA: Jeugdwerkloosheid	58
THEMA: Jeugdzorg	61
THEMA: Kinderen in achterstandswijken	66
THEMA: Kinderen in armoede	71
THEMA: Kindermishandeling	75
THEMA: Onderwijs	80
THEMA: Tienermoeders	86
THEMA: Kinderen met een handicap	91
THEMA: Jeugdparticipatie	95
Bijlagen	
1A: Overzichtstabel scores provincies 2011	101
1B: Overzichtstabel scores provincies 2012	101
2: Scores 2011 per gemeente per indicator	102
3: Scores 2012 per gemeente per indicator	113

Voorwoord

Nederlandse kinderen zijn over het algemeen gezond en gelukkig. Slechts een kleine groep kinderen, zo'n 300.000, heeft extra bescherming, aandacht en steun nodig. Die kinderen wonen verspreid over heel Nederland. Het *Databoek Kinderen in Tel 2014* laat zien in welke Nederlandse gemeenten er positieve ontwikkelingen zijn, maar ook waar de verschillen in leefsituatie zitten. Voor alle gemeenten en provincies in Nederland, grotendeels zelfs tot op wijkniveau, worden in voorliggend databoek de gegevens uit 2011 en 2012 vergeleken. Daardoor ontstaat een helder beeld van het welzijn van kinderen en jongeren op lokaal niveau. De bij Kinderen in Tel betrokken organisaties voelen de noodzaak om hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen om bestuurders, beleidsmakers en belangenorganisaties via Kinderen in Tel cijfers te laten zien over de situatie van kinderen in hun gemeenten, wijken en provincies. Dat stimuleert de discussie om een goed en innovatief lokaal jeugdbeleid te voeren.

In deze editie is de indicator Speelruimte vervangen door de indicator Kinderen met een handicap. De indicatoren van Kinderen in Tel zijn gebaseerd op het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, het VN-Kinderrechtenverdrag. Vanaf 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor alle ondersteuning, hulp en zorg voor de jeugd (en hun ouders) en de financiering daarvan. De gemeenten krijgen door de stelselherziening de zware verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat alle kinderen en jongeren in hun gemeenten de juiste hulp en ondersteuning krijgen. De gegevens uit het *Databoek Kinderen in Tel 2014* bieden gemeenten daarbij een handvat. Bestuurders en beleidsambtenaren kunnen de gegevens benutten bij de totstandkoming van lokaal beleid, gestoeld op rechten van kinderen, zodat jongeren en kinderen zich goed kunnen ontwikkelen. Het Verwey-Jonker Instituut is als onafhankelijk onderzoeksinstituut verantwoordelijk voor het verzamelen en verwerken van de statistische data en realiseert het Databoek Kinderen in Tel.

Het Databoek Kinderen in Tel verschijnt dit jaar voor de zevende keer. Kinderen in Tel meet sinds 2006 de leefsituatie van kinderen en jongeren in de Nederlandse gemeenten. Het *Databoek Kinderen in Tel 2014* laat de positieve ontwikkelingen zien maar ook de verschillen tussen de leefsituaties van kinderen in de Nederlandse gemeenten. Het *Databoek Kinderen in Tel 2014* toont dat in de afgelopen jaren positieve dalende trends te noteren zijn voor jeugdcriminaliteit, tienermoeders en kinderen in de jeugdzorg. Maar tegelijkertijd is het aantal kinderen dat in armoede leeft gestegen naar 197.380 in 2012 en is het aantal kinderen in achterstandswijken sinds 2000 gestegen met 20%. Deze ontwikkelingen kunnen leiden tot een groter risico op kindermishandeling.

Kinderen in Tel en het Kinderrechtencollectief

Kinderen in Tel is een werkgroep van het Kinderrechtencollectief. Het Kinderrechtencollectief is een coalitie die zich inzet voor een betere naleving van de rechten van kinderen op nationaal niveau en bestaat uit Defence for Children, UNICEF Nederland, Stichting Kinderpostzegels Nederland, Jantje Beton, Augeo Foundation, Bernard van Leer Foundation, NJR, Ieder(in) (voorheen CG-Raad), Terre des Hommes, met als adviseur het Nederlands Jeugdinstituut. Het Kinderrechtencollectief heeft als missie ervoor te zorgen dat het VN-Kinderrechtenverdrag volledig wordt geïmplementeerd in het beleid van de centrale overheid. Daartoe brengt het Kinderrechtencollectief rapportages uit, zoals de ngo-rapportage aan het VN-Comité voor de Rechten van het Kind, waarbij de werking van het VN-Kinderrechtenverdrag in Nederland wordt geanalyseerd. De Nederlandse regering wordt door het VN-Comité voor de Rechten van het Kind uitgenodigd om hierover verantwoording af te leggen. Het Kinderrechtencollectief en de NJR, die betrokken is bij de jongerenrapportage over kinderrechten in Nederland, maken deel uit van dit proces.

We zijn verheugd dat belangenbehartigende organisaties opnieuw hun krachten gebundeld hebben om met Kinderen in Tel een sterke impuls te geven aan de dialoog tussen belangenbehartigingsorganisaties en beleidsmakers. De stimulans die hiervan uitgaat, dient het doel van Kinderen in Tel: het verbeteren van het welzijn en de ontwikkelingskansen van kinderen, in het bijzonder die van de meest kwetsbare groepen.

Kinderen in Tel is een gezamenlijk project van verschillende belangenbehartigingsorganisaties. Zonder de bevlogen inzet van deze belangenbehartigers is de totstandkoming en vooral de lobby op basis van de gegevens niet mogelijk. We willen dan ook alle personen die bij de totstandkoming van Kinderen in Tel betrokken waren, bedanken voor hun inzet.

Jeanet van de Korput, Bernard van Leer Foundation

Anne Koning, Jantje Beton

Channa Al, Augeo Foundation

Karin Matthijsse, Stichting Kinderpostzegels Nederland

Majorie Kaandorp, Sabine de Jong en Karin Kloosterboer, UNICEF Nederland

Majone Steketee, Bas Tierolf en Jodi Mak, Verwey-Jonker Instituut

Daniëlle de Jong, Defence for Children

De financiers van Kinderen in Tel 2014

Bernard van Leer Foundation

Jantje Beton

Augeo Foundation

Stichting Kinderpostzegels Nederland

UNICEF Nederland

NSGK (Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind)

Johanna KinderFonds

Namens alle betrokkenen,

Aloys van Rest, directeur Defence for Children, voorzitter van het
Kinderrechtencollectief

Deel 1: Kinderen in Tel

A. De resultaten van 2011 en 2012

Dit jaar presenteren we gegevens van het zevende databoek Kinderen in Tel 2014. In de cijfers van Kinderen in Tel 2012 werden de gevolgen van de economische crisis al enigszins zichtbaar. Maar waar we in de voorgaande jaren een trend constateerden dat de leefomstandigheden van kinderen verbeterden, is dit niet meer het geval. We zien dat het aantal kinderen dat in armoede leeft toeneemt doordat er steeds meer gezinnen van een bijstandsuitkering afhankelijk zijn. Ook stijgt de jeugdwerkloosheid. Deze negatieve gevolgen van de crisis zijn het sterkst merkbaar in de grote steden, maar ook in bepaalde regio's van Nederland die van oudsher al te kampen hebben met slechtere leefomstandigheden voor kinderen. Nog steeds is er in gebieden in Noord Nederland en met name Oost Groningen en Zuid Limburg vaker sprake van hogere werkloosheid, meer armoede, en meer kinderen die in een achterstandswijk wonen. Dit vraagt om een gebiedsgericht beleid waarin de gemeenten een belangrijke rol vervullen, zeker gezien de decentralisaties

die gaande zijn op het terrein van de WMO, zorg, jeugdzorg en participatiewet.

Toch zijn er ook positieve trends zichtbaar, met name in de gezondheid van kinderen. Er zijn minder kinderen met een indicatie jeugdzorg en AWBZ geïndiceerde zorg. Daarnaast is het aantal zuigelingen dat in het eerste levensjaar overlijdt, gedaald. Ook wat betreft de kindersterfte zien we over de jaren een gestage afname van het aantal kinderen dat voor hun vijftiende levensjaar overlijdt.

Nieuw dit jaar is de indicator 'kinderen met een handicap': *het percentage kinderen met een handicap van nul tot achttien jaar dat gebruik heeft gemaakt van specialistische zorg of voorzieningen*. In opdracht van het Fonds Verstandelijk Gehandicapten, het Revalidatiefonds, NSGK (Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind) en het Johanna KinderFonds zijn alle kinderen met een handicap per gemeente geïnventariseerd. Ook is er een onderbouwde inschatting gemaakt van het totaal aantal kinderen met een handicap in heel Nederland. Veel gemeenten weten niet hoeveel kinderen met een handicap hun gemeente telt. Toch krijgen

juist gemeenten een steeds grotere rol toebedacht in zowel de jeugdzorg als de zorg voor gehandicapten (Participatiewet (2015), Jeugdwet (2015), Passend onderwijs (2014)). Vanuit die achtergrond vindt Kinderen in Tel het belangrijk om zo goed mogelijk inzicht te geven in het aantal kinderen met een handicap in gemeenten. Deze cijfermatige achtergrond kunnen gemeenten die werken aan een participatiebevorderend beleid, gebruiken bij het realiseren van goede voorzieningen voor spelen, sporten, de toegang tot vervoer, onderwijs en cultuur. Kinderen in Tel geeft met deze gegevens een voorzet aan gemeenten om beleid te voeren dat bijdraagt aan de participatie van kinderen met een handicap. Gemeenten hebben er ook belang bij om de groep kinderen met een handicap in beeld te krijgen en te houden.

Gezondheidszorg

Als het gaat om gezondheid hebben kinderen het recht op het hoogst haalbare niveau van lichamelijke en geestelijke gezondheid. De Staat der Nederlanden streeft de verwezenlijking van dit recht na en neemt passende maatregelen met name om de baby- en kindersterfte te verminderen. In Kinderen in Tel worden daarom de gegevens van zuigelingen- en kindersterfte meegenomen als indicator. In 2011 overleden er 589 kinderen in het eerste levensjaar. Dat zijn 3,27 zuigelingen per 1000 levendgeborenen. In 2012 blijft dit ongeveer gelijk met een promillage van 3,29. Dit betekent een vermindering van 38% ten opzichte van het eerste jaar waarover wij de gegevens hebben, namelijk 1998.

Tot 1992 had Nederland internationaal een goede score als het ging om zuigelingensterfte. Daarna zakten we tot onder het gemiddelde van de in totaal 28 Europese landen. Enkele verklaringen voor de hoge zuigelingensterfte in Nederland zijn bijvoorbeeld de relatief hoge leeftijd van moeders bij de geboorte van hun eerste kind en de daarmee samenhangende verhoogde kans op meerlingengeboortes.

Een andere oorzaak betreft het roken van aanstaande moeders. Een aantal risicofactoren voor sterfte rond de geboorte is niet of moeilijk beïnvloedbaar, maar risicofactoren zoals overgewicht, roken en de leeftijd waarop vrouwen hun eerste kind krijgen, zijn in principe beïnvloedbaar. Daarnaast beïnvloeden sociaal economische factoren en bepaalde zorgfactoren, zoals betere opsporing van groeivertraging, keuzes rond prenatale screening en de opvang van extreem vroeggeboren kinderen, de perinatale sterfte. Meer aandacht is er de laatste jaren ook voor de interne audits waarbij sterfgevallen besproken worden om na te gaan hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden. Deze maatregelen lijken effectief te zijn. In Rotterdam heeft men van oudsher een hoge zuigelingensterfte. Daar is een gerichte aanpak ontwikkeld om dit terug te dringen, zoals gerichte aandacht voor de leefstijl van zwangere vrouwen door voorlichters uit de eigen etnische groep; advisering van verloskundigen hoe gezond zwanger te worden; informatie op internet voor hulpverleners en ouders (www.zwangerwijzer.nl); geboortecentra waar vrouwen rustig en veilig kunnen bevallen en ook is de eigen bijdrage voor de kraamzorg geschrapt. Deze aanpak lijkt te werken, want het aantal baby's dat de laatste twee jaar is gestorven in Rotterdam is met een derde afgenomen ten opzichte van 2010. Een aantal gemeenten waaronder Schiedam heeft nu deze aanpak overgenomen.

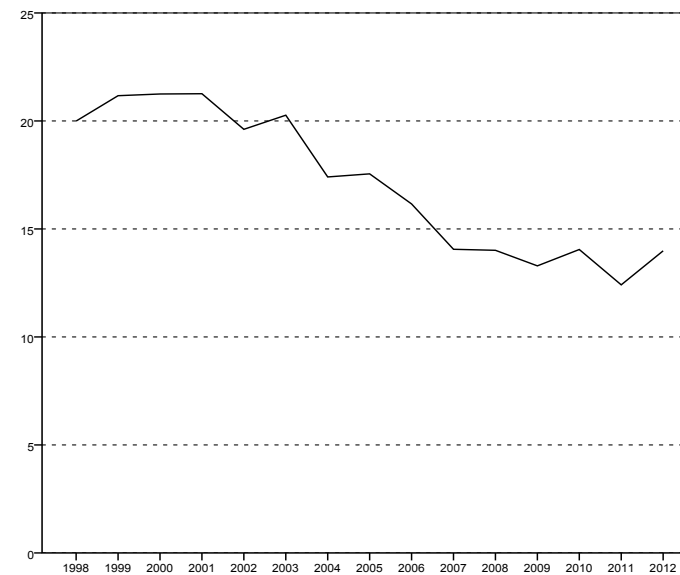
Zuigelingensterfte per 1000 levendgeboren kinderen 1998-2012

Wat betreft de kindersterfte kunnen we constateren dat er sprake is van gestage daling van het aantal kinderen dat voor hun vijftiende sterft. Het aantal kinderen jonger dan vijftien jaar dat overleden is in 2012, is 386. Hoewel er soms een lichte stijging is kan men veronderstellen dat vanwege het kleine aantal kinderen dat jaarlijks sterft, dit een incident is. Maar over de jaren is duidelijk sprake van een afname. Op het hoogtepunt in 2001 was het aantal overleden kinderen jonger dan vijftien jaar, 583. Dat betekent een daling van 34% in 2012 ten opzichte van 2001. Het grootste deel (80 tot 85%) van de sterfgevallen in de periode 1996 tot 2007 is het gevolg van natuurlijk sterven als gevolg van een ziekte. Sterfte bij kinderen

door niet-natuurlijk overlijden is gemiddeld over de jaren heen 18% (CBS, 2009). Het betreft dan vooral sterfte door verkeersongevallen, verdrinking, ongelukkig vallen of vergiftiging. Het aantal kinderen dat als gevolg van kindermishandeling komt te overlijden wordt ingeschat op ongeveer 50 kinderen per jaar.

Kindersterfte per 100.000 kinderen 1-15 jaar 1998-2012

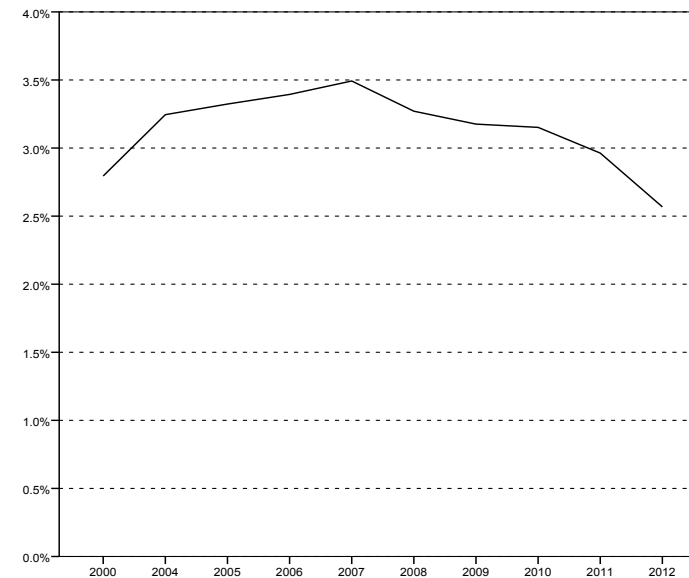
Jeugdcriminaliteit

Als het gaat om het aantal jongeren dat met een delict voor de rechter is verschenen zien we dat de daling die ingezet is vanaf 2008 zich doorzet. In 2007 verschenen er nog 64.469 jongeren tussen de 12 en 21 jaar voor de rechter, in 2012 is dat gedaald naar 51.931. Dat betekent een daling van 25%. De vraag is wat de oorzaak is van deze

daling. Mogelijk dat het invoeren van nieuwe registratiesystemen bij de politie en OM ertoe leiden dat er een afname te zien is. Uit de zelfrapportage jeugdcriminaliteit van jongeren tussen de 12 en 18 jaar zien we eveneens een daling tussen 2005 en 2010 van het aantal delicten dat jongeren plegen, dat betreft vooral lichte en frequent voorkomende delicten zoals winkeldiefstal (van der Laan & Blom, 2011). Maar ook uit de slachtofferenquêtes blijkt er sprake te zijn van een daling van het aantal burgers dat slachtoffer wordt van een misdrijf. Kennelijk is er daadwerkelijk sprake van een afname van de jeugdcriminaliteit. Het terugdringen van jeugdcriminaliteit is een belangrijk thema van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Veel beleidsmaatregelen zijn ingezet op het terugdringen van de recidive van justitiële jongeren en de aanpak van de jeugdbendes.

Volgens het VN-Kinderrechtenverdrag hebben minderjarigen in het strafrecht een aparte rechtspositie. Dat betekent dat er in de wet, beleid en praktijk rekening moet worden gehouden met de leeftijd en rechten van kinderen. Een pedagogische aanpak dient voorop te staan. Het opsluiten van kinderen kan alleen als uiterste maatregel worden ingezet en alleen zo kort mogelijk. De gevolgen zijn namelijk groot voor de jongeren die in een justitiële jeugdinrichting hebben gezeten. Zij hebben meer problemen op het gebied van gezondheid, relaties, werk en huisvesting dan de doorsnee Nederlander (NSCR, 2013). Daarnaast is de aansluiting van de jeugdzorg voor jongeren vanaf 18 jaar die uit een justitiële setting komen slecht geregeld (Steketee, e.a, 2009). Aandacht voor alternatieven in de vorm van herstelrecht blijft een aandachtspunt de komende jaren. Vrijheidsbeneming mag alleen gebruikt worden als uiterste maatregel en moet zo kort mogelijk van duur zijn.

Percentage criminele jongeren (12-21 jaar) 2000-2012

Jeugdwerkloosheid

Een duidelijk gevolg van de crisis is dat het aantal jongeren dat een baan zoekt stijgt. Was er tot 2008 sprake van een duidelijke daling, daarna loopt het aantal geregistreerde werkeloze jongeren op tot 20.376 in 2010 waarna het weer iets terugloopt. Onze gegevens hebben betrekking op jongeren tot en met 22 jaar. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat deze jongeren en met name de MBO-leerlingen, nu langer doorgaan met leren. Als we kijken naar de wat oudere jongeren in de leeftijd tot en met 25 jaar, dan zien

we dat het aantal werklozen veel hoger ligt, namelijk 137.000 in 2013 (CBS, 2013).

Deze cijfers vragen om een actievere aanpak van de jeugdwerkloosheid. De rijksoverheid wil tot 2015 50 miljoen euro investeren om meer jongeren aan het werk te krijgen. Deel van de aanpak van het kabinet richt zich op het motiveren van MBO'ers om door te leren en hen gericht te laten kiezen voor een opleiding met een goede kans op werk, bijvoorbeeld de techniek of de zorg. Daarnaast wil de overheid een meer gebiedsgerichte aanpak in de regio en meer samenwerking tussen de gemeenten. Het kabinet zet daartoe tot 2015 een ambassadeur jeugdwerkloosheid in. Zij stimuleert de samenwerking tussen gemeenten, werkgevers en het onderwijs bij het aanpakken van de jeugdwerkloosheid. Gemeenten krijgen in 2014 25 miljoen euro om in hun regio jongeren aan werk te helpen. Dit geld gaat naar activiteiten als de Startersbeurs, het Jongerenloket en jongoud-arrangementen. Gemeenten werken in regioverband samen met scholen, het UWV en andere instellingen.

Zoals we in het vorige databoek ook al constateerden slaat de werkloosheid extra hard toe bij schoolgaande jongeren op zoek naar een stage of leerwerkbaan, jongeren zonder startkwalificatie en jongeren met een niet-westerse achtergrond. De ervaring met de vorige taskforce jeugdwerkloosheid laat zien dat er juist ingezet moet worden om samen met het bedrijfsleven projecten op te zetten om jongeren aan het werk te zetten. Verder ziet De Boer (voorzitter taskforce jeugdwerkloosheid tot 2009) in zijn advies aan het kabinet ('Tegen de stroom in!', 2009) een duidelijke taak hierin voor de rijksoverheid en is hij een tegenstander van deze verantwoordelijkheid door te schuiven naar de gemeenten.

Percentage niet-werkende werkzoekende jongeren (16-22 jaar) 2006-2012

Jeugdzorg

Naar aanleiding van de gegevens over het Bureau jeugdzorg in het databoek 2012, is er veel commotie ontstaan over de cijfers die gebruikt zijn. Aangezien niet alle Bureaus jeugdzorg op dezelfde wijze de AWBZ-indicaties registreren, was het commentaar dat de cijfers voor alle bureaus onvergelijkbaar waren en afweken van de gehanteerde cijfers van die uit het jaarverslag van Jeugdzorg Nederland. Daarom is besloten om de AWBZ-gegevens, dat wil zeggen de indicaties voor jeugd-ggz en jeugd-lvg, dit jaar niet mee te nemen. In de grafiek zijn daarom twee verschillende percentages aangegeven, namelijk de blauwe lijn waar nog wel de AWBZ gegevens in verwerkt zijn en de groene lijn waar de AWBZ indicaties niet

opgenomen zijn. In de toekomst zullen we enkel met de groene lijn verder gaan.

We kunnen constateren dat na een constante stijging vanaf 2005 tot 2010 er nu sprake is van een daling van het aantal kinderen dat een indicatie jeugdzorg heeft. Als we kijken naar de cijfers inclusief de awbz-indicaties dan zien we dat het aantal kinderen in 2010 84.542 was, en daalt naar 83.617 in 2011 en naar 74.604 in 2012. De nieuwe indicatiegegevens laten een daling zien van 59.283 kinderen in 2011 naar 53.107 kinderen in 2012. Een mogelijke verklaring voor deze daling is het beleid van het Ministerie van Veiligheid en Justitie om het aantal Ondertoezichtstellingen (OTS'en) zoveel mogelijk te beperken. Tussen 2010 en 2012 was er sprake van een afname van het aantal OTS'en. De afname was in 2011 2% en in 2012 4%. (in absolute aantallen, eind 2010: 32.565, eind 2011: 32.062 en eind 2012: 30.745⁽¹⁾).

Belangrijke ontwikkelingen die we de komende jaren in beeld willen brengen zijn de gevolgen van de decentralisatie van de jeugdzorg naar de gemeenten. Het jeugdstelsel is aan vernieuwing toe en moet een eind maken aan de bureaucratie en de sterk versnipperde hulpverlening in de jeugdzorg. Met de transitie jeugdzorg krijgen gemeenten de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van alle hulp, zorg en ondersteuning voor kinderen, jongeren en hun opvoeders. Naar het oordeel van het kabinet kunnen gemeenten de zorg voor jeugd zichtbaarder, dichterbij en minder bureaucratisch organiseren. Belangrijke aandachtspunten voor de transitie jeugdzorg vanuit het Kinderrechtencollectief zijn: ontwikkel landelijke richtlijnen voor de kwaliteit van de jeugdzorg; zorg dat er voldoende deskundigheid

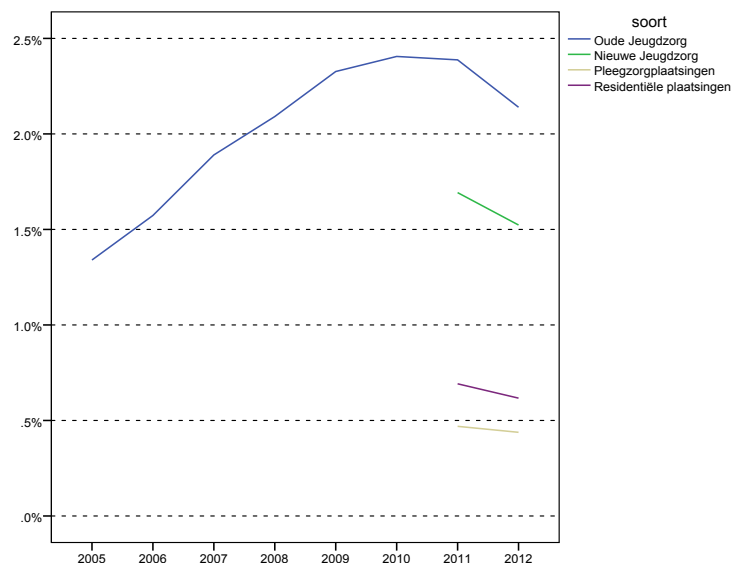
op het terrein van de jeugdzorg aanwezig is op gemeentelijk niveau; zorg dat de gemeente regie voert op dat kinderen en gezinnen de hulp krijgen die zij nodig hebben met het gewenste resultaat voor deze kinderen, laat de veiligheid van de kinderen het leidend principe zijn in het nieuwe jeugdzorgstelsel, met expliciete aandacht voor de veiligheid in jeugdzorginstellingen en pleegzorg; en zorg ervoor dat de rechtspositie van kinderen die in een gesloten setting zijn geplaatst, goed geregeld is.

Nieuw dit jaar is dat we hebben gekeken naar het aantal plaatsingen in de pleegzorg en residentiële jeugdzorg (inclusief gezinshuizen). Doel is om meer inzicht te krijgen in het aantal kinderen dat niet meer thuis woont bij hun ouders en in welke setting zij dan verblijven. We hebben alleen de gegevens van de afgelopen twee jaar meegenomen en dan zien we dat er rond de 0,7% van de kinderen in Nederland in een residentiële instelling verblijft. Dit percentage neemt in 2012 af tot 0,6%. Bijna 16.500 kinderen verblijven in 2011 in een pleeggezin, dit aantal neemt in 2012 af tot 15.250.

In de provincies Flevoland, Groningen en Zuid-Holland worden relatief de meeste kinderen in de pleegzorg geplaatst (zowel in 2011 als 2012). In Flevoland en Zuid-Holland worden relatief ook de meeste kinderen in residentiële voorzieningen geplaatst. Groningen scoort wat de residentiële plaatsingen betreft een stuk lager.

1 Brief staatsecretaris V&J 22 november 2013, landelijke cijfers jeugdbescherming.

Percentage kinderen met jeugdzorgindicatie 2005-2012 naar soort

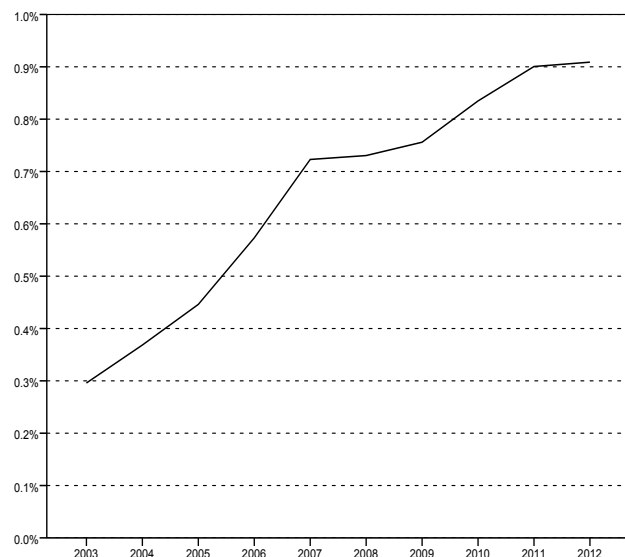

Kindermishandeling

Het aantal kinderen waarover een melding (en onderzoek) kindermishandeling is gedaan, is één van de indicatoren die gebruikt wordt in het databoek Kinderen in Tel. De trend in deze grafiek is een duidelijk opgaande lijn sinds 2003. In principe is dit een goede zaak omdat de kinderen die mogelijk slachtoffer zijn van kindermishandeling daarmee in beeld komen en beschermd kunnen worden. Aan de andere kant is elk mishandeld kind er één teveel. Nog altijd blijft het aantal meldingen lager dan wat men vermoedt dat het daadwerkelijke aantal kinderen is dat mishandeld wordt (Alink e.a. 2011). Volgens het landelijk prevalentie-onderzoek kindermishandeling zijn er jaarlijks ruim 118.000 kinderen slachtoffer van mishandeling,

verwaarlozing, misbruik of getuige van geweld tussen partners en geeft 1% van de middelbare school scholieren via zelfrapportage aan in 2010 met mishandeling te maken hebben gehad (Alink e.a. 2011). Wanneer we in de onderstaande figuur inzoomen op de jaren 2011 en 2012 zien we in 2011 een forse stijging, voortgaand in de lijn van 2010. In 2012 zien we een vervlakking van de stijging. Eenzelfde vervlakking zagen we ook na 2007, dus dit kan een tijdelijk verschijnsel zijn. In 2012 zijn er bijna 32.000 kinderen waarover een melding en onderzoek naar kindermishandeling is gedaan. Ten opzichte van 2003 (het eerste jaar waarover we deze gegevens verzamelden) is dit een verdrievoudiging. Alhoewel een verhoging van het percentage aan de ene kant positief lijkt, zien we sterke verschillen tussen gemeenten en wijken. Die verschillen doen zich ook voor tussen gemeenten en wijken met vergelijkbaar beleid. Dat vraagt om nadere analyse en gerichte actie.

Percentage gemelde mishandelde kinderen 2003-2012

Belangrijk in dit kader is dat de Kinderombudsman in samenwerking met de Augeo Foundation, Bernard van Leer Foundation, Stichting Kinderpostzegels Nederland en het Kinderrechtencollectief aan het Verwey-Jonker instituut heeft gevraagd om een onderzoek uit te voeren naar wat het huidige gemeentelijk beleid is ten aanzien van het voorkomen, signaleren en stoppen van kindermishandeling en de aanpak om eventuele schade voor de kinderen aan te pakken. Uitgangspunt is het VN-Kinderrechtenverdrag, waarin staat dat alle kinderen in Nederland in gelijke mate recht hebben op bescherming tegen kindermishandeling. In de praktijk blijkt echter dat het beleid van gemeenten in de aanpak van kindermishandeling heel verschillend is (Kinderen in Tel databoek 2012).

Een conclusie van 'Kinderen in Tel over kindermishandeling' uit 2011 is dat er veel is geïnvesteerd in een hogere instroom van meldingen kindermishandeling, maar dat het gemeentelijk beleid over de toeleiding naar de AMK's en hulp verschilt. Kinderen en hun ouders komen in sommige gemeenten bijvoorbeeld direct terecht in een vrijwillig hulpverleningskader, zonder dat de melding wordt geregistreerd bij het AMK. Het is de vraag of dat tot de beste oplossing voor mishandelde kinderen leidt. Verder is het niet vanzelfsprekend dat de gemelde kinderen doorstromen naar hulptrajecten. Op basis van AMK cijfers alleen kunnen dus geen conclusies getrokken worden over het effect voor de kinderen en ouders.

De decentralisatie van de jeugdzorg stelt gemeenten in staat om wat betreft budgettering verschillende zorgstromen beter op elkaar af te stemmen en aan te sturen. Gemeenten kunnen specifieke doelgroepen en problematiek in hun eigen regio in kaart brengen en gericht maatregelen treffen die passend zijn voor de specifieke situatie in hun eigen gemeente. De decentralisatie van het jeugdbeleid naar de gemeenten biedt dus kansen om ook de aanpak van kindermishandeling beter te regelen.

Het onderzoek voor de Kinderombudsman naar de aanpak van gemeenten kan handvatten bieden voor concrete stappen, die leiden tot betere uitkomsten voor kinderen die mishandeld worden of daar toe risico lopen. De verwachting is dat het rapport begin april 2014 uitkomt.

Kinderen in armoede

Het aantal kinderen in armoede in Nederland blijft stijgen. Bij de indicator 'Kinderen in armoede' gaat het om het percentage 0 tot en met 17-jarigen dat in een gezin leeft dat rond moet komen van een bijstandsuitkering. In het vorige databoek Kinderen in Tel 2012 maakte het Kinderrechtencollectief zich reeds zorgen over de gevolgen van de economische crisis en de bezuinigingsvoorstellen

destijds van de Nederlandse overheid voor kinderen in arme gezinnen (NGO-rapportage, 2012). De verwachting was dat het aantal kinderen in armoede zou toenemen en dat daardoor de tweedeling in Nederland ook blijft groeien. Tussen 2006 en 2009 was er sprake van een daling van 6,39% naar 4,97% van het aantal 0- t/m 17-jarigen dat in een uitkeringsgezin leeft. Vanaf 2009 is dit aantal echter inderdaad onverminderd gestegen. In 2010 bedroeg het percentage 5,22%, in 2011 5,53% en in 2012 is het verder gestegen naar 5,66%. In totaal gaat het om 197.380 kinderen in Nederland die in armoede leven en de verwachting is dat dit aantal vanwege de economische crisis alleen maar zal stijgen.

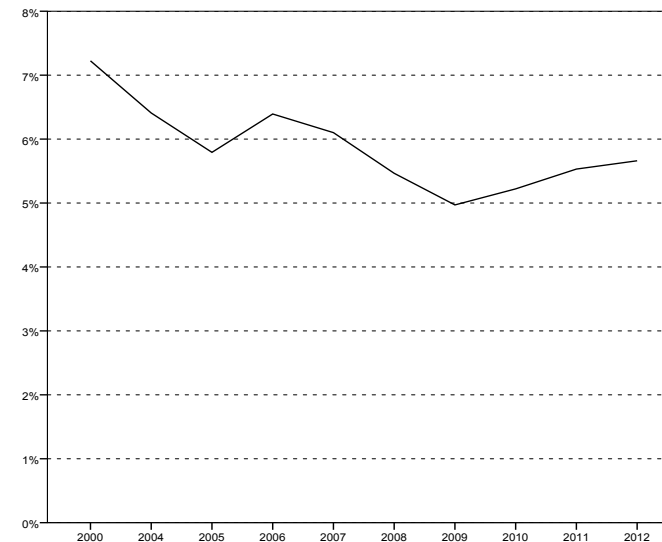
Uit verschillende onderzoeken blijkt dat armoede gevolgen heeft voor sociale uitsluiting in termen van het ontbreken van materiële zaken, onvoldoende sociale participatie en onvoldoende toegang tot sociale rechten van kinderen. Daarnaast blijkt armoede een zodanige psychische belasting te zijn dat het vaak een invloedrijke factor is op het welzijn van kinderen, zoals psychosociale problemen en verminderde zelfredzaamheid van kinderen. Kinderen uit arme gezinnen behalen lagere schoolprestaties, blijven achter in hun cognitieve en emotionele ontwikkeling en vertonen vaker probleemgedrag (Snel et. al, 2001 ; van der Hoek, 2005, Dekovic et. al, 1997, Holter, 2008). Armoede in Nederland wordt echter nog vaak onderschat door beleidsmakers en politici. Voorheen werd door hen vaak geconstateerd dat armoede in Nederland een relatief probleem is, gezien de mogelijkheden voor financiële ondersteuning door de overheid. Dat dit niet zo is blijkt bijvoorbeeld uit het onderzoek dat het Verwey-Jonker Instituut in 2013 deed met de Kinderombudsman (Steketee et. al., 2013). In het voorjaar van 2013 werd een aantal weken lang een Meldpunt Kinderen in Armoede geopend dat in totaal door 681 kinderen en 421 volwassenen werd benaderd. Daarnaast zijn er 25 jongeren geïnterviewd. Uit het onderzoek onder kinderen blijkt dat de meeste kinderen het leven in armoede als zeer

vervelend ervaren. Ze krijgen bijvoorbeeld niet dagelijks warm eten of geen nieuwe schoenen of kleding als dit nodig is. Kinderen verwachten dat deze situatie niet snel zal veranderen. Een deel van de kinderen heeft fysieke en/of psychische klachten omdat ze zich bijvoorbeeld zorgen maken over de armoedesituatie thuis, over geldproblemen maar ook over de angst uit huis te worden gezet. Ook vakanties, een lidmaatschap van een sportclub, het vieren van een verjaardag of meedoen aan schoolexcursies is niet vanzelfsprekend. Bijna twee op de drie kinderen participeert niet in clubs vanwege de kosten. Ook nemen ze soms geen vrienden of vriendinnen mee naar huis. Als kinderen niet mee kunnen doen, kunnen ze in een sociaal isolement terecht komen. De kinderen vertelden ook dat ze het gevoel hadden 'anders te zijn', omdat ze niet mee kunnen doen met de recente trends in kleding of spullen en worden soms gepest. Het gemeentelijk armoedebeleid is een belangrijk instrument om de leefsituatie van kinderen in armoede te verbeteren en hun rechten te garanderen. Toch blijkt hun recht in het lokale beleid nog niet overal geborgd. Dat volgt bijvoorbeeld uit het deelonderzoek dat het Verwey-Jonker Instituut met de Kinderombudsman in 2013 onder alle Nederlandse gemeenten verrichtte met vragen over armoedebeleid voor kinderen (Steketee et. al., 2013). In totaal hebben 198 gemeenten gereageerd. Uit het onderzoek onder gemeenten blijkt bovendien dat alle gemeenten een eigen armoedebeleid hebben en sterk verschillen in de voorzieningen voor kinderen in armoede. Veel van de steun en hulp die gezinnen ontvangen, komt vanuit particuliere initiatieven, zoals Stichting Leergeld en de voedsel- of kledingbanken. Deze particuliere hulp is niet in alle gemeenten aanwezig. Bovendien valt de groep kinderen in armoede onder verschillende beleidsterreinen: in sommige gemeenten bestaat er bijvoorbeeld een open eindregeling en kunnen alle kinderen deelnemen, maar in andere gemeenten is dat zeer gering vanwege financiële middelen en politieke prioriteit. Eén van de belangrijkste

conclusies is dat kinderen in nog weinig gemeenten zelf invloed hebben op het armoedebeleid (4,6%) (Steketee et. al., 2013). Omdat gemeenten vaak niet goed weten hoe ze kinderen kunnen betrekken bij armoedebeleid ontwikkelde het Verwey-Jonker Instituut met de Kinderombudsman een handleiding hierover waarin onder meer inspirerende voorbeelden staan van hoe enkele gemeenten daar reeds wel goed mee aan de slag zijn. De verwachting is dat deze handleiding in maart 2014 verschijnt.

Gezien het feit dat het aantal kinderen in armoede maar blijft stijgen is het belangrijk dat gemeenten een armoedebeleid ontwikkelen met een duidelijke visie en doelstellingen. Daarnaast is het belangrijk dat gemeenten een kindpakket samenstellen. Het kindpakket bevat tenminste vouchers voor basisbenodigdheden zoals een stel winterkleren en zomerkleren en bijvoorbeeld lessen voor een basiszwemdiploma, een bibliotheekpasje tot 18 jaar, toegang tot lokaal openbaar vervoer en deelname aan een wekelijkse activiteit ter ontspanning of sportieve / culturele ontwikkeling. Het realiseren van dit kindpakket valt daarmee ook onder de plicht die Nederland met het getekende VN-Kinderrechtenverdrag heeft om op een toereikende levensstandaard van alle kinderen in Nederland toe te zien.

Percentage kinderen in uitkeringsgezinnen 2000-2012

Onderwijs

Alle kinderen hebben recht op onderwijs, zoals weergegeven in het VN-Kinderrechtenverdrag. Bij Kinderen in Tel hebben we twee indicatoren op het thema onderwijs: het percentage voortijdig schoolverlaters en het percentage achterstandsl leerlingen.

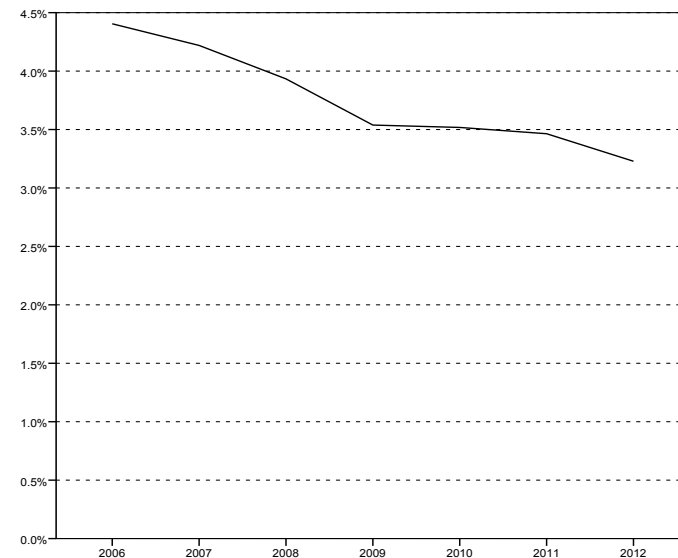
Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. In Nederland is dit minimaal een havo-diploma, een vwo-diploma of een diploma op mbo 2-niveau. Een vmbo-diploma biedt een jongere toegang tot een vervolgopleiding, maar geeft weinig uitzicht op een duurzame plek op de arbeidsmarkt waar de werkloosheid onder jongeren op dit moment enorm groot is.

Wat betreft het percentage voortijdig schoolverlaters blijft de daling die we in het vorige databoek Kinderen in Tel reeds constateerden zich voorzetten. In 2006 waren er 56.839 leerlingen die zonder startkwalificatie het onderwijs verlieten. In 2009 was dit aantal reeds sterk gedaald naar 45.831 leerlingen. Tussen 2010 en 2011 is de daling gering en stabiliseert het zelfs enigszins. Tussen 2011 en 2012 zet de daling echter weer flink door. Dit zien we bijvoorbeeld ook terug bij de provincies: in ongeveer de helft van de provincies vond er tussen 2010 en 211 nog een (soms lichte) stijging plaats, gevolgd door een daling tussen 2011 en 2012. In absolute getallen gaat het in 2012 om 42.256 leerlingen.

De vraag is of deze daling sterk genoeg doorzet om in 2016 op niet meer dan 25.000 nieuwe voortijdig schoolverlaters te zitten. Dit is het streefgetal van de landelijke overheid. De nadruk op het behalen van een diploma is al in 2006 landelijk ingezet met 'Aanval op de uitval'. Dit is een pakket maatregelen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het terugdringen van het aantal jongeren dat zonder diploma van school gaat is een van de prioriteiten van de landelijke overheid, maar vergt steeds meer inspanningen omdat de schoolverlaters in toenemende mate overbelaste jongeren zijn met een gestapelde problematiek. Om het streefcijfer te bereiken zet het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap vanaf 2012 dan ook 30 miljoen euro extra in. Dit geld maakt het onder meer mogelijk speciale trajecten gericht op deze moeilijke doelgroep in stand te houden. Daarnaast heeft het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in 2012 afspraken gemaakt met gemeenten en onderwijs om schooluitval tegen te gaan. Deze zijn voor alle 39 Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)-regio's vastgelegd in convenanten die gelden tot 2015. Tot de afspraken behoort het opstellen van een regionale analyse met in te zetten maatregelen, bestaande knelpunten en oplossingen om voortijdig schoolverlaten verder terug te dringen. Zo zijn er maatregelen om de studiefinanciering van langdurige spijbelaars te stoppen en kunnen er bijvoorbeeld jongerenteams worden ingezet. Dit gebeurt

al in enkele gemeenten. De teamleden zijn allemaal zelf ooit voortijdig schoolverlater geweest, zij hebben de draad weer opgepakt en fungeren nu als rolmodel voor andere leerlingen. De teamleden bezoeken scholen in de eigen regio en vertellen in de klas hun verhaal. Zij spreken in de taal van de leerlingen en benadrukken het belang van doorleren en het behalen van een diploma (bron: www.nji.nl).

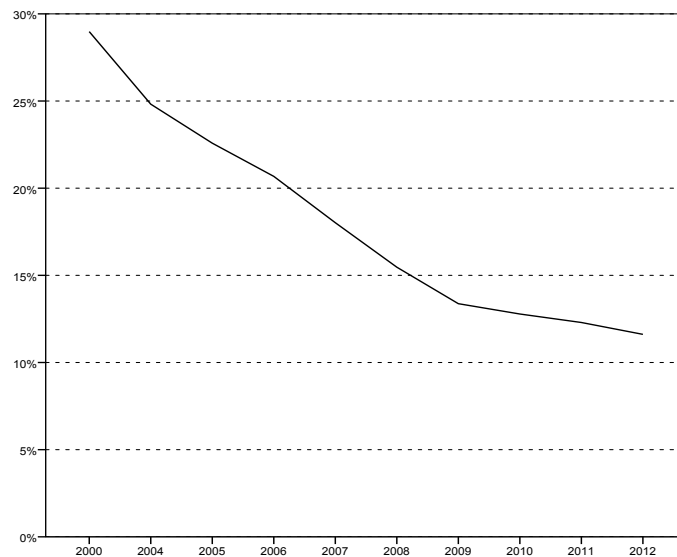
Percentage voortijdige schoolverlaters 2006-2012

Als we het hebben over de indicator achterstandsléerlingen hebben we het over het aantal 4- tot en met 12-jarige leerlingen in het primair onderwijs met een leerlinggewicht hoger dan 0. Scholen krijgen voor deze leerlingen extra personele en materiële middelen omdat deze leerlingen mogelijk een groter risico op achterstand

hebben. In het databoek Kinderen in Tel 2012 lieten we zien dat het aantal achterstandsleerlingen sinds 2000 sterk daalt. De voortzetting van deze daling is nog steeds duidelijk waar te nemen. In 2000 lag het percentage nog op 29%, in 2012 op 11,6%. Omdat de achterstandsscore bepaald wordt door het opleidingsniveau van de ouders is een mogelijke conclusie dat de daling vooral te maken kan hebben met het feit dat het opleidingsniveau van ouders aan het stijgen is.

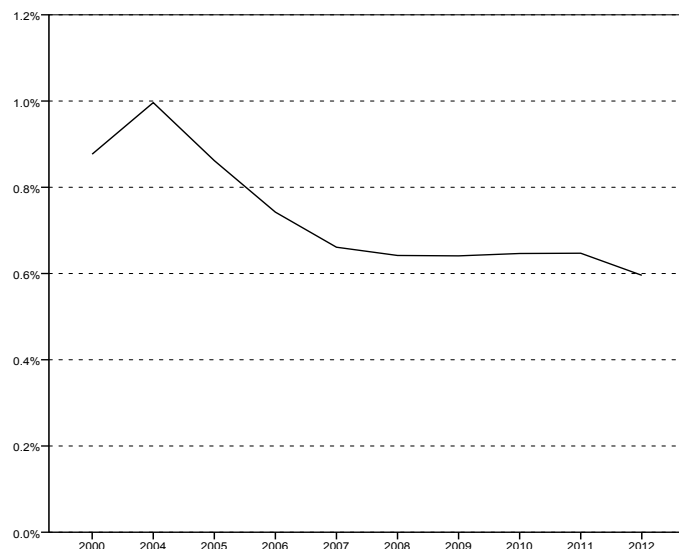
Percentage achterstandsleerlingen PO 2000-2012

Tienermoeders

Het aantal tienermoeders is sinds lange tijd weer aan het dalen. Tussen 2004 en 2008 daalde het percentage in Nederland al flink van rond de 1% naar 0,65% van de 15- tot 19-jarige vrouwen. Daarna was er lange tijd sprake van stabilisering en bleef het percentage rond die 0,65%. Nu lijkt er voor het eerst in lange tijd weer sprake van een daling. In 2012 gaat het om 0,60%: in totaal zijn er dan 2902 tienermoeders in Nederland. De meeste tienermoeders bevinden zich in gemeenten op de zogeheten 'Bible belt' waar het doorgaans niet afwijkend is om op jonge leeftijd moeder te worden, maar daarnaast vinden we ook veel tienermoeders onder Antilliaanse/Arubaanse meisjes. Dit aantal blijft onverminderd hoog. Nederland is een van de landen in Europa met de minste tienermoeders. De overheid heeft veel gericht beleid gevoerd in de voorlichting ter preventie van tienerzwangerschappen. Zo is er het protocol Preventie Schooluitval Zwangere Leerlingen en Tienermoeders ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport waarin scholen en andere zorgpartners afspraken maken om schooluitval tegen te gaan bij zwangere tieners en krijgt het FIOM geld om tienermoeders te ondersteunen.

Percentage tienermoeders 2000-2012

Achterstandswijken

De economische crisis is ook terug te zien in het aantal kinderen dat in een achterstandswijk woont. Na een daling in 2007 zien we dat er sprake is van een stijging van het aantal kinderen dat in een achterstandswijk woont. Woonden er in 2000 509.909 kinderen in een achterstandswijk, in 2012 is dat 612.493. Dat betekent een stijging van 20%.

Men kan concluderen dat de speciale aanpak van de zogeheten krachtwijken mislukt is. Ook het Sociaal Cultureel Planbureau komt tot die conclusie. De leefbaarheid en de veiligheid in de veertig achterstandswijken is sinds 2008 niet of nauwelijks verbeterd, zoals

de bedoeling was (SCP, 2013). Ondanks vele extra investeringen doen de veertig 'krachtwijken' het niet beter dan vergelijkbare wijken. Zo is de sociaal-economische positie van bewoners in veertig 'krachtwijken' tussen 2008 en 2012 nauwelijks verbeterd ten opzichte van de andere wijken. En bewoners van de krachtwijken zijn de afgelopen jaren vaker slachtoffer geweest van geweld, diefstal en vernieling. Om de leefbaarheid en veiligheid in achterstandswijken te verbeteren, moet het vertrouwen van bewoners worden gewonnen (Verwer, 2013). Dat is een traag en moeizaam proces, maar het kan wel. Met veel geduld, volharding en slimmer beleid. Maar daar schort het volgens het SCP onderzoek juist aan. De betrokkenheid van de bewoners in de aanpak ontbreekt. De slechte reputatie van de wijk kan de betrokkenheid van bewoners negatief beïnvloeden. Daarnaast wonen er volgens de onderzoekers in de aandachtswijken veelal mensen die zich weinig betrokken voelen bij hun wijk, zoals studenten of tijdelijke arbeidsmigranten. Toch wordt vanuit de wethouders uit gemeenten met krachtwijken aangegeven dat de conclusie dat de aanpak van de krachtwijken mislukt is, te voorbarig is. Mogelijk zou zonder deze aanpak de situatie slechter zijn of zijn de resultaten pas op langere termijn zichtbaar. Vanuit het perspectief van de kinderen kunnen we wel concluderen dat dit een aandachtspunt is. Ruim een half miljoen kinderen wonen in een achterstandswijk. Veel gemeenten in het noorden van het land hebben een hoog percentage 0- t/m 17-jarigen dat in een achterstandswijk woont. De gemeente Pekela in de provincie Groningen heeft met bijna 100% het hoogste percentage. Veruit de meeste gemeenten (78%) hebben een lager percentage dan het Nederlands gemiddelde. Meer dan de helft (63%) van de gemeenten heeft een percentage van 0% dat in een achterstandswijk woont.

Percentage kinderen in achterstandswijken 2000-2012

Kinderen met een handicap

In 2012 waren er in Nederland in totaal tussen de 109.000 en 129.000 kinderen met een handicap (exclusief psychiatrie). Dit is ongeveer 3,5% van alle kinderen van 0 tot en met 17 jaar. De gegevensverzameling is opgebouwd aan de hand van verschillende registratiebestanden die zijn gecombineerd: gegevens van ziekenhuiszorg, hulpmiddelen-, geneesmiddelen-, AWBZ- en eerstelijnszorg. Via deze weg hebben we ons alleen gericht op kinderen met een handicap (of ouders van kinderen met een handicap) die in 2012 gebruik hebben gemaakt van specialistische zorg of voorzieningen. Dit betreft in dat jaar 68.288 kinderen met een handicap. Er zijn dus maximaal 61.000

kinderen met een handicap die niet direct zichtbaar zijn in de voor dit onderzoek gebruikte databestanden. Op grond van de gegevens kunnen we echter vaststellen dat zij ergens in hun jeugd wel een beroep op zorg of voorzieningen zullen doen.

We hebben in de rapportage 'Kinderen met een handicap in tel' (Tierolf & Oudenampsen, 2013) het begrip 'kinderen met een handicap' uitgewerkt, voorzien van argumenten om kinderen met chronische psychiatrische problemen niet te includeren in de term 'kinderen met een handicap'. De belangrijkste reden hiervoor is dat er geen betrouwbare gegevens omtrent deze groep beschikbaar zijn. Sommige van de geraadpleegde experts zouden deze groep liever wel opnemen. We weten alleen niet om hoeveel kinderen het gaat in Nederland. Ook al ondervinden deze kinderen ongetwijfeld beperkingen vanwege hun problemen, zolang er nog geen betrouwbare gegevens te verkrijgen zijn, laten we deze kinderen buiten beschouwing. We kiezen dus voor een beperktere definitie, waarmee deugdelijke gegevens te verzamelen zijn.

Daarnaast kiezen we welbewust voor het begrip 'handicap' en niet voor 'beperking', omdat wij geen inzicht hebben in de omgevingsfactoren die een beperking mede bepalen. Een bijkomend voordeel van onze werkwijze is dat we hierdoor heel precieze informatie op laag geografisch niveau (gemeente, wijk) verkrijgen van kinderen met een handicap.

Wanneer we naar de verschillende typen handicaps kijken, dan zien we dat vooral de kinderen met een zintuiglijke handicap en de kinderen met een lichamelijke handicap naarmate ze ouder worden minder gebruikmaken van AWBZ-voorzieningen of specialistische zorg. Daarmee blijft de handicap natuurlijk wel bestaan bij deze kinderen, alleen zien we ze niet meer terug in de registratie. Bij de kinderen met een verstandelijke handicap zien we juist een sterke toename in het zorg- en voorzieningengebruik naarmate ze ouder worden.

De meest voorkomende handicap is een verstandelijke handicap. Bijna 45.000 kinderen hebben hiermee te maken. Bij een kleine 20.000 kinderen is sprake van een lichamelijke handicap en ruim 10.000 kinderen hebben een zintuiglijke handicap. Deze drie tellen samen op tot bijna 75.000 kinderen, dit is meer dan het totaal aantal kinderen met een handicap. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat er ruim 6.500 kinderen zijn met een meervoudige handicap. Bij deze kinderen komt een combinatie voor van verstandelijke handicap, lichamelijke handicap en/of zintuiglijke handicap. In totaal heeft 1,96% van de kinderen tussen 0 en 18 jaar in 2012 een handicap waarvoor zorg of voorzieningen noodzakelijk zijn. Er zijn veel meer jongens dan meisjes met een handicap. In totaal is bijna 62% van de kinderen met een handicap een jongen, de oorzaak hiervan is niet bekend. Naarmate de leeftijd vordert zien we echter wel de verhouding jongens-meisjes langzaam verschuiven, naar een meer gelijke verdeling tussen jongens en meisjes.

Openbare Speelruimte

Een van de indicatoren waarvan de gegevens gepubliceerd worden, is de beschikbare hoeveelheid openbare speelruimte. Het betreft hier de zogenoemde 'georganiseerde ruimte': ruimte die speciaal voor het betreffende doel is aangelegd in een gemeente. Kinderen in Tel baseerde zich op de kadastrale kaart die het CBS ter beschikking stelt. Omdat de 'ongeorganiseerde' speelruimte niet in deze indicator is opgenomen, geeft het een beperkt en onjuist beeld van de ruimte die werkelijk door kinderen bespeeld kan worden. Er is dan ook besloten om deze indicator niet meer op te nemen in Kinderen in Tel 2014 en aan de slag te gaan met het ontwikkelen van een betere indicator waar gemeenten ook daadwerkelijk wat aan hebben in het kader van het ontwikkelen van een speelruimtebeleid. Jantje Beton en de NUSO hebben de handen ineengeslagen en hebben een pilot laten uitvoeren naar de potentiële speelruimte in een aantal

gemeentes. Ze zijn hierbij uitgegaan van landelijk toegankelijke databases. Bij de totstandkoming van de nieuwe meetlat is gebruik gemaakt van de gegevens uit het kadaster. Voornamelijk de openbare ruimte die in het bezit is van overheden en onderwijsorganisaties is meegeteld als 'potentieel speelbaar'. Daarbij is gekeken of die ruimte:

- niet bebouwd is (op basis van BAG, Basisregistraties Adressen en Gebouwen);
- geen water betreft (op basis van Top10NL, het digitale topografische basisbestand van het Kadaster);
- geen weg is (op basis van Top10NL);
- niet in het rijtje van CBS-grondgebruiksfuncties staat (zoals begraafplaats, vuilstort e.d.);
- een minimale omvang heeft.

Daarnaast zijn parkeerplaatsen en recreatie/sportterreinen apart ingekleurd (misschien potentiële speelruimte; afhankelijk van bv toegangsregels en gebruik). Vervolgens is de hoeveelheid potentiële speelruimte van een buurt berekend, om te kunnen bepalen of er voldoende ruimte is voor kinderen om in de buurt buiten te spelen. Ook is de hoeveelheid bereikbare speelruimte binnen een straal van 100 meter vanaf de voordeur berekend. Daarmee kan bepaald worden of er ook voor de kleinere kinderen, die minder ver van huis mogen, voldoende vrij toegankelijke speelruimte is.

Eind 2013 is de pilot besproken met ambtenaren uit de gemeentes die model stonden. Zij waren positief over het instrument, omdat het een start kan zijn voor een gesprek met bewoners, organisaties en collega's in het gemeentelijk apparaat. Uiteindelijk gaat het niet alleen om de speelruimte, maar ook om de verbinding en inrichting ervan.

Na de positieve feedback wordt nu gewerkt aan de rapportage. Helaas was het niet mogelijk de rapportage gereed te hebben voor de afronding van voorliggend databoek, maar nog in 2014 brengen

Jantje Beton en de NUSO het onderzoek naar de nieuwe 'Meetlat' uit.

Jeugdparticipatie

Jeugdparticipatie is van belang in het huidige positieve jeugdbeleid waar gemeenten verantwoordelijk voor zijn. Hierbij gaat het om het investeren in een positieve ontwikkeling en opvoeding van álle jeugd door uit te gaan van hun talenten, krachten, competenties en vaardigheden. Deze worden onder andere versterkt door jongeren invloed te geven bij de totstandkoming, uitvoering en evaluatie van beleid gericht op zijn of haar leefomgeving. Daarnaast vormt de eigen kracht van jeugd een nadrukkelijk uitgangspunt in het jeugdzorgstelsel waar gemeenten verantwoordelijk voor worden. In de stelselwijziging wordt sterk ingezet op participatie van de jeugd. Het uitgangspunt is om kinderen en jongeren meer te betrekken bij het beleid en eigen kracht te stimuleren. Gemeenten moeten samen met jeugd invulling geven aan deze taken. Stichting Alexander en het Verwey-Jonker Instituut ontwikkelen instrumenten ter bevordering van jeugdparticipatie: *Be Involved* (zie www.be-involved.nl). Eén van de instrumenten is een Kwaliteitsmeter Jongeren Gemeenten waarmee een gemeente kan achterhalen hoe het staat met de mogelijkheden van jongeren om mee te denken en mee te beslissen op lokaal niveau en waarom jongeren wel of niet participeren. In 2009/2010 is met subsidie van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een quick scan uitgevoerd onder alle gemeenten in Nederland. De resultaten beschreven we in de databoeken Kinderen in Tel 2010 en 2012. Nadien is er echter nooit meer zo'n grootschalig onderzoek naar jeugdparticipatie onder Nederlandse gemeenten uitgevoerd; het plaatje is daarom nog hetzelfde. Wel heeft het Verwey-Jonker instituut in 2013 een onderzoek onder alle gemeenten verricht in opdracht van het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg naar hoe jongeren en ouders betrokken worden bij de huidige gemeentelijke taken

rond jeugdzorg en bij het vormgeven van de stelselwijziging. In deel 2 staan we stil bij enkele resultaten van dit onderzoek.

Iedere organisatie kan zelf uitvoering geven aan jeugdparticipatie, zo ook organisaties uit het Kinderrechtencollectief. Jantje Beton geeft bijvoorbeeld het recht van jeugdigen op inspraak in hun eigen leefomgeving vorm door in haar projecten uit te gaan van de jeugdigen. In de Jantje Beton-aanpak staan kinderen centraal. Ook is er een voor Nederland unieke fondsverstrekking die aangevraagd kan worden door kinderen.

Er zijn verschillende manieren voor gemeenten om jongeren invloed te geven op datgene wat hen aangaat. Het gaat hier om inspraak (ik kan mijn mening geven), invloed (er wordt iets met mijn mening gedaan) en initiatief (ik kan een activiteit organiseren en uitvoeren). Het gaat om alle beleidsterreinen op lokaal niveau die voor jongeren relevant zijn. Dus niet alleen inspraak in gemeentelijk beleid, maar ook inspraak in bijvoorbeeld de wijk, op school, over vrije tijd, in verenigingen of in jongerencentra en met de stelselwijziging ook in de jeugdzorg bijvoorbeeld in de behandelingen die op hen betrekking hebben. Het Verwey-Jonker Instituut maakte samen met Stichting Alexander een Toolkit Jeugdparticipatie voor Gemeenten. Hierin staat een stappenplan en methodieken die gemeenten kunnen inzetten om jongeren invloed te geven: www.toolkit-jeugdparticipatie.nl.

Bijzondere gemeenten in Caribisch Nederland, Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Naast de Europees-Nederlandse gemeenten die in Kinderen in Tel aan bod komen, zijn er nog drie andere gemeenten die onderdeel uitmaken van Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Deze drie gemeenten worden samen ook wel Caribisch Nederland genoemd en bevinden zich op 7.000 kilometer afstand van onze hoofdstad. Sinds 2010 hebben ze de status van 'bijzondere gemeenten' (openbare

lichamen). Tot die tijd behoorden ze tot het nu niet langer bestaande land Nederlandse Antillen.

In deze editie van Kinderen in Tel zijn geen data opgenomen over Caribisch Nederland, omdat er (nog) geen adequate data op de verschillende indicatoren beschikbaar zijn. Wel zijn er resultaten van onderzoek naar de kinderrechtsituatie op de zes eilanden in het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden, waaronder ook Caribisch Nederland valt. UNICEF heeft van 2010 tot 2013 een omvangrijk onderzoek hiernaar gedaan, de resultaten daarvan zijn te vinden op www.unicef.nl/koninkrijkskinderen.

De situatie voor de ruim 5.000 kinderen die opgroeien in de drie bijzondere gemeenten, voldoet (nog) niet aan de eisen die het VN-Kinderrechtenverdrag daaraan stelt. Er zijn veel ernstige kinderrechtelijke zorgen, zoals geweld tegen kinderen. Daarnaast blijkt steeds opnieuw de onmogelijkheid om kinderrechten te realiseren vanwege het ontbreken van (sociaaleconomische) basisbehoeften. Het leven op een eiland is duur, ouders krijgen geen financiële ondersteuning, (kwalitatief goede) kinderopvang ontbreekt of is te duur, en kinderen groeien op in ongezonde woonsituaties door het ontbreken van voldoende betaalbare woningen. Door deze combinatie van factoren krijgen kinderen vaak niet de ontwikkelingsmogelijkheden die ze behoren te krijgen.

De komende jaren zullen diverse overheden extra aandacht hebben voor de kinderen op de eilanden.

De verantwoordelijke ministeries in Europees Nederland én de openbare lichamen en organisaties in Caribisch Nederland hebben aangegeven aan het werk te gaan om de situatie te verbeteren.

De organisaties achter Kinderen in Tel voelen de maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de kinderen die er opgroeien, zij moedigen de verantwoordelijke instanties dan ook aan om zo spoedig mogelijk een adequate dataregistratie te organiseren waarmee

gevolgd kan worden of de situatie inderdaad verbeterd en op welke punten extra aandacht nodig is.

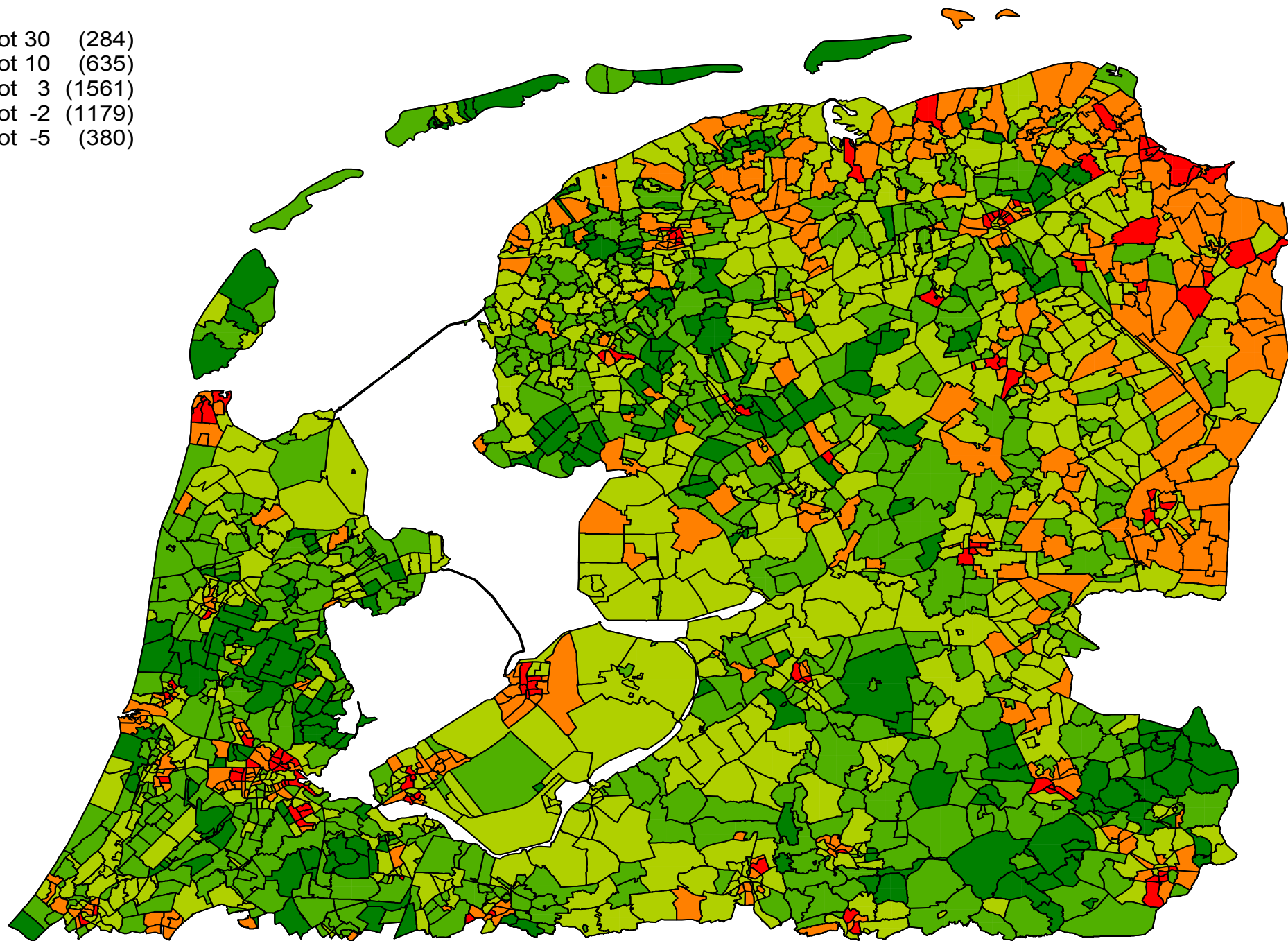
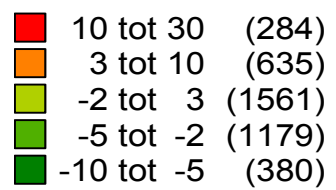
B. Wijkscore

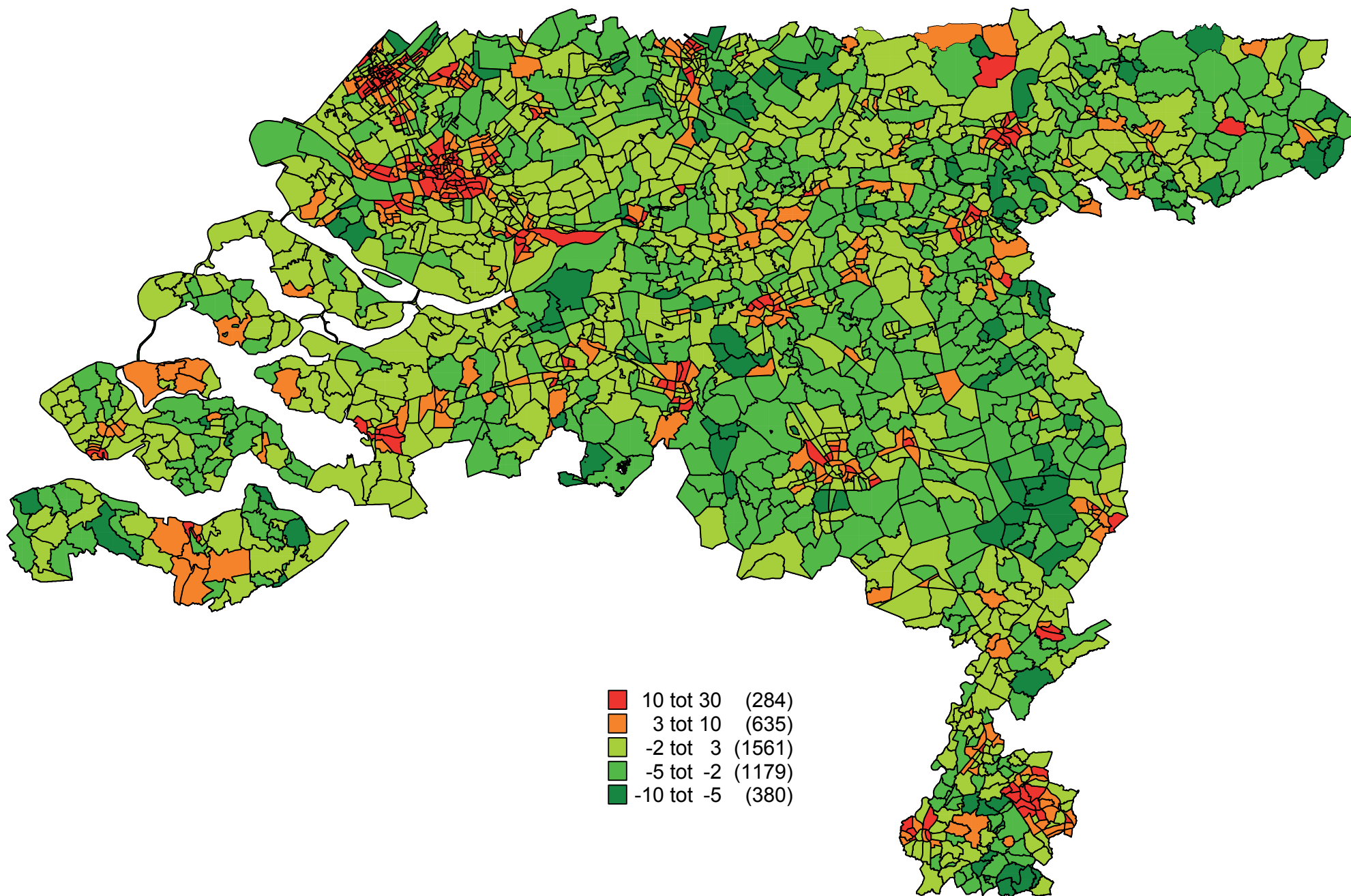
Net als voorgaande jaren hebben we dit jaar alle gegevens wederom zoveel mogelijk ook op wijkniveau verzameld. Vanwege het feit dat Jantje Beton werkt aan een nieuwe indicator ‘Speelruimte’, hebben we deze indicator met terugwerkende kracht niet meer mee laten wegen bij de bepaling van de overall rangorde. Het wijkniveau definiëren we als het viercijferig postcodeniveau. Het gaat voor dit jaar uiteindelijk om 4039 wijken in 408 gemeenten. Op dit moment wordt de overall rangorde berekend op basis van de elf indicatoren, waarvan we acht indicatoren op wijkniveau hebben en drie indicatoren op gemeenteniveau meewegen. Verder is wederom rekening gehouden met de wijken waar geen mensen wonen en de wijken waar geen kinderen wonen (in totaal 30 wijken in Nederland, vooral industriegebieden, vliegvelden en havengebieden).

Alle rangordes van de voorgaande jaren zijn op basis van de huidige indicatoren herberekend, dit heeft beperkte gevolgen voor de rangordes die in de vorige databoeken werden gegeven. Wanneer we de situatie in 2014 (dit databoek) vergelijken met de situatie in 2013 en de situatie in 2012 (databoek 2012) zien we dat de wijk Schieringen in Leeuwarden in alle drie de jaren bovenaan staat. Dit is dus nog altijd de wijk met de grootste risico's in leefomstandigheden voor kinderen. Den Haag is de stad met de meeste wijken in de top 10, namelijk drie wijken, Zuiderpark (op 4), Morgenstond-Zuid (op 6) en Huygenspark (op 10). Twee gemeenten hebben twee wijken in de top 10, het betreft Leeuwarden (Schieringen en Wielenpolle, voorheen ook al hoog in de top 10) en verrassend genoeg de gemeente Delfzijl. Twee wijken uit deze Groningse gemeente zijn vanaf het vorige databoek (2012) ineens heel sterk gestegen. Het gaat om Uitwierde (op plaats 3) en Delfzijl Noord (op plaats 6). Een andere verrassing in de top 10 is de wijk Bokkeduinen, Birkhoven in Amersfoort op plaats 2. In voorgaande jaren was de hoogste plek

van deze wijk 108 in 2009. Door zeer hoge scores op vijf indicatoren staat deze wijk ineens hoog in de lijst. De andere wijken in de top 10 zijn Hoornerhage (Zoetermeer) op plaats 8 en Grietenij (Lelystad) op plaats 9. Hoornerhage scoorde voorheen ook altijd wel hoog in de lijst rond plaats 20, maar Grietenij pas de laatste 2 jaar (plek 16 vorig jaar), daarvoor rond plaats 400. De grootste verrassing echter is het feit dat geen enkele Rotterdamse wijk nog in de top 10 voorkomt. In het vorige databoek (2012) stond deze stad nog met vier wijken in de top 10. En op basis van de gegevens van vorig jaar nog met drie wijken. Dit jaar staat de hoogste Rotterdamse wijk (het Oude Noorden) op plaats 15. Andere wijken die voorheen hoog in de top 10 stonden als Moerwijk-Zuid (Den Haag), Pendrecht en Schiedam (Rotterdam) vinden we nu terug op respectievelijk plaats 14, 27 en 30. De eerste Amsterdamse wijk in de top 100 vinden we dit jaar op plaats 65, het betreft Bijlmer Centrum (D,F,H).

Net als elk jaar vinden we wijken die flink stijgen in de lijst. De belangrijkste was zoals eerder genoemd de wijk Bokkeduinen, Birkhoven in Amersfoort die binnenkomt op 2 van plaats 736 in het vorige databoek (2012). Ook Delfzijl Noord (Delfzijl) en Grietenij (Lelystad) stonden in het vorige databoek (2012) respectievelijk op plek 202 en 423. Andere forse stijgers zijn de wijk Nieuw Den Helder-West (gemeente Den Helder, vorig databoek 177, nu 21), de wijk Lingewijk (Gemeente Gorinchem, vorig databoek 141, nu 32), Spoorwijk (Gemeente Den Haag, vorig databoek 168, nu 42), Tuikwerd (Gemeente Delfzijl, vorig databoek 445, nu 50) en de wijk Landen in Den Haag (vorig databoek 240, nu 55). In de volgende twee kaarten is de verdeling van de totaalscore over alle wijken in Nederland weergegeven.

Ten aanzien van het aantal wijken in de top 100 zien we een grote verandering. Werd de top drie eerder altijd gevormd door Rotterdam, Den Haag en Amsterdam, deze keer is Amsterdam helemaal weggezakt, met nog maar drie wijken in de top 100 van slechtste wijken. Rotterdam staat nog altijd bovenaan met net als in het vorige databoek (2012) 23 wijken in de top 100. Den Haag heeft dit jaar iets meer wijken in de top 100 in vergelijking met het vorige databoek (nu 18, vorige keer 13). Daaronder staat Leeuwarden met 6 wijken in de top 100 en Arnhem met 5 wijken in de top 100. De spreiding van wijken in de top 100 over gemeenten blijft redelijk groot: in de top 100 van slechtste wijken komen wijken uit 36 verschillende gemeenten voor.

De ‘groene’ zones, plekken waar het goed gaat, zien we op een aantal plaatsen terug, ook in regio’s die het op gemeentelijk en provinciaal niveau een stuk slechter doen. In de noordelijke provincies bijvoorbeeld, die het op gemeentelijk en provinciaal niveau vrij slecht doen, zien we veel donkergroene wijken verspreid over Friesland en de Waddeneilanden, in het oosten van Overijssel, een strook van noordoost naar zuidwest tussen Almelo en Hengelo. Verder een vrij groot gebied in het midden van Noord-Holland van oost (Castricum) naar west (Waterland) en rondom de stad Utrecht en in het noordwesten van de provincie Limburg.

In de top 100 van beste wijken (wijken met de minste risico’s voor kinderen) komen 42 gemeenten voor. De gemeenten met het grootste aantal wijken in de top 100 zijn Gaasterlân-Sleat (in Friesland met 10 wijken in de top 100), Waterland (in Noord-Holland met 8 wijken), Dinkelland (Overijssel), Boarnsterhim (Friesland) en Menameradiel (Friesland, alledrie met 6 wijken in de top 100). De qua inwoners grootste gemeenten met een wijk in de top 100 van beste wijken zijn Haarlemmermeer (in Noord-Holland, ruim 140.000

inwoners en 5 wijken in de top 100) en De Bilt (in Utrecht, ruim 42.000 inwoners en één wijk in de top 100).

De beste wijken vinden we dit jaar in de gemeente Gaasterlân-Sleat in Friesland (‘Elahuizen’ en ‘Kolderwolde’ ex aequo op plaats 1 en ‘Ruigahuizen’, ‘Oudega’, ‘Nijemirdum’ en ‘Mirns’, op plaats 7, 8, 9 en 10), in de gemeente Waterland in Noord-Holland (‘Uitdam’ ‘Watergang’ en ‘De Purmer’ op plaats 3, 4 en 5), en in de gemeente Schermer in Noord-Holland (‘Schardam’ op plaats 6).

De positie op de ranglijst van wijken wordt bepaald door de overallscore, die wordt samengesteld uit alle indicatoren (met uitzondering van Kinderen met een handicap). Alle indicatoren hebben ook een significante bijdrage aan de overallscore. Echter, sommige indicatoren hebben, vanwege onderlinge samenhang met andere indicatoren, een grotere invloed op de uiteindelijke rangorde dan andere indicatoren. Deze invloed drukken we uit als een correlatie, dit is een waarde van onderlinge samenhang, die varieert tussen 0 (geen samenhang) en 1 (volledige samenhang). Zo zien we dat over alle jaren heen, de indicator ‘Kinderen in armoede’ de meeste invloed heeft op de overallscore (dus hoe hoog een wijk staat op de ranglijst van wijken). Deze indicator laat een correlatie van 0,78 zien met de overallscore. De laagste correlatie met de overallscore heeft de indicator Tienermoeders, 0,46, van alle indicatoren heeft deze indicator dus de minste invloed op de plaats op de ranglijst, maar nog altijd wel betekenisvol!

Ook kunnen we alle onderlinge relaties tussen de indicatoren bekijken. We noemen hier alleen de correlaties hoger dan 0,4 omdat die het meest betekenisvol zijn. Er blijven dan maar een paar over: Kinderen in armoede en Achterstandsléerlingen, 0,62; Kinderen in armoede en Kinderen in achterstandswijken, 0,55; Achterstandsléerlingen en Kinderen in achterstandswijken, 0,47; en Kindermishandeling en Kinderen in armoede, 0,40. Dus in wijken

waar meer kinderen in armoede zijn, is meer gemelde kindermishandeling, zijn meer achterstandsleerlingen en zijn meer kinderen in achterstandswijken.

Net als de voorgaande jaren geeft het wijkniveau een zeer gedifferentieerd beeld van Nederland en dit kan voor gemeenten bruikbaar zijn om de aandacht gericht in te zetten op de bestrijding van achterstanden.

C. Methodische verantwoording van de indicatorenkeuze

De keuze voor de indicatoren is tot stand gekomen na discussiebijeenkomsten met de leden van het Kinderrechtencollectief, en in samenwerking met vertegenwoordigers van het SCP, het Nederlands Jeugdinstituut (voorheen NIZW), GGD Nederland en beleidsmakers. Over de voorwaarden waaraan de geselecteerde onderwerpen en daarbij behorende indicatoren moesten voldoen is veel nagedacht. Bij de uiteindelijke keuze voor de indicatoren speelden de volgende criteria een rol:

- *De data moeten iets zeggen over de brede groep jeugdigen van 0 tot en met 22 jaar.* De indicatoren zijn gelijkmatig verdeeld over de gehele doelpopulatie, waarbij de nadruk overigens ligt op de 0- tot 18-jarigen. Bij de oudste groep (19 tot en met 22 jaar) komen maar vier indicatoren aan bod, criminaliteit, tienermoeders, jeugdwerkloosheid en voortijdig schoolverlaters. Alle andere leeftijdsgroepen komen bij meerdere indicatoren aan de orde.
- *De data moeten afkomstig zijn van een betrouwbare bron.* Alle data zijn afkomstig van door de overheid gefinancierde organisaties die met deze data zelf statistische overzichten betreffende het werkveld genereren, met uitzondering van de gegevens over kindermishandeling. De bron (het AMK) is weliswaar door de overheid gefinancierd, maar met deze data worden standaard geen andere statistische bewerkingen uitgevoerd dan tellingen voor de jaarrapportage.
- *De indicator moet beschikbaar en consistent zijn gedurende langere tijd.* Sommige indicatoren veranderen in de loop der tijd

omdat de berekeningswijze wordt aangepast aan de dan beschikbare meetmethoden. Werkloosheid is daarvan een goed voorbeeld. De wijze waarop we deze nu weergeven loopt vooruit op de wijze waarop het CBS dit cijfer in de toekomst wil gaan gebruiken. Of dit precies zo gebeurt als hier gepresenteerd, is echter nog de vraag. De huidige weergave is echter wel longitudinaal beschikbaar.

- *De indicator moet beschikbaar en consistent zijn voor alle gemeenten in Nederland.* Een landelijke gegevensverzameling biedt zekerheid omtrent de betekenis van de data voor alle provincies en gemeenten. Wanneer verzameling van de data op provinciaal of zelfs gemeentelijk niveau moet plaatsvinden, komt de vergelijkbaarheid van de resultaten ernstig in het geding vanwege ongetwijfeld optredende verschillen in reproductie en verzameling.
- *De indicator moet gerelateerd zijn aan het welzijn van kinderen.* We richten ons op uitkomstvariabelen in plaats van op programma- of dienstendata die lang niet altijd direct aan het welzijn van kinderen zijn gerelateerd (zoals geld en formatie gespendeerd aan jeugdbeleid, jeugdhulpverlening of onderwijs).
- *De indicator moet voor het publiek begrijpelijk zijn.* We proberen een 'lekenpubliek' te bereiken, geen academici of onderzoekers.
- *De indicator moet met hoge waarschijnlijkheid ook in de toekomst beschikbaar zijn.* We proberen een serie indicatoren vast te stellen die jaar na jaar gereproduceerd kunnen worden, om zo ook veranderingen in het welzijn van kinderen te kunnen monitoren. Eenmalige data voldoen niet aan deze eis.

- *De data moeten een veranderingspotentie in zich hebben.* Het is niet zinnig een indicator op te nemen waarvan je nu al weet dat die de komende jaren toch niet zal veranderen.

Met deze voorwaarden zijn de onderzoekers nagegaan over welke indicatoren er betrouwbare, meetbare en geschikte informatie voorhanden was. Gegevens van het CBS blijken doorgaans het meest betrouwbaar, deze zijn dan ook het meest gebruikt. Na afweging bleven er uiteindelijk per onderwerp een of twee meetbare, betrouwbare indicatoren over. Soms is een thema aangepast aan voorhanden zijnde indicatoren door het onderwerp meer te specificeren en af te bakenen. Aangezien maar van 40% van alle gemeenten bekend is of, en op welke wijze, zij aandacht besteden aan jeugdparticipatie, is deze indicator wel opgenomen in het databoek, maar worden er geen cijfers over genoemd en wordt deze indicator nog niet meegenomen in de ranking van de gemeenten. Gekozen is voor de volgende onderwerpen en de daarbij behorende indicatoren.

Tabel 1: Thema's, indicatoren en bronnen

Thema	Indicator	Bron
Gezondheid	Kindersterfte: aantal 1- t/m 14-jarigen dat sterft Zuigelingensterfte: promillage zuigelingen van 0 tot 1 jaar dat sterft	CBS
Jeugdcriminaliteit	Percentage 12- t/m 21-jarigen dat een delict heeft gepleegd waardoor ze voor de rechter zijn verschenen	OMDATA van het WODC
Jeugdwerkloosheid	Percentage werkzoekende werkloze jongeren van 16 t/m 22 jaar	Jeugdmonitor, CBS
Jeugdzorg	Percentage 0- t/m 17-jarigen dat een indicatie tot hulp heeft ontvangen van het Bureau Jeugdzorg	Bureaus Jeugdzorg via Jeugdzorg Nederland
Kinderen in achterstandswijken	Percentage 0- t/m 17-jarigen dat in een achterstandswijk woont	Geodan, SCP en CBS
Kinderen in armoede	Percentage 0- t/m 17-jarigen dat in een uitkeringsgezin leeft	Jeugdmonitor, CBS
Kindermishandeling	Percentage gemelde mishandelde 0- t/m 17-jarigen	AMK's via Jeugdzorg Nederland
Onderwijs	Percentage voortijdig schoolverlaters	DUO
	Percentage 4- t/m 12-jarigen in het primair onderwijs met een leerlinggewicht hoger dan 0	DUO
Tienermoeders	Percentage tienermoeders (15 t/m 19 jaar)	Jeugdmonitor, CBS
Kinderen met een handicap	Percentage 0- t/m 17-jarigen met een handicap	Vektis, CBS

Koppeling aan het VN-Kinderrechtenverdrag

Conform de wens van de belangenbehartigingsorganisaties is gekeken of de gekozen thema's en indicatoren aansluiten bij het normatieve kader van het VN-Kinderrechtenverdrag.

Kinderen in Tel is de Nederlandse versie van 'Kids Count'.

In Amerika is Kids Count ontwikkeld door de Annie E. Casey Foundation. Onderzoekers vergelijken voor tien indicatoren alle staten van de Verenigde Staten met elkaar. De indicatoren in de Amerikaanse Kids Count zijn geordend naar leeftijdscategorieën; het VN-Kinderrechtenverdrag hanteert een indeling naar probleemgebieden. Wij hebben deze laatste indeling overgenomen. Het VN-Comité inzake de Rechten van het Kind in Genève - dat toezicht houdt op de naleving van het verdrag door landen - gaat voor diverse onderwerpen na hoeveel de overheid uit geeft aan deze terreinen, zoals onderwijs of gezondheidszorg. Voor alle indicatoren is nagegaan of een verbinding met een artikel van het verdrag mogelijk is. We hebben een voorstel gedaan tot koppeling van de thema's met indicatoren aan de Rechten van het Kind. Na enige bijstelling is een koppeling zoals in schema A tot stand gekomen. Elke indicator blijkt te verbinden aan een Kinderrecht. Nieuw is dat er ook een koppeling met werkzoekende jongeren is, te weten het recht op ontwikkeling en een passende levensstandaard. De Kinderrechten richten zich op het gebied van arbeid namelijk vooral op het voorkomen van kinderarbeid. Bij ons gaat het bij deze indicator echter niet om kinderen, maar om jongeren. De leden van de werkgroep Kinderen in Tel van het Kinderrechtencollectief onderschrijven dat de andere negen thema's met bijbehorende indicatoren goed aansluiten bij het VN-Kinderrechtenverdrag. De artikelen zijn in het schema weergegeven met daarbij het passende thema waar een indicator onder valt.

Schema A
KOPPELING INDICATOREN AAN VERDRAG RECHTEN VAN HET KIND

Gezondheid: Artikel 24

Ieder kind heeft recht op een zo goed mogelijke gezondheid en de best mogelijke gezondheidszorg. De nadruk ligt op vermindering van baby- en kindersterfte, op eerstelijnsgezondheidszorg, op voldoende voedsel en zuiver drinkwater, op pre- en postnatale zorg voor moeders, op voorlichting over gezondheid, over voeding, over de voordelen van borstvoeding en over hygiëne. Traditionele gebruiken die schadelijk zijn voor de gezondheid moeten afgeschaft worden.

Jeugdcriminaliteit: Artikel 37, 40

Kinderen die de strafwet hebben overtreden of daarvan verdacht worden hebben recht op een eerlijk proces en juridische bijstand. Er wordt naar gestreefd om kinderen zo mogelijk buiten de strafrechtelijke procedures te houden en met respect voor de mensenrechten van het kind naar mogelijkheden te zoeken.

Jeugdwerkloosheid: Artikel. 6.2: De Staat waarborgt in de grootste mogelijke mate de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind.

Kinderen in de jeugdzorg: Artikel 5, 18, 20, 25

De Staten die partij zijn, eerbiedigen de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders of, indien van toepassing, van de leden van de familie in ruimere zin of de gemeenschap al naar gelang het plaatselijke gebruik, van wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, voor het voorzien in passende leiding en begeleiding bij de uitoefening door het kind van de in dit Verdrag erkende rechten, op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind.

Kinderen in achterstandswijken: Artikel 6, 27

Elk kind heeft recht op een toereikende levensstandaard. De ouders hebben daarin de primaire verantwoordelijkheid. De staat zorgt ervoor dat de ouders die verantwoordelijkheid kunnen nakomen en waar nodig kan de staat de ouders en hun kinderen in materiële bijstand voorzien.

Kinderen in armoede: Artikel 27

Kinderen hebben recht op een passende levensstandaard. Ouders moeten daarvoor zorgen binnen hun mogelijkheden en de staat ondersteunt hen daarbij.

Kindermishandeling: Artikel 19

Kinderen moeten beschermd worden tegen alle vormen van mishandeling, lichamelijk, psychisch en seksueel, binnen en buiten gezinsverband. De staat draagt zorg voor preventie en behandeling.

Onderwijs: Artikel 28, 29

Een kind heeft recht op verplicht en gratis basisonderwijs. De staat bevordert dat voortgezet onderwijs beschikbaar en toegankelijk is voor ieder kind, dat hoger onderwijs toegankelijk is naar gelang de capaciteiten, dat school- en beroepskeuzevoorlichting beschikbaar is en dat schooluitval aangepakt wordt. De handhaving van de schooldiscipline moet in overeenstemming zijn met de menselijke waardigheid en met dit Verdrag. Internationale samenwerking op onderwijsgebied is van groot belang.

Openbare speelruimte: Artikel 31

Een kind heeft recht op vrije tijd, spel, kunst en cultuur.

Tienermoeders: Artikel 1, 24

Recht op voorlichting over gezondheidszorg en gezinsplanning, preventieve gezondheidszorg

Kinderen met een handicap: Artikel 23

Een kind dat gehandicapt is, heeft recht op bijzondere zorg en op omstandigheden die zijn zelfstandigheid bevorderen en zijn actieve deelneming aan het gemeenschapsleven vergemakkelijken.

Jeugdparticipatie: Artikel 12

De mening van een kind: Ieder kind heeft het recht zijn/haar mening te uiten in de gelegenheden die het kind aangaan, waarbij aan de mening van het kind passend belang moet worden gehecht.

D. Definiëring en afbakening indicatoren

Gezondheid:

Kindersterfte

Het gaat om het aantal kinderen in de leeftijd van 1 tot en met 14 jaar dat sterft ongeacht de oorzaak, per 100.000 kinderen in die leeftijd. Het absolute aantal kinderen in de leeftijd van 1 t/m 14 jaar dat sterft is in Nederland zeer gering. Vandaar dat dit cijfer per 100.000 kinderen in die leeftijd wordt weergegeven. Er zijn echter maar weinig gemeenten in Nederland met meer dan 100.000 kinderen. Dit betekent dat elk sterfgeval zwaar telt in deze indicator. Daarom is er vanaf het Databoek Kinderen in Tel 2009 voor gekozen om het gemeentelijke cijfer als vijfjaarsgemiddelde weer te geven. Hierbij is het gemiddelde aantal sterfgevallen in de afgelopen vijf jaar afgezet tegen het gemiddelde aantal jongeren in de leeftijd van 1 tot en met 14 jaar. Deze indicator is door deze handelwijze iets minder gevoelig geworden voor incidenten die in één jaar plaatsvinden. Daarmee is de indicator ook waardevoller geworden op het gemeentelijke niveau. Het beeld is samengesteld op basis van de afgelopen vijf jaar. Het cijfer van 2010 is dus gemaakt op basis van het aantal sterfgevallen van 2006 tot en met 2010. Overigens zijn voor de landelijke en provinciale cijfers de reële jaarcijfers gebruikt, omdat op dit niveau de jaarcijfers prima voldoen.

Gezondheid:

Zuigelingensterfte

Het gaat om het aantal sterfgevallen onder zuigelingen onder 1 jaar dat in hetzelfde jaar is geboren, per 1000 levend geboren kinderen in dat jaar. Ook bij deze variabele geldt min of meer hetzelfde als bij de kindersterfte. Er zijn maar weinig gemeenten met 1000 geboortes per jaar, zodat ook hier de score door incidenten en toevalligheden sterk uiteen kan lopen over de jaren. En ook hier

geldt dat een provinciaal overzicht van groter belang is dan het gemeentelijke overzicht, dat toch meer illustratieve waarde heeft.

Jeugdcriminaliteit:

Percentage 12- t/m 21-jarigen dat een delict heeft gepleegd waardoor ze voor de rechter zijn verschenen

Dit betreft het percentage 12- tot en met 21-jarigen dat een delict heeft gepleegd, waarvoor ze door de politie als verdachte zijn gehoord en van wie de zaak door het Openbaar Ministerie is afgehandeld. Voor dit gegeven zijn feitelijk twee lopende registraties beschikbaar. De meest gebruikte is de 'verdachtenregistratie' van de politie. Een andere mogelijkheid betreft de 'zakenregistratie' van het Openbaar Ministerie (verzameld door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum [WODC] van het Ministerie van Veiligheid en Justitie). Aan elke zaak is altijd een persoon of bedrijf gekoppeld die het delict heeft begaan (dit kunnen ook meerdere personen zijn, maar die worden elk als unieke zaak geregistreerd). Bij elke zaak worden achtergrondvariabelen van de gedaagde persoon geregistreerd, maar ook kenmerken van het delict en de afdoening van de zaak. Omdat de rechtsgang formeler en beter geregistreerd verloopt dan een politieonderzoek is gekozen voor de OMDATA als bron voor de indicator over jeugdcriminaliteit.

Jeugdwerkloosheid:

Percentage werkzoekende werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)

Voor het samenstellen van dit gegeven zijn verschillende bronbestanden gebruikt. De belangrijkste bronbestanden worden hieronder beschreven. De basis wordt gevormd door de personen die staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf als werkzoekend en geen baan hebben.

Het SSB is een samenhangend systeem van koppelbare bestanden dat het CBS gebruikt voor de sociale statistieken. Het SSB bevat onder andere gegevens over inschrijvingen bij het UWV Werkbedrijf als werkzoekende. Ook bevat het SSB demografische gegevens, afkomstig van de Gemeentelijke Basisadministratie zoals geslacht, geboortjaar en -maand en woonplaats. Het SSB is gebruikt om de gegevens te combineren. Verder is gebruikgemaakt van de polisadministratie. De loonaangifte bevat gegevens over inkomstenverhoudingen (uit de loonadministratie) van werkgevers en andere inhoudingsplichtigen. De Belastingdienst ontvangt de loonaangifte. Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen maakt daar de polisadministratie van. In dit onderzoek is gebruikgemaakt van door het CBS zogeheten gaafgemaakte jaarbestanden, gebaseerd op de loonaangifte met daarin alle banen die op enig moment in het desbetreffende jaar bestaan (minimaal 4 uur per maand). Met deze gegevens is bepaald of een persoon niet-werkend is.

Daarnaast is de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) gebruikt als bron voor de postcodes, om de herkomst van de ingeschreven personen te bepalen. Wederom wordt er via de polisadministratie, op de peildatum gecontroleerd of een jongere werkt of niet. Eerder werd deze controle uitgevoerd op de datum van inschrijving (bij het UWV) van de jongere. Maar de peildatum is de meest recente datum en geeft daarmee een betrouwbaarder beeld dan de datum van inschrijving.

Kinderen in de jeugdzorg:

Percentage 0- t/m 17-jarigen met een indicatie voor jeugdzorg

Dit cijfer is gebaseerd op het aantal nieuwe indicaties voor jeugdzorg dat het Bureau Jeugdzorg in een jaar registreert voor kinderen van 0 t/m 17 jaar ten opzichte van het totale aantal 0- t/m 17-jarigen in een gemeente. De AWBZ-indicaties voor jongeren zijn dit jaar voor het eerst buiten beschouwing gelaten omdat niet alle

Bureaus Jeugdzorg deze op dezelfde manier vastleggen. Hierdoor werd het beeld eerder vervuild door deze verschillende manier van registreren.

Kinderen in achterstandswijken:

Percentage 0- t/m 17-jarigen dat in een achterstandswijk woont

Hierbij gaat het om het aantal kinderen dat woont in een gebied met een lage sociale status. Daarbij is sociale status een uitdrukking van het opleidingsniveau van de bewoners van een wijk (postcodegebied), van het inkomensniveau en van de mate van werkloosheid in het gebied. De variabele 'sociale status' is vastgesteld via een principale-componentenanalyse, waarbij de factor 'sociale status' 54% van de variantie verklaart. De samenhang van de afzonderlijke variabelen met deze factor bedraagt -0,88 (gemiddeld inkomen), 0,82 (laag inkomen), 0,67 (zonder baan) en 0,46 (lage opleiding). De (woon)gebieden met de laagste status worden achterstandswijken genoemd. Achterstandsgebieden hebben een achterstandsscore van meer dan eenmaal de standaarddeviatie boven het gemiddelde (SCP, 2005). Dit suggereert dat de afwijking van het landelijke gemiddelde bepaalt of een gebied te betitelen is als achterstandswijk, en niet de feitelijke constatering. Zou de situatie in heel Nederland zeer sterk verbeteren in de loop van vier jaar, dan zou met deze benadering toch nog ongeveer hetzelfde aantal gebieden als achterstandswijk te betitelen zijn. Het percentage kinderen in een achterstandswijk bepaalt uiteindelijk hoe goed of slecht een gemeente scoort. Op grond van de indeling zijn er ook veel gemeenten die geen achterstandswijken hebben. Het percentage kinderen dat woont in een achterstandswijk is in die gemeenten dan ook 0; dit cijfer is als zodanig meegenomen in de berekening van de totale standaardscore.

Kinderen in armoede:***Percentage 0- t/m 17-jarigen dat in een uitkeringsgezin leeft***

Deze gegevens zijn afkomstig van de sociale diensten van alle gemeenten in Nederland. De gegevens gaan over personen met een bijstandsuitkering, eventueel aangevuld met bijzondere bijstand. Deze gegevens worden landelijk verzameld en gecorrigeerd door het CBS. Het betreft bijstandsuitkeringen inclusief uitkeringen in het kader van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz). Het gaat hierbij om minderjarige kinderen waarvan de ouder(s)/ verzorger(s) een bijstandsuitkering ontvangen en kinderen die zelf een bijstandsuitkering ontvangen.

Minderjarigen worden alleen als kind in de tabel opgenomen als zij volgens de huishoudensstatistiek de positie van kind (thuiswonend, ook adoptief- en stiefkinderen, geen pleegkinderen) in een huishouden innemen. Deze tabel is ontstaan op basis van transactiecijfers van de BUS (Bijstandsuitkeringenstatistiek). Omdat daarnaast een aantal koppelingen is uitgevoerd met andere statistieken, zijn de cijfers niet gelijk aan de cijfers over aantallen bijstandsuitkeringen op Statline. In deze indicator is het totale aantal kinderen dat ten laste komt van uitkeringsgezinnen per gemeente meegenomen, als percentage van het totale aantal kinderen van 0 tot 18 jaar. Uitgangspunt hierbij is dat de huishoudens met een bijstandsuitkering, volledig of aanvullend, doorgaans de onderkant vormen van het inkomensniveau in Nederland.

Kindermishandeling:***Percentage gemelde mishandelde 0- t/m 17-jarige kinderen***

De meldingen van kindermishandeling zijn afkomstig van de Bureaus AMK (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling). Elke provincie en grootstedelijke regio heeft een eigen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, alle bereikbaar via het landelijke telefoonnummer. De registratie vindt plaats in een speciaal programma (KITS),

waarbij de postcode en de geboortedatum van het mishandelde kind worden vastgelegd, evenals de aard van de mishandeling en het aantal kinderen in het gezin. Er wordt dus niet alleen *door* mishandelde kinderen gebeld maar ook *over* mishandelde kinderen. De registraties van alle meldpunten zijn samengebracht en er is een uitdraai gemaakt van alle gemelde mishandelde kinderen. De gegevens van de viercijferige postcodeniveaus zijn teruggerekend naar alle gemeenten. Voor de berekening van het percentage is het aantal meldingen gedeeld door het aantal jeugdigen.

Onderwijs:***Percentage voortijdig schoolverlaters (12 t/m 22 jaar)***

Het percentage voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) wordt geleverd door DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs, waarin het voormalige CFI en de IB-groep zijn samengevoegd).

De registratie wordt centraal bijgehouden en gekoppeld aan de burgeradministratie, zodat voor iedere vsv'er te bepalen is in welke gemeente hij of zij woont. Inhoudelijk is dit gegeven interessant omdat het een groep betreft die het onderwijs verlaat zonder geldige startkwalificatie en daarmee dus een gemankeerde toegang tot het maatschappelijke leven heeft.

De indicator is als volgt gedefinieerd: het aantal leerlingen/deelnemers dat gedurende het jaar uitstroomt uit het bekostigd onderwijs zonder diploma op minimaal havo- of mbo 2-niveau, als percentage van het aantal leerlingen of deelnemers dat op 1 oktober van het schooljaar jonger is dan 23 jaar en een geldige inschrijving aan het vo of mbo heeft. Voortijdig schoolverlaters zijn leerlingen uit het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs die op 1 oktober van het volgende schooljaar het (bekostigd) onderwijs hebben verlaten en niet in het bezit zijn van een startkwalificatie (dat wil zeggen minimaal een havo- of vwo-diploma, of een diploma op mbo 2-niveau). Bovendien betreft het leerlingen die

jonger zijn dan 23 jaar en ingeschreven staan in de Gemeentelijke Basisadministratie.

Het aantal voortijdig schoolverlaters is afgezet tegen het totale aantal deelnemers in het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Gegevens hebben betrekking op schooljaren. Wanneer wordt gesproken over het jaar 2010, dan wordt daarmee het schooljaar 2009/2010 bedoeld.

Onderwijs:

Percentage 4- t/m 12-jarigen in het primair onderwijs met een leerlinggewicht⁽²⁾ hoger dan 0

Het gaat om het percentage leerlingen in het basisonderwijs (4 t/m 12 jaar) met een gewichtsscore hoger dan 0. Leerlingen krijgen op grond van bepaalde criteria een gewicht: de zogenaamde gewichten-regeling. De huidige criteria zijn:

- Het gewicht 0,3 wordt toegekend aan leerlingen van wie de ouders die belast zijn met de dagelijkse verzorging, een opleiding uit categorie 2 hebben gehad.
- Het gewicht 1,2 wordt toegekend aan leerlingen van wie een van de ouders een opleiding heeft gehad uit categorie 1 en de ander een opleiding uit categorie 1 of 2.
- Categorie 1: (speciaal) basisonderwijs/lager onderwijs, (v) so-zmlk.
- Categorie 2: ambachtsschool, huishoudschool, technisch onderwijs, ito, (individueel) lager beroepsonderwijs (las, lts, leao,

lmo, lhno), (individueel) voorbereidend beroepsonderwijs (zoals vbo-administratie, leerbewerken, verkooptechniek, bouwtechniek, landbouw), niet meer dan twee afgeronde klassen/leerjaren mavo, havo, vwo.

De scholen ontvangen door deze regeling extra personele en materiële faciliteiten. Het uitgangspunt is dat leerlingen met een hoger gewicht meer voorzieningen nodig hebben, omdat er een hoger risico op achterstand bestaat. Alle scholen melden de aantallen gewichtleerlingen per klas aan de gemeente. De gemeente meldt dit vervolgens jaarlijks aan DUO, die alle gegevens van alle gemeenten rubriceert.

Tienermoeders:

Percentage tienermoeders (15 t/m 19 jaar)

Het gaat om het percentage moeders in de leeftijd van 15 t/m 19 jaar als percentage van het totale aantal vrouwen in de leeftijd van 15 t/m 19 jaar. Doorgaans beschouwt de maatschappij het als problematisch dat tienermeisjes moeder worden. Toch is het in sommige gemeenschappen in Nederland heel geaccepteerd en normaal om al op zeer jonge leeftijd moeder te worden. Dit komt naar voren in de cijfers van sommige gemeenten in Nederland. Desondanks komt tienermoederschap in Nederland (nog) maar heel weinig voor. Hier geldt dan dat kleine absolute verschillen tussen jaren in procentueel opzicht leiden tot zeer grote verschillen. De cijfers zijn afkomstig van het CBS.

Kinderen met een handicap:

Percentage kinderen met een handicap (0 t/m 17 jaar)

Het gaat om het percentage kinderen in de leeftijd van 0 t/m 17 jaar als percentage van het totale aantal kinderen, dat op basis van de gegevens van de zorgverzekeraars (beheerd door Vektis) een

2 De gewichtenregeling in het onderwijs is per 1-8-2006 gewijzigd, deze wijziging heeft invloed op de hoogte van het gewicht, niet op het aantal leerlingen met een gewicht. In theorie zal deze wijziging op onze indicator dus weinig invloed hebben.

lichamelijke, verstandelijke, zintuiglijke of meervoudige handicap heeft. In de gegevensbestanden van Vektis hebben we de AWBZ-registratie en de 26 chronische groepen geraadpleegd. (Vektis identificeert een deel van de groepen in chronische groepen). In Vektis zijn gegevens samengebracht over indicaties, hulpmiddelen, geneesmiddelen- en zieken-huiszorggebruik, en GGZ-gebruik en eerstelijnszorg.

Verantwoording totaalscore (overall ranking)

De uiteindelijke rangorde van gemeenten (zie index) is als volgt tot stand gekomen. Als eerste zijn alle numerieke waarden van alle indicatoren (met uitzondering van de indicator 'Kinderen met een handicap') omgezet naar standaardscores. Vervolgens zijn alle standaardscores van de elf indicatoren per gemeente bij elkaar opgeteld om te komen tot een totale standaardscore voor elk van de 408 gemeenten. Als laatste is de rangorde van de gemeenten bepaald op basis van deze totale standaardscore, van de slechtste waarde 1 tot de beste waarde 408.

De standaardscore geeft aan in hoeverre een score afwijkt van het landelijke gemiddelde. Dit betekent dat wanneer een gemeente het beter doet dan dit gemiddelde, de gemeente een negatieve standaardscore krijgt. Doet een gemeente het slechter dan het landelijke gemiddelde, dan krijgt deze een positieve standaardscore. De standaardscore op een indicator ontstaat door de gemiddelde waarde op een indicator over alle gemeenten af te trekken van de gevonden waarde van een gemeente, en dit getal te delen door de standaardafwijking van de verdeling van alle waardes op deze indicator. De standaardscore bepaalt dus de relatieve afstand tot de gemiddelde waarde over alle gemeenten, waarbij het gemiddelde van alle standaardscores van één indicator (ongeacht welke) 0 is. De mate van afwijking van het gemiddelde is dus gestandaardiseerd,

dit houdt in dat de standaardscore voor elke indicator hetzelfde betekent.

Alle indicatoren hebben hetzelfde gewicht gekregen bij de bepaling van de totale standaardscore. Er is, met andere woorden, geen poging gedaan het relatieve belang van de indicatoren mee te laten wegen in de eindscore.

Voor deze publicatie zijn alle resultaten van alle voorgaande jaren (vanaf 2000 tot en met 2012) herberekend, vanwege de gemeentelijke herindelingen (in 2013 408 gemeenten en 4039 wijken), en vanwege het verwijderen van de indicator 'Speelruimte'. Dit betekent dat alle gemeenten voor de gegevens van de voorgaande jaren een nieuwe totale standaardscore hebben gekregen. In alle gevallen wijkt deze weinig af van de originele versie, maar vooral wanneer gemeenten zijn samengevoegd (zoals bijvoorbeeld de nieuwe samengevoegde gemeente Molenwaard in Zuid-Holland) ontstaat er vanzelf een middeling van gegevens van de eerder bestaande opgeheven gemeenten. Verder kan er in een kleine gemeente sprake zijn van een enkel geval van bijvoorbeeld jeugdcriminaliteit op zeer weinig jongeren. Zoiets zou dan onevenredig zwaar mee kunnen tellen bij de berekening van de totaalscore. Dit komt overigens weinig voor, omdat de meeste gemeenten de laatste jaren gefuseerd zijn en er in Nederland maar zeer weinig echt kleine gemeenten zijn. Toch is besloten om in zulke gevallen te kiezen voor een regionaal gemiddelde. Een regionaal gemiddelde wordt vastgesteld door omliggende gemeenten samen te voegen, totdat de deelfactor voldoende groot is om een betekenisvol getal op te leveren. Op deze manier telt de incidentie of prevalentie in de betreffende gemeente wel mee bij de bepaling van de score op de indicator.

E. Betrokken organisaties en fondsen bij Kinderen In Tel

Augeo is een particuliere stichting, opgericht in 2007. Augeo wil de veiligheid en het welzijn van kinderen en gezinnen bevorderen. Met ruim 118.000 slachtoffers van kindermishandeling per jaar, is het veilig grootbrengen van een kind geen vanzelfsprekendheid. Daarom investeert Augeo geld, expertise en energie in de bescherming van kinderen en het versterken van gezinnen. Dit doen we onder meer door online leermaterialen te ontwikkelen, zoals e-learning en het online Tijdschrift Kindermishandeling. Professionals die met kinderen en ouders werken, leren zo hoe je signalen van misbruik, mishandeling en verwaarlozing herkent en wat je kunt doen om een kind en gezin te helpen. Augeo initieert ook innovatieve projecten met partners, bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van producten voor kinderen en ouders. (www.augeo-foundation.nl)

De Bernard van Leer Foundation zet haar middelen en kennis wereldwijd in om jonge kinderen (0-8) een eerlijke en betere start te geven. Ieder kind heeft het recht om zich optimaal te ontwikkelen en de gehele basis voor verdere ontwikkeling wordt gevormd tijdens de eerste levensjaren. Geweld heeft daar een negatieve invloed op. Daarom zet de Bernard van Leer Foundation in Nederland twee speerpunten: 1. Het verminderen van geweld in gezinnen met kinderen onder vier jaar die opgroeien in een sociaaleconomische achterstandssituatie, en 2. Een verbeterde kwaliteit van de voor- en vroegschoolse voorzieningen met een doorlopende leerlijn naar school. (www.bernardvanleerfoundation.org)

Defence for Children komt op voor de rechten van alle kinderen in Nederland en daarbuiten. Leidraad van het werk van Defence for Children is het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Door lobby, onderzoek, voorlichting, juridisch advies en rechtshulp verdedigt Defence for Children de rechten van kinderen en stelt schendingen daarvan aan de kaak. Defence for Children is een Nederlandse sectie van Defence for Children International, een niet-gouvernementele organisatie met veertig nationale secties wereldwijd. (www.defenceforchildren.nl)

Jantje Beton Veel kinderen spelen minder buiten dan ze zouden willen. Oorzaken hiervan zijn onder andere een gebrek aan geschikte speelruimte, het ontbreken van kinderen om mee te spelen en ouders die kinderen niet meer buiten (durven te) laten spelen. Daarom initieert, ondersteunt en organiseert Jantje Beton zelf activiteiten zodat kinderen weer zorgeloos buiten kunnen spelen. Jantje Beton vraagt gemeenten, woningbouwcorporaties en projectontwikkelaars om te zorgen voor goede speelruimte in de buurt voor alle kinderen en jongeren, o.a. door een speelruimtenorm te hanteren. Jantje Beton maakt onderzoek mogelijk, brengt partijen bij elkaar (samen met de VNG via het netwerk Child Friendly Cities), stimuleert positief jeugdbeleid en is zo de belangenbehartiger van kinderen en hun recht op spelen. (www.jantjebeton.nl)

Johanna KinderFonds zet zich van oudsher in om de kwaliteit van leven van kinderen en jongeren tot 30 jaar met (lichamelijke) beperkingen te verbeteren door het financieel ondersteunen van onderzoek en projecten. Het is de wens van veel kinderen en jongeren met beperkingen om 'gewoon mee te kunnen doen' en eigen keuzes te kunnen maken. In de praktijk blijkt dat zij dat niet in alle gevallen kunnen. Daarom ondersteunt het Johanna KinderFonds vele initiatieven die dit 'gewone meedoen' bevorderen. Bijvoorbeeld op

het gebied van onderwijs, doorstroom naar betaalde arbeid, sport-beoefening, culturele activiteiten, vakanties en andere vormen van vrijetijdsbesteding. Daarnaast ondersteunt het Johanna KinderFonds ook wetenschappelijke onderzoeksprojecten. (www.johannakinderfonds.nl)

NSGK (Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind) helpt kinderen en jongeren met een handicap om, met hun beperking, gewoon kind te kunnen zijn. NSGK ontwikkelt en ondersteunt jaarlijks honderden initiatieven op het gebied van wonen, werken, opleiding en vrije tijd, al die dingen die belangrijk zijn voor volwaardige ontwikkeling en participatie. (www.nsgk.nl)

Stichting Kinderpostzegels Nederland is een kinderpulporganisatie met als motto: ‘voor kinderen door kinderen’. Kinderpostzegels voert wereldwijd programma’s uit waarin bescherming en ontwikkeling van kwetsbare kinderen centraal staan. Kinderpostzegels gelooft in de eigen kracht van ieder kind en zet zich samen met kinderen in voor andere kinderen die geen veilig thuis hebben of moeten werken voor het gezinsinkomen, voor kinderen die te maken hebben met geweld. En voor kinderen die opgroeien in armoede en geen toegang tot onderwijs hebben.

Dit doen ze door middel van het ondersteunen van relevante projecten in binnen- en buitenland met geld en kennis. Ook benoemt en agendaert Kinderpostzegels een aantal specifieke probleemvelden met betrekking tot kinderen die aantoonbaar relevant en actueel zijn. Daarbij wordt veel aandacht besteed aan het bundelen van krachten en leggen van verbindingen tussen mensen en organisaties en het mobiliseren van maatschappelijke en particuliere initiatieven. (www.kinderpostzegels.nl)

UNICEF Nederland komt op voor de rechten van kinderen wereldwijd, dus ook in Nederland. In Nederland ziet UNICEF toe op de implementatie van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Met het verdrag in de hand kunnen organisaties Nederland op zijn verantwoordelijkheden wijzen. Dat is nodig op meerdere gebieden. Zo moet de positie van het kind in het vreemdelingenbeleid verbeterd worden, en moet ook de armoede onder kinderen worden aangepakt.

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind raakt niet alleen het regeringsbeleid, maar ook gemeenten. Het lokale bestuur kan een grote en eigenstandige invloed hebben op het dagelijkse leven van de kinderen en jongeren op het gebied van bijvoorbeeld sport, zorg, educatie, opvang en wonen. (www.unicef.nl)

Het Verwey-Jonker Instituut is een onafhankelijk instituut voor onderzoek, advies en innovatie op sociaal-maatschappelijk terrein in Utrecht. Het onderzoek geeft bruikbare en wetenschappelijk onderbouwde antwoorden op sociaal-maatschappelijke vragen. We doen dat sinds 1993: duurzame oplossingen zoeken voor actuele kwesties. Het Verwey-Jonker Instituut doet zowel adviserend als evaluatief onderzoek en heeft daarbij oog voor dilemma’s in beleid en uitvoering. Als landelijk werkende stichting werken wij zonder winstoogmerk. Het instituut vindt het belangrijk dat de wetenschappelijke dienstverlening bijdraagt aan de sociale participatie van burgers. (www.verwey-jonker.nl)

Deel 2: Het landelijke beeld

In dit deel van het Databoek Kinderen in Tel 2014 presenteren we per thema de resultaten op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. De thema's zijn:

1. Gezondheid
2. Jeugdcriminaliteit/veiligheid
3. Jeugdwerkloosheid
4. Kinderen in jeugdzorg
5. Kinderen in achterstandswijken
6. Kinderen in armoede
7. Kindermishandeling
8. Onderwijs
9. Openbare speelruimte
10. Tienermoeders
11. Kinderen met een handicap
12. Jeugdparticipatie

In deel 1 verantwoordden we de thema's, onderwerpen en indicatoren en hebben we uiteengezet hoe deze tot stand kwamen. In dit tweede deel geven we voor de twaalf thema's de landelijke stand van zaken weer over de jaren 2011 en 2012. Vanwege het feit dat Kinderen in Tel nu elke twee jaar wordt gepubliceerd staan we stil bij de cijfers van twee jaar; zo wordt het nog duidelijker welke recente trends er zichtbaar zijn.

We presenteren de resultaten per thema. Ten eerste vermelden we op welk kinderrecht uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) het thema betrekking heeft. Vervolgens leggen we uit welke indicator bij het thema is geselecteerd en wat deze indicator inhoudt. Daarna beschrijven we de gegevens. Daarbij tonen we de landelijk gemiddelde scores over 2011 en 2012. Dit is een absoluut landelijk gemiddelde: er is geen wegingsfactor toegepast. Vervolgens gaan we in op de stand van zaken op provinciaal en gemeentelijk niveau. Voor elk thema geeft een kleurenkaart van Nederland de stand van zaken weer per provincie en per gemeente

over het jaar 2012. Bij elke kleurenkaart staan bovendien een provincierangorde en een overzicht van de tien minst goed scorende gemeenten uit 2011 en 2012. De figuren en tabellen zijn voorzien van een toelichting. Tot slot hebben we er in dit databoek voor gekozen om kinderen en betrokkenen bij alle thema's aan het woord te laten. Behalve bij thema onderwijs, geven zij bij elk thema hun visie over de situatie.

De bijlagen bevatten een overzicht van alle provinciescores per indicator en van alle gemeentescores per indicator.

Bijlagen

Bijlage 1A

Bevat een overzichtstabel waarin per provincie de scores per indicator zijn weergegeven voor 2011.

Bijlage 1B

Bevat een overzichtstabel waarin per provincie de scores per indicator zijn weergegeven voor 2012.

Bijlage 2

Bevat een overzichtstabel waarin per gemeente de scores per indicator zijn weergegeven voor 2011.

Bijlage 3

Bevat een overzichtstabel waarin per gemeente de scores per indicator zijn weergegeven voor 2012.

THEMA: Gezondheid

Kinderrecht IVRK

Artikel 24

Ieder kind heeft recht op de best mogelijke gezondheid en gezondheidszorg. Nadruk ligt op vermindering van baby- en kindersterfte, op eerstelijnsgezondheidszorg, op voldoende voedsel en zuiver drinkwater, op pre- en postnatale zorg voor moeders, op voorlichting over gezondheid, over voeding, over de voordelen van borstvoeding en over hygiëne. Traditionele gebruiken die schadelijk zijn voor de gezondheid moeten afgeschaft worden.

Indicator Kindersterfte: Aantal 1- t/m 14-jarigen dat sterft

Deze indicator betreft het aantal kinderen per 100.000 kinderen tussen de 1 en 15 jaar dat jaarlijks sterft aan natuurlijke en niet-natuurlijke doodsoorzaken. De gegevens worden verzameld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over alle sterfgevallen die bij de gemeenten worden gemeld. In Nederland sterven jaarlijks, in vergelijking met de meeste andere landen, zeer weinig kinderen. Vanwege dit feit is ervoor gekozen het aantal sterfgevallen per 100.000 kinderen weer te geven. Tegelijkertijd zijn er maar erg weinig gemeenten in Nederland met meer dan 100.000 kinderen, waardoor elk sterfgeval zwaar telt in deze indicator. Daarom is ervoor gekozen om het gemeentelijke cijfer als vijfjaargemiddelde weer te geven. Het gemiddeld aantal sterfgevallen in de laatste vijf jaar is afgezet tegen het gemiddeld aantal jongeren in de leeftijd

van 1 tot en met 14 jaar. Met deze werkwijze is de indicator iets minder gevoelig voor incidenten die in één jaar plaatsvinden. Daarmee is de indicator ook waardevoller op het gemeentelijke niveau, met die beperking dat het beeld is gemaakt op basis van de afgelopen vijf jaar. Het cijfer van 2012 is aldus vastgesteld op basis van het aantal sterfgevallen van 2008 tot en met 2012. Overigens zijn de landelijke en provinciale cijfers niet berekend over vijf jaar, omdat op dit niveau de jaarcijfers prima voldoen.

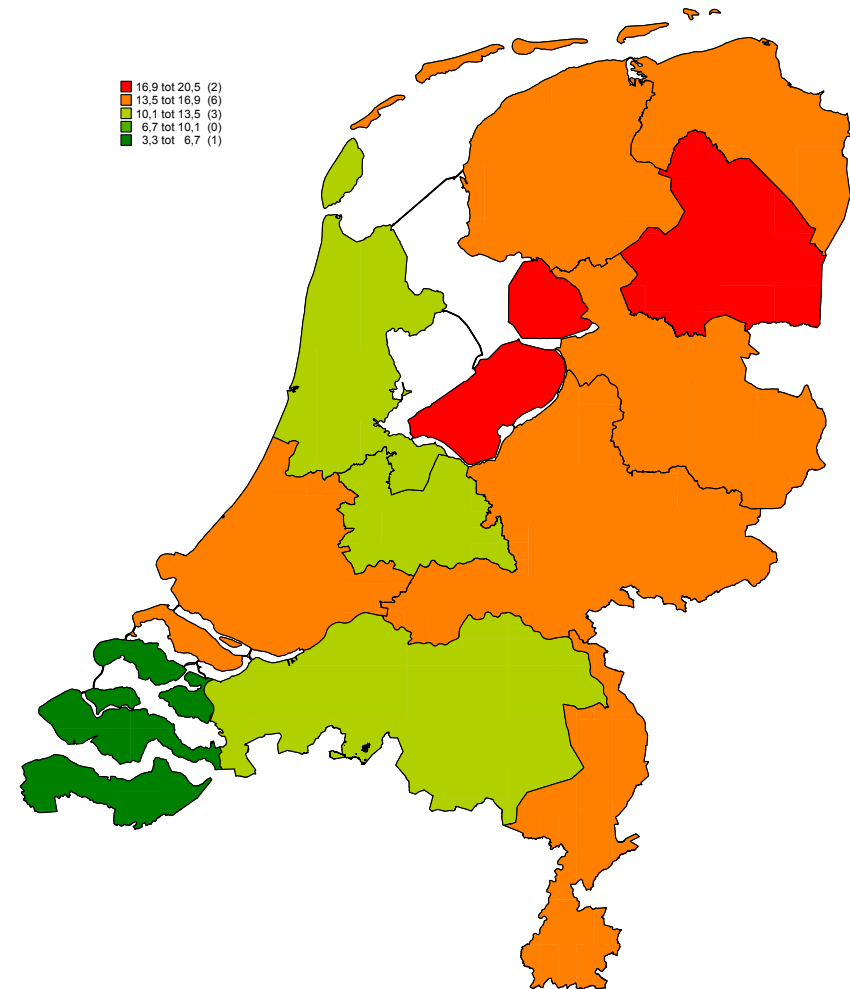
De gegevens

Het aantal sterfgevallen op landelijk niveau is na een heel sterke daling in 2007, redelijk stabiel gebleven. In 2007 was er sprake van een daling van 14% tot 390 sterfgevallen. Daarna schommelde het aantal sterfgevallen rond dit aantal, met een absoluut minimum van 338 sterfgevallen (12,4 per 100.000 kinderen) in 2011 tot 380 sterfgevallen (14,0 per 100.000 kinderen) in 2012.

In vergelijking met het landelijke plaatje zijn er op het provinciale niveau veel meer en veel grotere schommelingen te zien. Dit wordt veroorzaakt doordat er per provincie veel minder kinderen wonen, bij een klein verschil in aantal sterfgevallen, wordt het getal dan per 100.000 kinderen meteen veel hoger of lager. Zo zien we dat de provincie Drenthe in 2011 nog op de elfde plek stond, in 2012 staat Drenthe tweede met 18,54 sterfgevallen, bijna twee keer zoveel als in 2011. Opvallend is verder de positie van Zeeland in 2012, het aantal gestorven kinderen per 100.000 kinderen is daar extreem laag met 3,33, het betrof in totaal twee sterfgevallen in 2012. Ook Noord-Brabant en Noord-Holland laten een constant laag aantal sterfgevallen zien per 100.000 kinderen, zowel in 2011 als in 2012.

Bij de gemeenten zullen we dergelijke schommelingen niet meer zo snel zien, aangezien we daar nu het vijfjaargemiddelde gebruiken. Dit betekent dat de extreme waarden nu niet meer voorkomen. Hiertegenover staat dat elk sterfgeval in een gemeente nu vijf jaar meetelt en daarmee dus voor een hogere score voor die gemeente zorgt gedurende vijf jaar. Om die reden hebben we besloten om hier niet de top 10 van minst scorende gemeenten te presenteren. De kaart presenteren we wel op gemeentelijk niveau omdat daarop een grovere indeling wordt gehanteerd.

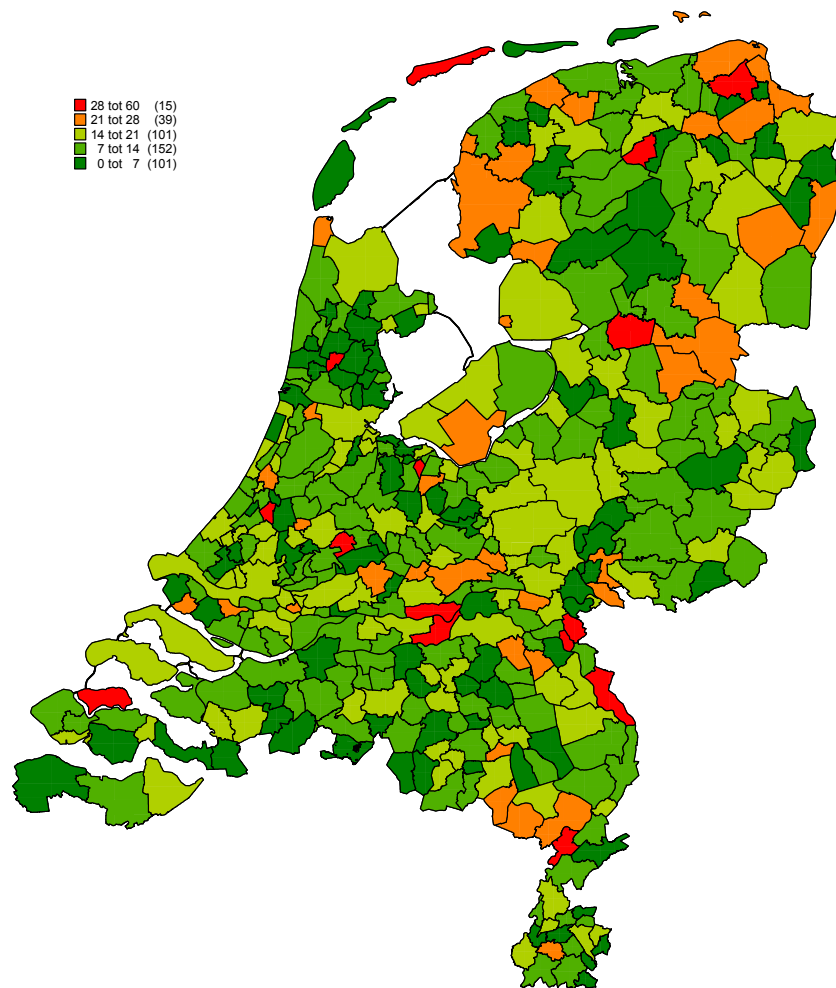
Kindersterfte per 100.000 kinderen per provincie, 2012

Rangorde provincies, 2011 en 2012

2012		2011	
Provincie	Aantal	Provincie	Aantal
Flevoland	20,46	Groningen	21,10
Drenthe	18,54	Friesland	16,43
Groningen	16,52	Flevoland	15,37
Zuid-Holland	16,33	Overijssel	15,04
Gelderland	16,13	Limburg	14,66
Limburg	15,52	Utrecht	14,47
Overijssel	14,57	Gelderland	13,65
Friesland	13,79	Zuid-Holland	11,50
Noord-Holland	12,24	Zeeland	11,48
Utrecht	10,68	Noord-Holland	10,43
Noord-Brabant	10,46	Drenthe	9,76
Zeeland	3,33	Noord-Brabant	8,63

Kindersterfte per 100.000 kinderen per gemeente, 2012

Indicator Zuigelingensterfte: Promillage zuigelingen van 0 tot 1 jaar dat sterft

Zuigelingensterfte is internationaal één van de meest gebruikte indicatoren om iets over de gezondheid van kinderen zeggen. Hier definiëren we zuigelingensterfte als het aantal kinderen dat in hetzelfde jaar sterft als waarin het geboren is, ten opzichte van 1000 levend geboren kinderen in dat jaar. Het CBS registreert deze gegevens. Bij deze indicator is, net als bij de indicator Kindersterfte, voorzichtigheid geboden bij de interpretatie op gemeentelijk niveau. Er zijn immers maar weinig gemeenten met 1000 geboorten per jaar. Bij deze indicator kunnen de scores door incidenten en toevalligheden dan ook sterk uiteenlopen over de jaren.

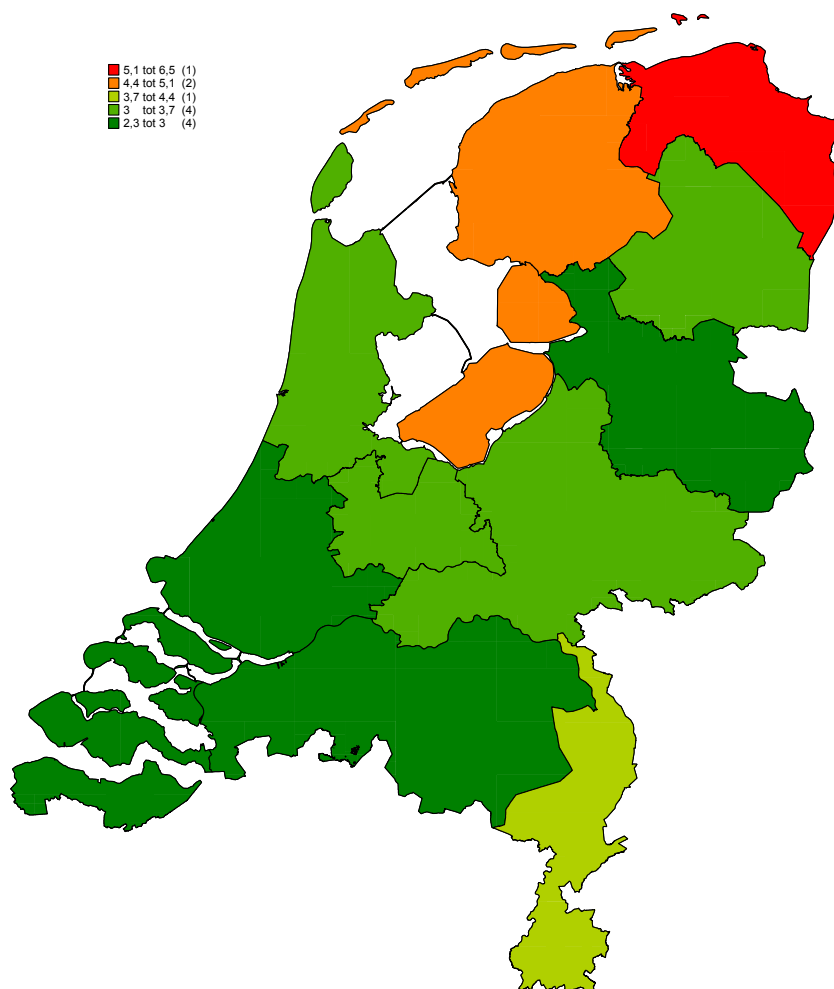
De gegevens

Het aantal zuigelingen dat jaarlijks overlijdt, is gestaag aan het afnemen. Het promillage zuigelingensterfte (sterfte per 1000 levendgeborenen) is afgenomen van 4,71 in 1998 tot 3,29 in 2012.

Opvallend is dat de provincie Zeeland heel constant heel laag scoort op deze indicator. Vanaf 1998 heeft Zeeland, met uitzondering van het jaar 2000, dus steeds zeer weinig zuigelingensterfte. Dit is in die zin opvallend, dat dit promillage in andere provincies veel meer schommelt dan in Zeeland. Zowel in 2011 als in 2012 scoren Friesland en Flevoland hoog. De provincie Groningen staat in 2012 ineens bovenaan, met 6,42 gestorven zuigelingen per 1000 levendgeboren kinderen. Noord-Brabant staat in 2012 onderaan, terwijl ze ook in 2011 al redelijk laag stond. De sterkste daling zien we in Overijssel, waar het promillage daalt van 4,03 in 2011 tot 2,83 in 2012.

Het grillige karakter van deze indicator komt het duidelijkst naar voren op gemeentelijk niveau. Geen van de gemeenten die in de top 10 van 2011 voorkomen staan daar nog in 2012. Twee gemeenten in de top 10 van 2011, Baarle-Nassau en Strijen, vonden we ook in 2010 (Baarle-Nassau) en 2009 (Strijen) in de top 10, maar voor de rest zijn het allemaal andere gemeenten.

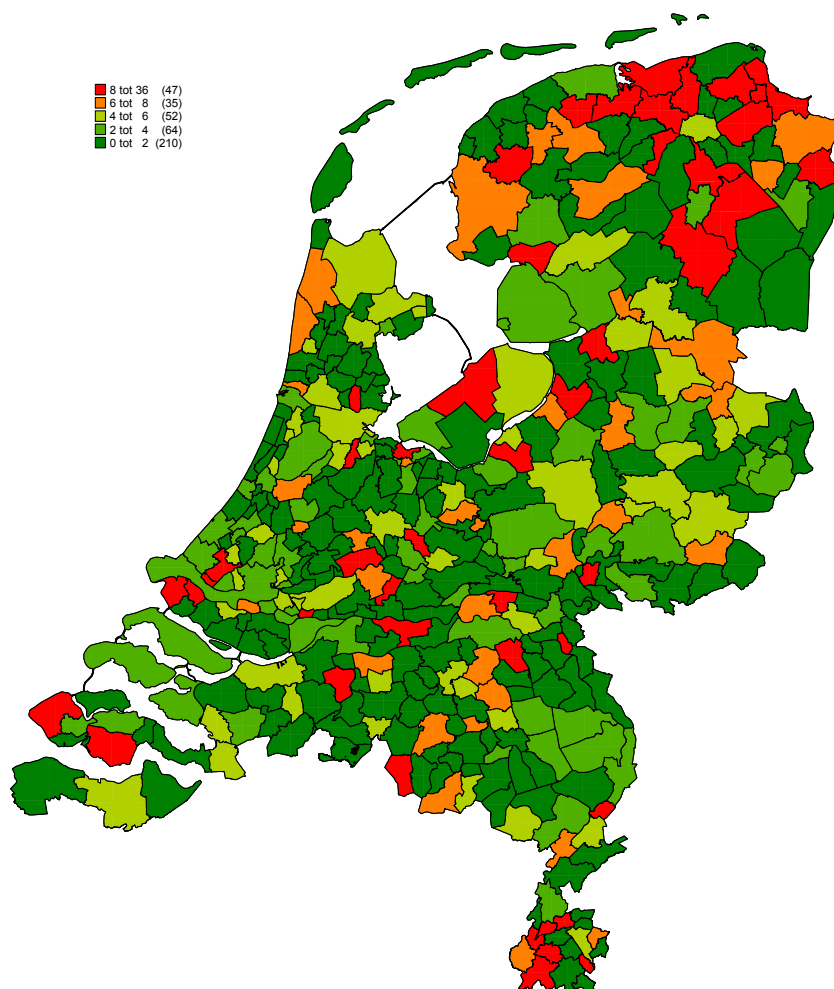
Promillage zuigelingesterfte per provincie, 2012

Rangorde provincies, 2011 en 2012

2012		2011	
Provincie	Promillage	Provincie	Promillage
Groningen	6,42	Flevoland	4,52
Friesland	4,46	Friesland	4,36
Flevoland	4,41	Overijssel	4,03
Limburg	3,84	Limburg	3,98
Gelderland	3,48	Noord-Holland	3,69
Noord-Holland	3,46	Groningen	3,59
Drenthe	3,18	Drenthe	3,47
Utrecht	3,16	Gelderland	3,31
Zuid-Holland	2,99	Noord-Brabant	3,16
Overijssel	2,83	Utrecht	2,83
Zeeland	2,75	Zeeland	2,66
Noord-Brabant	2,37	Zuid-Holland	2,44

Promillage zuigelingesterfte per gemeente, 2012

Tien hoogst scorende gemeenten, 2011 en 2012

2012		2011	
Gemeente	Promillage	Gemeente	Promillage
De Marne	35,29	Ameland	25,00
Mook en Middelaar	27,78	Baarle-Nassau	20,00
Kollumerland c.a.	23,08	het Bildt	18,69
Delfzijl	22,12	Loppersum	18,35
Valkenburg aan de Geul	20,62	Strijen	17,54
Midden-Delfland	15,87	De Wolden	17,34
Lemsterland	15,15	Staphorst	16,13
Bellingwedde	14,93	Ouder-Amstel	16,13
Zuidhorn	14,71	Zeevang	16,13
Brielle	14,49	Gilze en Rijen	15,69

Kinder- en zuigelingensterfte

Ouderschap begint eerder dan je denkt!

Rotterdam kent sinds 2008 het programma 'Klaar voor een Kind' om kinder- en zuigelingensterfte tegen te gaan. Dona Daria maakt deel uit van dit programma onder de noemer 'Ouderschap begint eerder dan je denkt!'. In 2013 heeft dit in samenwerking met VUmc en de VU een vervolg gekregen: 'Gezin, gezondheid en genetica'. Hierin zijn onder andere allochtone vrouwen en verloskundigen getraind door Dona Daria.

Enkele uitspaken van vrouwen:

'De verloskundige had het vaak veel te druk. Dan durf ik niks te vragen of te vertellen. Je denkt bij je zelf: je herkent me niet eens. Je moet eerst het hele dossier nog helemaal lezen.'

'Ik had nog nooit van foliumzuur gehoord. Ik slik altijd vitaminen, ik dacht dat dat wel genoeg was.'

'Er werd mij uitgelegd waarom ik de onderzoeken moet ondergaan. Nou begrijp ik waarom bloedonderzoek belangrijk is, ik urine in een potje moet afgeven en mijn bloeddruk moet laten meten.'

'Hoe ga ik vertellen aan mijn man dat we een hoog risico hebben op een zieke kind. Hoe zal hij reageren?'

'Waarom maken jullie zorgen over familiehuwelijken. Binnen onze families zijn er geen zieke kinderen.'

Enkele uitspraken van de verloskundigen:

'De dingen die genoemd zijn vormen een eye-opener voor ons. '

'Er moet echt iets gedaan worden aan de communicatie. We gaan meer stilstaan bij de vanzelfsprekende controles die we uitvoeren en gaan meer uitleg daarover geven.'

'We hadden nog nooit zoveel vrouwen binnen. We willen deze bijeenkomsten vaker zien in ons centrum.'

'Gezin, gezondheid en genetica' is een project van Dona Daria, Kenniscentrum Emancipatie, in samenwerking met Diversiteitsland, VUmc en VU.

Zie www.donadaria.nl.

THEMA: Jeugdcriminaliteit

Kinderrecht IVRK

Artikel 37, 40

Kinderen die de strafwet hebben overtreden of daarvan verdacht worden, hebben recht op een eerlijk proces en juridische bijstand. Er wordt naar gestreefd om kinderen zo mogelijk buiten de strafrechtelijke procedures te houden en met respect voor de mensenrechten van het kind naar mogelijkheden te zoeken.

Indicator Jeugdcriminaliteit: Percentage 12- t/m 21-jarigen dat een delict heeft gepleegd waarvoor ze voor de rechter zijn verschenen.

Bij jeugdcriminaliteit gaat het om het aantal 12- tot en met 21-jarigen dat een delict heeft gepleegd, waarvoor ze door de politie als verdachte zijn gehoord en van wie de zaak door het Openbaar Ministerie is afgehandeld. Dat aantal zetten we af tegen het totale aantal jongeren tussen de 12 en 21 jaar dat in een gemeente woont. We maken gebruik van de ‘zakenregistratie’ van het Openbaar Ministerie, uitgevoerd door het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC). Aan elke zaak of delict is een persoon of bedrijf gekoppeld. Dit kan betekenen dat één persoon het delict heeft begaan maar het kunnen ook meerdere personen zijn. Ook dan staat elke persoon als unieke zaak geregistreerd. Van de gedaagde persoon worden achtergrondvariabelen geregistreerd, evenals kenmerken van het delict en de afdoening

van de zaak. Speciaal voor Kinderen in Tel hebben we de betreffende data op leeftijd en woonplaats gegenereerd. In ons overzicht Jeugdcriminaliteit gaat het dus om de woonplaats van de jongere, niet om de gemeente waar het delict is gepleegd.

De gegevens

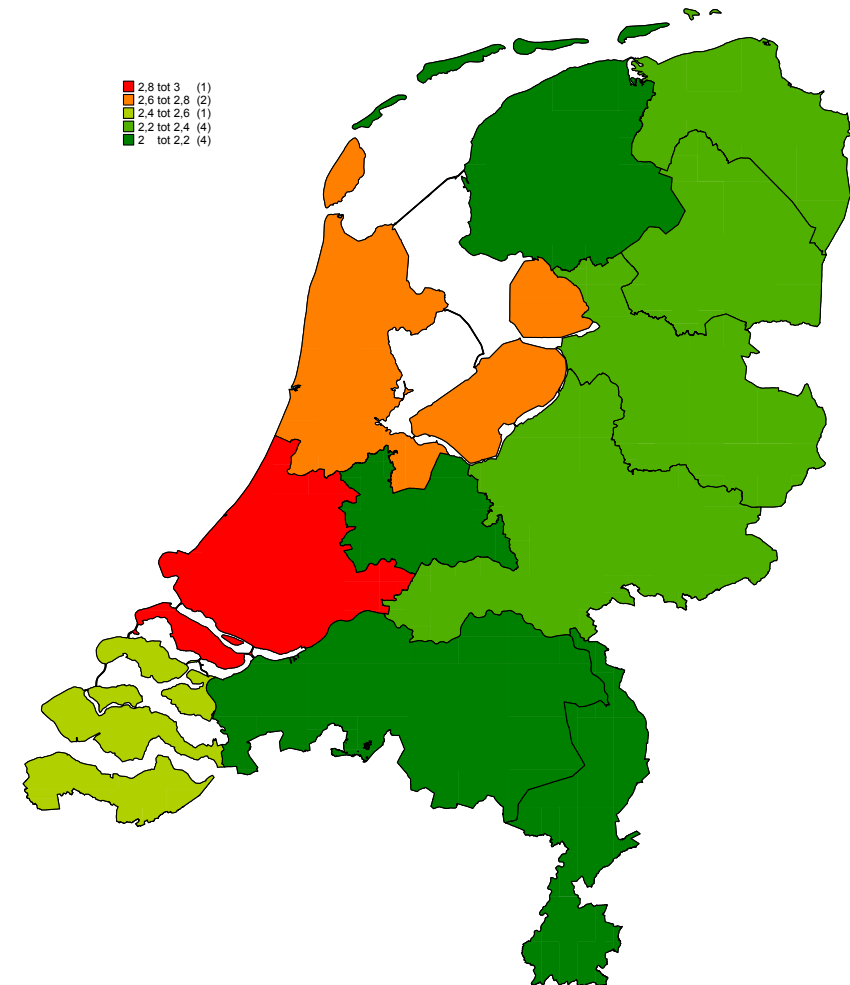
Tot en met 2007 was er landelijk een stijgende lijn te constateren in de jeugdcriminaliteit, na dat jaar is er een daling ingezet die ook in 2011 en 2012 doorzet. Het percentage jongeren, van het totaal aantal 12- tot en met 21-jarigen, dat voor een rechter is verschenen vanwege een delict, is vanaf 2000 tot en met 2007 gestegen van 2,8% naar 3,5%. Na 2007 zet de daling in, in 2012 bedraagt het landelijke percentage 2,6%. Dit betekent dat er in 2012 52.000 jongeren zijn die vanwege een delict voor de rechtbank zijn verschenen, terwijl dat er in nog 2007 69.500 waren, een afname van 17.500 criminele jongeren.

Als we kijken naar de provincies is het meest opvallende dat in 2012 alle percentages zijn gedaald tot onder de 3%, dit is nog nooit eerder voorgekomen. Wel is het zo dat Zuid-Holland nog altijd het hoogste scoort in beide jaren, net als in vrijwel alle jaren ervoor trouwens (alleen in 2004 en 2008 was de jeugdcriminaliteit in Flevoland iets hoger). Ook de positie van Noord-Holland (tweede) is heel constant over de jaren, meestal op de tweede of derde plek. Flevoland schommelt iets meer, maar de laatste twee jaar staat ze redelijk vast op de derde plek. Onderaan zien we meer variatie, waarbij gezegd moet worden dat de jeugdcriminaliteit in de onderste vier provincies, Limburg, Friesland, Utrecht en Noord-Brabant lager is dan we ooit gemeten hebben vanaf het jaar 2000.

Op gemeentelijk niveau in de top 10 zien we in 2011 dat Appingedam, als relatief kleine gemeente, bovenaan staat. Deze

gemeente staat al jaren in de top 10, maar in 2012 is de jeugdcriminaliteit daar aanzienlijk gedaald en zien we de gemeente pas terug op plek 15. Ook Vlissingen staat in 2011 en 2012 nog altijd heel hoog in de top 10, maar is in Zeeland ondertussen voorbijgestreefd door Noord-Beveland, de koploper van 2012. We zien ook andere, relatief kleine gemeenten terug in de top 3 van 2012, namelijk Pekela en Lingewaal. De drie grote steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag die altijd hoog in de top 10 staan, vanaf 2007 vast in de top 4, behoren in 2012 ineens niet meer top de absolute top. Dit betekent dat de daling van de jeugdcriminaliteit ook daar duidelijk zichtbaar is.

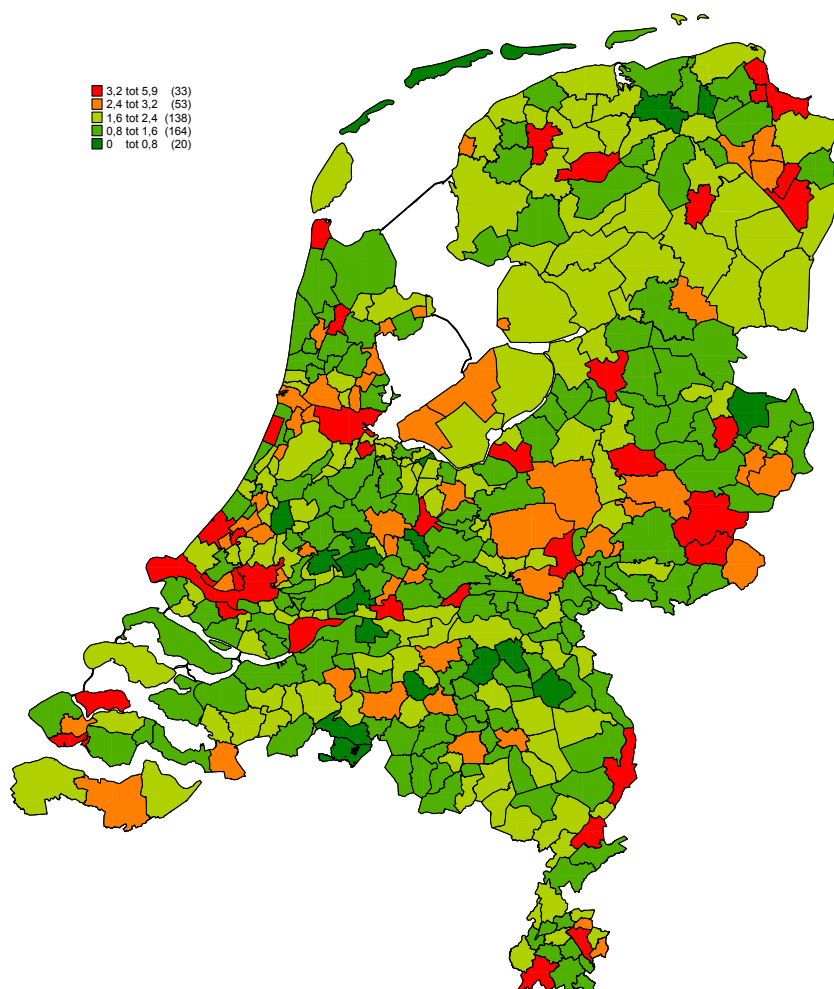
Percentage jeugdcriminaliteit per provincie, 2012

Rangorde provincies, 2011 en 2012

2012		2011	
Provincie	Percentage	Provincie	Percentage
Zuid-Holland	2,83	Zuid-Holland	3,37
Noord-Holland	2,77	Noord-Holland	3,36
Flevoland	2,67	Flevoland	3,14
Zeeland	2,41	Drenthe	2,65
Drenthe	2,35	Groningen	2,65
Overijssel	2,21	Zeeland	2,63
Gelderland	2,21	Utrecht	2,61
Groningen	2,20	Friesland	2,51
Limburg	2,17	Gelderland	2,37
Friesland	2,16	Limburg	2,35
Utrecht	2,06	Noord-Brabant	2,29
Noord-Brabant	2,04	Overijssel	2,20

Percentage jeugdcriminaliteit per gemeente, 2012

Tien hoogst scorende gemeenten, 2011 en 2012

2012		2011	
Gemeente	Percentage	Gemeente	Percentage
Noord-Beveland	5,87	Appingedam	6,34
Pekela	4,76	Amsterdam	5,37
Lingewaal	4,58	Rotterdam	5,21
Vlissingen	4,52	s-Gravenhage	5,08
Rotterdam	4,38	Noord-Beveland	4,77
Amsterdam	4,35	Vlissingen	4,54
Oost Gelre	4,27	Vlagtwedde	4,52
s-Gravenhage	4,18	Spijkenisse	4,41
Heerhugowaard	4,18	Oost Gelre	4,38
Assen	4,13	Heerhugowaard	4,22

Jeugdcriminaliteit

Herstelrecht in Nederland

Dennis* woont in Bos en Lommer. In de avonden ‘chillt’ hij met zijn vrienden in een jeugdhonk in de buurt. Dat het er soms luidruchtig aan toegaat, vindt Dennis logisch. “We draaien muziek, maken een lolletje, we zijn jong.” De buurt is hier niet blij mee en spreekt de jongeren op de overlast aan. Dit maakt weinig indruk op de groep. Het wordt van kwaad tot erger. Van kleine pesterijtjes, scheldpartijen, bedreigingen tot aan een vechtpartij vorig maand, als Dennis plots op straat oog in oog komt te staan met de buurman.

Dennis vertelt: ‘We kregen opnieuw een woordenwisseling. Toen hij ‘rot op’ zei, heb ik hem een klap gegeven.’ Dennis komt via zijn jeugdhulpverlener in contact met Magouz, die inzet op herstelbemiddeling. ‘Een voorwaarde voor bemiddeling is dat de dader, in dit geval Dennis, het delict bekent, berouw toont, de schade wil vergoeden en excuus wil aanbieden’, legt Magouz uit.

Dennis is blij met de herstelbemiddeling: ‘Ik heb de buurman kunnen zeggen dat ik zeer emotioneel was toen ik hem tegenkwam, maar dat ik het niet zo bedoeld had. Ik heb hem mijn excuus aangeboden. Ik was het vertrouwen kwijt in mijzelf, de maatschappij en ook de slachtoffers. Door herstelbemiddeling in het bijzijn van mijn ouders en de slachtoffers heb ik het vertrouwen enigszins teruggekregen. Ik ben nu weer een vrije buurtbewoner, zonder dat ik mij aangekeken voel.’

En tegen zijn chill-vrienden gaat hij zeggen dat ze zich minder negatief moeten opstellen ten opzichte van de buurt.

* Omwille van de privacy is Dennis een fictieve naam.

Citaten uit ‘Herstelrecht in Nederland, een mediationhuis in iedere wijk’, Right! Tijdschrift voor de Rechten van het Kind, uitgave van Defence for Children.

THEMA: Jeugdwerkloosheid

Kinderrecht IVRK

Artikel 37, 40

Artikel 6.2: De Staat waarborgt in de grootste mogelijke mate de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind.

Indicator Jeugdwerkloosheid: Percentage niet-werkende werkzoekende jongeren van 16 t/m 22 jaar

Voor deze indicator maken we gebruik van het gegeven niet-werkende werkzoekenden, dit cijfer is afkomstig uit het bestand van het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen). De precieze definitie van dit cijfer is de afgelopen jaren een aantal keer gewijzigd, dit werd veroorzaakt omdat ze bij het CBS steeds verdere verbeteringen konden toepassen op dit cijfer. De laatste verbetering vond plaats in 2011, toen het mogelijk bleek om met behulp van de belastingdienst te controleren of de ingeschrevenen ook daadwerkelijk niet werkten op de peildatum. Deze cijfers zijn met terugwerkende kracht bekend voor 2006 tot en met 2012. Dit betekent wel dat het cijfer verschilt van het in de Jeugdmonitor (CBS) gebruikte cijfer met dezelfde naam. In de jeugdmonitor wordt een peildatum gebruikt die één tot twee weken verschilt van onze peildatum en ook wordt in het cijfer van de jeugdmonitor de controle met de belastingdienst niet op de peildatum uitgevoerd, maar op het moment van inschrijving. Dit betekent dat de cijfers in de jeugdmonitor hoger uitvallen dan de hier gepresenteerde cijfers. Volgens de mening van de deskundigen bij het CBS is het hier gebruikte cijfer

echter een ‘beter’ cijfer dan het cijfer in de jeugdmonitor. Vandaar dat wij deze keus hebben gemaakt.

De gegevens

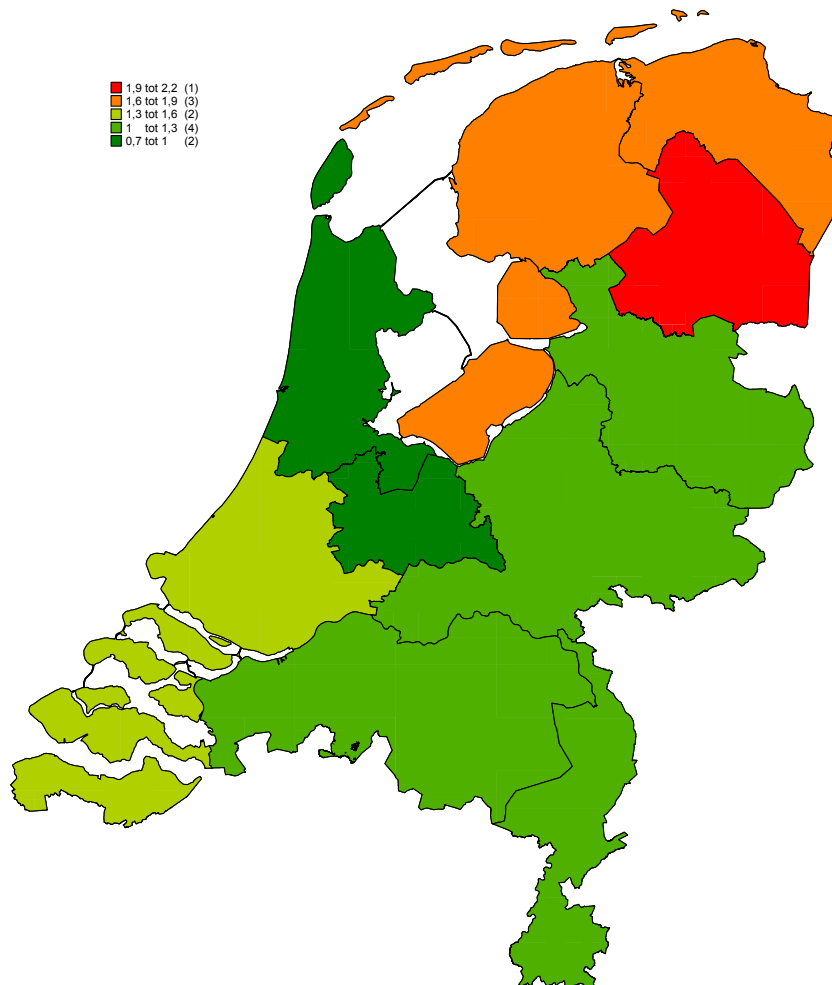
De landelijke trend laat zien dat er sinds 2004 een flinke daling is in het percentage werkloze jongeren tot 2008. Daarna is er weer een stijgende lijn te zien in het landelijke percentage naar 1,43% in 2010. Daarna daalt het percentage in 2011 en stijgt weer licht in 2012, tot 1,21%, er zijn dan in totaal 17.330 jongeren werkloos.

Wanneer we naar de provincies kijken, zien we dat Drenthe zowel in 2011 als 2012 bovenaan staat. Dit was ook in 2010 al het geval. Wel is in 2012 het verschil met de eerstvolgende provincie (Flevoland) iets kleiner geworden. Ook de provincies Friesland en Groningen scoren hoog in zowel 2011 als 2012. De grootste stijging in 2012 ten opzichte van 2011 vinden we in Zeeland. De provincie Utrecht heeft in alle jaren dat we dit cijfer meenemen (vanaf 2001) elk jaar de laagste score gehaald. In deze provincie is de jeugdwerkloosheid dus constant lager dan in alle andere provincies.

Op gemeentelijk niveau zien we dat de jeugdwerkloosheid in de top 10 gemeenten flink hoger ligt dan het landelijk gemiddelde. We zien opvallend veel Groningse gemeenten in de top 10 zowel in 2011 (vijf gemeenten) als in 2012 (zeven gemeenten). De gemeente met de hoogste jeugdwerkloosheid in 2012 (Pekela) stond ook al hoog in 2011, maar eerder in 2010 en 2009 stond deze gemeente ook al bovenaan. De gemeente Ameland en Vlieland staan weliswaar hoog in de lijst (Ameland stond in 2009 ook al bovenaan), maar vanwege het geringe aantal jongeren in deze gemeenten (het betreft qua inwoners twee van de drie kleinste gemeenten in Nederland), vertekent het hoge percentage een beetje de werkelijkheid, omdat het absoluut gezien maar om weinig werkloze jongeren gaat.

De Drentse gemeenten die in 2011 nog in de top 10 stonden (Assen en Hoogeveen), zijn in 2012 uit de top verdwenen. De koploper uit 2011, Heerlen, staat in 2012 nog net in de top 10.

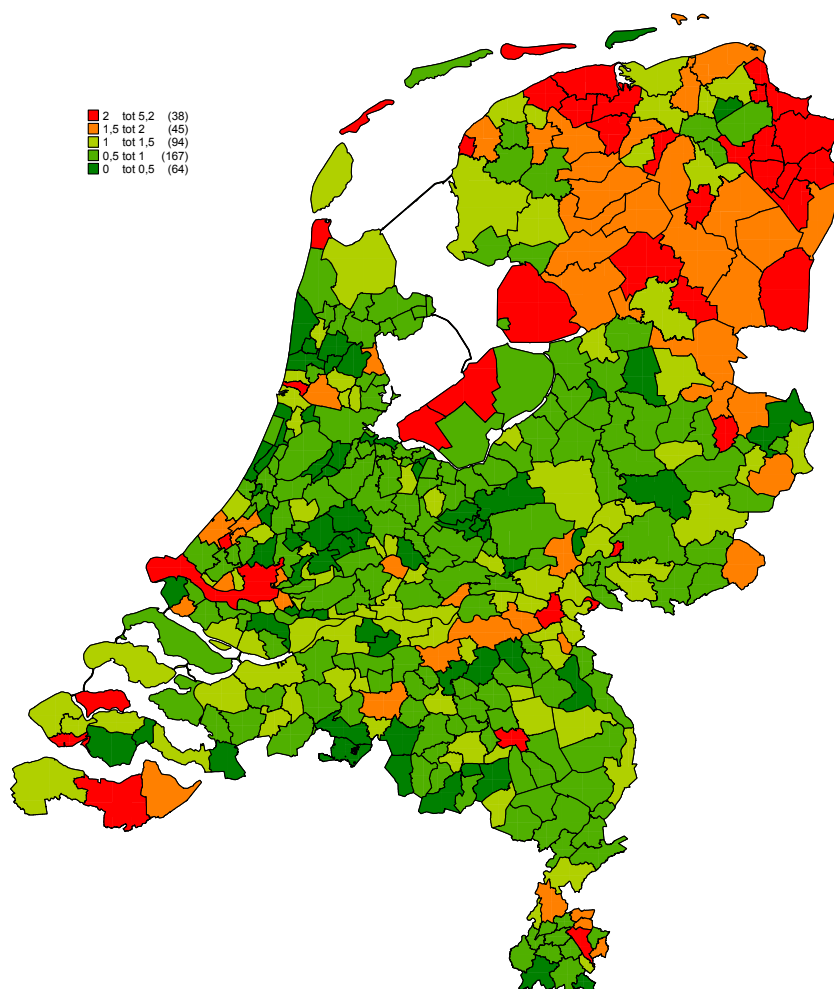
Percentage jeugdwerkloosheid per Provincie, 2012

Rangorde provincies, 2011 en 2012

2012		2011	
Provincie	Percentage	Provincie	Percentage
Drenthe	2,13	Drenthe	2,11
Flevoland	1,89	Friesland	1,66
Friesland	1,76	Flevoland	1,62
Groningen	1,70	Groningen	1,42
Zeeland	1,48	Overijssel	1,28
Zuid-Holland	1,31	Zuid-Holland	1,24
Overijssel	1,24	Limburg	1,22
Gelderland	1,19	Noord-Brabant	1,16
Limburg	1,16	Zeeland	1,08
Noord-Brabant	1,07	Gelderland	1,04
Noord-Holland	0,88	Noord-Holland	0,97
Utrecht	0,76	Utrecht	0,70

Percentage jeugdwerkloosheid per gemeente, 2012

Tien hoogst scorende gemeenten, 2011 en 2012

2012		2011	
Gemeente	Percentage	Gemeente	Percentage
Pekela	5,12	Heerlen	3,99
Ameland	5,05	Assen	3,59
Bellingwedde	4,52	Veendam	3,41
Veendam	4,51	Menterwolde	3,25
Vlieland	4,35	Oldambt	3,11
Oldambt	4,23	Hoogeveen	2,88
Menterwolde	4,21	Vlagtwedde	2,86
Delfzijl	3,98	Pekela	2,84
Appingedam	3,95	Achtkarspelen	2,84
Heerlen	3,55	Dantumadiel	2,74

THEMA: Jeugdzorg

Kinderrecht IVRK

Artikel 5, 18, 20, 25

Het recht van het kind om bij de eigen ouders op te groeien en het daaraan gekoppelde recht van ouders op ondersteuning van de overheid bij de verzorging en opvoeding.

Indicator Jeugdzorg: Percentage 0- t/m 17-jarigen dat in 2011 en 2012 een nieuwe indicatie voor jeugdzorg heeft gekregen

In Nederland is het niet mogelijk rechtstreeks te verwijzen naar de geïndiceerde hulpverlening, dit doet het Bureau Jeugdzorg. Jeugdzorg registreert het verzoek om hulp en stelt vervolgens de juiste zorg vast. Het gaat om het beoordelen of een jongere zorg of hulp nodig heeft en zo ja, welke. Het beoordelen van de vraag van de cliënt staat feitelijk los van het aanbod van de jeugdzorg. Bureau Jeugdzorg dient vast te stellen of de jongere:

- jeugdzorg nodig heeft, verleend door een jeugdzorgaanbieder;
- geestelijke gezondheidszorg nodig heeft;
- zorg voor licht gehandicapte jeugdigen nodig heeft.

De indicator bij dit thema geeft het percentage 0- t/m 17-jarigen weer dat van Bureau Jeugdzorg in 2011 en 2012 een nieuwe indicatie voor hulp kreeg. Om tot deze indicator te komen, zijn - net als

in de vorige jaren - gegevens van de Bureaus Jeugdzorg gebruikt. Vervolgens zijn die berekend naar het gemeentelijke niveau. Voor de organisaties die verenigd zijn in Kinderen in Tel is het belangrijk om te weten hoeveel jongeren met dusdanige problemen kampen, dat hulp - al dan niet gedwongen - van buitenaf nodig is. In vergelijking met de vorige keer is besloten om deze indicator iets te wijzigen. Eerder werden namelijk ook de AWBZ-indicaties die door de Bureaus Jeugdzorg werden gegeven, meegerekend. Maar vanwege het feit dat de AWBZ-indicaties door de verschillende Bureaus Jeugdzorg niet op dezelfde manier worden afgehandeld ontstonden hier eerder discussies over. Vandaar dat deze indicaties voor 2011 en 2012 niet zijn meegenomen. Dit geeft een zuiverder beeld wat er speelt in gemeenten en provincies ten aanzien van jeugdzorg.

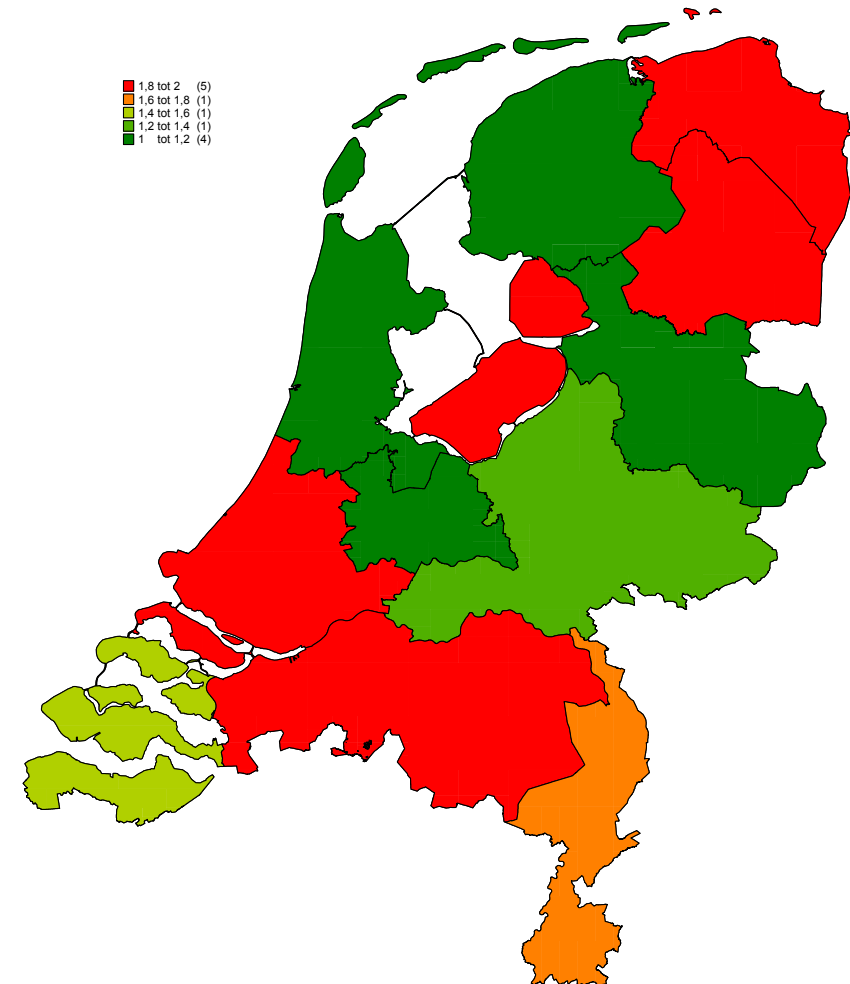
De gegevens

Na een jarenlange stijging van het aantal indicaties voor jeugdzorg is er in 2011 voor het eerst sprake van een aanzienlijke daling. Deze daling wordt doorgezet in 2012. Zowel inclusief de AWBZ als exclusief de AWBZ is de daling ruim 10%. In 2012 heeft 1,52% van de kinderen een indicatie voor jeugdzorg gekregen (ruim 53.000 kinderen).

De hoogste percentages kinderen met een jeugdzorgindicatie vinden we in Noord-Brabant (2011) en Flevoland (2012). In vergelijking met de eerdere manier van gegevensverzameling (2005-2010) scoren Drenthe en Zuid-Holland nu veel hoger (net als Utrecht onderaan de lijst). Zeeland en ook Noord-Brabant scoren relatief lager. Het weglaten van de AWBZ-indicaties heeft de meeste invloed in deze provincies. De verschillen tussen de hoogst scorende provincies en de laagst scorende provincies zijn nu ook veel kleiner geworden.

Op gemeentelijk niveau zien we in 2011 vooral gemeenten uit Limburg en Noord-Brabant in de top 10. Heerlen staat heel hoog zowel in 2011 als 2012, maar de daling in 2012 ten opzichte van 2011 in Heerlen is aanzienlijk. In 2012 ziet het beeld er heel anders uit, we zien nu vooral gemeenten uit Zuid-Holland in de top 10. Meest verrassend in 2012 is Delfzijl met het hoogste percentage kinderen met een indicatie voor jeugdzorg. Delfzijl scoorde voorheen ook altijd wel redelijk hoog, maar in 2012 is daar sprake van een aanzienlijke stijging, net als in Pekela, de andere Groningse gemeente in de top 10. Ook Lelystad keert terug in de top van de lijst, maar deze gemeente staat al jaren heel hoog bij deze indicator (in 2011 op plaats 11). Maastricht, Goirle en Uden, gemeenten die voorheen altijd hoog in de lijst stonden, zijn nu iets weggezakt (respectievelijk plaats 15, 17 en 18 in 2012).

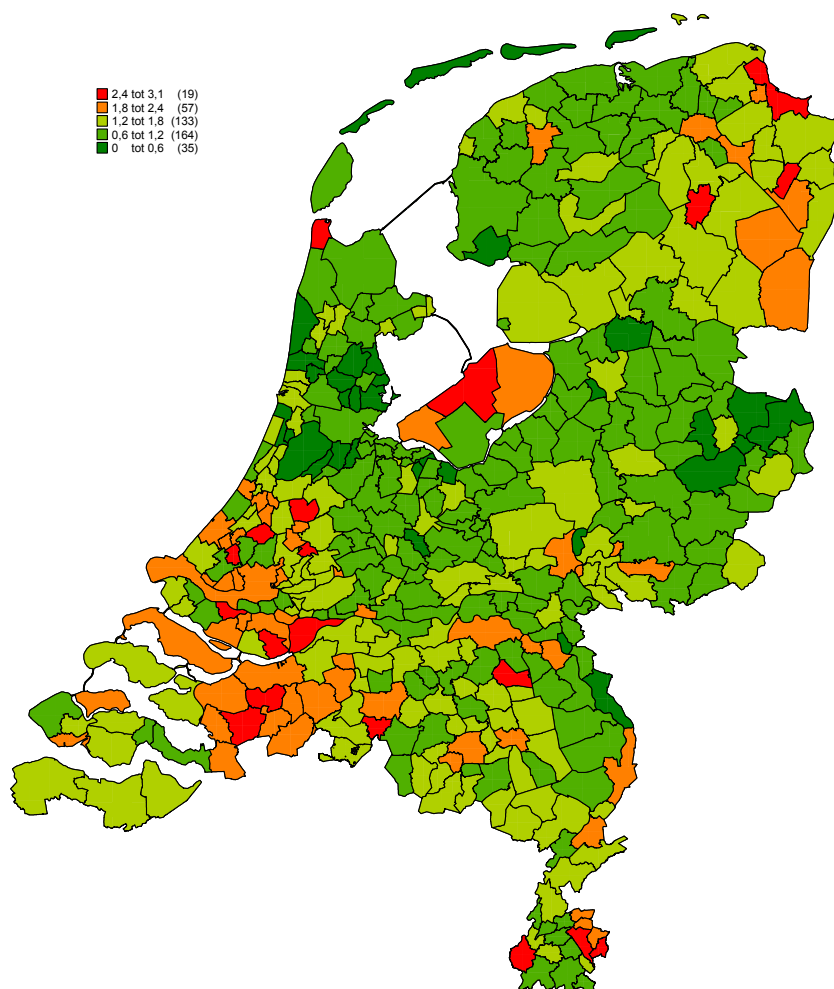
Percentage kinderen met indicatie jeugdzorg per provincie, 2012

Rangorde provincies, 2011 en 2012

2012		2011	
Provincie	Percentage	Provincie	Percentage
Flevoland	1,98	Noord-Brabant	2,27
Zuid-Holland	1,95	Drenthe	1,99
Drenthe	1,88	Zuid-Holland	1,99
Groningen	1,83	Flevoland	1,97
Noord-Brabant	1,81	Limburg	1,96
Limburg	1,68	Groningen	1,77
Zeeland	1,44	Zeeland	1,74
Gelderland	1,25	Gelderland	1,47
Friesland	1,09	Noord-Holland	1,23
Utrecht	1,07	Utrecht	1,18
Overijssel	1,05	Friesland	1,06
Noord-Holland	1,00	Overijssel	1,03

Percentage kinderen met indicatie jeugdzorg per gemeente, 2012

Tien hoogst scorende gemeenten, 2011 en 2012

2012		2011	
Gemeente	Percentage	Gemeente	Percentage
Delfzijl	3,04	Heerlen	3,78
Heerlen	3,03	Maastricht	3,38
Lelystad	2,97	Zoetermeer	3,16
Roosendaal	2,86	Goirle	3,10
Gouda	2,84	Kerkrade	3,08
Kerkrade	2,73	Roosendaal	3,03
Zoetermeer	2,73	Uden	3,02
Strijen	2,66	Helmond	2,90
Pekela	2,60	Eindhoven	2,86
Alphen aan den Rijn	2,57	Oss	2,86

Jeudgzorg

Maurice is eindelijk weer thuis*

Maurice (17) woont na zes jaar eindelijk weer thuis. Dat wilde hij al heel lang maar kostte hem veel strijd. Maurice staat sinds 2006 onder toezicht van een gezinsvoogd en in augustus 2007 zijn hij en zijn broertjes uit huis geplaatst. Het was thuis voor hen niet meer veilig door de problemen die zijn ouders hadden. Nadat zijn ouders in 2008 uit elkaar gingen, wou Maurice weer thuis wonen bij zijn moeder. Hij en zijn moeder hebben er alles aan gedaan om dat weer mogelijk te maken. Toch werd de uithuisplaatsing elke keer weer verlengd.

Defence for Children vond dat er niet goed naar de mogelijkheden is gekeken om Maurice weer thuis te laten wonen en sprong voor hem in de bres. Begin 2013 besliste de kinderrechter uiteindelijk dat Maurice weer bij zijn moeder mocht wonen.

Maurice is blij dat hij weer thuis woont. Maar hij is ook boos omdat hij zo lang in instellingen heeft gezeten, terwijl dat volgens hem niet nodig was. Hij heeft daar veel nare dingen meegemaakt. 'De gezinsvoogd luisterde niet genoeg naar mij', zegt Maurice. Het maakt hem nog steeds kwaad. Maurice pikt zijn leven langzaam weer op. Zijn moeder vindt het erg fijn dat hij weer thuis is: 'Maurice is weer vrolijk en blij'.

*Omwille van de privacy is Maurice een fictieve naam.

Citaat uit 'All Right!', Right!, Tijdschrift voor de Rechten van het Kind, uitgave van Defence for Children.

THEMA: Kinderen in achterstandswijken

Kinderrecht IVRK

Artikel 6, 27

De staat erkent het recht op leven en ontwikkeling.

Indicator Kinderen in achterstandswijken: Percentage 0- t/m 17-jarigen dat in een achterstandswijk woont

Tussen 1994 en 2012 voerde het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) een vierjaarlijks terugkerend onderzoek uit naar de achterstand in wijken, vertaald naar viercijferige postcodegebieden. Het unieke van dit onderzoek was dat het volledig landsdekkend was. Elk viercijferig postcodegebied in Nederland kreeg een score op een sociale achterstandsmaat. Deze was opgebouwd uit het inkomen van de bewoners, het opleidingsniveau en de werkloosheid. Als deze score hoger was dan een bepaalde waarde, bepaalde het SCP dat dit viercijferige postcodegebied als achterstandswijk te typeren was. Voor Kinderen in Tel hanteren we dezelfde definitie als het SCP (SCP, 'Sociale staat van Nederland 2005', p. 284). De op deze manier omschreven achterstandswijken komen lang niet altijd overeen met de door de gemeente aangegeven buurten en wijken. Deze beslaan meestal een kleiner gebied dan een viercijferig postcodegebied. In de SCP-definitie kan het gebeuren dat een typische achterstands- buurt de viercijferige postcode deelt met een betere buurt. Met

als gevolg dat het gemiddelde zo uitvalt dat we het gebied niet als achterstandswijk kunnen typeren.

De indicator bij kinderen in achterstandswijken is als volgt: 'Het percentage kinderen dat woont in een viercijferig postcodegebied dat op basis van de achterstandsmaat zoals berekend door het SCP kan worden getypeerd als achterstandswijk.'

Sinds 2009 berekenen wij deze achterstandsmaat, de basis van de indicator, zelf op basis van dezelfde achtergrondgegevens en berekeningswijze als het SCP (met dank aan Frans Knol van het SCP). De achterstandsmaat is een getal tussen -2,8 en +4,3. Elk viercijferig postcodegebied heeft een waarde, alle wijken met een waarde hoger dan 1 noemen wij een achterstandswijk. Op basis van de achtergrondgegevens van het jaar 2011 kwamen wij tot 596 achterstandswijken, in 2012 kwamen wij tot 604 achterstandswijken, van de in totaal 4039 wijken (viercijferige postcodegebieden). Dit zijn er in 2012 dus acht meer dan bij onze berekening over het jaar 2011.

De gegevens

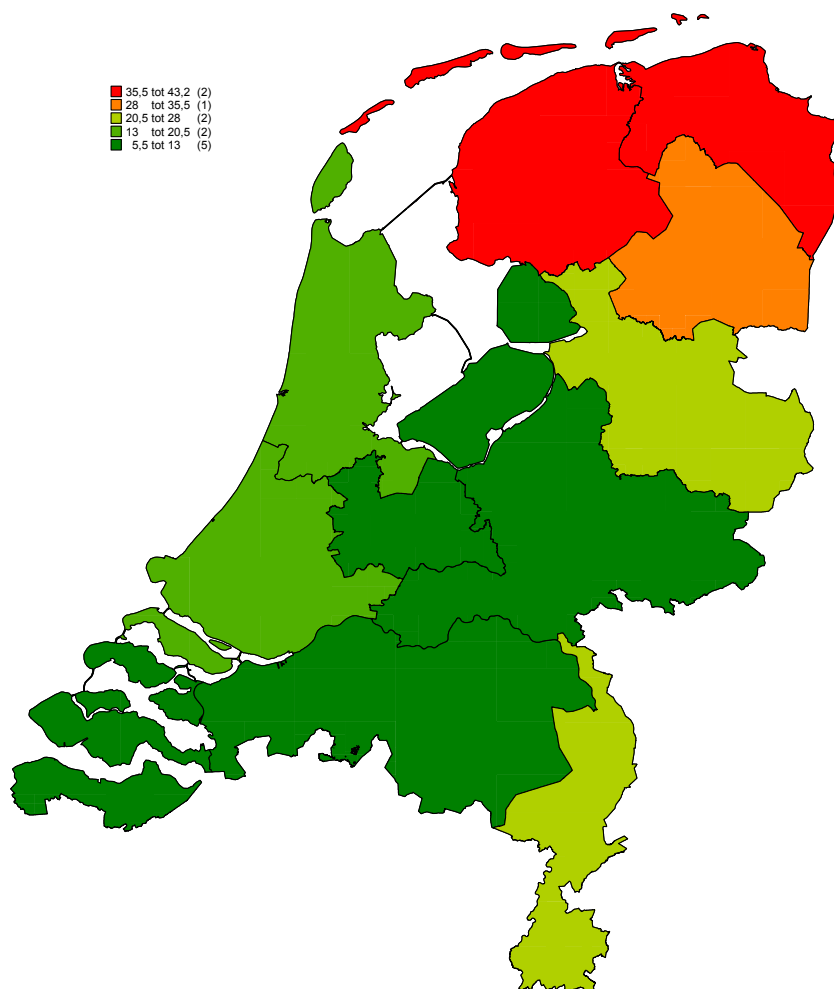
Het percentage kinderen in achterstandswijken is in 2011 en 2012 hoger dan ooit tevoren. Dit cijfer wordt vooral bepaald door de vraag of het vooral kinderrijke wijken zijn die het stempel 'achterstandswijk' krijgen. Aangezien we in 2011 een sterke stijging zagen van het percentage kinderen in achterstandswijken, van 16,59% in 2010 naar 18,24% in 2011. In 2012 daalt het vervolgens weer licht naar 17,57%, maar nog altijd hoger dan in alle jaren voor 2011. Dit betekent dat er meer kinderrijke wijken als 'achterstandswijk' bestempeld worden. In absolute aantallen gaat het in heel Nederland om 612.493 kinderen die in 2012 in een achterstandswijk wonen.

Wanneer we naar het provinciale niveau kijken, zien we in 2011 en 2012 exact dezelfde top 4 als in de jaren ervoor. Wel zien we een

duidelijke stijging in Drenthe, waar in 2010 veel minder kinderen in achterstandswijken woonden. Dit betekent dat de situatie in Drenthe in een groot aantal wijken is verslechterd. In 2011 zien we in alle provincies, met als enige uitzondering Utrecht, een stijging van het percentage kinderen in achterstandswijken. In 2012 daalt het percentage weer ietsje, maar in de meeste provincies is het nog altijd hoger dan in 2009 en 2010. Alleen in de provincie Utrecht zien we een duidelijke daling. Deze provincie staat al vanaf 2009 onderaan.

Op gemeentelijk niveau zien we zowel in 2011 als in 2012 exact dezelfde gemeenten in de top 10. Het betreft zes Groningse gemeenten, drie Friese gemeenten en één Limburgse gemeente. In 2012 staat Vlagtwedde niet meer bovenaan omdat één kleine wijk (van de vijf wijken in Vlagtwedde) in 2012 geen achterstandswijk meer genoemd kan worden. In gemeente De Marne zien we een lichte stijging omdat één van de 17 wijken die in 2011 nog geen achterstandswijk was, in 2012 wel als achterstandswijk kan worden betiteld. In 2012 zijn er in totaal 256 gemeenten (63%) zonder achterstandswijken.

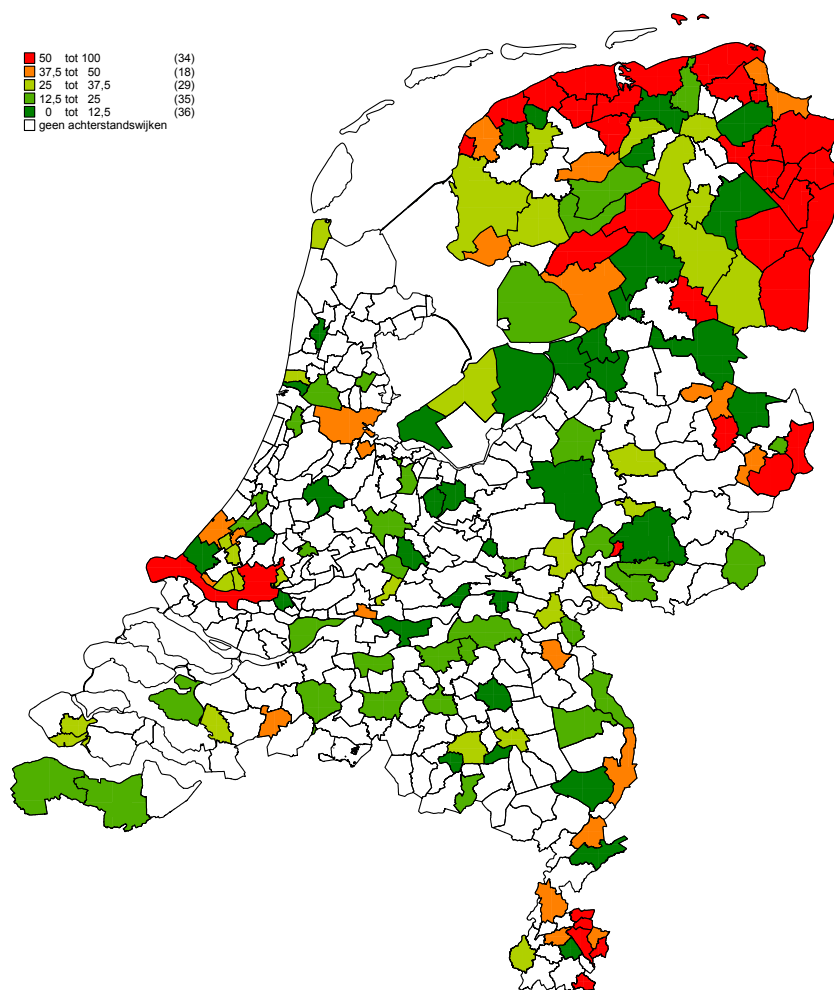
Percentage kinderen in achterstandswijken per provincie, 2012

Rangorde provincies, 2011 en 2012

2012		2011	
Provincie	Percentage	Provincie	Percentage
Groningen	43,15	Groningen	43,61
Friesland	36,40	Friesland	37,20
Drenthe	35,32	Drenthe	35,26
Limburg	26,55	Limburg	26,09
Overijssel	22,11	Zuid-Holland	21,76
Zuid-Holland	20,31	Overijssel	21,01
Noord-Holland	14,97	Noord-Holland	17,26
Zeeland	12,69	Zeeland	12,35
Noord-Brabant	12,13	Flevoland	12,14
Flevoland	10,74	Noord-Brabant	11,83
Gelderland	8,83	Gelderland	8,89
Utrecht	5,59	Utrecht	6,34

Percentage kinderen in achterstandswijken per gemeente, 2012

Tien hoogst scorende gemeenten, 2011 en 2012

2012		2011	
Gemeente	Percentage	Gemeente	Percentage
Pekela	100,00	Vlagtwedde	100,00
Vlagtwedde	92,65	Pekela	99,96
Heerlen	89,53	Heerlen	89,47
Bellingwedde	84,80	Dantumadiel	84,32
Dantumadiel	84,77	het Bildt	84,23
het Bildt	83,99	Bellingwedde	83,09
De Marne	81,61	Hoogezand-Sappemeer	79,81
Hoogezand-Sappemeer	79,85	Kollumerland c,a,	78,90
Kollumerland c,a,	79,79	De Marne	78,52
Appingedam	76,06	Appingedam	75,75

Kinderen in achterstandswijken

Het programma 'De Vreedzame Wijk' is in veel achterstandswijken de afgelopen jaren ingevoerd. Onderdeel van die aanpak is om de betrokkenheid van de burgers (waaronder ook kinderen en jongeren) te vergroten door het opleiden van wijkmediatoren: kinderen uit groep acht die al opgeleid zijn als leerlingmediator op school krijgen een extra training om hun mediatievaardigheden ook in te zetten in de wijk waarin ze wonen.

Fayza (12 jaar): *'Ik ben wijkmediator. Ik help ruzies tussen kinderen oplossen. Hoe ik erbij kwam om dat te gaan doen? Ik dacht dat ik het wel leuk zou vinden. Er is best wel veel ruzie ja, ook op school. Bijvoorbeeld bij het springtouwen. Dan is er ruzie omdat er iemand voordringt. Dan ga ik ertussen staan en dan zeg ik: stop! En dan gaan we op een rustig plekje zitten om het uit te praten. Ik word er blij van als kinderen elkaar de hand geven en sorry zeggen. Dan denk ik: yes, ik heb het opgelost. Ook mijn vriendinnetjes zijn mediator. Soms kan ik iets niet in mijn eentje en dan roep ik ze erbij. Dat is wel fijn ja, je hebt elkaar nodig.'*

Redouan (12 jaar): *'Ja, je mag het overal doen. Overal moet het vriendelijk worden. Soms dan zie ik dat ze een conflict hebben. En dan kijk ik om en zeg ik, moet ik het oplossen? En dan zeggen ze 'OK'. Ze zeggen nooit tegen mij 'nee'. Dan zeg ik van 'wat is er gebeurd, waarom is er nu zo'n groot conflict'? Dan zeg ik: 'is er een oplossing om dit te voorkomen?' En dan zeggen ze 'ja', en gaan ze allemaal dingen bedenken.'*

Mohamed (12 jaar): *'Ja, en bijvoorbeeld bij een parkje, zijn er wel kleine kinderen die ook heel stoer doen. En dan zeg ik 'waarom doe je dat?' En dan zeg ik dat niet op zo'n manier van gemeen praten, zo van 'hou op daarmee'. Dan zeg ik netjes van 'wil je daar mee ophouden?'. En dan zeggen ze 'OK'. Want je kan net zo goed netjes op een normale manier tegen hun vragen. Anders gaan ze niet mee ophouden, gaan ze juist de hele tijd mee door. Dan bemiddel ik, dan vraag ik van 'wat heb jij, vertel jij wat er aan de hand is', en 'vertel jij', en dan moeten ze een oplossing bedenken en dan geven ze elkaar een hand en dan is het opgelost.'*

'De Vreedzame Wijk' is een uitbreiding van het programma 'De Vreedzame School' naar de instellingen om de school heen, zoals buurthuis, speeltuin en kinderopvang. Zie www.devreedzameschool.nl.

THEMA: Kinderen in armoede

Kinderrecht IVRK

Artikel 27

Kinderen hebben recht op een passende levensstandaard. Ouders moeten daarvoor zorgen binnen hun mogelijkheden en de staat ondersteunt hen daarbij.

Indicator Kinderen in armoede: Percentage 0- t/m 17-jarigen dat in een uitkeringsgezin leeft

Het is belangrijk om te weten hoeveel kinderen in armoede leven. Hiervoor gebruiken we de data over het aantal kinderen in gezinnen met een bijstandsuitkering, eventueel aangevuld met bijzondere bijstand. De reden is dat deze gezinnen in inkomensniveau de onderkant van de Nederlandse samenleving vormen. De gegevens zijn afkomstig van het CBS, dat deze data verzamelt via de sociale diensten van alle gemeenten in Nederland. We hebben ervoor gekozen om niet het aantal gezinnen weer te geven, maar het aantal kinderen (0 tot en met 17 jaar) dat in een gezin met een laag inkomen leeft ten opzichte van alle kinderen van 0 tot en met 17 jaar die in een gemeente wonen. De afgelopen jaren hebben we twee keer te maken gekregen met een lichte wijziging in de definitie van deze gegevens. Hoewel de oorspronkelijke bron al die tijd dezelfde is gebleven, zijn er toch kleine wijzigingen geweest. De wijzigingen hebben elk jaar weliswaar slechts een marginale invloed op de

getoonde percentages, maar die invloed is wel zichtbaar omdat alle cijfers steeds met terugwerkende kracht worden herberekend over de voorgaande jaren.

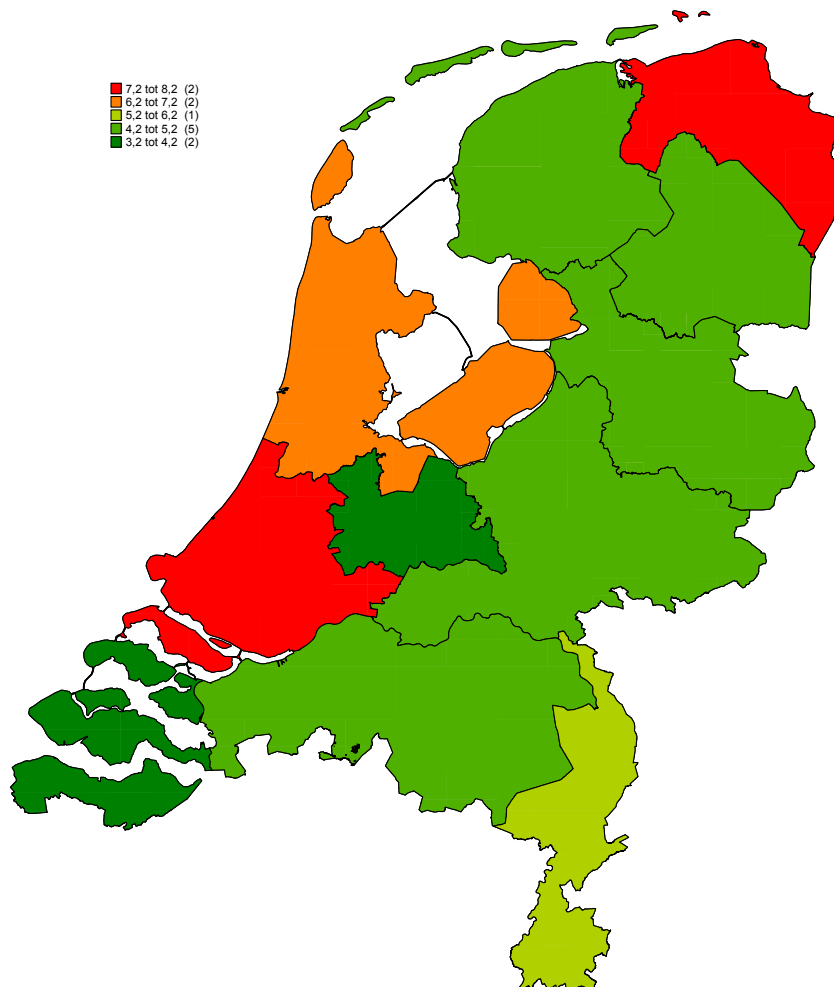
De gegevens

Het aantal kinderen in armoede in Nederland blijft stijgen. Tussen 2006 en 2009 was er sprake van een daling van 6,39% naar 4,97% van het aantal 0- t/m 17-jarigen dat in een uitkeringsgezin leeft. Vanaf 2009 is dit aantal onverminderd gestegen. In 2010 bedroeg het percentage 5,22%, in 2011 5,53% en in 2012 is het verder gestegen naar 5,66%. In totaal gaat het om 197.380 kinderen in Nederland. Zuid-Holland en Groningen staan in 2011 en 2012 bovenaan in de rangorde van provincies. Flevoland staat in 2012 voor het eerst in de top drie. Daar is het percentage kinderen in uitkeringsgezinnen de afgelopen jaren ook het meest gestegen: van 5,37% in 2010 naar 6,52% in 2012. De verschuivingen in de rangorde voor de overige provincies zijn minimaal; wel is het percentage arme kinderen in alle provincies gestegen. Enige uitzondering is Zeeland; daar daalde het percentage van 3,97% in 2011 naar 3,68% in 2012. Zeeland is al jarenlang de provincie met het laagste percentage kinderen in uitkeringsgezinnen.

Opvallend is dat ook in de top tien van hoogst scorende gemeenten al enige jaren min of meer dezelfde gemeenten staan. In Rotterdam en Amsterdam lijkt het percentage van respectievelijk 17,55% en 14,47% zich enigszins te stabiliseren, zij het met lichte schommelingen. In de andere gemeenten in de top van 2012 neemt het aantal arme kinderen de laatste jaren alleen maar toe. Hoogezand-Sappemeer staat in 2011 even in de top 10; daar daalt het percentage kinderen in uitkeringsgezinnen in 2012 weer om dat jaar weer plaats te maken voor Leeuwarden die reeds vaker in de top stond. In deze gemeente daalde het percentage tussen 2009 en 2010 van 9,55% naar 9,25%, in 2011 steeg het percentage licht en in 2012

steeg het opeens fors naar 11,17%. Het blijft overduidelijk dat niet alleen in de grote steden maar ook in gemeenten in het zuiden en hoorden van het land veel kinderen onder de armoedegrens leven.

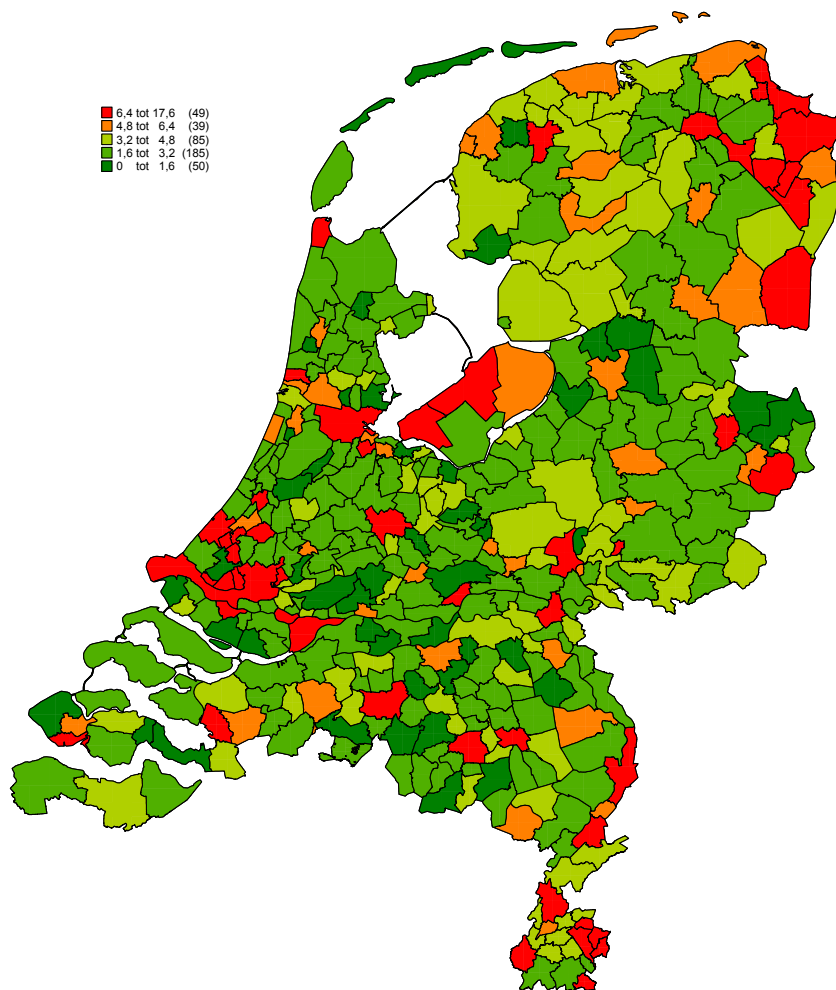
Percentage kinderen in armoede per provincie, 2012

Rangorde Provincies, 2012 en 2011

2012		2011	
Provincie	Percentage	Provincie	Percentage
Zuid-Holland	7,63	Zuid-Holland	7,52
Groningen	7,24	Groningen	7,01
Flevoland	6,52	Noord-Holland	6,28
Noord-Holland	6,42	Flevoland	6,10
Limburg	6,15	Limburg	6,03
Drenthe	5,08	Drenthe	4,91
Friesland	5,03	Friesland	4,77
Overijssel	4,63	Overijssel	4,56
Noord-Brabant	4,39	Noord-Brabant	4,33
Gelderland	4,21	Utrecht	4,07
Utrecht	4,19	Gelderland	4,05
Zeeland	3,68	Zeeland	3,97

Percentage kinderen in armoede per gemeente, 2012

Tien hoogst scorende gemeenten, 2012 en 2011

2012		2011	
Gemeente	Percentage	Gemeente	Percentage
Rotterdam	17,55	Rotterdam	17,68
Amsterdam	14,47	Amsterdam	14,58
Heerlen	13,70	Heerlen	13,09
Groningen	12,48	Groningen	12,07
Kerkrade	12,37	Kerkrade	12,00
Leeuwarden	11,17	Enschede	10,81
's Gravenhage	10,88	's Gravenhage	10,76
Schiedam	10,79	Arnhem	10,60
Arnhem	10,72	Schiedam	10,37
Enschede	10,61	Hoogezand-Sappemeer	10,03

Kinderen in armoede

Valerie* werkte in een bedrijf dat Chinese loempia's maakt. Toen ze ziek werd, kreeg ze van haar baas te horen dat ze niet meer terug hoefde te komen. Op doorbetalen tijdens haar ziekte hoefde ze al helemaal niet te rekenen. Uiteindelijk moest ze haar woning verlaten vanwege een te grote huurschuld. Valerie belandde op straat - samen met haar zeven maanden oude baby. Ze klopte aan bij de officiële opvangadressen in Amsterdam.

'Alles zat vol', vertelt Valerie. 'Ik heb echt een enorme lijst met telefoonnummers gebeld maar nergens was plek.' Valeries baby was veel te vroeg geboren en had longproblemen. 'Ik maakte me heel veel zorgen over mijn baby.' Valerie belde uiteindelijk met de zusters van Moeder Teresa in Amsterdam, een particuliere noodopvang voor vrouwen. 'Daar kon ik gelukkig terecht.' Maar de locatie bood alleen 's nachts opvang. Overdag moest ze met haar baby de opvang verlaten. 'We zwierven van winkel naar winkel omdat het daar warm was en buiten koud.'

Caroline de Groot, jurist voor daklozen voor de Diaconie in Amsterdam, hielp Valerie en haar baby. Die zaten toen al geruime tijd bij de opvanglocatie van de zusters, terwijl ze daar eigenlijk maar maximaal een maand mochten blijven. 'Ik was bezorgd over de toestand van de baby.', vertelt De Groot, 'Kinderen die te vroeg geboren worden, zoals de zoon van Valerie, hebben vaak allerlei gezondheidsproblemen. Dan is het nog belangrijker dat je een gezonde leefomgeving hebt.' De Groot belde de gemeente om te overleggen over een urgentieverklaring voor een sociale huurwoning. 'De regels daarvoor zijn ontzettend streng. Je krijgt alleen een urgentieverklaring bij heel grote nood en dan meestal alleen nog als je schoolgaande kinderen hebt.' Voor Valerie boekte De Groot succes: moeder en kind wonen nu in een huurwoning.

Zo'n succes is helaas zeldzaam. De Groot denkt geregeld terug aan zaken waarin het onderhandelen niet lukte. Bijvoorbeeld bij het gezin dat in de auto sliep, of een hoogzwangere moeder die met haar tweejarige peuter op een betonnen vloer van een garagebox moest slapen. 'Ik kon de rechter niet overtuigen dat er hier sprake was van een schrijnende zaak.'

*Omwille van de privacy is Valerie een fictieve naam.

Citaten uit 'Een auto als huis, steeds meer gezinnen met kinderen op straat', Right! Tijdschrift voor de Rechten van het Kind, uitgave van Defence for Children.

THEMA: Kindermishandeling

Kinderrecht IVRK

Artikel 19

Kinderen moeten beschermd worden tegen alle vormen van mishandeling, lichamelijk, psychisch en seksueel, binnen en buiten gezinsverband. De staat draagt zorg voor preventie en behandeling.

Indicator Kindermishandeling: Percentage gemelde mishandelde 0- t/m 17-jarigen

Bij deze indicator gaat het om het aantal mishandelde kinderen dat jaarlijks gemeld wordt bij de Bureaus AMK (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) en waarbij een onderzoek is gestart, afgezet tegen het totale aantal 0- t/m 17-jarigen dat in een gemeente woont. Deze meldingen kunnen door kinderen zelf worden gedaan, of ze kunnen over mishandelde kinderen gaan. De politie is de belangrijkste melder van kindermishandeling bij de AMK's. De indicator richt zich expliciet niet op het aantal *meldingen*, zoals andere publicaties dat vaak weergegeven, maar betreft het aantal *kinderen* waarover een melding is gedaan: een melding kan immers over meerdere kinderen gaan.

Elke provincie en grootstedelijke regio heeft een eigen AMK dat bereikbaar is via een landelijk telefoonnummer. Ook dit jaar benadrukken we dat het niet per definitie verkeerd is als een gemeente

een hoge score op deze indicator heeft; het is goed wanneer meer meldingen plaatsvinden. Omdat de data uiteraard wel iets zeggen over het aantal mishandelde kinderen, onderstrepen de belangenbehartigingsorganisaties die verenigd zijn in Kinderen in Tel het belang van deze indicator. Voorzichtigheid bij de interpretatie is echter gewenst.

De gegevens

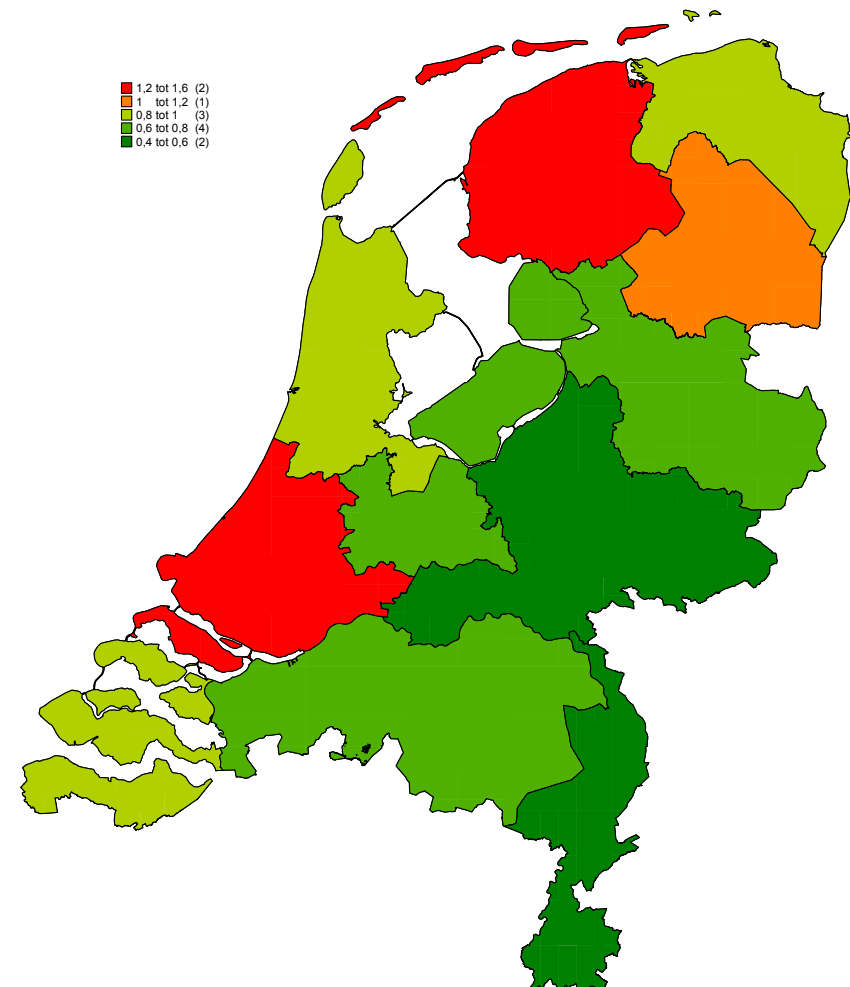
Zoals in deel 1 al is vermeld, constateren we tussen een 2010 en 2011 een vervolg van de sterke stijging in het jaar ervoor (2009). Tussen 2011 en 2012 stabiliseert het aantal gemelde mishandelde kinderen. Er is nog maar sprake van een heel lichte stijging. In absolute aantallen gaat het in 2011 om ruim 31.500 kinderen en in 2012 om bijna 31.700 kinderen (0,91% van alle kinderen). Het beeld dat uit de gegevens naar voren komt, volgt exact dezelfde trend als de gegevens uit de jaarverslagen van de meldpunten kindermishandeling. Hoewel daarin alleen wordt gesproken over onderzoeken naar kindermishandeling, en wij hier de nadruk leggen op de gemelde kinderen binnen deze onderzoeken. Aangezien een deel van de onderzoeken gaat over meerdere kinderen in één onderzoek, is het aantal kinderen dat wordt gemeld ook aanzienlijk hoger dan het aantal onderzoeken (in 2012 ruim 19.400 onderzoeken met bijna 31.700 kinderen).

Zuid-Holland en Friesland scoren al jaren het hoogst van alle provincies. Aan de onderkant scoort Limburg al vanaf 2005 als laagste, ook Gelderland scoort al jaren laag, de laatste vier jaar staan deze twee provincies vast op de onderste twee plaatsen. De vraag kan gesteld worden of dit komt doordat er weinig kindermishandeling plaatsvindt of omdat er te weinig aandacht is om kindermishandeling te melden. Opvallend is de positie van Utrecht. Van 2003 tot 2011 stond deze provincie steeds bij de onderste twee of drie provincies. In 2012

staat deze provincie ineens op de zevende plek, een opmerkelijke stijging. Flevoland lijkt de omgekeerde weg af te leggen. In 2003 en 2004 stond deze provincie nog bovenaan, en ook in 2009 stond Flevoland nog op de derde plaats. De laatste twee jaar vinden we Flevoland terug op de achtste plaats, lager dan ooit tevoren.

Net als in het vorige databoek domineren de gemeenten van de provincie Zuid-Holland de gemeentetop. Dordrecht neemt nog altijd in beide jaren de eerste plaats in (net als in 2009 en 2010): de gemeente liet in 2012 een percentage zien van bijna 4,5% gemelde mishandelde kinderen. Jarenlang zagen we alleen Zuid-Hollandse gemeenten en één Friese gemeente in de top 10, maar in 2011 is daar een tweede Friese gemeente bijgekomen, Leeuwarderadeel, en in 2012 zien we opeens Den Helder hoog in de top staan. Ook zien we voor het eerst een grote stad in de top 10, in dit geval Den Haag.

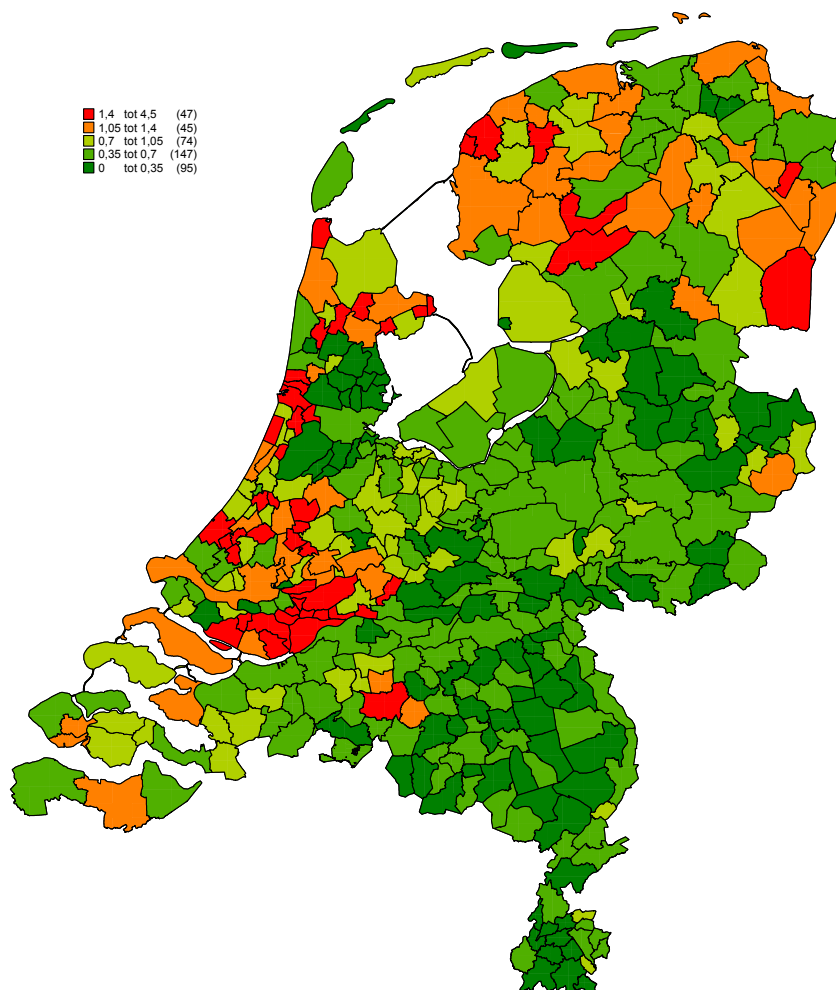
Percentage mishandelde kinderen per provincie, 2012

Rangorde provincies, 2011 en 2012

2012		2011	
Provincie	Percentage	Provincie	Percentage
Zuid-Holland	1,59	Zuid-Holland	1,60
Friesland	1,41	Friesland	1,46
Drenthe	1,10	Zeeland	0,99
Zeeland	0,94	Drenthe	0,90
Groningen	0,87	Overijssel	0,76
Noord-Holland	0,81	Noord-Holland	0,75
Utrecht	0,73	Groningen	0,73
Flevoland	0,68	Flevoland	0,68
Overijssel	0,64	Noord-Brabant	0,65
Noord-Brabant	0,62	Utrecht	0,64
Gelderland	0,48	Gelderland	0,51
Limburg	0,41	Limburg	0,36

Percentage mishandelde kinderen per gemeente, 2012

Tien hoogst scorende gemeenten, 2011 en 2012

2012		2011	
Gemeente	Percentage	Gemeente	Percentage
Dordrecht	4,48	Dordrecht	4,26
Gorinchem	3,47	Gorinchem	3,60
Zwijndrecht	3,29	Leerdam	3,21
Den Helder	2,83	Zwijndrecht	3,10
Leeuwarden	2,81	Sliedrecht	3,08
Papendrecht	2,80	Leeuwarderadeel	2,86
Sliedrecht	2,49	Leeuwarden	2,76
Zoetermeer	2,45	Papendrecht	2,65
Leerdam	2,41	Binnenmaas	2,50
s-Gravenhage	2,38	Beverwijk	2,37

Kindermishandeling

Kindermishandeling moet stoppen, praat er over

Wat vinden kinderen eigenlijk van de aanpak van kindermishandeling? Het is niet vanzelfsprekend dat hierover met kinderen gesproken wordt. Dat kinderen hier wel degelijk ideeën over hebben blijkt uit de resultaten van het project Stem van Kinderen in de aanpak Kindermishandeling.

‘Ik wou dat er iemand was geweest, die wat aan me vroeg. Maar het leek wel of mensen zelf bang waren.’ (meisje 14 jaar)

‘Ik wou dat ze apart met mij gepraat hadden, mijn ouders waren er altijd bij.’ (meisje 16 jaar)

‘Maar ook gewoon iets doen ofzo, terwijl je aan het praten bent zoals voetballen of koekjes bakken. Als je gewoon gaat zitten aan een tafel op een stoel tegenover elkaar dan is het gelijk al zo’n interviewgevoel, maar als je buiten aan het voetballen bent en je bent onder het voetballen gewoon op een ontspannen manier een beetje aan het praten en elkaar aan het leren kennen, dat is al heel anders.’ (jongen 13 jaar)

‘Niet dat je van die gesprekken hebt in van die hokjes.’ (meisje, 11 jaar)

‘Dus als ik bezig ben, concentreren op een spelletje enzo, als ze beginnen een beetje te praten, dan ga ik vanzelf automatisch in het onbewuste en ga ik meepraten. Op die manier zijn ze erachter gekomen wat ik precies had enzo.’ (jongen, 15 jaar)

‘Goed begeleiden, veel praten, genoeg vertrouwen, goed luisteren. Kinderen die mishandeld zijn moeten ook weer plezier kunnen hebben.’ (jongen 11 jaar)

Citaten uit het de publicatie ‘Stem van Kinderen in de aanpak Kindermishandeling’ (2013), een project van Stichting Alexander, landelijk instituut voor jeugdparticipatie en participatief jongerenonderzoek, www.st-alexander.nl en de Bernard van Leer Foundation, www.bernardvanleer.org.

THEMA: Onderwijs

Kinderrecht IVRK

Artikel 28

Elk kind heeft recht op verplicht en gratis basisonderwijs. De staat bevordert dat voortgezet onderwijs beschikbaar en toegankelijk is voor ieder kind, dat hoger onderwijs toegankelijk is naar gelang de capaciteiten, dat school- en beroepskeuzevoorlichting beschikbaar is en dat schooluitval aangepakt wordt. De handhaving van de schooldiscipline moet in overeenstemming zijn met de menselijke waardigheid en met dit Verdrag. Internationale samenwerking op onderwijsgebied is van groot belang.

Indicator Achterstandsleerlingen: Percentage 4- t/m 12-jarige leerlingen in het primair onderwijs met een leerlinggewicht hoger dan 0

In Nederland krijgen scholen met een gewichtstoekenning extra personele en materiële faciliteiten. Uitgangspunt hierbij is dat leerlingen met een hoger gewicht meer voorzieningen nodig hebben, omdat zij een groter risico op achterstand hebben. Scholen in Nederland zijn verplicht om het aantal gewichtleerlingen per klas aan de gemeente door te geven. Deze verstrekt de gegevens vervolgens aan de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). DUO rubriceert alle gegevens. Kinderen in Tel gebruikt deze data. Het gaat bij deze data om het aantal leerlingen in het primair onderwijs met een

leerlinggewicht hoger dan 0, ten opzichte van het totale aantal leerlingen in het primair onderwijs.

De gewichtenregeling is enkele jaren geleden iets veranderd. In de oude regeling speelde de etniciteit van de ouders een rol in de gewichttoekenning, naast hun opleidingsniveau. In de nieuwe regeling gaat het alleen nog om het opleidingsniveau van de ouders en is etniciteit losgelaten. Voor onze definitie maakt deze verandering echter geen verschil.

De gegevens

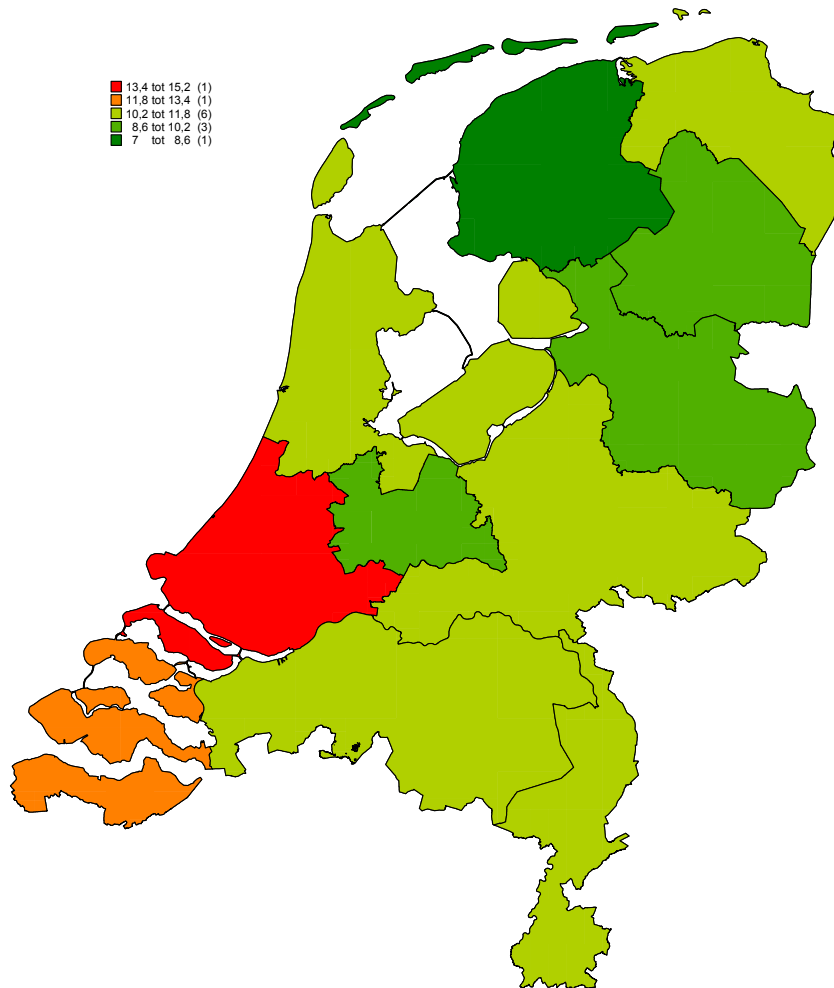
In het vorige databoek Kinderen in Tel 2010 lieten we zien dat het aantal achterstandsleerlingen sinds 2000 sterk daalt. Deze daling blijft zich jaarlijks voortzetten. Waren er in 2000 nog 447.171 achterstandsleerlingen, in 2012 zijn dit er 173.966. Het gaat dan om 11,61% van het aantal 4-t/m 12jarige leerlingen in het primair onderwijs met een leerlinggewicht hoger dan 0.

Ook bij de provincies zien we bijna overal een daling: uitzondering is Groningen waar in 2011 een lichte stijging plaats vond om in 2012 vervolgens weer te dalen. In de provincierangorde zien we verder kleine wisselingen. Friesland, Drenthe en Utrecht zijn ook in 2011 en 2012 de provincies met het minste aantal achterstandsleerlingen. Zuid-Holland blijft aan kop, maar net als in de voorgaande jaren vindt daar wel de grootse daling in het percentage achterstandsleerlingen plaats: van 17,64% in 2009 naar 15,14% in 2012.

In 2012 hebben 107 gemeenten een percentage achterstandsleerlingen dat hoger ligt dan het landelijke gemiddelde van 11,61%. Rotterdam blijft bovenaan staan. Amsterdam daalt van een 2^e en 3^e plaats in resp. 2009 en 2010 naar een 4^e plaats. Opvallend is de gemeente Vlaarding die in 2010 op plaats zes stond en in 2011 en 2012 op de derde plaats belandt. Er is daar sprake van een flinke stijging van 22,14% in 2010 naar 24,60% in 2011. Pekela en Maassluis

zijn even uit de top geweest maar staan er in 2012 weer in. Andere nieuwkomers in 2012 zijn Kerkrade en Leerdam.

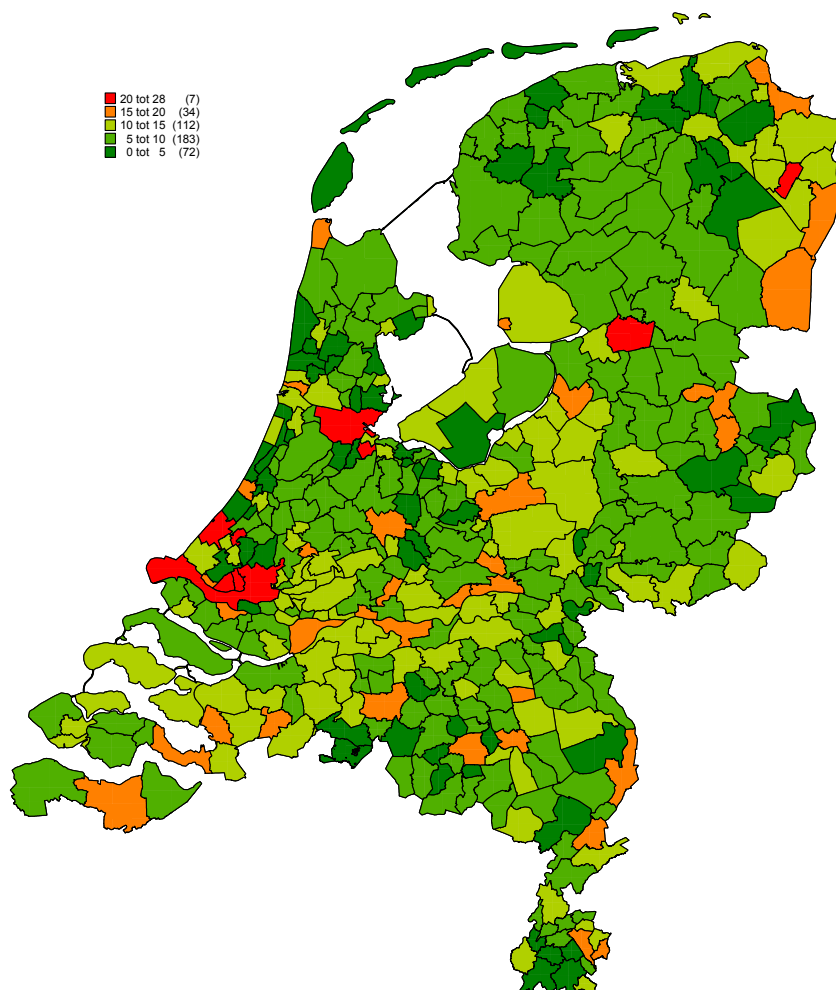
Percentage achterstandsléerlingen per provincie, 2012

Rangorde provincies, 2011 en 2012

2012		2011	
Provincie	Percentage	Provincie	Percentage
Zuid-Holland	15,14	Zuid-Holland	16,03
Zeeland	12,01	Noord-Holland	12,44
Noord-Holland	11,74	Zeeland	12,39
Limburg	11,37	Limburg	12,01
Noord-Brabant	11,25	Noord-Brabant	12,00
Flevoland	10,93	Groningen	11,44
Groningen	10,64	Flevoland	11,08
Gelderland	10,52	Gelderland	11,05
Overijssel	9,96	Overijssel	10,68
Utrecht	9,66	Utrecht	10,32
Drenthe	9,53	Drenthe	9,75
Friesland	7,07	Friesland	7,78

Percentage achterstandsléerlingen per gemeente, 2012

Tien hoogst scorende gemeenten, 2011 en 2012

2012		2011	
Gemeente	Percentage	Gemeente	Percentage
Rotterdam	27,20	Rotterdam	28,82
Schiedam	24,62	Schiedam	26,12
Vlaardingen	23,10	Vlaardingen	24,60
Amsterdam	22,51	Amsterdam	24,35
's Gravenhage	22,22	's Gravenhage	23,53
Staphorst	20,58	Staphorst	21,76
Pekela	20,39	Pekela	21,61
Kerkrade	19,91	Reimerswaal	21,17
Leerdam	19,68	Kerkrade	20,91
Maassluis	19,60	Roermond	20,79

Indicator Voortijdig schoolverlaters: het percentage voortijdige schoolverlaters (vsv'ers) als percentage van het totaal aantal leerlingen van het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs

Bij deze indicator gaat het om het aantal leerlingen/deelnemers dat gedurende het jaar uitstroomt uit het bekostigd onderwijs zonder diploma op minimaal havo- of mbo 2-niveau, als percentage van het aantal leerlingen of deelnemers dat op 1 oktober van het schooljaar jonger is dan 23 jaar en een geldige inschrijving aan het vo of mbo heeft. Voortijdig schoolverlaters zijn leerlingen uit het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs die op 1 oktober van het volgende schooljaar het (bekostigd) onderwijs hebben verlaten en niet in het bezit zijn van een startkwalificatie (dat wil zeggen minimaal een havo- of vwo-diploma, of een diploma op mbo 2-niveau). Bovendien betreft het leerlingen die jonger zijn dan 23 jaar en ingeschreven staan in de Gemeentelijke Basisadministratie. Het aantal voortijdig schoolverlaters is afgezet tegen het totaal aantal deelnemers in het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs.

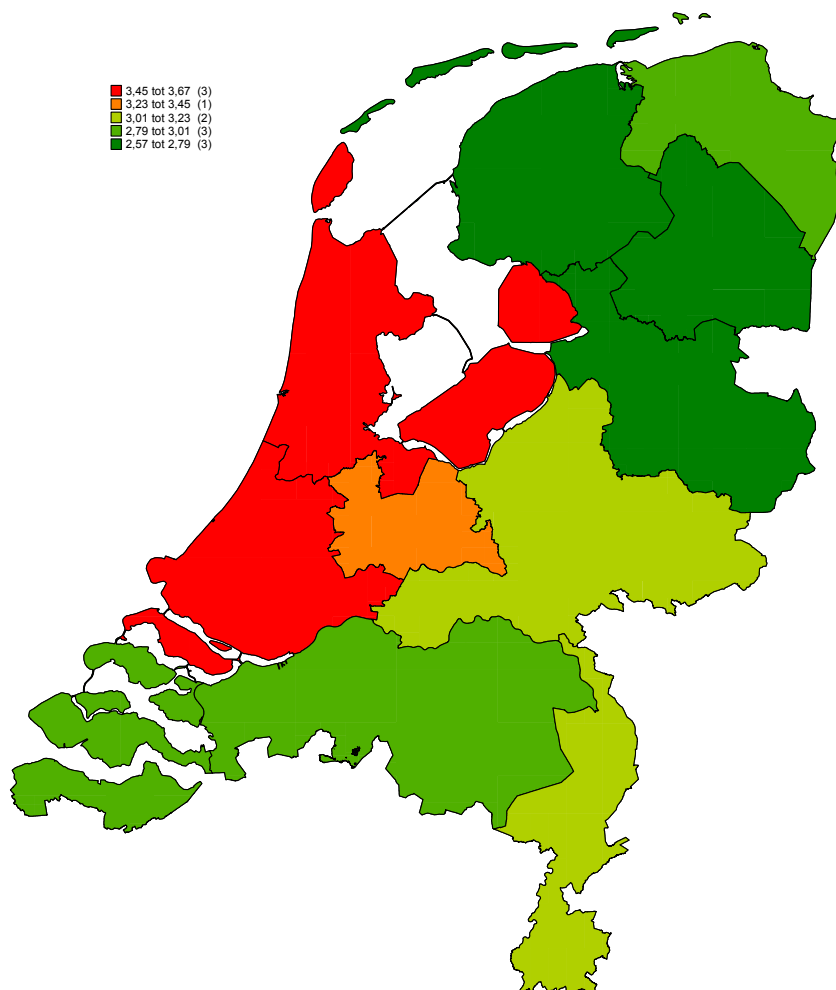
De gegevens

In het vorige databoek meldden we dat het aantal vsv'ers in Nederland aan het dalen was. Deze trend zit zicht voort. In totaal is in 2012 het landelijke percentage gedaald naar 3,23%. Het betreft in totaal 42.256 vsv'ers. Net als in de voorgaande jaren blijven de provincies Zuid-Holland, Flevoland en Noord-Holland bovenaan in de rangorde staan. Ze wisselen elkaar wel af in positie. In 2012 staat de provincie Zuid-Holland bovenaan met een percentage van 3,67%. In bijna alle provincies daalt het percentage vsv'ers, maar er zijn wel verschillen in de mate waarin. Zo vond er in ongeveer de helft

van de provincies tussen 2010 en 211 nog een (soms lichte) stijging plaats, gevolgd door een daling tussen 2011 en 2012.

De top 10 van gemeenten ziet er anders uit dan in het databoek Kinderen in Tel 2012. De helft van de gemeenten stond in 2010 ook in de top: Rotterdam, Amsterdam, Maastricht, Lelystad en Almere. Nieuwkomer Pekela belandt met 8,85% vsv'ers in 2011 en 5,74% vsv'ers in 2012 gelijk op de eerste plaats. In 2010 stond deze gemeente nog op een 164^e plek met 3,10% vsv'ers. Ook nieuwkomer Oost-Gelre valt op: van 3,39% in 2010 (109^e plek) naar 4,87% in 2012. Andere nieuwkomers zijn 's Gravenhage, Arnhem en Haarlem waar het percentage vsv'ers ook na 2011 alleen maar stijgt in tegenstelling tot de landelijke trend.

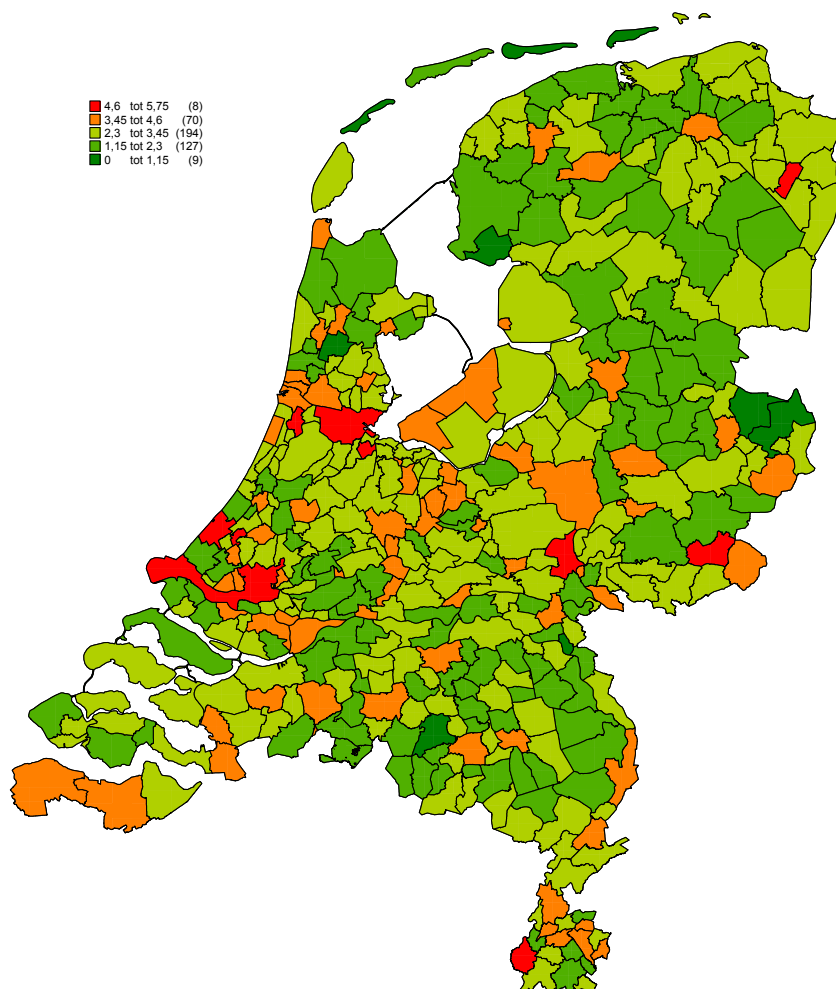
Percentage voortijdige schoolverlaters per provincie, 2012

Rangorde provincies, 2011 en 2012

2012		2011	
Provincie	Percentage	Provincie	Percentage
Zuid-Holland	3,67	Flevoland	4,04
Flevoland	3,63	Zuid-Holland	3,99
Noord-Holland	3,61	Noord-Holland	3,82
Utrecht	3,26	Utrecht	3,58
Limburg	3,15	Limburg	3,52
Gelderland	3,10	Groningen	3,42
Groningen	2,96	Noord-Brabant	3,15
Noord-Brabant	2,95	Zeeland	3,13
Zeeland	2,93	Gelderland	3,11
Overijssel	2,69	Overijssel	2,89
Friesland	2,66	Drenthe	2,87
Drenthe	2,58	Friesland	2,82

Percentage voortijdige schoolverlaters per gemeente, 2012

Tien hoogst scorende gemeenten, 2011 en 2012

2012		2011	
Gemeente	Percentage	Gemeente	Percentage
Pekela	5,74	Pekela	8,85
Rotterdam	5,25	Rotterdam	6,39
's Gravenhage	5,11	Schiermonnikoog	6,25
Arnhem	5,00	Zandvoort	5,42
Amsterdam	4,98	Maastricht	5,36
Maastricht	4,93	's Gravenhage	5,34
Oost Gelre	4,87	Heerlen	5,32
Haarlem	4,60	Vlieland	5,32
Lelystad	4,58	Amsterdam	5,28
Alkmaar	4,56	Utrecht	5,09

THEMA: Tienermoeders

Kinderrecht IVRK

Artikel 24

Recht op voorlichting over gezondheidszorg en gezinsplanning, preventieve gezondheidszorg.

Indicator Tienermoeders: Percentage tienermoeders 15 t/m 19 jaar

Bij deze indicator gaat het om het aantal moeders van 15 tot en met 19 jaar als percentage van het totale aantal vrouwen van 15 tot en met 19 jaar dat in een gemeente woont. Het CBS heeft deze data per gemeente beschikbaar. Bij de interpretatie ervan is het belangrijk te bedenken dat tienerzwangerschappen weinig voorkomen in Nederland: kleine absolute verschillen in jaren kunnen daardoor soms leiden tot behoorlijke percentuele verschillen. Ook is het goed te vermelden dat we het aantal tienermoeders niet per definitie als een probleem willen definiëren: in sommige gemeenschappen in Nederland is het een geaccepteerd verschijnsel en is het niet afwijkend om al op zeer jonge leeftijd moeder te worden. Aan de andere kant noemt de wetenschappelijke literatuur tienermoederschap wel vaak als belangrijke risicofactor voor opvoedingsproblemen. Jonge moeders hebben vaak problemen met huisvesting, financiën en het combineren van zorg met werk of studie.

De gegevens

Tot 2004 was ongeveer 1% van de 15 tot 19-jarigen in Nederland tienermoeder. Daarna volgde er een daling in het aantal tienermoeders. Tussen 2008 en 2011 stabiliseerde het aantal zich rond de 0,65%. In 2012 is er sprake van een verdere daling. In 2010 lag het landelijk percentage op 0,65%, in 2012 is dit gedaald naar 0,60%. In 2012 zijn er in totaal 2902 tienermoeders in Nederland.

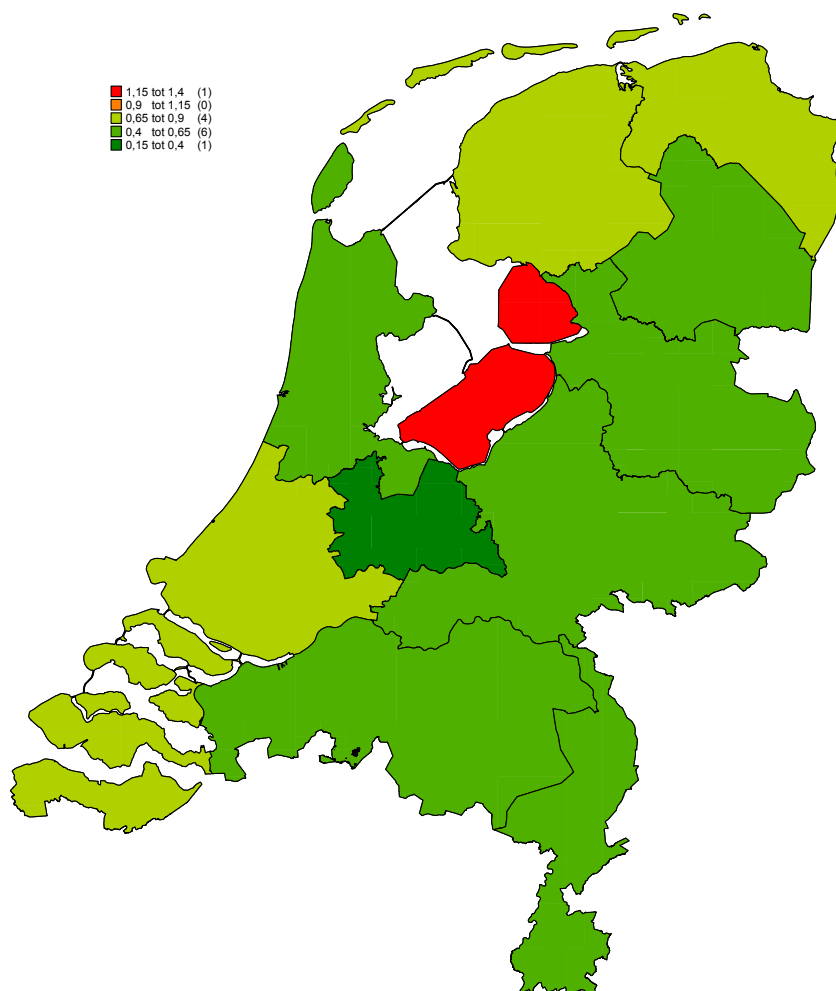
De provincie Flevoland staat ook in 2011 en 2012 weer bovenin de rangorde als provincie met het hoogste percentage tienermoeders: 1,26% in 2012. De provincie Utrecht blijft al jaren stabiel onderaan de rangorde. Opvallend zijn de schommelingen in Groningen; in 2009 bevonden zich daar 0,63% tienermoeders, in 2011 0,93% en in 2012 daalde het weer naar 0,65%. In Noord-Brabant lag het percentage een aantal jaren rond de 0,52%; in 2012 daalde dit naar 0,42%. Ook Noord-Holland valt op: jarenlang lag het percentage tienermoeders daar boven de 0,6%. In 2012 is dit gedaald naar 0,51% waardoor deze provincie steeds lager in de rangorde daalt.

In de top tien van hoogste scorende gemeenten zien we dat de helft van de gemeenten ook in 2010 in de top stond. De gemeente Heerlen staat nu op plek 12 en gemeenten die nu ver buiten de top tien staan zijn de gemeente Lelystad waar het aantal tienermoeders tussen 2010 en 2012 daalde van 1,74% naar 1,08%, de gemeente Ooststellingwerf waar sprake was van een daling van 1,58% naar 0,40% en de gemeente Bellingwedde van 1,72% naar zelfs 0,00% waarmee deze gemeente van de top naar de onderkant van de ranglijst verdwijnt.

Enige voorzichtigheid bij de interpretatie van de data blijft gewenst. Omdat tienerzwangerschappen in Nederland weinig – en zoals nu blijkt ook steeds minder – voorkomen, kunnen kleine absolute verschillen percentueel groot zijn. Dit is bijvoorbeeld de reden waarom Vlieland in 2011 en 2012 waarschijnlijk op nummer 1 staat. Omdat er relatief weinig mensen op Vlieland wonen geeft het

hoogste percentage tienermoeders op Vlieland in 2012 een vertekend beeld. Wat wel opvalt is de stijging van het aantal tienermoeders in het Bildt en Bedum. In Bedum steeg het aantal van 0,29% in 2010 naar 1,46% in 2012 en in het Bildt van 0,31% naar 2,29%. Noord-Beveland heeft in eerdere edities van Kinderen in Tel in de top gestaan, net als de gemeenten Oldambt en Staphorst, zij scoren nooit laag. De gemeenten Menterwolde, de Marne en ten Boer scoren in 2011 hoog, maar staan in 2012 weer buiten de top 10.

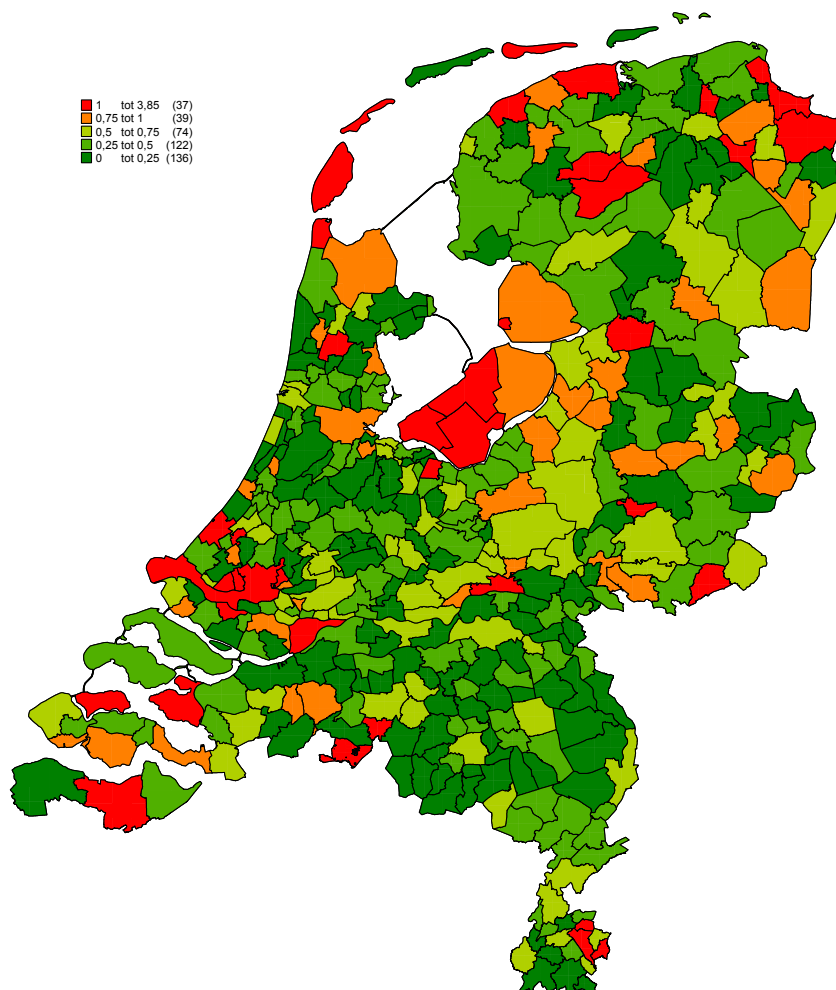
Percentage tienermoeders per provincie, 2012

Rangorde provincies, 2011 en 2012

2012		2011	
Provincie	Percentage	Provincie	Percentage
Flevoland	1,26	Flevoland	1,21
Zuid-Holland	0,80	Groningen	0,93
Friesland	0,70	Zuid-Holland	0,81
Zeeland	0,66	Overijssel	0,67
Groningen	0,65	Friesland	0,64
Overijssel	0,60	Zeeland	0,62
Drenthe	0,58	Drenthe	0,62
Gelderland	0,54	Noord-Holland	0,60
Limburg	0,52	Gelderland	0,56
Noord-Holland	0,51	Limburg	0,56
Noord-Brabant	0,42	Noord-Brabant	0,52
Utrecht	0,38	Utrecht	0,39

Percentage tienermoeders per gemeente, 2012

Tien hoogst scorende gemeenten, 2011 en 2012

2012		2011	
Gemeente	Percentage	Gemeente	Percentage
Vlieland	3,85	Vlieland	3,70
Het Bildt	2,29	Delfzijl	2,10
Goirle	2,27	Het Bildt	2,04
Zuphen	2,20	Oldambt	2,02
Urk	1,97	Zutphen	1,98
Noord-Beveland	1,90	Goirle	1,91
Staphorst	1,79	Rotterdam	1,85
Rotterdam	1,53	Menterwolde	1,68
Delfzijl	1,47	De Marne	1,66
Bedum	1,46	Ten Boer	1,66

Tienermoeders

Ik ben zo gelukkig met mijn kindjes....

Maaike volgde het eerste jaar van het VMBO-TL. 'Ik had problemen thuis en kwam in jeugddetentie terecht. Het feit dat ik als dertienjarige tussen de criminelen werd gezet, steekt nog steeds. Dat is toch niet normaal; omdat het thuis niet goed ging werd ik weggestopt in plaats van behandeld!

Toen ik dertien jaar was raakte ik zwanger en ben ik opgenomen bij De Bocht. Nadat ik daar in twee leefgroepen ben opgevangen, ben ik gaan samenwonen met Richard, de vader van mijn kinderen. We hebben samen bewust gekozen voor nog een baby omdat hij veel heeft gemist van onze dochter Nevina toen ik met haar in de opvang woonde. Met de komst van ons zoontje Ritchie ben ik nu fulltime moeder. Als hij vier jaar is, dan ga ik een toelatingsexamen doen om naar het HBO te gaan. Het halen van mijn AKA-diploma was gemakkelijk en ik droom ervan om later maatschappelijk werker te worden. Ik heb zelf veel meegemaakt en ik vind dat ik daardoor anderen goed kan gaan helpen.

Ik wil het liefst met mijn kinderen in België gaan wonen; lekker in een dorp en toch vlakbij Nederland. In België zijn ze streng en kinderen gaan al vanaf hun tweede jaar naar school. Dat is goed want ze moeten leren dat ze goed hun best moeten doen op school, zodat ze later financieel onafhankelijk zijn en weerbaar in het leven staan.

Mijn vriend zit op school; hij volgt de HBO-opleiding Vastgoed en Makelaardij. We leven van de studiefinanciering en de bijbaantjes van Richard. Het gaat hartstikke goed met ons....'

Maaike, 18 jaar, Richard, 22 jaar, Nevina, 3 jaar en Ritchie, 3 maanden

Tienermoeders vertellen hun verhalen, deze zijn gebundeld in 'Groothard' een uitgave van Kompaan en De Bocht. Zie www.kompaanendebocht.nl.

THEMA: Kinderen met een handicap

Kinderrecht IVRK

Artikel 23

Een kind dat gehandicapt is, heeft recht op bijzondere zorg en op omstandigheden die zijn zelfstandigheid bevorderen en zijn actieve deelneming aan het gemeenschapsleven vergemakkelijken.

Kinderen met een handicap is een nieuwe indicator die is toegevoegd aan Kinderen in Tel. Vanwege alle veranderingen in het zorgstelsel en de Jeugdwet komen er nieuwe verantwoordelijkheden bij de gemeenten te liggen. Onder andere ten aanzien van kinderen met een handicap. Om goed beleid te maken ten aanzien van deze groep is het allereerst van belang te weten hoe groot deze groep is. Daarnaast is het van belang inzicht te krijgen in de specifieke kenmerken en behoeften van deze groep. In de in 2013 verschenen publicatie 'Kinderen met een handicap in Tel' wordt hier dieper op ingegaan. De indicator Kinderen met een handicap wordt vanaf nu meegenomen in Kinderen in Tel, de indicator wordt echter niet meegeteld bij het berekenen van de overallscore. Alle andere indicatoren betreffen (negatieve) risico's voor de levenssituatie van kinderen, aangezien wij het hebben van een handicap daar niet mee willen associëren, is ervoor gekozen om de indicator wel apart te benoemen maar niet mee te rekenen bij het bepalen van de overallscore van wijken en gemeenten.

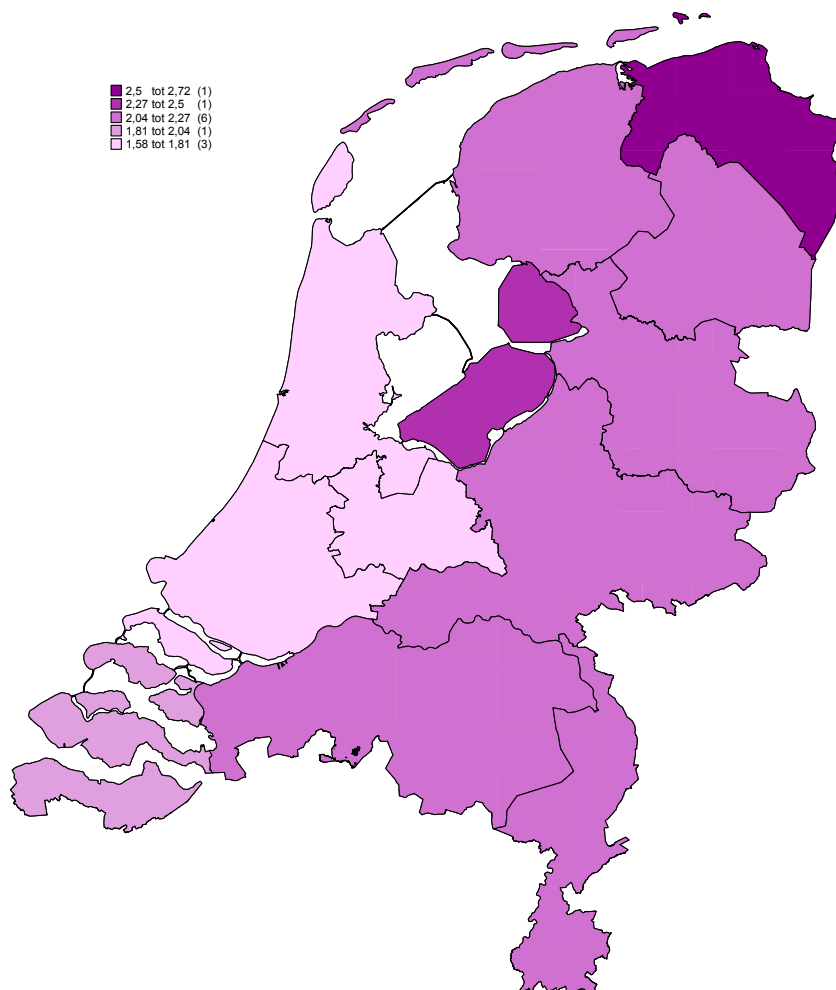
De gegevens

In totaal vinden we in 2012 ruim 68.000 kinderen met een handicap die gebruik hebben gemaakt van speciale voorzieningen. Het betreft 1.96% van alle kinderen van 0 tot en met 17 jaar.

Relatief de meeste kinderen met een handicap vinden we in de provincie Groningen, op ruime afstand gevolgd door Flevoland. De minste kinderen met een handicap vinden we in Zuid-Holland en Noord-Holland.

Vooraf in kleinere gemeenten met een instelling voor gehandicapten zien we in 2012 relatief de meeste kinderen met een handicap (Ermelo, Boxtel, Simpelveld), de kinderen in die instellingen staan namelijk ingeschreven in die gemeenten. Verder zien we op gemeentenniveau dat in het westen van het land, en vooral in de Randstad, er duidelijker minder kinderen met een handicap wonen. We zien sterke concentraties in het noorden, het oosten en het zuidoosten van het land. De gemeenten met de minste kinderen met een handicap zijn vooral Noord- en Zuid-Hollandse gemeenten en twee (Friese) Waddeneilanden.

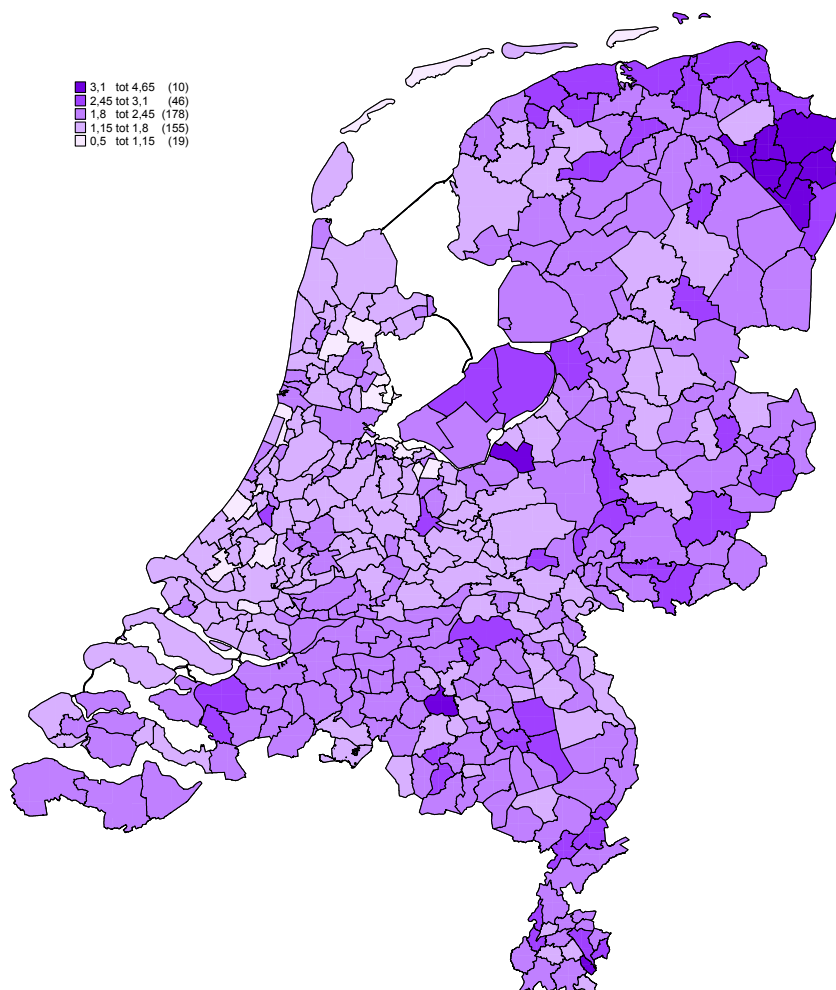
Percentage kinderen met een handicap per provincie, 2012

Rangorde provincies, 2012

2012	
Provincie	Percentage
Groningen	2,72
Flevoland	2,31
Limburg	2,25
Overijssel	2,21
Noord-Brabant	2,18
Drenthe	2,13
Friesland	2,10
Gelderland	2,07
Zeeland	1,96
Utrecht	1,74
Noord-Holland	1,68
Zuid-Holland	1,58

Percentage kinderen met een handicap per gemeente, 2012

Tien hoogst scorende en tien laagst scorende gemeenten 2012

2012 Hoogste		2012 Laagste	
Gemeente	Percentage	Gemeente	Percentage
Ermelo	4,64	Muiden	1,04
Simpelveld	4,56	Lansingerland	0,99
Boxtel	3,89	Voorschoten	0,98
Pekela	3,74	Schermer	0,95
Veendam	3,59	Laren	0,88
Menterwolde	3,53	Vlieland	0,87
Stadskanaal	3,44	Naarden	0,82
Oldambt	3,38	Wassenaar	0,78
Hoogezand-Sappemeer	3,32	Midden-Delfland	0,77
Bellingwedde	3,30	Schiermonnikoog	0,56

Kinderen met een handicap

Voor kinderen met een lichamelijke beperking ontbreken vaak toegankelijk onderwijs en geschikte vervoersvoorzieningen. Marjolein vertelt: 'Ik zit in een rolstoel en zou ook wel naar de bioscoop willen, maar de bioscoop bij mij in de buurt is niet toegankelijk voor rolstoelen. En spontaan op de trein stappen zit er ook niet in, want ik moet van tevoren een rolstoelvoorziening reserveren.'

Voor jongeren met een handicap is afspreken met je vrienden niet altijd makkelijk, je moet nog heel lang een beroep doen op je ouders. Marjolein vindt dat niet alleen je handicap, maar ook het ontbreken van bepaalde voorzieningen tot gevolg hebben dat je niet voldoende kan participeren: 'Dat staat natuurlijk je normale ontwikkeling in de weg. Over het algemeen worden veel jongeren met een handicap door hun ouders overal naartoe gebracht. Daardoor word je later zelfstandig dan de gemiddelde puber. Loskomen van je ouders is dan veel moeilijker'.

Welke voorzieningen er voor jongeren met een handicap beschikbaar zijn, hangt ook af van de gemeente waar ze wonen. Zo wisselt het per gemeente of er adequate vervoersvoorzieningen zijn voor jongeren met een lichamelijke beperking die er zelfstandig op uit willen met vrienden. 'Tijdens mijn middelbare schoolperiode wilde ik graag een aangepaste fiets om zelfstandig naar school te kunnen of buiten schooltijd er op uit te kunnen, maar dit lag niet binnen de mogelijkheden van de gemeente', zegt Marjolein. "Daarom werd ik gehaald en gebracht met een taxi, wat mij minder zelfstandigheid gaf. Ik kon niet in mijn vrije tijd naar mijn vrienden fietsen, maar moest wachten op de taxi." De gemeente heeft een zorgplicht en zal voor de meest adequate oplossing kiezen, ook al stemt dit niet altijd overeen met wat de jongere zelf het liefste wil. Het taxivervoer moest Marjolein delen met andere klanten. 'Als ik afsprak met vrienden kon ik zeggen, 'ik word zo opgehaald dus ik ben er waarschijnlijk tussen 15.30 en 17.00 uur'.'

Volgens Marjolein is het niet alleen voor gemeenten maar voor de gehele maatschappij belangrijk om mee te denken over hoe jongeren met een handicap volledig kunnen participeren: 'Bereidheid is belangrijk, bereidheid om mee te denken en voorzieningen uit te proberen. Ik kreeg net een foto van mijn zus uit Amsterdam; alle winkels daar hebben een rolstoelplankje. Dat vind ik nou super'.

Citaat uit 'Jongeren met een handicap, gewoon doen en dan zien we wel of het kan', Right! Tijdschrift voor de Rechten van het Kind, uitgave van Defence for Children.

THEMA: Jeugdparticipatie

VN-Kinderrechtenverdrag

Artikel 12

De mening van een kind: jouw mening is belangrijk als het over onderwerpen gaat die met jou te maken hebben.

Jeugdparticipatie

Jeugdparticipatie definiëren we in het verlengde van het IVRK als de zeggenschap die jeugdigen hebben in zaken die hen direct aangaan, maar die buiten de sfeer liggen van het gezin waarin zij opgroeien. Jeugdparticipatie is dus in vele verbanden van belang, zoals het onderwijs, verenigingen en voorzieningen voor de jeugd en gemeentelijk beleid.

Jeugdparticipatie is van belang in het huidige positief jeugdbeleid waar gemeenten verantwoordelijk voor zijn. Hierbij gaat het om het investeren in een positieve ontwikkeling en opvoeding van alle jeugd door uit te gaan van hun talenten, krachten, competenties en vaardigheden. Deze worden onder andere versterkt door jongeren invloed te geven bij de totstandkoming, uitvoering en evaluatie van beleid gericht op hun leefomgeving. Daarnaast vormt de eigen kracht van jeugd een nadrukkelijk uitgangspunt in het jeugdzorgstelsel waar gemeenten verantwoordelijk voor worden. In de stelselwijziging wordt sterk ingezet op participatie van de jeugd. Het uitgangspunt is om kinderen en jongeren meer te betrekken bij het

beleid en eigen kracht te stimuleren. Gemeenten moeten samen met jeugd invulling geven aan deze taken. Er zijn verschillende goede redenen om jongeren invloed te geven. Er is brede erkenning dat jeugdparticipatie werkt en bijdraagt aan de ontwikkeling van jeugdigen. Het draagt in het bijzonder bij aan de ontwikkeling van hun zelfvertrouwen, zelfrespect en sociale verantwoordelijkheid en meer in het algemeen aan hun morele, sociale en emotionele ontwikkeling. Ten tweede heeft het instrumenteel nut als jongeren/kinderen meer betrokken worden en hun verhaal kunnen doen - het werkt kwaliteitsverhogend voor het aanbod. Participatieve methoden van evaluatie van beleid en hulpverlening bewijzen dit telkens weer. Een gemeente kan kinderen en jongeren op allerlei manieren en op verschillende niveaus betrekken bij haar beleid. De niveaus van participatie zijn weergegeven op een participatieladder met de volgende treden, gebaseerd op de Winter (2003) en Hart (1992):

1. **Informeren:** kinderen en jongeren informeren over belangrijke thema's.
2. **Raadplegen:** kinderen en jongeren raadplegen over zaken die hen aangaan.
3. **In dialoog gaan** met kinderen en jongeren: daadwerkelijk in contact komen met jongeren.
4. **Inspraak hebben:** kinderen en jongeren daadwerkelijk inspraak geven.
5. **Eigen initiatief;** kinderen en jongeren stimuleren om eigen initiatieven te ontplooiën en om ongevraagd advies te geven. (Mak, J., Steketee, M., Rutjes, L. & J. Bauer (2010))

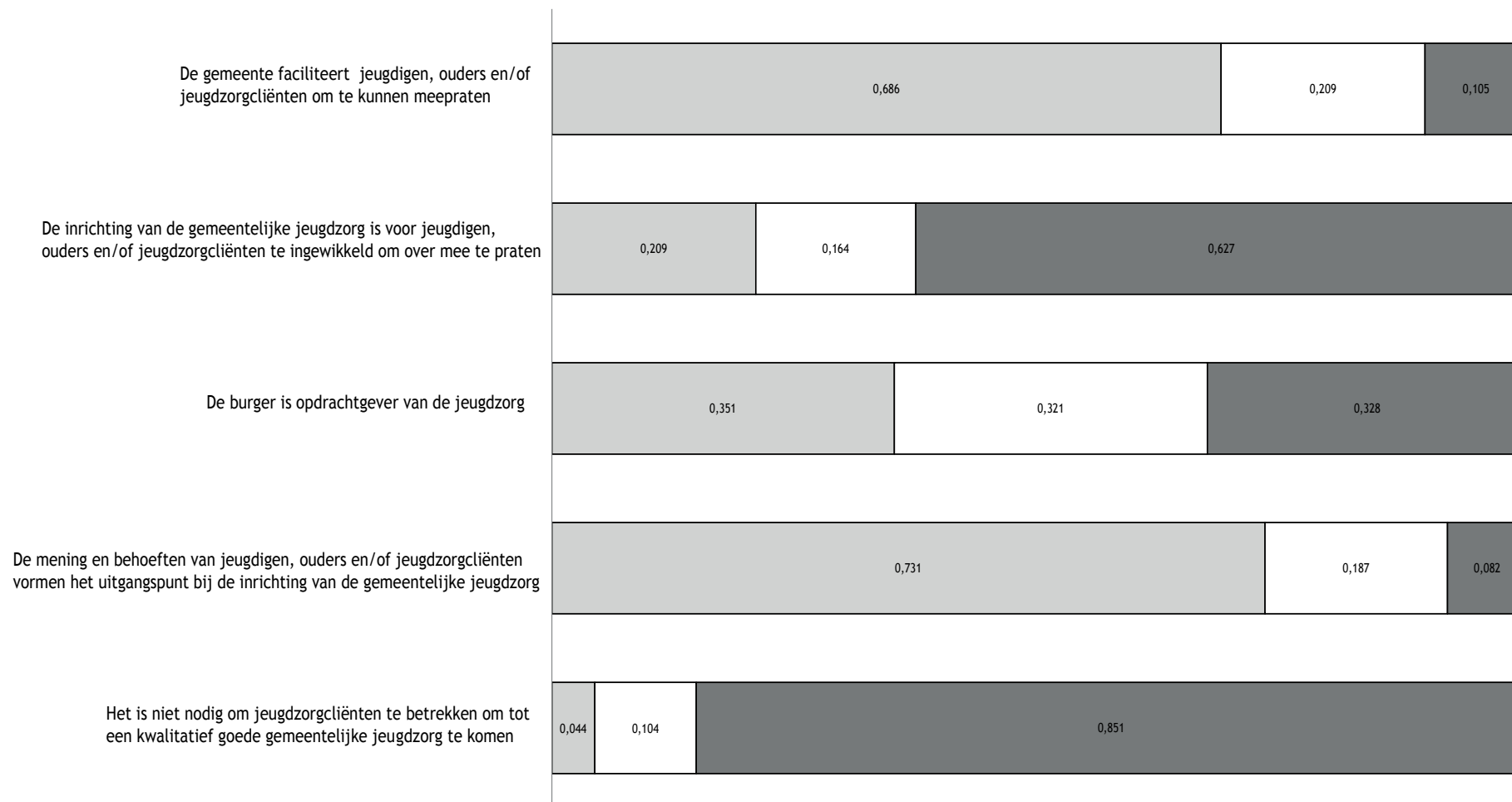
Stichting Alexander en het Verwey-Jonker Instituut ontwikkelen instrumenten ter bevordering van jeugdparticipatie: *Be Involved* (zie www.be-involved.nl). Eén van de instrumenten is de *Kwaliteitsmeter Jongerenparticipatie Gemeenten* waarmee een gemeente kan achterhalen hoe het staat met de mogelijkheden van jongeren om

mee te denken en mee te beslissen op lokaal niveau en waarom jongeren wel of niet participeren.

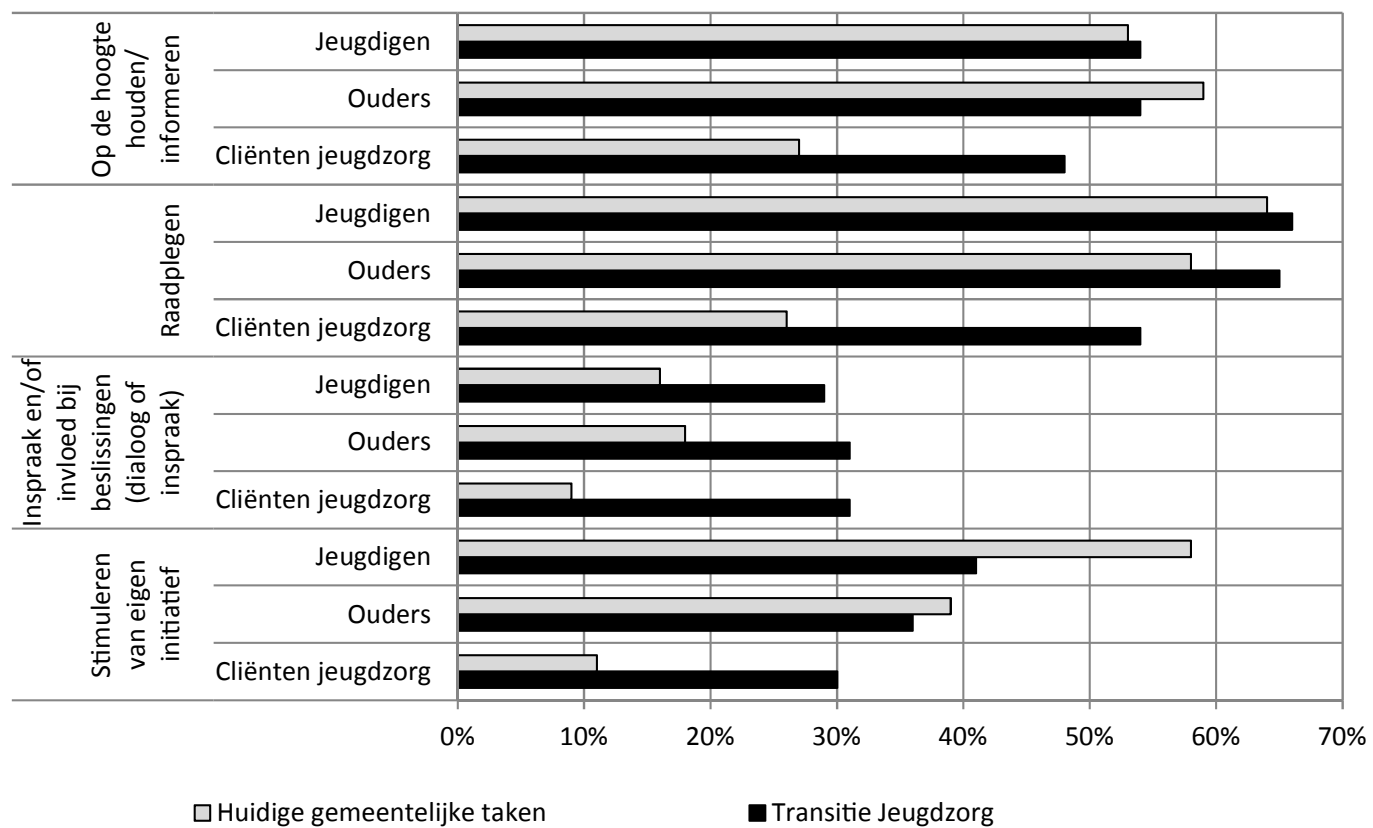
In 2009/2010 is met subsidie van VWS een quick scan uitgevoerd onder alle gemeenten in Nederland: 177 gemeenten (41%) vulden de vragenlijst in. Anno 2009 had een meerderheid van de gemeenten jeugdparticipatie als beleidsdoel geformuleerd en in de meeste gevallen ook opgenomen in de beleidsnota jeugd. Twee derde van de gemeenten gaf jongeren inspraak in het beleid of stimuleerde jongeren om zelf met ideeën of initiatieven te komen (Vandenbroucke et. al., 2010). De resultaten beschreven we in de databoeken Kinderen in Tel 2010 en 2012. Nadien is er echter nooit meer zo'n grootschalig onderzoek naar jeugdparticipatie uitgevoerd; we kunnen daarom geen recentere gegevens presenteren.

Wel heeft het Verwey-Jonker instituut in 2013 een onderzoek onder alle gemeenten verricht in opdracht van het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg naar hoe jongeren, ouders en cliënten betrokken worden bij de huidige gemeentelijke taken rond jeugdzorg en bij het vormgeven van de stelselwijziging. Een groot deel van de 135 reagerende ambtenaren stelde participatie van jeugdigen en ouders bij de huidige gemeentelijke taken als beleidsdoel of speerpunt te hebben; nog eens bijna een derde vertelde hier het voornemen toe te hebben. De figuur laat zien op welk niveau op de genoemde participatieladder gemeenten jongeren, ouders en cliënten betrekken of gaan betrekken bij de gemeentelijke taken en de transitie van de jeugdzorg. De figuur laat zien dat informeren - en raadplegende meest gebruikte vormen zijn bij de huidige gemeentelijke taken. Groepen echt invloed geven blijkt moeilijker. Minder dan een vijfde van de gemeenten geeft ouders inspraak en invloed bij belangrijke beslissingen rond de huidige gemeentelijke taken of is van plan dit te gaan doen. Voor jeugd en cliënten ligt dit percentage nog lager. Jeugd vormt wel een belangrijke groep bij het stimuleren van eigen initiatief. Meer dan de helft van de gemeenten zegt dit te

stimuleren bij deze groep. Iets minder dan de helft van de gemeenten doet dit ook bij ouders. De transitie is een ander verhaal. Veel gemeenten geven aan groepen intensiever te (willen) betrekken bij de transitie dan zij bij de huidige gemeentelijke taken doen. Dit geldt vooral voor inspraak en voor cliënten jeugdzorg ook voor het stimuleren van eigen initiatief. Ongeveer een vijfde van de gemeenten betreft in 2013 een of meerdere doelgroepen, vier vijfde van de gemeenten doen dit dan (nog) niet.

Wat is de houding van gemeenten ten opzichte van participatie? Uit onderstaande figuur valt af te lezen dat veel gemeenten proberen jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten te faciliteren om mee te praten (69%) en vinden dat deze groepen ook heel goed in staan zijn om mee te praten en dat de inrichting van de gemeentelijke jeugdzorg dus niet te complex is (63%). Ook zien veel gemeenten de meningen en behoeften van deze groepen als basis voor de inrichting van de gemeentelijke jeugdzorg (73%). Het overgrote deel van de gemeenten denkt bovendien dat het betrekken van jeugdzorgcliënten nodig is om tot een goede kwaliteit van jeugdzorg te komen (85%). Alleen over de burger als opdrachtgever zijn de meningen verdeeld: ruim een derde van de gemeente ziet de burger als opdrachtgever van de jeugdzorg, en ook een derde is het hier niet mee eens (van der Gaag et. al., 2013).

Bijna alle 135 ondervraagde gemeenten hechten dus aan participatie! Tegelijkertijd ervaren veel gemeenten flinke drempels in het betrekken van de jeugd en hun ouders. Het meest genoemde knelpunt is onduidelijkheid over de transitie. Het denken over hoe daarmee om te gaan was in veel gemeenten nog volop in ontwikkeling. Maar ook representativiteit en diversiteit zijn veel genoemde knelpunten. Veel gemeenten vinden het lastig om participatie zodanig te organiseren dat je de visie van een representatieve diverse groep ouders/cliënten/jongeren krijgt (van der Gaag et. al. 2013). Dit laatste komt overeen met de resultaten uit de eerder aangehaalde quick scan uit 2010, daar waar het de doelgroep jongeren betreft. In het algemeen worstelen gemeenten met het van de grond krijgen of in stand houden van jeugdparticipatie. Jeugdparticipatie vraagt het nodige van gemeenten. Het moeilijkste is om de jongeren gemotiveerd en betrokken te houden. Dit heeft vooral te maken met de verschillen tussen de jeugd- en beleidscultuur. Beleidsvorming is vaak een langdurig proces. Het tempo, de cultuur en taal van jongeren wijken af van die van de overheid. Bovendien vergen jeugdparticipatieprojecten een lange adem, terwijl de doelgroep snel wisselt. Het is dan ook niet vreemd dat in beide genoemde onderzoeken gemeenten aangeven meer informatie en ondersteuning nodig te hebben en dat zij behoefte hebben aan goede voorbeelden van beproefde methodieken en van tools hoe jeugdparticipatie aan te pakken. In het onderzoek uit 2013 geeft maar liefst drie kwart van de gemeenten dit aan. Stichting Alexander en het Verwey-Jonker instituut ontwikkelde de Toolkit Jeugdparticipatie Gemeenten: www.toolkit-jeugdparticipatie.nl. Ook ontwikkelde het Verwey-Jonker Instituut samen met de NJR een handreiking positief jeugdbeleid met concrete tips betreffende het bevorderen van jeugdparticipatie in gemeenten.

Bijlage 1A: Overzichtstabel scores provincies 2011

Deze overzichtstabel toont de scores van alle provincies op alle 12 indicatoren van Kinderen in Tel over het jaar 2011. De volgorde van de provincies in deze tabel is bepaald door de totale rangorde. De best scorende provincie krijgt rangnummer 12 en de minst goed scorende rangnummer 1. De provincie met minder goede uitslagen staat dus bovenaan op nummer 1.

Overall ranking	Provincie	Kindersterfte	Zuigelinstervfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsleringen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
1	Zuid-Holland	11,50	2,44	3,37%	1,24%	1,99%	21,76%	7,52%	1,60%	16,03%	3,99%	0,81%	-
2	Flevoland	15,37	4,52	3,14%	1,62%	1,97%	12,14%	6,10%	0,68%	11,08%	4,04%	1,21%	-
3	Groningen	21,10	3,59	2,65%	1,42%	1,77%	43,61%	7,01%	0,73%	11,44%	3,42%	0,93%	-
4	Noord-Holland	10,43	3,69	3,36%	0,97%	1,23%	17,26%	6,28%	0,75%	12,44%	3,82%	0,60%	-
5	Friesland	16,43	4,36	2,51%	1,66%	1,06%	37,20%	4,77%	1,46%	7,78%	2,82%	0,64%	-
6	Limburg	14,66	3,98	2,35%	1,22%	1,96%	26,09%	6,03%	0,36%	12,01%	3,52%	0,56%	-
7	Drenthe	9,76	3,47	2,65%	2,11%	1,99%	35,26%	4,91%	0,90%	9,75%	2,87%	0,62%	-
8	Overijssel	15,04	4,03	2,20%	1,28%	1,03%	21,01%	4,56%	0,76%	10,68%	2,89%	0,67%	-
9	Zeeland	11,48	2,66	2,63%	1,08%	1,74%	12,35%	3,97%	0,99%	12,39%	3,13%	0,62%	-
10	Noord-Brabant	8,63	3,16	2,29%	1,16%	2,27%	11,83%	4,33%	0,65%	12,00%	3,15%	0,52%	-
11	Gelderland	13,65	3,31	2,37%	1,04%	1,47%	8,89%	4,05%	0,51%	11,05%	3,11%	0,56%	-
12	Utrecht	14,47	2,83	2,61%	0,70%	1,18%	6,34%	4,07%	0,64%	10,32%	3,58%	0,39%	-

Bijlage 1B: Overzichtstabel scores provincies 2012

Deze overzichtstabel toont de scores van alle provincies op alle 12 indicatoren van Kinderen in Tel over het jaar 2012. De volgorde van de provincies in deze tabel is bepaald door de totale rangorde. De best scorende provincie krijgt rangnummer 12 en de minst goed scorende rangnummer 1. De provincie met minder goede uitslagen staat dus bovenaan op nummer 1.

Overall ranking	Provincie	Kindersterfte	Zuigelinstervfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsleringen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
1	Zuid-Holland	16,33	2,99	2,83%	1,31%	1,95%	20,31%	7,63%	1,59%	15,14%	3,67%	0,80%	1,58%
2	Flevoland	20,46	4,41	2,67%	1,89%	1,98%	10,74%	6,52%	0,68%	10,93%	3,63%	1,26%	2,31%
3	Groningen	16,52	6,42	2,20%	1,70%	1,83%	43,15%	7,24%	0,87%	10,64%	2,96%	0,65%	2,72%
4	Drenthe	18,54	3,18	2,35%	2,13%	1,88%	35,32%	5,08%	1,10%	9,53%	2,58%	0,58%	2,13%
5	Noord-Holland	12,24	3,46	2,77%	0,88%	1,00%	14,97%	6,42%	0,81%	11,74%	3,61%	0,51%	1,68%
6	Limburg	15,52	3,84	2,17%	1,16%	1,68%	26,55%	6,15%	0,41%	11,37%	3,15%	0,52%	2,25%
7	Friesland	13,79	4,46	2,16%	1,76%	1,09%	36,40%	5,03%	1,41%	7,07%	2,66%	0,70%	2,10%
8	Zeeland	3,33	2,75	2,41%	1,48%	1,44%	12,69%	3,68%	0,94%	12,01%	2,93%	0,66%	1,96%
9	Gelderland	16,13	3,48	2,21%	1,19%	1,25%	8,83%	4,21%	0,48%	10,52%	3,10%	0,54%	2,07%
10	Overijssel	14,57	2,83	2,21%	1,24%	1,05%	22,11%	4,63%	0,64%	9,96%	2,69%	0,60%	2,21%
11	Noord-Brabant	10,46	2,37	2,04%	1,07%	1,81%	12,13%	4,39%	0,62%	11,25%	2,95%	0,42%	2,18%
12	Utrecht	10,68	3,16	2,06%	0,76%	1,07%	5,59%	4,19%	0,73%	9,66%	3,26%	0,38%	1,74%

Bijlage 2: Scores 2011 per gemeente per indicator

Deze overzichtstabel toont de scores van alle gemeenten op alle 12 indicatoren van Kinderen in Tel. De volgorde van de gemeenten in deze tabel is bepaald door de totale rangorde. De best scorende gemeente krijgt rangnummer 408 en de minst goed scorende rangnummer 1. De gemeente met minder goede uitslagen staat dus bovenaan op nummer 1.

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelinstervfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsl leerlingen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
1	Rotterdam	19,08	2,72	5,21%	2,08%	2,32%	60,92%	17,68%	1,44%	28,82%	6,39%	1,85%	
2	Heerlen	17,10	2,53	3,80%	3,99%	3,78%	89,47%	13,09%	0,64%	19,48%	5,32%	1,60%	
3	Pekela	9,50	0,00	2,85%	2,84%	2,26%	99,96%	9,58%	0,61%	21,61%	8,85%	1,60%	
4	s-Gravenhage	13,85	2,84	5,08%	1,76%	2,18%	38,76%	10,76%	2,14%	23,53%	5,34%	1,07%	
5	Dordrecht	13,34	1,44	3,89%	1,72%	2,54%	30,18%	7,55%	4,26%	18,65%	4,67%	1,16%	
6	Delfzijl	19,58	8,89	3,75%	2,42%	1,97%	47,14%	7,67%	1,51%	20,77%	2,95%	2,10%	
7	Amsterdam	20,75	3,93	5,37%	1,16%	1,76%	43,78%	14,58%	0,44%	24,35%	5,28%	0,96%	
8	Den Helder	20,65	5,31	3,78%	1,86%	2,73%	35,10%	8,29%	1,59%	17,02%	4,44%	1,61%	
9	Kerkrade	7,05	7,39	2,97%	1,95%	3,08%	67,53%	12,00%	0,61%	20,91%	4,93%	0,82%	
10	Schiedam	18,58	2,18	4,04%	2,37%	1,91%	37,80%	10,37%	0,83%	26,12%	4,24%	1,12%	
11	Hoogezand-Sappemeer	14,40	0,00	3,27%	2,67%	1,84%	79,81%	10,03%	0,88%	16,91%	3,76%	1,45%	
12	Vlagtwedde	32,41	0,00	4,52%	2,86%	1,63%	100,00%	2,56%	1,12%	17,77%	2,85%	0,97%	
13	Appingedam	10,95	0,00	6,34%	2,40%	1,34%	75,75%	7,33%	1,21%	16,50%	3,62%	0,97%	
14	Lelystad	16,25	6,64	3,71%	1,95%	2,86%	27,82%	7,40%	1,09%	14,56%	4,84%	1,21%	
15	Leeuwarden	20,74	2,90	3,92%	1,88%	1,85%	26,95%	9,27%	2,76%	8,22%	4,31%	1,10%	
16	Enschede	19,89	4,17	2,57%	2,12%	1,45%	53,92%	10,81%	1,32%	15,72%	4,61%	1,04%	
17	Almelo	18,94	1,24	3,76%	1,87%	1,43%	64,43%	7,59%	1,19%	17,20%	4,70%	1,14%	
18	Veendam	18,12	0,00	2,97%	3,41%	2,17%	58,37%	6,57%	0,78%	14,62%	3,35%	1,41%	
19	Oldambt	16,92	0,00	3,00%	3,11%	1,97%	67,13%	6,30%	0,71%	11,97%	3,20%	2,02%	
20	Arnhem	15,45	5,01	3,68%	1,38%	2,14%	31,54%	10,60%	1,01%	14,91%	4,99%	0,70%	
21	Helmond	16,41	2,82	3,34%	2,67%	2,90%	31,74%	6,54%	0,62%	16,05%	4,33%	0,81%	
22	Gorinchem	13,45	0,00	2,74%	1,91%	2,04%	43,26%	4,84%	3,60%	18,07%	3,91%	0,48%	
23	Stadskanaal	7,44	0,00	2,59%	2,48%	2,17%	74,33%	7,78%	1,17%	14,72%	3,71%	1,42%	
24	Vlissingen	21,66	2,24	4,54%	1,37%	2,77%	14,39%	8,20%	1,39%	14,81%	4,55%	0,39%	
25	Noord-Beveland	37,91	0,00	4,77%	2,18%	2,60%	0,00%	2,97%	1,56%	12,99%	3,21%	1,02%	
26	Tilburg	13,44	0,88	3,48%	1,59%	2,52%	22,55%	8,13%	1,40%	16,23%	4,43%	1,06%	
27	het Bildt	19,74	18,69	1,68%	1,13%	1,39%	84,23%	3,96%	0,79%	8,37%	3,15%	2,04%	
28	Groningen	28,56	6,53	2,68%	0,77%	2,25%	32,35%	12,07%	0,80%	11,51%	4,68%	0,62%	
29	Vlaardingen	18,99	3,86	3,47%	1,36%	2,04%	29,99%	9,06%	0,83%	24,60%	3,72%	0,51%	
30	Eindhoven	14,52	1,19	3,26%	1,85%	2,86%	32,71%	8,27%	0,52%	16,71%	4,80%	0,78%	
31	Rijswijk	20,51	0,00	3,50%	1,88%	1,91%	28,27%	8,21%	2,00%	13,70%	4,15%	0,58%	
32	Gouda	6,37	1,16	4,21%	1,79%	2,84%	13,07%	6,15%	2,36%	16,81%	3,55%	0,69%	

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelinstervfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsleerlingen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
33	Hoogeveen	17,09	0,00	3,54%	2,88%	1,83%	59,15%	5,22%	1,13%	15,31%	3,06%	0,98%	
34	Emmen	11,30	0,95	2,54%	2,03%	2,51%	64,26%	7,30%	1,18%	16,94%	3,12%	0,93%	
35	Terneuzen	11,72	3,94	3,19%	2,20%	2,27%	42,43%	4,70%	1,29%	16,33%	3,75%	0,90%	
36	Maastricht	16,96	5,54	2,32%	0,67%	3,38%	35,23%	8,26%	0,45%	14,43%	5,36%	0,70%	
37	Assen	11,69	1,37	4,05%	3,59%	2,62%	26,74%	6,58%	1,05%	6,85%	3,57%	0,65%	
38	Maassluis	12,07	0,00	3,60%	2,21%	1,90%	36,94%	8,78%	0,77%	20,06%	4,42%	0,34%	
39	Spijkensisse	17,61	1,44	4,41%	1,08%	2,51%	4,58%	7,11%	1,02%	16,17%	4,15%	1,01%	
40	Capelle aan den IJssel	13,19	4,18	3,40%	0,71%	2,01%	29,16%	9,31%	1,13%	13,96%	4,31%	1,08%	
41	Beverwijk	12,98	6,65	3,02%	1,63%	1,12%	25,67%	4,84%	2,37%	15,17%	3,67%	1,13%	
42	Almere	14,68	6,07	3,63%	1,89%	1,92%	6,44%	7,37%	0,63%	10,79%	4,39%	1,40%	
43	Zoetermeer	11,93	3,48	3,00%	1,19%	3,16%	5,49%	7,60%	2,32%	9,00%	3,92%	0,78%	
44	Roermond	7,30	1,75	4,05%	1,14%	2,24%	41,17%	8,31%	0,42%	20,79%	4,11%	0,71%	
45	Zutphen	7,25	6,21	3,33%	1,67%	1,95%	20,38%	5,80%	0,85%	9,92%	4,00%	1,98%	
46	Delft	9,78	0,00	2,89%	0,81%	2,58%	28,25%	9,79%	1,71%	14,42%	4,35%	0,70%	
47	Smallingerland	10,44	1,66	3,42%	1,90%	1,17%	44,19%	6,25%	1,37%	11,69%	4,58%	1,12%	
48	Zwijndrecht	14,58	2,12	2,52%	0,81%	2,09%	35,25%	6,20%	3,10%	13,18%	3,60%	0,40%	
49	s-Hertogenbosch	14,72	3,38	3,51%	1,77%	2,32%	24,18%	5,61%	0,73%	14,49%	3,77%	0,82%	
50	Groesbeek	48,33	14,71	1,89%	1,85%	1,85%	25,37%	3,87%	0,66%	10,45%	2,52%	0,16%	
51	Brunssum	4,95	3,69	2,51%	1,34%	2,43%	44,88%	9,02%	0,57%	16,17%	3,86%	0,77%	
52	Venlo	14,34	5,24	3,44%	0,88%	2,10%	37,37%	7,56%	0,50%	17,01%	3,99%	0,56%	
53	Nijmegen	15,43	3,34	2,33%	2,04%	2,00%	29,73%	9,20%	0,62%	13,83%	4,05%	0,48%	
54	Deventer	16,65	4,41	3,61%	1,95%	1,57%	25,92%	5,22%	0,78%	12,05%	3,97%	0,86%	
55	Leerdam	5,36	14,85	1,55%	1,15%	1,26%	29,26%	4,07%	3,21%	20,73%	2,60%	0,16%	
56	Menterwolde	0,00	0,00	2,74%	3,25%	1,41%	52,05%	4,69%	0,43%	14,23%	3,13%	1,68%	
57	Bergen op Zoom	13,59	3,02	2,49%	1,31%	2,63%	31,72%	6,11%	1,02%	17,85%	3,49%	0,41%	
58	Sittard-Geleen	17,58	3,69	2,45%	1,21%	2,06%	37,94%	7,28%	0,36%	13,10%	4,02%	0,92%	
59	Utrecht	17,31	2,42	3,85%	0,57%	1,31%	20,20%	7,27%	0,80%	18,16%	5,09%	0,42%	
60	Leiden	13,60	0,74	2,89%	1,00%	2,61%	13,95%	7,01%	1,90%	13,49%	3,73%	0,46%	
61	Kollumerland c.a.	17,33	8,00	2,08%	2,64%	0,72%	78,90%	3,41%	1,36%	8,28%	1,73%	1,17%	
62	Breda	16,79	5,05	2,66%	1,04%	2,75%	16,03%	5,98%	0,78%	11,63%	3,92%	0,76%	
63	Loppersum	22,32	18,35	1,42%	2,34%	1,16%	56,51%	4,01%	0,89%	4,27%	3,08%	0,32%	
64	Middelburg	25,44	1,94	3,24%	0,71%	1,90%	13,28%	6,67%	1,38%	11,56%	3,82%	0,66%	
65	Tiel	10,42	0,00	2,59%	1,69%	2,03%	9,12%	6,71%	0,63%	18,30%	3,90%	1,09%	
66	Haarlem	10,56	1,60	3,82%	1,59%	1,22%	23,65%	4,89%	1,51%	12,72%	4,42%	0,55%	
67	Borger-Odoorn	23,45	4,55	1,90%	1,75%	2,13%	62,66%	4,14%	0,88%	9,38%	2,28%	0,80%	
68	Doesburg	10,05	0,00	2,41%	1,16%	2,74%	54,89%	6,96%	0,61%	12,25%	3,34%	0,61%	
69	Harlingen	23,36	0,00	3,29%	1,57%	0,99%	58,14%	5,97%	1,13%	8,25%	3,42%	0,42%	
70	Bellingwedde	0,00	0,00	0,90%	1,50%	1,31%	83,09%	4,78%	0,96%	17,50%	4,06%	1,27%	

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelin- gensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in ach- terstands- wijken	Kk in uit- kerings- gezin	Melding kindermis- handeling	Achter- stands- leerlingen	Voortijdig school- verlaters	Tiener- moeders	Kk met handicap
71	De Marne	11,81	0,00	2,62%	0,78%	1,41%	78,52%	5,65%	0,52%	10,09%	2,96%	1,66%	
72	Weststellingwerf	0,00	8,66	2,13%	1,72%	1,01%	60,89%	3,75%	2,16%	10,74%	2,77%	0,72%	
73	Achtkarspenen	15,67	3,32	2,39%	2,84%	1,05%	57,35%	3,85%	1,02%	12,77%	2,31%	0,50%	
74	Oss	19,75	6,99	2,35%	1,34%	2,86%	22,03%	3,70%	0,66%	13,62%	2,66%	0,32%	
75	Roosendaal	9,61	2,68	2,94%	0,64%	3,03%	7,84%	4,72%	0,74%	15,34%	3,81%	0,70%	
76	Dongeradeel	9,20	10,75	1,97%	2,39%	0,76%	58,83%	4,62%	1,05%	7,60%	2,02%	0,92%	
77	Alkmaar	9,69	3,65	3,37%	1,05%	1,35%	8,06%	4,62%	1,46%	11,84%	4,25%	0,76%	
78	Landgraaf	23,05	3,18	2,25%	0,89%	1,90%	15,20%	7,04%	0,44%	13,30%	3,19%	0,88%	
79	Coevorden	16,63	2,98	3,07%	1,19%	1,84%	33,01%	5,57%	0,58%	9,58%	3,07%	0,86%	
80	Franekeradeel	10,96	5,15	2,40%	1,92%	0,99%	48,27%	5,07%	1,94%	8,14%	2,79%	0,34%	
81	Hoorn	9,94	2,43	3,65%	1,37%	1,49%	0,00%	4,49%	1,55%	10,67%	4,17%	0,64%	
82	Gilze en Rijen	18,27	15,69	1,63%	0,97%	1,55%	0,00%	3,80%	1,37%	12,28%	3,78%	0,27%	
83	Rucphen	6,44	6,37	3,29%	0,90%	2,11%	38,49%	3,35%	0,46%	18,76%	3,54%	0,15%	
84	Zeist	19,76	7,89	3,95%	1,00%	1,52%	0,00%	4,12%	0,61%	8,36%	4,33%	0,49%	
85	Dantumadiel	17,72	0,00	1,35%	2,74%	0,79%	84,32%	3,97%	1,24%	8,26%	1,87%	0,92%	
86	Alphen aan den Rijn	9,58	3,48	2,86%	1,28%	2,48%	4,09%	3,53%	1,96%	9,86%	3,46%	0,41%	
87	Nieuwegein	8,38	1,60	3,62%	0,93%	1,72%	0,00%	4,19%	0,91%	11,25%	4,76%	1,07%	
88	Leidschendam-Voorburg	13,08	2,66	3,37%	1,17%	1,65%	11,94%	6,48%	1,15%	7,81%	3,81%	0,61%	
89	Eemmond	20,95	6,06	1,65%	1,17%	1,46%	66,07%	4,22%	1,07%	11,53%	2,42%	0,37%	
90	Hellevoetsluis	28,13	2,74	3,02%	0,61%	1,73%	0,00%	4,47%	0,84%	11,28%	3,77%	0,78%	
91	Oosterhout	9,08	7,43	3,47%	1,38%	2,47%	0,00%	4,09%	0,69%	11,90%	3,11%	0,36%	
92	Hilversum	14,90	5,57	3,51%	0,95%	1,32%	15,36%	3,76%	1,01%	9,34%	3,69%	0,77%	
93	Zwolle	15,90	4,69	3,03%	0,55%	1,45%	12,36%	5,80%	0,75%	8,48%	3,85%	0,99%	
94	Heemskerk	12,77	4,90	2,08%	0,84%	1,58%	19,04%	5,85%	1,68%	12,86%	3,43%	0,23%	
95	Winterswijk	12,04	0,00	2,66%	1,83%	1,46%	50,98%	4,17%	0,37%	11,30%	4,00%	0,37%	
96	Meppel	10,65	10,72	3,21%	1,69%	1,77%	12,09%	4,66%	0,75%	8,64%	2,73%	0,11%	
97	Hengelo (O.)	11,48	1,19	2,75%	1,52%	0,95%	38,37%	5,47%	1,13%	9,18%	2,98%	0,82%	
98	Zaanstad	8,22	1,85	3,31%	1,36%	1,02%	31,36%	4,95%	0,41%	14,04%	3,59%	0,70%	
99	Apeldoorn	14,00	1,22	3,36%	1,23%	2,07%	6,78%	4,47%	0,71%	11,10%	3,40%	0,54%	
100	Ooststellingwerf	9,18	0,00	1,62%	1,99%	0,96%	66,84%	3,69%	1,24%	8,81%	2,52%	1,10%	
101	Grave	9,11	0,00	3,75%	0,56%	2,01%	0,00%	6,00%	0,60%	10,97%	2,43%	1,58%	
102	Weesp	15,15	5,46	3,77%	0,08%	1,04%	0,00%	5,21%	0,72%	11,91%	4,93%	0,42%	
103	Diemen	10,58	12,20	3,05%	0,73%	1,23%	0,00%	5,53%	0,18%	12,02%	3,92%	0,49%	
104	Opsterland	14,56	7,33	2,21%	2,12%	1,33%	38,47%	3,72%	1,16%	9,29%	1,77%	0,23%	
105	Noordoostpolder	15,45	1,69	1,70%	1,80%	1,58%	23,07%	3,65%	0,77%	11,03%	3,15%	0,86%	
106	Heerhugowaard	12,54	4,50	4,22%	0,95%	1,28%	0,00%	2,75%	1,30%	6,24%	3,56%	0,80%	
107	Uden	5,70	5,17	1,97%	0,72%	3,02%	0,00%	3,49%	0,72%	13,93%	3,10%	0,85%	
108	Staphorst	31,19	16,13	1,38%	0,60%	0,60%	0,00%	1,24%	0,25%	21,76%	1,39%	1,16%	

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelinstenfterte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsleerlingen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
109	Katwijk	10,51	6,00	2,66%	0,65%	1,73%	0,00%	2,60%	1,21%	16,00%	3,27%	0,58%	
110	Cuijk	0,00	3,86	2,18%	1,22%	2,65%	40,17%	4,81%	0,61%	11,63%	2,37%	0,56%	
111	Doetinchem	12,62	0,00	3,24%	0,93%	2,12%	21,53%	3,77%	0,56%	9,66%	3,07%	0,84%	
112	Papendrecht	18,24	2,85	2,33%	0,81%	1,54%	0,00%	3,75%	2,65%	8,67%	2,88%	0,22%	
113	Aa en Hunze	28,47	11,56	1,47%	2,32%	1,66%	10,17%	2,48%	0,63%	4,11%	2,57%	0,14%	
114	Sudwest Fryslan	20,14	3,36	2,28%	1,66%	1,03%	28,42%	4,54%	1,43%	6,06%	2,61%	0,37%	
115	Vaals	0,00	0,00	1,00%	1,52%	2,02%	72,83%	9,14%	0,07%	15,03%	3,00%	0,00%	
116	Goirle	5,53	0,00	1,43%	1,16%	3,10%	0,00%	2,53%	0,95%	5,88%	3,12%	1,91%	
117	Veenendaal	14,97	5,17	1,76%	1,15%	1,53%	10,55%	5,80%	0,63%	13,24%	3,17%	0,45%	
118	Oost Gelre	11,05	10,45	4,38%	0,66%	1,30%	0,00%	1,87%	0,22%	8,52%	4,39%	0,45%	
119	Sliedrecht	4,84	3,37	2,47%	0,29%	1,10%	0,00%	3,23%	3,08%	14,13%	2,85%	0,57%	
120	Ede	14,91	7,46	2,79%	0,62%	1,43%	0,00%	3,74%	0,44%	14,21%	3,13%	0,76%	
121	Velsen	3,49	5,25	3,21%	1,03%	1,17%	12,80%	4,19%	1,23%	10,64%	3,66%	0,42%	
122	Steenbergen	5,40	5,24	1,74%	0,90%	2,76%	0,00%	2,81%	0,76%	11,58%	3,42%	0,90%	
123	Venray	10,88	7,25	2,27%	1,76%	0,98%	33,81%	4,53%	0,50%	12,80%	2,30%	0,32%	
124	Lemsterland	16,25	7,09	1,78%	1,34%	0,57%	49,81%	3,83%	0,77%	7,08%	3,06%	0,63%	
125	Alblasserdam	10,98	0,00	1,69%	1,23%	1,34%	0,00%	3,19%	1,92%	15,29%	2,92%	0,83%	
126	Zandvoort	0,00	0,00	3,05%	0,54%	1,20%	0,00%	5,10%	1,60%	9,66%	5,42%	0,50%	
127	Oisterwijk	9,33	4,48	1,88%	1,17%	1,82%	0,00%	2,79%	0,97%	7,79%	4,49%	0,73%	
128	Steenwijkerland	13,25	2,64	1,74%	2,43%	1,05%	35,45%	4,03%	0,67%	10,08%	2,86%	0,25%	
129	Rheden	6,20	2,81	2,41%	0,59%	1,89%	30,80%	4,46%	0,67%	8,08%	3,74%	0,70%	
130	Ferwerderadiel	24,28	0,00	1,64%	1,43%	1,16%	53,83%	2,89%	0,77%	4,79%	3,60%	0,41%	
131	Heerenveen	13,99	4,48	2,26%	0,87%	1,24%	23,81%	5,15%	1,74%	7,21%	2,69%	0,16%	
132	Westervoort	0,00	0,00	3,14%	1,33%	2,08%	0,00%	4,89%	0,86%	12,83%	3,46%	0,39%	
133	Valkenswaard	13,10	8,20	1,79%	0,99%	2,15%	16,98%	4,36%	0,44%	9,27%	2,79%	0,34%	
134	Wageningen	16,78	6,04	1,92%	0,21%	1,98%	13,59%	5,08%	0,52%	6,78%	4,12%	0,45%	
135	Ridderkerk	15,88	0,00	2,32%	1,10%	0,98%	9,44%	4,40%	0,66%	14,37%	3,71%	0,61%	
136	Weert	23,96	2,30	1,80%	1,60%	1,51%	8,73%	5,16%	0,34%	10,34%	2,84%	0,36%	
137	Geldrop-Mierlo	15,77	0,00	1,95%	1,38%	2,59%	11,48%	4,13%	0,63%	11,12%	3,05%	0,09%	
138	Goes	17,41	0,00	2,70%	0,72%	1,88%	0,00%	4,26%	1,18%	9,60%	2,94%	0,57%	
139	Waalwijk	10,95	2,20	2,45%	1,10%	1,79%	19,99%	3,65%	0,86%	9,85%	3,32%	0,22%	
140	Leeuwarderadeel	0,00	11,49	2,46%	0,65%	0,85%	3,16%	4,27%	2,86%	6,57%	2,19%	0,30%	
141	Hulst	9,20	4,93	2,62%	1,35%	1,50%	0,00%	2,82%	0,98%	8,23%	2,63%	0,89%	
142	Etten-Leur	11,60	4,23	1,56%	1,22%	2,46%	0,00%	4,27%	0,53%	10,26%	3,07%	0,40%	
143	Renkum	16,26	3,82	3,29%	0,74%	2,11%	0,00%	4,18%	0,51%	6,32%	2,58%	0,56%	
144	Neerijnen	50,92	0,00	1,45%	1,02%	1,16%	0,00%	1,36%	0,10%	12,52%	3,59%	0,29%	
145	Dronten	8,06	2,13	1,75%	0,72%	2,06%	15,44%	5,62%	0,50%	8,09%	3,69%	0,66%	
146	Noordenveld	11,64	0,00	2,13%	2,02%	1,62%	33,74%	3,28%	0,94%	4,84%	2,59%	0,45%	

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelin- gensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in ach- terstands- wijken	Kk in uit- kerings- gezin	Melding kindermis- handeling	Achter- stands- leerlingen	Voortijdig school- verlaters	Tiener- moeders	Kk met handicap
147	Amersfoort	10,11	2,95	2,78%	1,41%	1,45%	3,60%	4,68%	0,74%	7,74%	3,41%	0,31%	
148	Neder-Betuwe	8,17	6,99	1,30%	0,43%	1,08%	0,00%	2,26%	0,50%	15,73%	3,52%	1,51%	
149	Purmerend	6,09	1,45	3,25%	0,88%	1,62%	15,21%	3,93%	0,41%	8,20%	4,05%	0,50%	
150	Strijen	13,21	17,54	0,54%	0,14%	2,20%	0,00%	2,75%	1,10%	9,99%	2,41%	0,41%	
151	Culemborg	15,01	7,07	2,11%	0,86%	1,23%	0,00%	5,40%	0,36%	11,89%	2,97%	0,46%	
152	Veldhoven	11,44	4,85	2,66%	0,58%	2,48%	7,70%	2,93%	0,34%	6,88%	3,66%	0,40%	
153	Schinnen	10,02	10,75	1,24%	0,99%	1,68%	0,00%	5,99%	0,20%	8,12%	3,18%	0,58%	
154	Rijnwaarden	10,59	0,00	1,81%	1,27%	1,03%	33,59%	3,44%	0,52%	11,29%	3,70%	0,69%	
155	Urk	23,12	0,00	2,94%	0,42%	1,03%	0,00%	1,91%	0,10%	16,66%	2,76%	1,30%	
156	Rhenen	28,40	4,85	2,09%	0,41%	0,98%	0,00%	3,33%	0,24%	16,11%	3,67%	0,19%	
157	Aalburg	15,69	11,24	1,05%	0,50%	1,70%	0,00%	0,93%	0,86%	15,96%	2,90%	0,43%	
158	Montferland	23,90	6,97	1,79%	0,46%	1,58%	22,65%	2,92%	0,50%	11,74%	2,08%	0,39%	
159	Harderwijk	15,29	4,96	2,73%	0,81%	1,32%	0,00%	4,08%	0,69%	11,57%	2,70%	0,38%	
160	Schouwen-Duiveland	18,98	3,72	2,05%	0,84%	1,39%	0,00%	2,69%	0,79%	11,34%	3,46%	0,43%	
161	Tholen	8,02	2,93	1,68%	1,34%	1,25%	12,87%	2,56%	0,85%	14,57%	2,13%	0,99%	
162	Molenwaard	15,73	10,10	1,11%	0,67%	1,35%	0,00%	1,38%	1,36%	13,70%	2,30%	0,58%	
163	Cranendonck	25,13	4,76	1,06%	0,65%	2,14%	0,00%	2,46%	0,25%	9,86%	3,53%	0,53%	
164	Binnenmaas	17,32	0,00	2,14%	0,46%	1,63%	0,00%	2,04%	2,50%	8,48%	2,52%	0,39%	
165	Tynaarlo	18,31	10,83	1,99%	1,44%	1,51%	0,00%	1,85%	0,83%	1,30%	2,95%	0,43%	
166	Halderberge	0,00	4,20	1,68%	0,69%	2,35%	0,00%	3,28%	0,95%	12,57%	3,03%	0,70%	
167	Hardenberg	17,81	9,30	1,43%	1,15%	0,94%	13,22%	2,52%	0,67%	9,86%	2,29%	0,67%	
168	Ermelo	14,10	0,00	3,58%	0,81%	1,48%	0,00%	2,19%	0,55%	9,50%	3,79%	0,45%	
169	Barneveld	21,52	5,01	1,48%	0,55%	0,99%	0,00%	1,94%	0,48%	19,39%	2,44%	0,81%	
170	Zevenaar	15,99	9,09	1,65%	0,84%	1,65%	13,75%	3,61%	0,86%	5,26%	2,72%	0,22%	
171	Waddinxveen	8,97	0,00	1,60%	0,70%	2,09%	0,00%	1,97%	1,68%	14,48%	3,16%	0,25%	
172	Sluis	6,05	0,00	3,00%	0,40%	1,70%	45,67%	2,92%	0,83%	9,79%	3,08%	0,17%	
173	Zaltbommel	7,45	6,21	2,35%	0,88%	1,09%	0,00%	2,36%	0,24%	16,03%	2,45%	1,05%	
174	Marum	30,93	0,00	1,88%	1,11%	0,90%	0,00%	2,85%	0,08%	9,20%	3,31%	0,96%	
175	Twenterand	9,31	5,10	1,79%	1,29%	0,59%	12,67%	3,31%	0,64%	17,17%	2,95%	0,31%	
176	Boxtel	19,66	0,00	2,90%	1,16%	1,64%	19,73%	3,48%	0,53%	8,51%	2,58%	0,00%	
177	Asten	6,85	6,94	2,15%	0,97%	1,89%	0,00%	3,02%	0,91%	8,08%	3,19%	0,19%	
178	Losser	5,35	0,00	1,87%	1,14%	0,74%	49,66%	3,16%	0,93%	8,66%	2,39%	1,05%	
179	Kampen	20,42	4,31	2,41%	0,90%	1,08%	9,47%	2,62%	0,37%	9,24%	2,47%	0,74%	
180	Valkenburg aan de Geul	18,02	9,26	1,04%	1,66%	1,28%	0,00%	3,92%	0,39%	4,16%	3,47%	0,23%	
181	Hillegom	12,26	0,00	2,41%	0,61%	1,89%	0,00%	2,63%	1,79%	6,44%	2,71%	0,49%	
182	Maasdriel	28,54	0,00	2,09%	1,06%	1,38%	0,00%	1,51%	0,45%	10,39%	2,59%	0,73%	
183	Hendrik-Ido-Ambacht	19,31	5,33	1,68%	0,54%	1,26%	0,00%	2,19%	1,18%	8,49%	2,22%	0,94%	
184	Oldebroek	9,56	3,97	1,64%	0,75%	1,16%	0,00%	1,87%	0,45%	17,90%	2,60%	1,07%	

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelingensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsleerlingen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
185	Epe	11,26	0,00	2,13%	1,18%	1,15%	15,91%	2,98%	0,27%	12,47%	2,78%	0,87%	
186	Woensdrecht	6,02	0,00	2,27%	0,63%	2,42%	0,00%	3,32%	0,74%	11,91%	3,54%	0,17%	
187	Gemert-Bakel	8,25	3,44	1,34%	1,45%	2,12%	0,00%	3,01%	0,51%	13,27%	2,30%	0,45%	
188	Leiderdorp	12,96	0,00	2,35%	0,91%	2,16%	0,00%	3,46%	1,47%	6,75%	2,50%	0,11%	
189	Boekel	30,64	0,00	0,82%	1,16%	1,33%	0,00%	1,66%	0,37%	19,03%	2,51%	0,31%	
190	Geertruidenberg	11,79	4,59	1,37%	0,65%	2,30%	0,00%	3,19%	0,43%	11,56%	3,05%	0,33%	
191	Heerde	19,63	5,21	1,81%	0,71%	1,22%	0,00%	2,04%	0,43%	12,94%	2,27%	0,75%	
192	Hollands Kroon	11,57	10,62	1,47%	0,80%	0,94%	0,00%	1,95%	0,94%	9,18%	2,46%	0,78%	
193	Leek	5,81	0,00	3,21%	1,73%	1,35%	0,00%	4,12%	0,46%	5,96%	2,87%	0,52%	
194	De Wolden	9,57	17,34	1,32%	1,28%	1,03%	0,00%	1,74%	0,43%	9,64%	2,29%	0,29%	
195	Maasgouw	56,99	0,00	1,86%	0,57%	1,23%	0,00%	3,01%	0,09%	6,24%	2,42%	0,00%	
196	Boskoop	13,74	0,00	1,97%	0,79%	2,00%	0,00%	2,50%	1,64%	11,54%	2,30%	0,00%	
197	Beesel	17,46	0,00	1,27%	0,95%	1,62%	0,00%	4,56%	0,25%	10,90%	3,26%	0,53%	
198	Baarn	25,45	0,00	2,52%	1,15%	0,74%	0,00%	3,19%	0,96%	6,15%	3,12%	0,15%	
199	Wormerland	14,37	8,40	1,72%	0,74%	0,64%	0,00%	3,21%	0,47%	8,32%	3,33%	0,61%	
200	Baarle-Nassau	0,00	20,00	1,64%	2,03%	0,97%	0,00%	1,76%	0,44%	2,30%	3,09%	0,00%	
201	Zeewolde	12,47	0,00	2,84%	1,04%	1,41%	0,00%	2,32%	0,60%	1,88%	2,92%	1,19%	
202	Reimerswaal	4,53	3,23	1,14%	1,02%	1,29%	0,00%	1,92%	0,30%	21,17%	3,08%	0,58%	
203	Leudal	26,56	0,00	2,19%	0,67%	1,74%	0,00%	2,81%	0,27%	4,58%	4,18%	0,10%	
204	Onderbanken	0,00	0,00	2,19%	0,16%	2,02%	60,03%	4,71%	0,07%	9,12%	3,59%	0,00%	
205	Westland	6,75	2,97	2,58%	0,35%	2,03%	0,27%	2,52%	0,73%	10,33%	2,85%	0,39%	
206	Deurne	0,00	3,60	2,08%	1,38%	2,15%	0,00%	3,25%	0,27%	9,95%	3,14%	0,19%	
207	Druten	29,70	0,00	1,07%	0,71%	1,27%	0,00%	2,64%	0,31%	13,01%	3,10%	0,39%	
208	Enkhuizen	13,70	0,00	1,43%	0,67%	1,34%	0,00%	3,42%	1,63%	11,02%	2,84%	0,18%	
209	Drimmelen	9,28	8,85	1,51%	0,47%	1,74%	0,00%	1,67%	0,54%	14,78%	1,82%	0,54%	
210	Echt-Susteren	4,49	4,44	1,84%	0,86%	1,71%	0,00%	3,36%	0,42%	8,48%	3,63%	0,35%	
211	Tytsjerksteradiel	17,58	3,32	1,95%	1,24%	0,93%	0,00%	4,46%	0,93%	5,67%	2,24%	0,33%	
212	Meerssen	13,54	13,70	2,25%	0,42%	1,76%	0,00%	2,71%	0,19%	3,50%	3,00%	0,00%	
213	Grootegast	16,27	0,00	2,27%	1,52%	0,72%	31,30%	2,30%	0,59%	9,10%	2,16%	0,24%	
214	Schoonhoven	0,00	0,00	1,42%	0,58%	1,84%	0,00%	3,06%	1,30%	12,38%	3,79%	0,29%	
215	Laarbeek	16,03	8,70	1,70%	0,59%	1,88%	0,00%	1,93%	0,13%	9,58%	2,39%	0,32%	
216	Bergen (L.)	36,73	0,00	1,36%	0,91%	0,78%	25,79%	2,23%	0,33%	12,32%	2,10%	0,00%	
217	Oud-Beijerland	9,27	0,00	1,61%	0,50%	2,19%	0,00%	1,84%	2,14%	5,50%	2,52%	0,26%	
218	Noordwijk	16,16	0,00	2,54%	0,49%	1,37%	0,00%	1,66%	1,60%	5,56%	3,16%	0,15%	
219	Rijnwoude	0,00	4,88	1,83%	0,80%	2,49%	0,00%	2,20%	0,98%	7,21%	2,86%	0,17%	
220	Zwartewaterland	12,27	6,80	2,11%	0,49%	0,85%	0,00%	1,31%	0,70%	11,64%	2,17%	0,81%	
221	Berkelland	10,41	5,10	3,67%	0,75%	0,78%	0,00%	2,48%	0,36%	7,23%	2,84%	0,32%	
222	Ameland	0,00	25,00	0,85%	0,52%	0,64%	0,00%	0,51%	0,00%	3,61%	2,71%	1,35%	

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelin- gensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in ach- terstands- wijken	Kk in uit- kerings- gezin	Melding kindermis- handeling	Achter- stands- leerlingen	Voortijdig school- verlaters	Tiener- moeders	Kk met handicap
223	Heusden	5,36	2,42	1,91%	0,54%	1,88%	0,00%	2,98%	0,74%	12,68%	2,25%	0,44%	
224	Nunspeet	15,67	3,82	1,56%	0,40%	0,94%	0,00%	1,69%	0,25%	11,90%	2,85%	1,08%	
225	Stede Broec	15,47	0,00	1,73%	0,54%	1,03%	0,00%	2,26%	1,69%	9,17%	2,87%	0,29%	
226	Moerdijk	16,34	0,00	1,31%	1,10%	1,94%	0,00%	2,22%	0,67%	10,31%	2,65%	0,20%	
227	Brielle	7,90	7,94	2,95%	0,08%	1,23%	0,00%	2,52%	0,44%	8,17%	2,69%	0,46%	
228	Goeree-Overflakkee	16,65	1,95	1,61%	0,43%	1,66%	0,00%	1,23%	1,38%	9,89%	2,16%	0,36%	
229	Buren	17,36	4,00	2,13%	0,48%	1,22%	0,00%	1,89%	0,53%	8,70%	2,92%	0,40%	
230	Bodegraven-Reeuwijk	13,06	2,75	1,40%	0,54%	1,83%	0,00%	1,80%	1,26%	9,11%	2,61%	0,19%	
231	Langedijk	0,00	7,58	2,25%	0,86%	0,99%	0,00%	2,49%	1,31%	6,68%	2,83%	0,24%	
232	Hardinxveld-Giessendam	5,78	0,00	1,60%	0,59%	1,33%	0,00%	1,14%	1,60%	13,68%	2,22%	0,67%	
233	Vianen	11,51	0,00	2,11%	0,59%	1,15%	19,37%	2,99%	0,60%	7,94%	3,20%	0,32%	
234	Cromstrijen	9,44	0,00	2,04%	1,05%	2,00%	0,00%	1,15%	1,35%	7,24%	2,77%	0,00%	
235	Overbetuwe	16,05	6,25	2,41%	0,82%	1,11%	0,00%	2,14%	0,37%	5,34%	2,93%	0,21%	
236	Laren	34,77	0,00	1,84%	0,14%	0,81%	0,00%	2,71%	0,90%	1,76%	4,39%	0,00%	
237	Nuth	0,00	8,26	1,23%	0,87%	0,95%	38,11%	3,28%	0,04%	6,43%	2,73%	0,68%	
238	Roerdalen	0,00	0,00	1,36%	1,32%	1,68%	0,00%	3,95%	0,37%	13,57%	2,13%	0,73%	
239	Oldenzaal	7,30	0,00	1,94%	1,05%	0,83%	12,93%	3,65%	1,05%	8,68%	2,64%	0,33%	
240	Krimpen aan den IJssel	0,00	0,00	2,61%	0,41%	1,19%	0,00%	3,01%	0,63%	10,39%	3,36%	0,75%	
241	Zuidplas	2,66	4,85	2,06%	0,54%	1,47%	0,00%	2,75%	1,29%	8,17%	2,64%	0,14%	
242	Zederik	23,09	6,37	0,96%	0,81%	0,92%	0,00%	1,83%	1,44%	8,45%	1,43%	0,22%	
243	Nederweert	14,65	15,38	1,03%	0,73%	1,44%	0,00%	2,64%	0,03%	7,27%	1,81%	0,19%	
244	Nuenen c.a.	15,91	5,49	1,90%	0,56%	2,11%	0,00%	3,44%	0,24%	4,23%	2,68%	0,00%	
245	Soest	5,07	0,00	2,06%	1,16%	0,82%	11,64%	3,72%	0,77%	8,88%	2,75%	0,39%	
246	Gaasterlân-Sleat	0,00	8,77	2,46%	0,71%	0,63%	45,97%	1,35%	0,81%	6,20%	2,49%	0,00%	
247	Schagen	12,29	2,14	2,13%	1,01%	0,96%	0,00%	2,05%	0,62%	6,64%	2,92%	0,52%	
248	Ouderkerk	26,03	0,00	1,48%	0,14%	1,69%	0,00%	1,54%	0,51%	16,10%	1,53%	0,36%	
249	Ouder-Amstel	8,57	16,13	3,01%	0,60%	0,77%	0,00%	2,10%	0,11%	4,09%	1,95%	0,26%	
250	Zundert	6,09	5,95	1,30%	0,74%	2,23%	0,00%	2,88%	0,34%	12,97%	1,69%	0,14%	
251	Schijndel	10,36	4,26	0,91%	0,86%	1,86%	0,00%	2,48%	0,52%	11,44%	1,86%	0,46%	
252	Renswoude	40,68	0,00	1,06%	0,22%	1,09%	0,00%	0,78%	0,08%	8,46%	4,30%	0,00%	
253	Voorschoten	4,98	4,05	2,00%	0,91%	1,53%	0,00%	1,86%	1,25%	4,47%	2,31%	0,41%	
254	Vught	13,75	0,00	2,61%	0,49%	1,58%	0,00%	2,84%	0,39%	5,14%	3,09%	0,37%	
255	Elburg	18,69	3,50	1,53%	0,85%	0,72%	0,00%	2,40%	0,54%	12,36%	2,27%	0,28%	
256	Huizen	14,14	0,00	1,79%	0,55%	1,18%	0,00%	3,47%	0,76%	6,04%	3,45%	0,31%	
257	Woudrichem	15,40	0,00	0,84%	1,06%	2,15%	0,00%	1,54%	0,34%	11,24%	2,22%	0,45%	
258	Nijkerk	13,38	0,00	1,99%	0,61%	1,07%	0,00%	1,79%	0,39%	10,25%	2,70%	0,84%	
259	Stein	16,17	0,00	2,12%	1,12%	1,32%	0,00%	3,03%	0,28%	7,36%	2,45%	0,29%	
260	Gennep	7,33	0,00	2,25%	1,54%	1,16%	0,00%	2,82%	0,37%	6,83%	3,10%	0,22%	

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelingensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsleerlingen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
261	Heemstede	9,04	10,70	1,80%	0,57%	0,70%	0,00%	1,75%	1,05%	1,75%	3,49%	0,13%	
262	Loon op Zand	10,54	0,00	1,69%	0,54%	1,83%	0,00%	2,32%	0,78%	10,72%	2,31%	0,29%	
263	Vlieland	0,00	0,00	0,85%	0,00%	0,00%	0,00%	1,67%	0,00%	0,00%	5,32%	3,70%	
264	Utrechtse Heuvelrug	7,21	2,69	1,79%	0,51%	1,31%	0,00%	2,48%	0,72%	6,70%	3,57%	0,27%	
265	Vlist	0,00	10,99	0,96%	0,11%	1,62%	0,00%	1,81%	1,35%	14,73%	1,00%	0,29%	
266	Nederlek	8,51	0,00	1,48%	0,24%	1,60%	0,00%	2,78%	1,28%	12,18%	2,75%	0,00%	
267	Haarlemmermeer	11,82	3,83	2,52%	0,68%	0,77%	0,00%	2,57%	0,27%	6,12%	3,55%	0,19%	
268	Waalre	6,79	7,09	1,51%	0,82%	1,88%	0,00%	2,73%	0,63%	4,42%	2,63%	0,00%	
269	De Ronde Venen	12,58	5,38	1,80%	0,56%	0,73%	0,00%	1,95%	0,54%	6,63%	3,05%	0,52%	
270	Beek	16,19	0,00	1,54%	1,52%	1,04%	0,00%	4,90%	0,03%	8,75%	2,60%	0,00%	
271	Best	14,63	0,00	1,38%	0,85%	1,75%	0,00%	3,44%	0,21%	5,98%	2,78%	0,43%	
272	Beuningen	17,56	0,00	1,31%	1,32%	1,34%	0,00%	2,64%	0,39%	6,79%	2,72%	0,23%	
273	Texel	17,26	0,00	1,96%	1,02%	0,83%	0,00%	2,07%	0,45%	4,04%	2,31%	0,99%	
274	Nieuwkoop	12,69	3,89	1,25%	0,41%	1,69%	0,74%	1,68%	1,37%	4,53%	2,17%	0,33%	
275	Haaksbergen	18,78	4,57	1,23%	1,42%	0,63%	0,00%	2,60%	0,72%	3,79%	2,34%	0,28%	
276	Midden-Drenthe	6,87	0,00	1,87%	0,81%	1,68%	22,71%	3,05%	0,67%	4,84%	2,03%	0,30%	
277	Skarsterlân	16,04	0,00	2,21%	0,90%	0,45%	30,49%	3,02%	0,83%	5,45%	1,73%	0,24%	
278	Millingen aan de Rijn	19,95	0,00	0,73%	0,21%	1,51%	0,00%	3,97%	0,08%	14,53%	3,14%	0,00%	
279	Teylingen	20,82	0,00	2,17%	0,32%	1,73%	0,00%	1,66%	0,76%	4,97%	2,23%	0,27%	
280	Heeze-Leende	15,87	8,47	1,82%	0,82%	1,38%	0,00%	1,88%	0,03%	6,89%	2,14%	0,00%	
281	Dongen	9,19	4,18	1,63%	0,50%	1,56%	0,00%	2,24%	1,01%	8,97%	1,81%	0,14%	
282	Medemblik	12,96	2,43	1,78%	0,66%	0,91%	0,00%	1,63%	1,30%	7,50%	2,40%	0,15%	
283	IJsselstein	2,92	0,00	2,35%	1,05%	0,95%	0,00%	2,69%	0,33%	9,25%	3,32%	0,28%	
284	Wijk bij Duurstede	18,68	0,00	2,29%	0,48%	1,17%	0,00%	1,89%	0,62%	5,84%	2,93%	0,12%	
285	Pijnacker-Nootdorp	9,83	3,46	2,04%	0,48%	1,34%	0,00%	2,37%	0,73%	5,06%	2,93%	0,13%	
286	Stichtse Vecht	11,15	3,12	1,96%	0,60%	1,16%	0,00%	1,89%	0,49%	6,36%	3,26%	0,16%	
287	Noordwijkerhout	7,77	0,00	2,21%	0,23%	1,63%	0,00%	2,16%	1,05%	3,74%	3,31%	0,22%	
288	Hattem	0,00	9,01	1,71%	1,04%	0,71%	0,00%	2,25%	0,07%	6,83%	2,38%	0,81%	
289	Wijchen	8,27	2,36	1,22%	1,44%	1,35%	0,00%	3,51%	0,41%	5,39%	2,21%	0,33%	
290	Giessenlanden	22,25	0,00	1,08%	0,80%	0,77%	0,00%	1,48%	1,33%	9,47%	2,33%	0,00%	
291	Werkendam	8,34	0,00	1,61%	0,85%	1,68%	0,00%	1,64%	0,44%	12,80%	2,30%	0,12%	
292	Westvoorne	0,00	0,00	1,85%	0,59%	1,53%	0,00%	1,50%	0,34%	8,59%	3,88%	0,48%	
293	Kapelle	16,77	14,81	1,54%	0,10%	0,76%	0,00%	0,99%	0,20%	6,34%	2,10%	0,26%	
294	Bladel	17,77	0,00	1,36%	0,64%	1,69%	0,00%	1,41%	0,12%	7,78%	3,26%	0,17%	
295	Oude IJsselstreek	11,64	0,00	1,55%	1,01%	1,15%	0,00%	3,03%	0,24%	11,09%	2,44%	0,17%	
296	Olst-Wijhe	6,22	12,58	1,08%	0,73%	1,03%	0,00%	2,01%	0,60%	8,54%	1,16%	0,36%	
297	Putten	9,08	0,00	1,50%	0,61%	1,11%	0,00%	1,77%	0,55%	15,10%	2,71%	0,12%	
298	Oudewater	32,54	0,00	1,46%	0,12%	0,83%	0,00%	1,30%	0,48%	9,27%	2,32%	0,31%	

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelingssterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsleerlingen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
299	Barendrecht	10,87	1,91	2,37%	0,55%	0,90%	0,00%	2,37%	0,51%	7,21%	2,32%	0,43%	
300	Zoeterwoude	14,61	0,00	1,28%	0,12%	2,02%	0,00%	1,15%	0,69%	6,56%	2,26%	0,64%	
301	Voerendaal	10,93	0,00	2,12%	1,08%	1,20%	0,85%	3,41%	0,26%	5,79%	2,92%	0,00%	
302	Eijsden-Margraten	9,98	0,00	2,47%	1,22%	1,43%	0,00%	2,19%	0,10%	2,89%	2,86%	0,25%	
303	Brummen	11,22	0,00	1,94%	0,59%	1,21%	0,00%	2,91%	0,29%	8,88%	3,24%	0,00%	
304	Boxmeer	11,89	4,61	1,12%	0,85%	1,36%	0,00%	2,40%	0,40%	9,42%	1,28%	0,44%	
305	Rijssen-Holten	13,17	1,98	1,26%	0,87%	0,66%	0,00%	1,83%	0,49%	10,48%	1,88%	0,71%	
306	Lopik	13,64	7,25	1,29%	0,08%	1,03%	0,00%	1,95%	0,86%	10,48%	2,01%	0,00%	
307	Lansingerland	20,27	0,00	2,41%	0,73%	0,70%	0,00%	2,22%	0,50%	5,31%	2,13%	0,32%	
308	Landerd	22,19	0,00	1,15%	0,82%	2,05%	0,00%	1,19%	0,24%	8,02%	2,04%	0,00%	
309	Someren	6,29	0,00	1,06%	1,16%	1,73%	0,00%	2,55%	0,38%	11,43%	2,03%	0,16%	
310	Bedum	10,83	0,00	1,79%	0,65%	0,91%	0,00%	2,61%	0,26%	5,04%	1,40%	1,43%	
311	Westerveld	6,55	0,00	1,53%	1,57%	1,42%	8,09%	2,90%	0,40%	6,34%	2,15%	0,00%	
312	Korendijk	10,23	0,00	1,65%	0,33%	1,40%	0,00%	0,41%	1,24%	8,08%	2,40%	0,31%	
313	Opmeer	0,00	0,00	2,37%	0,59%	0,82%	0,00%	1,11%	0,82%	9,49%	1,77%	1,03%	
314	Woudenberg	0,00	7,09	0,82%	0,00%	1,14%	0,00%	1,63%	0,56%	7,42%	2,07%	1,33%	
315	Wassenaar	9,03	6,13	1,89%	0,51%	0,82%	0,00%	2,13%	0,73%	2,79%	2,95%	0,12%	
316	Bergambacht	10,79	0,00	1,12%	0,37%	1,01%	0,00%	1,68%	1,47%	11,38%	1,67%	0,32%	
317	Woerden	8,61	3,62	1,77%	0,25%	0,95%	0,00%	2,53%	0,45%	8,66%	2,80%	0,20%	
318	Bunschoten	5,09	0,00	0,93%	0,51%	0,36%	0,00%	1,19%	0,30%	17,34%	3,28%	0,71%	
319	Boarnsterhim	0,00	9,52	2,73%	0,22%	0,58%	0,00%	2,45%	1,14%	3,30%	1,96%	0,18%	
320	Geldermalsen	19,63	0,00	1,49%	0,73%	1,01%	0,00%	1,73%	0,24%	11,13%	1,89%	0,25%	
321	Wijdereen	0,00	11,63	1,61%	0,58%	0,53%	0,00%	1,82%	0,30%	6,10%	2,96%	0,29%	
322	Mill en Sint Hubert	20,77	0,00	1,92%	0,67%	1,41%	0,00%	2,08%	0,04%	8,52%	1,42%	0,27%	
323	Lisse	5,36	0,00	1,65%	0,70%	1,16%	0,00%	1,68%	1,16%	6,10%	2,56%	0,30%	
324	Haarlemmerliede c.a.	21,39	0,00	1,76%	0,19%	0,84%	0,00%	2,53%	0,51%	7,96%	2,80%	0,00%	
325	Scherpenzeel	21,58	0,00	1,50%	0,12%	0,55%	0,00%	1,27%	0,46%	12,12%	3,30%	0,00%	
326	Lochem	11,19	0,00	3,08%	0,69%	0,90%	0,00%	1,91%	0,26%	6,80%	2,34%	0,11%	
327	Uithoorn	11,87	0,00	1,75%	0,45%	0,89%	0,00%	2,53%	0,36%	8,41%	2,94%	0,25%	
328	Houten	6,10	7,25	1,32%	0,36%	0,99%	1,38%	2,23%	0,36%	2,90%	2,36%	0,77%	
329	Duiven	0,00	0,00	1,41%	0,90%	1,24%	0,00%	2,74%	0,53%	4,47%	3,24%	0,51%	
330	Lingewaal	10,07	0,00	1,21%	0,65%	1,20%	0,00%	2,40%	0,36%	10,79%	2,34%	0,30%	
331	Graft-De Rijp	32,95	0,00	2,15%	0,20%	1,02%	0,00%	2,04%	0,14%	4,39%	2,11%	0,00%	
332	De Bilt	5,58	0,00	2,25%	0,31%	0,92%	0,00%	2,42%	0,42%	4,84%	4,31%	0,00%	
333	Sint-Oedenrode	6,48	5,81	1,26%	0,07%	1,46%	0,00%	2,31%	0,36%	8,82%	2,32%	0,19%	
334	Borsele	4,69	0,00	1,01%	0,55%	1,36%	0,00%	1,67%	0,73%	9,62%	2,22%	0,58%	
335	Blaricum	13,75	0,00	0,50%	1,70%	0,22%	0,00%	1,65%	0,33%	6,79%	4,20%	0,00%	
336	Ten Boer	0,00	0,00	1,70%	1,01%	0,70%	1,55%	2,14%	0,11%	4,48%	1,73%	1,66%	

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelin- gensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in ach- terstands- wijken	Kk in uit- kerings- gezin	Melding kindermis- handeling	Achter- stands- leerlingen	Voortijdig school- verlaters	Tiener- moeders	Kk met handicap
337	Borne	15,73	4,15	1,18%	0,59%	0,70%	0,00%	2,48%	0,64%	5,11%	2,31%	0,15%	
338	Slochteren	7,20	0,00	1,62%	1,69%	0,89%	14,05%	2,31%	0,40%	5,15%	2,00%	0,00%	
339	Bergeijk	12,48	0,00	1,13%	0,68%	1,79%	0,00%	1,52%	0,23%	7,55%	2,42%	0,18%	
340	Eersel	26,75	0,00	0,63%	0,65%	1,79%	0,00%	1,32%	0,16%	5,86%	2,27%	0,00%	
341	Amstelveen	11,15	0,00	2,04%	0,59%	0,87%	0,00%	2,71%	0,27%	2,29%	3,12%	0,39%	
342	Simpelveld	0,00	0,00	1,22%	0,71%	1,45%	0,00%	2,07%	0,26%	9,10%	2,43%	0,69%	
343	Veghel	6,01	0,00	1,37%	0,33%	1,77%	7,38%	2,14%	0,34%	9,98%	2,08%	0,18%	
344	Kaag en Braassem	8,98	0,00	1,38%	0,45%	1,54%	0,00%	1,24%	0,94%	7,80%	2,14%	0,12%	
345	Veere	16,13	0,00	1,46%	0,61%	0,97%	0,00%	1,93%	0,54%	7,07%	1,33%	0,62%	
346	Sint-Michielsgestel	19,86	3,92	0,98%	0,44%	1,59%	0,00%	1,59%	0,32%	7,50%	1,29%	0,11%	
347	Son en Breugel	6,93	0,00	0,99%	0,87%	1,58%	0,00%	2,73%	0,08%	6,25%	2,34%	0,45%	
348	Hellendoorn	9,52	2,65	1,26%	0,81%	0,93%	0,00%	2,65%	0,58%	8,87%	1,44%	0,20%	
349	Zeevang	0,00	16,13	1,78%	0,00%	0,76%	0,00%	2,07%	0,07%	3,25%	2,93%	0,00%	
350	Oostzaan	12,09	0,00	2,07%	1,35%	0,15%	0,00%	1,00%	0,40%	5,28%	3,42%	0,00%	
351	Lingewaard	12,25	0,00	1,69%	0,75%	0,82%	0,00%	2,42%	0,36%	6,34%	2,34%	0,23%	
352	Bergen (NH.)	8,63	6,37	1,82%	0,45%	0,48%	0,00%	1,55%	0,33%	3,52%	3,06%	0,23%	
353	Aalten	0,00	0,00	1,70%	0,96%	1,20%	0,00%	1,50%	0,10%	8,15%	2,61%	0,48%	
354	Reusel-De Mierden	0,00	6,85	0,89%	0,26%	1,48%	0,00%	2,72%	0,78%	7,16%	2,07%	0,00%	
355	Uitgeest	8,30	7,14	1,43%	0,09%	0,46%	0,00%	1,96%	0,69%	4,93%	2,61%	0,26%	
356	Drechterland	5,74	5,32	1,58%	0,37%	0,97%	0,00%	1,13%	0,92%	2,80%	2,12%	0,33%	
357	Aalsmeer	7,99	2,90	1,79%	0,44%	0,58%	0,00%	1,56%	0,07%	8,49%	3,19%	0,12%	
358	Haren	6,45	6,90	1,62%	0,73%	0,92%	0,00%	2,29%	0,20%	1,41%	2,08%	0,32%	
359	Mook en Middelaar	43,01	0,00	1,28%	0,17%	0,48%	0,00%	2,38%	0,12%	2,19%	2,02%	0,00%	
360	Maasdonk	9,52	0,00	0,56%	0,93%	2,00%	0,00%	1,54%	0,39%	10,79%	1,27%	0,00%	
361	Zuidhorn	10,72	4,31	1,70%	0,65%	1,14%	0,00%	1,48%	0,21%	3,14%	1,66%	0,33%	
362	Bernheze	3,58	0,00	0,96%	0,42%	1,66%	0,00%	2,02%	0,37%	9,99%	1,75%	0,33%	
363	Haaren	8,26	0,00	1,40%	0,85%	1,34%	0,00%	1,00%	0,33%	3,51%	1,28%	0,82%	
364	Oegstgeest	14,93	0,00	0,89%	0,49%	1,35%	0,00%	2,13%	0,87%	1,95%	1,75%	0,26%	
365	Menameradiel	0,00	0,00	1,53%	0,90%	0,76%	7,03%	1,26%	1,04%	5,91%	2,57%	0,00%	
366	Littenseradiel	18,23	10,00	0,98%	0,12%	0,51%	4,64%	1,45%	0,80%	5,61%	0,73%	0,00%	
367	Bussum	6,87	0,00	1,74%	0,46%	0,65%	0,00%	2,41%	0,73%	3,75%	2,40%	0,33%	
368	Hilvarenbeek	22,00	0,00	0,92%	0,77%	1,15%	0,00%	1,48%	0,47%	4,23%	1,74%	0,00%	
369	Raalte	15,30	0,00	1,58%	0,32%	0,89%	0,00%	2,56%	0,30%	7,68%	1,43%	0,26%	
370	Bronckhorst	18,72	0,00	1,15%	0,35%	0,91%	0,00%	2,00%	0,30%	6,38%	1,75%	0,33%	
371	Koggenland	4,82	0,00	1,92%	0,52%	0,73%	0,00%	1,73%	0,79%	6,95%	2,08%	0,14%	
372	Peel en Maas	11,03	2,89	1,71%	0,36%	0,86%	0,00%	2,06%	0,14%	5,92%	2,24%	0,07%	
373	Eemnes	0,00	0,00	2,54%	0,14%	0,61%	0,00%	2,33%	0,47%	2,86%	3,23%	0,34%	
374	Edam-Volendam	3,76	3,42	1,03%	0,43%	0,32%	0,00%	1,66%	0,05%	13,53%	2,86%	0,11%	

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelin- gensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in ach- terstands- wijken	Kk in uit- kerings- gezin	Melding kindermis- handeling	Achter- stands- leerlingen	Voortijdig school- verlaters	Tiener- moeders	Kk met handicap
375	Albrandswaard	9,51	0,00	1,86%	0,54%	0,80%	0,00%	2,30%	0,18%	6,61%	2,42%	0,00%	
376	Wierden	4,66	4,02	0,96%	0,98%	0,42%	0,00%	2,01%	0,20%	7,95%	1,52%	0,53%	
377	Voorst	10,74	0,00	1,96%	0,49%	0,83%	0,00%	2,29%	0,19%	6,45%	1,82%	0,13%	
378	Montfoort	7,31	0,00	0,94%	0,09%	0,82%	0,00%	1,47%	0,94%	8,13%	2,42%	0,22%	
379	Horst aan de Maas	2,71	7,54	1,19%	0,57%	0,81%	0,00%	1,85%	0,22%	5,53%	1,77%	0,23%	
380	Tubbergen	27,82	4,98	0,51%	0,66%	0,22%	2,70%	1,12%	0,15%	8,72%	1,09%	0,00%	
381	Castricum	0,00	7,58	1,58%	0,34%	0,56%	0,00%	1,63%	0,65%	3,72%	2,03%	0,26%	
382	Waterland	0,00	7,63	1,77%	0,69%	0,46%	0,00%	1,71%	0,29%	2,52%	2,83%	0,00%	
383	Hof van Twente	3,28	3,12	1,81%	0,77%	0,43%	0,00%	2,48%	0,63%	4,34%	2,12%	0,00%	
384	Winsum	0,00	0,00	0,96%	1,43%	1,09%	16,10%	3,02%	0,39%	4,30%	1,06%	0,23%	
385	Bernisse	0,00	0,00	2,33%	0,10%	0,77%	0,00%	1,63%	0,37%	10,26%	2,70%	0,00%	
386	West Maas en Waal	6,38	0,00	1,08%	0,71%	1,11%	0,00%	2,06%	0,31%	9,49%	1,53%	0,18%	
387	Gulpen-Wittem	0,00	0,00	1,20%	0,92%	1,60%	0,00%	2,05%	0,00%	4,67%	2,20%	0,26%	
388	Naarden	5,73	5,88	1,50%	0,09%	0,76%	0,00%	1,61%	0,55%	1,45%	2,80%	0,00%	
389	Alphen-Chaam	25,00	0,00	0,33%	0,76%	1,15%	0,00%	1,00%	0,45%	2,02%	1,86%	0,00%	
390	Ommen	13,81	0,00	1,09%	0,73%	0,57%	0,00%	2,16%	0,24%	8,55%	1,76%	0,00%	
391	Dalfsen	11,60	3,79	0,95%	0,45%	0,66%	0,00%	1,22%	0,35%	8,19%	1,50%	0,12%	
392	Muiden	0,00	0,00	2,01%	0,22%	0,88%	0,00%	2,71%	0,14%	6,86%	1,54%	0,52%	
393	Heiloo	5,22	0,00	1,43%	0,61%	0,79%	0,00%	1,45%	0,66%	2,48%	2,14%	0,29%	
394	Heumen	12,97	0,00	0,50%	1,52%	0,79%	0,00%	1,85%	0,21%	3,07%	1,72%	0,00%	
395	Bloemendaal	4,98	0,00	2,14%	0,07%	0,40%	0,00%	1,59%	0,63%	1,05%	2,77%	0,29%	
396	Schermer	0,00	0,00	1,12%	0,21%	1,03%	0,00%	2,37%	0,32%	3,88%	2,29%	0,55%	
397	Ubbergen	0,00	0,00	1,36%	1,49%	0,75%	0,00%	2,14%	0,11%	1,17%	1,81%	0,36%	
398	Oirschot	6,29	0,00	1,55%	0,66%	1,17%	0,00%	1,27%	0,03%	6,24%	1,56%	0,00%	
399	Leusden	0,00	0,00	1,79%	0,43%	0,66%	0,00%	1,24%	0,40%	4,62%	2,34%	0,22%	
400	Sint Anthonis	18,22	0,00	0,81%	0,58%	0,89%	0,00%	1,48%	0,00%	5,40%	1,33%	0,00%	
401	Beemster	0,00	0,00	1,48%	0,43%	0,54%	0,00%	2,17%	0,32%	7,37%	2,19%	0,00%	
402	Schiermonnikoog	0,00	0,00	1,11%	0,00%	0,00%	0,00%	1,07%	0,00%	0,00%	6,25%	0,00%	
403	Dinkelland	3,92	4,67	0,80%	0,58%	0,22%	0,00%	1,43%	0,53%	5,36%	1,19%	0,12%	
404	Landsmeer	0,00	0,00	2,41%	0,35%	0,34%	0,00%	1,93%	0,39%	3,20%	1,91%	0,00%	
405	Midden-Delfland	0,00	0,00	1,38%	0,17%	1,05%	0,00%	1,14%	0,50%	4,23%	1,63%	0,16%	
406	Bunnik	0,00	0,00	1,25%	0,87%	0,66%	0,00%	0,91%	0,03%	0,55%	1,80%	0,45%	
407	Terschelling	0,00	0,00	1,56%	0,23%	0,35%	0,00%	0,47%	0,58%	3,04%	2,00%	0,00%	
408	Rozendaal	0,00	0,00	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	3,88%	0,00%	

Bijlage 3: Scores 2012 per gemeente per indicator

Deze overzichtstabel toont de scores van alle gemeenten op alle 12 indicatoren van Kinderen in Tel. De volgorde van de gemeenten in deze tabel is bepaald door de totale rangorde. De best scorende gemeente krijgt rangnummer 408 en de minst goed scorende rangnummer 1. De gemeente met minder goede uitslagen staat dus bovenaan op nummer 1.

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelinstervfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsl leerlingen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
1	Rotterdam	17,33	2,70	4,38%	2,30%	2,36%	56,27%	17,55%	1,06%	27,20%	5,25%	1,53%	1,79%
2	Pekela	19,56	0,00	4,76%	5,12%	2,60%	100,00%	7,87%	1,57%	20,39%	5,74%	0,28%	3,74%
3	Delfzijl	25,04	22,12	3,40%	3,98%	3,04%	43,49%	8,79%	1,16%	19,56%	2,90%	1,47%	2,66%
4	Heerlen	20,88	4,11	3,34%	3,55%	3,03%	89,53%	13,70%	0,67%	18,99%	4,51%	1,41%	2,73%
5	s-Gravenhage	15,95	2,60	4,18%	1,85%	2,04%	38,70%	10,88%	2,38%	22,22%	5,11%	1,29%	1,36%
6	Den Helder	21,10	1,72	3,34%	2,09%	2,55%	35,04%	8,70%	2,83%	17,12%	3,93%	1,06%	2,33%
7	Dordrecht	10,38	3,58	3,38%	1,25%	2,47%	15,28%	7,19%	4,48%	17,58%	4,52%	1,13%	2,15%
8	Lelystad	16,08	11,21	3,04%	2,12%	2,97%	27,95%	7,93%	0,87%	14,49%	4,58%	1,08%	2,67%
9	Leeuwarden	17,74	7,30	3,22%	1,80%	1,95%	28,58%	11,17%	2,81%	7,71%	4,18%	0,93%	2,28%
10	Hoogezand-Sappemeer	10,84	0,00	3,04%	2,70%	2,09%	79,85%	9,83%	1,22%	14,93%	3,42%	1,46%	3,32%
11	Veendam	18,19	7,33	2,68%	4,51%	1,74%	59,29%	6,92%	1,17%	14,40%	3,14%	0,92%	3,59%
12	Amsterdam	18,18	4,00	4,35%	0,78%	1,05%	38,76%	14,47%	0,40%	22,51%	4,98%	0,85%	1,93%
13	Schiedam	16,97	4,58	3,48%	1,39%	1,84%	31,68%	10,79%	0,73%	24,62%	4,41%	1,00%	1,64%
14	Kerkrade	3,56	0,00	3,01%	1,83%	2,73%	67,02%	12,37%	0,51%	19,91%	4,00%	1,09%	2,73%
15	Almelo	20,52	4,14	3,90%	2,04%	1,50%	55,79%	7,77%	0,90%	16,75%	4,30%	0,98%	2,90%
16	Arnhem	16,12	7,32	3,84%	1,61%	1,94%	36,85%	10,72%	0,82%	13,65%	5,00%	0,57%	2,16%
17	Vlaardingen	19,15	3,81	3,12%	1,58%	2,20%	30,13%	9,31%	0,82%	23,10%	3,49%	1,00%	1,51%
18	Appingedam	0,00	8,93	3,54%	3,95%	2,39%	76,06%	7,81%	1,04%	14,70%	3,02%	0,00%	2,56%
19	Capelle aan den IJssel	13,28	5,51	2,86%	1,78%	2,18%	29,35%	9,62%	1,17%	13,84%	4,01%	1,31%	1,53%
20	Noord-Beveland	38,15	0,00	5,87%	2,08%	1,97%	0,00%	2,92%	0,51%	12,01%	3,09%	1,90%	1,90%
21	Enschede	19,94	2,45	2,67%	1,96%	1,46%	61,37%	10,61%	1,19%	14,21%	3,70%	0,88%	2,63%
22	Oldambt	20,51	6,25	2,07%	4,23%	1,75%	71,80%	6,52%	0,52%	11,34%	2,65%	1,05%	3,38%
23	Vlissingen	18,82	0,00	4,52%	2,18%	2,08%	30,55%	7,20%	1,27%	13,99%	3,41%	0,94%	1,72%
24	Emmen	13,69	1,03	2,03%	2,28%	2,30%	66,80%	7,59%	1,54%	16,49%	3,13%	0,98%	2,12%
25	Zoetermeer	16,94	5,95	3,06%	1,25%	2,73%	11,64%	7,87%	2,45%	9,13%	4,06%	0,66%	1,51%
26	Stadskanaal	3,79	3,17	3,27%	2,49%	1,94%	70,32%	7,88%	1,29%	14,40%	2,85%	0,98%	3,44%
27	Spijkensisse	21,54	4,05	4,04%	0,87%	2,52%	0,00%	7,27%	0,95%	15,34%	4,20%	1,01%	1,75%
28	Rijswijk	20,58	0,00	2,66%	2,61%	2,19%	28,46%	7,56%	2,33%	12,69%	3,16%	0,47%	1,22%
29	Delft	4,95	5,42	2,29%	0,63%	2,51%	28,14%	10,50%	2,07%	13,54%	4,15%	0,81%	1,43%
30	Maassluis	8,08	9,80	3,51%	1,20%	2,24%	37,68%	8,53%	0,65%	19,60%	2,78%	0,70%	1,44%
31	Groningen	25,60	5,83	2,20%	0,87%	2,08%	32,31%	12,48%	1,00%	10,15%	3,97%	0,57%	2,40%
32	Maastricht	20,22	6,53	2,32%	0,67%	2,49%	35,06%	8,50%	0,49%	14,34%	4,93%	0,60%	2,43%

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelin- gensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in ach- terstands- wijken	Kk in uit- keringsge- zin	Melding kindermis- handeling	Achter- stands- leerlingen	Voortijdig school- verlaters	Tiener- moeders	Kk met handicap
33	Brunssum	10,05	0,00	2,55%	1,68%	2,29%	64,61%	9,10%	0,36%	14,76%	3,83%	1,05%	2,22%
34	Terneuzen	7,15	4,09	2,98%	2,85%	1,64%	24,36%	4,44%	1,30%	16,56%	4,10%	1,06%	2,44%
35	Tilburg	14,06	1,80	3,00%	1,54%	2,04%	22,61%	8,21%	1,58%	15,28%	4,15%	0,62%	2,30%
36	Assen	11,68	2,72	4,13%	3,24%	2,41%	26,97%	6,33%	1,23%	6,66%	3,07%	0,70%	2,70%
37	Gorinchem	10,09	0,00	2,13%	1,43%	2,09%	43,70%	5,15%	3,47%	16,56%	3,74%	0,29%	1,93%
38	Hoogeveen	21,28	0,00	3,11%	2,56%	1,75%	51,94%	5,63%	1,18%	14,42%	2,55%	0,85%	2,71%
39	Smallingerland	10,49	1,76	3,54%	1,99%	1,33%	44,54%	6,06%	1,36%	9,91%	3,90%	1,31%	2,75%
40	Bellingwedde	0,00	14,93	1,22%	4,52%	1,59%	84,80%	4,88%	0,61%	14,75%	3,12%	0,00%	3,30%
41	Vlagtwedde	24,69	0,00	1,72%	1,68%	1,48%	92,65%	3,21%	1,38%	17,64%	3,43%	0,73%	2,86%
42	Helmond	16,36	1,96	2,83%	2,20%	2,28%	31,87%	6,65%	0,45%	15,56%	4,28%	0,48%	2,58%
43	Almere	15,25	2,81	2,97%	2,28%	1,96%	6,48%	7,91%	0,69%	10,16%	3,78%	1,40%	2,21%
44	Eindhoven	13,80	1,70	3,19%	1,25%	2,04%	37,07%	8,10%	0,60%	15,15%	4,27%	0,61%	2,37%
45	Zutphen	9,70	4,57	3,01%	1,11%	1,62%	28,93%	5,78%	0,79%	9,24%	3,78%	2,20%	2,66%
46	Beverwijk	12,79	6,40	2,02%	2,27%	1,57%	11,26%	5,64%	2,28%	15,49%	3,49%	0,55%	1,95%
47	Gouda	6,43	1,18	3,13%	1,15%	2,84%	13,35%	6,07%	2,05%	16,05%	3,20%	0,51%	1,91%
48	De Marne	12,01	35,29	1,40%	1,27%	1,09%	81,61%	4,75%	0,48%	10,76%	2,52%	0,39%	2,76%
49	Roermond	7,33	5,31	3,37%	0,76%	1,93%	40,85%	7,37%	0,54%	19,42%	4,03%	0,33%	2,53%
50	Tiel	10,56	2,29	3,29%	1,68%	1,79%	9,04%	7,56%	0,54%	18,64%	3,98%	0,77%	2,40%
51	Kollumerland c.a.	8,77	23,08	1,89%	2,72%	1,01%	79,79%	3,81%	1,35%	7,08%	2,19%	0,24%	1,94%
52	Nijmegen	20,94	2,31	2,07%	2,11%	1,56%	33,68%	9,58%	0,64%	12,85%	3,93%	0,35%	2,14%
53	Harlingen	23,49	0,00	2,55%	2,35%	1,33%	58,89%	6,35%	1,57%	7,49%	2,86%	0,66%	1,94%
54	Leerdam	5,41	8,73	2,43%	1,14%	1,50%	28,70%	3,91%	2,41%	19,68%	3,61%	0,16%	2,21%
55	Venlo	11,88	2,02	3,21%	1,14%	1,90%	37,75%	7,16%	0,61%	16,10%	3,59%	0,59%	2,32%
56	Zwijndrecht	14,67	2,08	1,90%	0,55%	1,95%	0,00%	6,45%	3,29%	13,25%	3,86%	0,51%	1,86%
57	Bergen op Zoom	17,71	4,85	2,11%	0,76%	2,35%	32,48%	6,44%	0,81%	17,85%	3,67%	0,32%	2,54%
58	Leiden	13,69	1,57	2,66%	0,65%	2,39%	14,16%	7,35%	2,12%	12,11%	3,69%	0,33%	1,66%
59	Dantumadiel	23,98	10,99	1,67%	2,46%	0,82%	84,77%	4,00%	0,80%	7,71%	2,73%	0,49%	2,84%
60	Dongeradeel	9,34	3,51	2,25%	2,58%	1,04%	73,19%	5,37%	1,26%	7,16%	2,15%	1,38%	2,72%
61	het Bildt	10,07	0,00	1,76%	1,11%	1,27%	83,99%	4,08%	1,10%	7,42%	2,81%	2,29%	2,08%
62	Landgraaf	19,60	7,19	1,95%	0,93%	2,16%	37,53%	7,55%	0,69%	12,93%	2,73%	0,62%	2,30%
63	Sittard-Geleen	19,52	3,90	2,09%	1,78%	1,54%	37,95%	7,28%	0,38%	12,19%	3,59%	0,60%	2,23%
64	Menterwolde	0,00	0,00	2,48%	4,21%	1,31%	53,92%	4,36%	0,55%	12,98%	3,38%	0,61%	3,53%
65	Utrecht	16,77	4,69	2,94%	0,62%	1,16%	16,27%	7,48%	0,86%	16,35%	4,14%	0,42%	1,67%
66	Roosendaal	16,23	3,85	2,18%	0,96%	2,86%	0,00%	5,41%	1,01%	14,15%	3,19%	0,71%	2,32%
67	s-Hertogenbosch	13,75	1,19	3,12%	1,97%	1,76%	24,11%	5,78%	0,70%	13,54%	3,46%	0,40%	2,21%
68	Doesburg	10,29	0,00	2,45%	2,22%	1,95%	53,32%	7,05%	0,54%	11,74%	3,24%	0,30%	2,66%
69	Alkmaar	9,76	1,84	2,99%	1,06%	1,55%	7,92%	4,88%	1,58%	10,35%	4,56%	0,83%	1,85%
70	Eemsmond	21,48	0,00	1,87%	1,89%	1,67%	66,48%	5,77%	1,24%	10,18%	2,44%	0,40%	2,80%

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelin- gensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in ach- terstands- wijken	Kk in uit- keringsge- zin	Melding kindermis- handeling	Achter- stands- leerlingen	Voortijdig school- verlaters	Tiener- moeders	Kk met handicap
71	Haarlem	9,59	4,16	2,55%	1,07%	1,24%	17,47%	4,94%	1,66%	12,33%	4,60%	0,43%	1,59%
72	Noordoostpolder	15,56	3,60	1,90%	2,11%	1,71%	23,15%	4,55%	0,82%	11,83%	3,17%	0,88%	2,05%
73	Deventer	17,84	1,72	3,21%	0,62%	1,27%	26,11%	5,34%	0,67%	11,84%	4,02%	0,79%	2,23%
74	Apeldoorn	14,87	5,37	3,03%	1,44%	1,62%	7,35%	4,66%	0,68%	10,29%	3,61%	0,68%	2,17%
75	Middelburg	10,25	2,05	3,15%	1,21%	1,80%	32,94%	5,93%	1,20%	11,41%	2,95%	0,28%	2,37%
76	Zwolle	16,64	1,15	3,29%	0,74%	1,57%	12,43%	5,87%	0,93%	7,67%	3,93%	0,86%	2,21%
77	Borger-Odoorn	23,92	0,00	1,64%	1,56%	1,83%	62,54%	4,18%	1,27%	10,24%	2,28%	0,40%	1,92%
78	Leidschendam-Voorburg	11,28	2,48	2,91%	1,97%	1,52%	21,61%	6,01%	1,31%	7,21%	3,02%	0,52%	1,17%
79	Urk	22,93	2,65	2,87%	0,68%	0,90%	0,00%	1,91%	0,12%	15,85%	3,68%	1,97%	2,16%
80	Papendrecht	14,66	14,41	1,95%	0,40%	1,53%	0,00%	3,61%	2,80%	7,65%	3,02%	0,33%	1,92%
81	Heemskerk	12,91	0,00	1,71%	1,12%	1,62%	28,66%	6,41%	1,84%	12,42%	3,48%	0,32%	1,95%
82	Achtkarspelen	11,74	0,00	1,79%	3,01%	1,07%	64,26%	4,33%	1,24%	10,70%	2,08%	0,62%	2,40%
83	Hellevoetsluis	25,31	0,00	2,17%	1,56%	1,79%	0,00%	4,69%	0,89%	10,15%	3,29%	0,90%	1,95%
84	Alphen aan den Rijn	9,60	2,38	2,22%	1,01%	2,57%	0,00%	3,54%	1,99%	9,01%	3,64%	0,47%	1,79%
85	Boskoop	27,97	6,80	1,66%	0,79%	2,15%	0,00%	2,55%	1,70%	12,86%	3,33%	0,00%	1,42%
86	Coevorden	20,12	0,00	2,15%	1,70%	1,67%	32,82%	5,92%	0,96%	9,67%	2,64%	0,54%	1,82%
87	Oosterhout	9,17	11,24	2,73%	1,30%	2,12%	0,00%	4,69%	0,87%	11,54%	3,08%	0,12%	2,14%
88	Loppersum	34,21	10,64	0,83%	1,23%	1,35%	63,09%	4,51%	0,36%	5,34%	2,77%	0,34%	2,62%
89	Oss	17,09	2,39	1,89%	1,58%	2,24%	22,21%	3,99%	0,42%	13,34%	2,80%	0,68%	2,50%
90	Hoorn	14,86	3,60	2,60%	0,62%	1,44%	0,00%	4,22%	2,15%	10,33%	3,72%	0,40%	1,71%
91	Breda	13,87	1,06	2,06%	0,83%	2,04%	16,42%	5,65%	0,64%	11,03%	3,81%	0,76%	2,15%
92	Alblasserdam	16,39	4,15	1,22%	1,20%	1,42%	0,00%	3,17%	2,18%	13,26%	2,95%	0,84%	2,01%
93	Twenterand	12,36	7,61	2,17%	1,78%	0,71%	38,28%	3,30%	0,66%	16,53%	2,58%	0,53%	2,18%
94	Nieuwegein	8,43	1,56	2,66%	1,30%	1,60%	0,00%	4,24%	1,01%	11,61%	4,17%	0,62%	2,10%
95	Weststellingwerf	4,77	4,52	1,62%	1,55%	0,95%	61,21%	3,61%	1,64%	9,01%	2,83%	0,74%	2,40%
96	Ferwerderadiel	24,42	0,00	1,53%	2,94%	1,13%	53,47%	3,42%	0,68%	4,90%	2,21%	0,86%	2,54%
97	Oost Gelre	14,94	7,75	4,27%	0,83%	1,02%	0,00%	2,36%	0,28%	8,63%	4,87%	0,33%	2,45%
98	Goirle	5,50	4,33	1,48%	1,18%	2,44%	0,00%	2,73%	0,67%	5,06%	2,63%	2,27%	1,85%
99	Heerhugowaard	10,35	0,00	4,18%	0,95%	1,47%	0,00%	3,12%	1,54%	5,38%	3,70%	0,63%	1,68%
100	Zaanstad	7,37	4,36	2,90%	1,53%	0,63%	24,93%	5,57%	0,32%	13,52%	3,67%	0,47%	1,73%
101	Zandvoort	0,00	0,00	3,42%	0,53%	1,48%	0,00%	5,56%	1,74%	10,43%	3,94%	0,53%	1,26%
102	Ermelo	14,34	9,57	4,03%	0,65%	1,08%	0,00%	2,39%	0,51%	9,55%	3,85%	0,35%	4,64%
103	Hengelo (O.)	14,44	2,45	2,49%	1,24%	0,97%	38,23%	5,80%	0,80%	7,99%	2,94%	0,56%	2,39%
104	Zeist	17,70	3,11	3,25%	0,98%	1,21%	0,00%	3,95%	0,74%	7,99%	3,89%	0,58%	3,07%
105	Ridderkerk	19,21	4,49	1,44%	1,64%	1,18%	9,47%	4,48%	0,61%	13,75%	2,90%	0,70%	1,37%
106	Franekeradeel	11,08	0,00	1,73%	1,90%	1,10%	41,04%	5,38%	1,90%	7,50%	2,52%	0,35%	2,04%
107	Katwijk	10,54	2,56	1,79%	0,66%	2,03%	0,00%	2,85%	1,04%	15,40%	3,40%	0,79%	1,49%
108	Heerenveen	11,22	0,00	2,15%	1,76%	1,29%	24,22%	5,18%	1,65%	7,02%	2,82%	0,48%	1,85%

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelinstensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsl leerlingen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
109	Valkenburg aan de Geul	27,60	20,62	1,57%	0,85%	1,56%	0,00%	4,00%	0,00%	3,99%	3,24%	0,24%	1,38%
110	Winterswijk	12,23	0,00	2,98%	1,82%	1,39%	13,45%	4,30%	0,36%	10,40%	3,46%	0,51%	2,23%
111	Hilversum	11,86	3,30	2,34%	1,25%	1,41%	15,97%	3,79%	0,97%	8,08%	3,60%	0,51%	1,67%
112	Beesel	17,74	8,40	2,09%	0,98%	1,56%	0,00%	5,80%	0,76%	9,63%	2,79%	0,26%	2,54%
113	Culemborg	22,80	3,45	2,47%	1,29%	1,16%	0,00%	5,64%	0,81%	10,70%	2,92%	0,23%	1,57%
114	Groesbeek	42,55	0,00	1,46%	1,40%	1,10%	24,89%	3,68%	0,51%	9,54%	3,35%	0,00%	2,01%
115	Velsen	3,56	3,38	2,44%	1,13%	1,24%	0,00%	4,27%	1,50%	10,93%	3,60%	0,57%	1,99%
116	Sudwest Fryslan	21,64	6,18	1,98%	1,41%	0,88%	28,85%	4,30%	1,28%	5,85%	2,21%	0,49%	1,76%
117	Stede Broec	15,66	4,74	3,05%	0,87%	1,51%	0,00%	3,11%	1,74%	9,06%	2,63%	0,14%	2,05%
118	Etten-Leur	8,69	4,50	1,80%	1,22%	2,25%	0,00%	4,13%	0,60%	9,31%	3,10%	0,76%	2,07%
119	Wageningen	16,83	3,16	1,85%	0,40%	1,53%	13,55%	5,10%	0,51%	7,88%	3,83%	0,83%	1,53%
120	Binnenmaas	17,38	0,00	1,38%	0,46%	1,84%	0,00%	2,75%	1,99%	7,57%	3,76%	0,76%	1,39%
121	Neerijnen	59,60	0,00	1,90%	1,03%	0,82%	0,00%	2,05%	0,07%	12,95%	2,25%	0,58%	1,81%
122	Woensdrecht	0,00	5,71	2,55%	0,38%	2,23%	0,00%	3,35%	0,91%	12,05%	3,65%	0,51%	1,96%
123	Zaltbommel	14,99	10,17	1,79%	1,32%	1,00%	1,30%	2,53%	0,46%	15,61%	2,63%	0,70%	2,21%
124	Steenwijkerland	13,34	2,34	2,37%	1,98%	1,39%	38,06%	4,28%	0,50%	9,90%	1,82%	0,43%	2,10%
125	Meppel	10,54	6,15	1,92%	1,72%	1,77%	12,25%	4,67%	0,91%	7,64%	2,66%	0,22%	2,17%
126	Westervoort	0,00	0,00	2,47%	1,06%	1,90%	0,00%	5,69%	0,60%	11,92%	3,83%	0,60%	2,18%
127	Enkhuizen	13,79	0,00	2,16%	0,67%	1,25%	0,00%	3,74%	2,11%	10,64%	3,40%	0,36%	2,05%
128	Lemsterland	24,30	15,15	2,10%	0,62%	0,74%	0,00%	4,20%	1,03%	6,21%	2,62%	0,33%	2,00%
129	Doetinchem	12,76	1,82	1,97%	1,16%	1,82%	21,71%	3,87%	0,38%	9,33%	2,95%	0,73%	2,56%
130	Cuijk	4,71	0,00	1,96%	1,03%	2,20%	40,22%	5,04%	0,58%	11,33%	2,77%	0,28%	2,15%
131	Sliedrecht	9,67	0,00	1,88%	0,49%	1,03%	0,00%	3,19%	2,49%	13,46%	2,82%	0,73%	2,40%
132	Maasgouw	46,64	6,62	2,13%	0,59%	1,05%	0,00%	2,86%	0,45%	5,52%	2,80%	0,34%	2,59%
133	Amersfoort	8,57	4,02	2,54%	0,96%	1,23%	3,65%	4,78%	0,90%	7,42%	3,56%	0,58%	1,70%
134	Staphorst	36,56	4,33	0,97%	0,60%	0,42%	0,00%	1,04%	0,15%	20,58%	1,53%	1,79%	1,54%
135	Geldrop-Mierlo	22,25	2,66	1,57%	1,04%	1,73%	11,77%	4,27%	0,40%	10,83%	3,25%	0,19%	2,36%
136	Montferland	20,92	3,97	1,30%	1,45%	1,25%	22,95%	3,10%	0,30%	11,41%	2,51%	0,77%	2,22%
137	Tholen	8,12	3,16	1,57%	0,89%	1,38%	12,59%	2,08%	1,09%	14,01%	2,37%	1,19%	1,89%
138	Mook en Middelaar	44,20	27,78	0,94%	1,68%	0,43%	0,00%	3,05%	0,37%	2,25%	1,11%	0,00%	1,34%
139	Ede	16,01	3,07	2,44%	0,65%	1,31%	0,00%	4,02%	0,41%	12,88%	3,12%	0,65%	1,78%
140	Rijnwaarden	21,51	0,00	1,56%	0,73%	1,57%	34,17%	3,91%	0,35%	9,76%	3,52%	0,34%	2,26%
141	Rucphen	0,00	0,00	1,78%	1,13%	2,07%	38,71%	3,18%	0,50%	17,70%	3,26%	0,00%	2,36%
142	Waalwijk	8,27	6,61	2,14%	0,82%	1,45%	19,85%	3,67%	0,89%	7,76%	3,22%	0,38%	2,26%
143	Onderbanken	0,00	0,00	1,63%	1,63%	1,87%	60,03%	4,16%	0,76%	9,19%	2,17%	0,47%	1,94%
144	Midden-Drenthe	10,47	10,49	1,90%	1,99%	1,52%	26,66%	2,95%	0,62%	5,62%	1,40%	0,59%	1,73%
145	Molenwaard	19,08	5,52	1,05%	0,67%	1,59%	0,00%	1,26%	1,79%	13,42%	2,28%	0,57%	2,04%
146	Dronten	8,10	4,64	1,75%	0,97%	1,91%	0,35%	4,91%	0,63%	8,88%	2,48%	0,90%	2,64%

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelin- gensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in ach- terstands- wijken	Kk in uit- keringsge- zin	Melding kindermis- handeling	Achter- stands- leerlingen	Voortijdig school- verlaters	Tiener- moeders	Kk met handicap
147	Weert	21,67	4,58	1,85%	0,79%	1,60%	0,00%	5,24%	0,35%	10,14%	2,67%	0,43%	1,84%
148	Aa en Hunze	19,23	11,76	1,89%	1,72%	1,79%	9,30%	2,91%	0,74%	3,76%	1,62%	0,29%	1,92%
149	Druten	17,98	13,42	0,85%	1,44%	0,72%	7,24%	2,40%	0,48%	11,90%	3,27%	0,37%	2,40%
150	Boxtel	19,69	0,00	2,58%	1,17%	1,57%	19,80%	3,70%	0,54%	8,20%	3,02%	0,11%	3,89%
151	Rheden	3,12	2,86	2,70%	1,47%	1,48%	13,86%	4,78%	0,74%	7,28%	2,94%	0,35%	2,28%
152	Halderberge	0,00	0,00	1,61%	0,71%	2,57%	0,00%	3,17%	0,93%	12,39%	3,46%	0,62%	1,83%
153	Vianen	11,66	0,00	1,56%	1,80%	1,04%	19,23%	3,01%	0,74%	8,22%	3,98%	0,49%	1,81%
154	Hendrik-Ido-Ambacht	26,55	2,48	1,11%	0,41%	1,23%	0,00%	2,31%	2,28%	7,60%	2,93%	0,35%	1,37%
155	Opsterland	7,31	7,19	1,55%	1,70%	0,70%	21,37%	3,94%	0,61%	9,18%	2,06%	1,02%	2,10%
156	Schouwen-Duiveland	19,20	3,77	1,79%	1,09%	1,30%	0,00%	2,91%	0,73%	11,48%	2,99%	0,33%	1,25%
157	Waddinxveen	18,28	0,00	1,32%	0,45%	2,19%	0,00%	2,18%	1,69%	12,49%	2,23%	0,38%	1,92%
158	Rhenen	22,59	0,00	1,97%	1,36%	0,94%	0,00%	3,14%	0,45%	15,91%	2,29%	0,56%	1,64%
159	Harderwijk	10,07	4,91	1,76%	1,35%	1,01%	0,00%	4,04%	0,63%	11,18%	3,27%	0,39%	1,54%
160	Tynaarlo	18,30	10,20	2,10%	1,35%	1,61%	0,00%	2,29%	1,00%	1,51%	2,44%	0,22%	1,95%
161	Kampen	20,32	1,51	2,08%	0,91%	1,13%	9,69%	2,77%	0,71%	8,94%	2,68%	0,64%	2,62%
162	Renkum	12,33	4,57	2,12%	0,90%	1,50%	0,00%	4,20%	0,45%	6,67%	3,09%	0,56%	2,83%
163	Beek	16,69	8,06	0,98%	0,99%	0,97%	0,00%	5,03%	0,17%	7,81%	4,01%	0,41%	1,74%
164	Goes	7,07	3,19	2,24%	1,41%	1,28%	0,00%	4,68%	0,84%	9,43%	2,82%	0,28%	2,11%
165	Veenendaal	10,02	2,82	1,48%	0,91%	1,16%	10,55%	5,52%	0,68%	12,10%	2,58%	0,51%	1,77%
166	Haarlemmerliede c.a.	21,81	0,00	2,88%	0,18%	1,12%	0,00%	2,58%	1,55%	8,53%	3,30%	0,00%	1,20%
167	Venray	16,63	2,49	2,24%	1,16%	0,94%	18,85%	5,14%	0,45%	12,21%	1,87%	0,24%	1,71%
168	Veldhoven	14,47	0,00	2,00%	1,15%	1,95%	7,83%	2,85%	0,49%	7,16%	2,96%	0,49%	2,13%
169	Ooststellingwerf	0,00	0,00	1,63%	1,52%	0,92%	68,72%	3,93%	1,07%	8,23%	2,16%	0,40%	2,04%
170	Strijen	13,61	0,00	1,52%	0,80%	2,66%	0,00%	2,83%	1,41%	10,23%	2,23%	0,00%	1,87%
171	Oud-Beijerland	9,38	0,00	1,62%	0,65%	2,38%	0,00%	1,87%	2,19%	5,16%	2,50%	0,41%	1,33%
172	Valkenswaard	8,90	4,02	2,25%	0,87%	1,22%	17,26%	4,76%	0,44%	8,43%	3,10%	0,23%	1,92%
173	Tytsjerksteradiel	17,68	6,17	1,63%	1,63%	1,01%	0,00%	3,37%	1,04%	5,31%	2,66%	0,32%	1,69%
174	Epe	11,42	3,91	2,02%	0,80%	1,00%	15,83%	2,76%	0,32%	11,77%	3,17%	0,55%	2,21%
175	Cranendonck	25,40	0,00	1,72%	1,02%	1,38%	0,00%	2,22%	0,49%	8,59%	2,87%	0,71%	2,02%
176	Zevenaar	24,25	0,00	1,54%	0,83%	1,42%	0,00%	3,95%	0,43%	5,04%	3,08%	0,89%	2,21%
177	Slochteren	21,74	13,42	1,51%	0,87%	1,27%	0,55%	2,59%	0,55%	4,27%	1,43%	0,89%	1,75%
178	Baarn	25,59	0,00	2,12%	0,89%	1,06%	0,00%	3,25%	0,81%	5,04%	3,42%	0,44%	2,13%
179	Schoonhoven	0,00	0,00	1,86%	0,62%	1,97%	0,00%	3,48%	1,04%	12,42%	3,58%	0,31%	1,51%
180	Uden	8,62	0,00	1,47%	0,94%	2,41%	0,00%	3,64%	0,56%	14,34%	2,47%	0,26%	2,15%
181	Hardenberg	23,28	6,09	1,57%	1,55%	0,96%	9,16%	2,76%	0,58%	9,13%	1,70%	0,47%	2,13%
182	Hillegom	12,27	0,00	2,56%	0,62%	1,66%	0,00%	3,08%	1,45%	6,35%	3,06%	0,18%	1,82%
183	Noordenveld	7,89	0,00	1,56%	1,68%	1,59%	34,41%	3,47%	1,23%	5,32%	2,48%	0,12%	1,83%
184	Weesp	7,50	0,00	2,24%	0,79%	0,98%	0,00%	5,16%	0,49%	11,07%	3,33%	0,66%	1,87%

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelinstensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsl leerlingen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
185	Leek	0,00	11,36	2,11%	2,03%	1,57%	0,00%	3,47%	0,69%	6,91%	1,85%	0,18%	2,43%
186	Barneveld	19,69	1,30	1,19%	0,47%	0,95%	0,00%	1,80%	0,37%	18,53%	3,03%	0,76%	1,31%
187	Marum	31,20	0,00	1,20%	1,13%	1,00%	1,99%	2,90%	0,37%	8,78%	2,35%	0,95%	1,99%
188	Vaals	0,00	0,00	1,09%	0,15%	1,14%	73,20%	9,40%	0,07%	13,82%	2,55%	0,00%	1,68%
189	Grave	9,32	0,00	2,24%	0,94%	2,06%	0,00%	4,40%	0,29%	8,46%	2,61%	0,53%	1,83%
190	Moerdijk	13,17	5,73	1,40%	1,11%	2,04%	0,00%	2,37%	0,51%	9,94%	2,57%	0,20%	1,90%
191	Lisse	16,23	4,67	1,67%	0,70%	1,67%	0,00%	1,71%	0,71%	6,05%	2,45%	0,92%	1,35%
192	Reimerswaal	4,51	0,00	1,46%	1,03%	1,10%	0,00%	1,24%	0,65%	19,46%	2,74%	0,99%	1,66%
193	Zwartewaterland	12,39	13,75	2,03%	1,48%	0,68%	0,84%	1,49%	0,35%	11,39%	1,64%	0,53%	2,00%
194	Simpelveld	0,00	14,49	0,94%	1,24%	1,47%	0,00%	3,15%	0,79%	9,26%	1,77%	0,70%	4,56%
195	Sluis	6,20	0,00	1,71%	1,36%	1,28%	18,54%	2,46%	0,66%	9,40%	3,93%	0,18%	1,89%
196	Purmerend	3,09	1,36	3,13%	0,73%	0,95%	15,36%	4,14%	0,22%	7,36%	3,77%	0,42%	1,80%
197	Neder-Betuwe	12,39	0,00	1,04%	0,85%	1,28%	0,00%	2,14%	0,53%	15,15%	2,68%	1,07%	1,66%
198	Gemert-Bakel	8,31	3,12	1,73%	1,21%	1,65%	0,00%	2,72%	0,30%	11,09%	2,53%	0,67%	2,82%
199	Lingewaal	10,16	0,00	4,58%	1,06%	1,03%	0,00%	2,06%	0,41%	9,88%	2,75%	0,00%	1,53%
200	Oisterwijk	9,49	0,00	1,89%	0,91%	1,66%	0,00%	2,61%	1,10%	6,51%	3,15%	0,50%	2,24%
201	Goeree-Overflakkee	16,76	2,17	1,31%	0,69%	1,84%	0,00%	1,61%	1,33%	9,39%	2,19%	0,44%	1,66%
202	Teylingen	24,04	3,14	2,08%	0,66%	1,77%	0,00%	1,69%	1,05%	3,68%	2,23%	0,35%	1,46%
203	Leiderdorp	4,38	0,00	1,82%	0,90%	1,99%	0,00%	3,15%	1,45%	6,29%	2,83%	0,36%	1,84%
204	Zoeterwoude	30,10	0,00	1,73%	0,12%	2,01%	0,00%	1,77%	0,89%	5,88%	2,62%	0,33%	2,60%
205	Zederik	23,48	6,54	1,02%	0,79%	1,02%	0,00%	1,55%	1,40%	7,45%	2,28%	0,43%	1,61%
206	Millingen aan de Rijn	20,26	0,00	1,03%	2,19%	1,15%	0,00%	3,29%	0,41%	11,52%	2,95%	0,00%	1,23%
207	Leudal	23,86	3,88	1,94%	0,55%	1,44%	0,00%	2,09%	0,22%	4,45%	3,28%	0,50%	2,33%
208	Westerveld	6,61	0,00	2,23%	2,11%	1,65%	9,42%	2,97%	0,67%	6,12%	2,70%	0,00%	1,51%
209	Heerde	13,17	0,00	1,51%	0,93%	0,81%	0,00%	2,34%	0,39%	12,51%	3,23%	0,95%	2,26%
210	Bergambacht	10,76	0,00	2,03%	1,22%	1,46%	0,00%	1,67%	1,17%	11,04%	1,74%	0,61%	1,46%
211	Zeewolde	25,15	0,00	2,08%	0,51%	1,11%	0,00%	2,68%	0,50%	2,21%	2,77%	1,14%	2,26%
212	Maasdriel	33,46	0,00	2,08%	1,20%	1,22%	0,00%	1,52%	0,40%	9,43%	2,20%	0,15%	2,02%
213	Bergen (L.)	37,56	0,00	1,49%	0,95%	0,38%	15,74%	3,04%	0,57%	9,65%	2,66%	0,00%	1,67%
214	Hardinxveld-Giessendam	5,83	0,00	1,40%	1,17%	0,94%	0,00%	1,61%	2,12%	13,84%	1,88%	0,51%	1,93%
215	Hollands Kroon	14,03	4,51	1,00%	1,06%	1,08%	0,00%	2,45%	0,91%	8,60%	2,12%	0,92%	1,37%
216	Diemen	16,00	3,73	2,39%	0,37%	0,71%	0,00%	5,19%	0,19%	10,81%	2,99%	0,24%	1,10%
217	Nederlek	8,77	0,00	0,99%	0,79%	1,37%	0,00%	3,52%	1,90%	11,50%	2,44%	0,22%	1,37%
218	Grootegast	16,47	0,00	2,36%	1,81%	0,79%	31,38%	1,99%	0,70%	8,14%	1,57%	0,25%	2,58%
219	Soest	5,09	0,00	1,76%	1,15%	0,98%	11,83%	3,55%	1,02%	8,30%	3,65%	0,15%	2,07%
220	Gilze en Rijen	18,44	0,00	1,77%	0,98%	1,32%	0,00%	3,84%	0,70%	11,01%	2,00%	0,27%	1,81%
221	Krimpen aan den IJssel	8,06	3,55	1,91%	0,65%	1,20%	0,00%	3,80%	0,33%	9,70%	2,50%	0,77%	1,73%
222	Steenbergen	11,03	0,00	0,90%	1,11%	2,39%	0,00%	3,29%	0,37%	10,09%	2,30%	0,45%	2,48%

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelin- gensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in ach- terstands- wijken	Kk in uit- keringsge- zin	Melding kindermis- handeling	Achter- stands- leerlingen	Voortijdig school- verlaters	Tiener- moeders	Kk met handicap
223	Skarsterlân	16,14	3,79	1,18%	1,33%	0,62%	31,64%	3,01%	1,17%	5,40%	1,68%	0,48%	1,84%
224	Losser	5,36	0,00	1,28%	1,16%	0,81%	50,57%	3,18%	0,78%	8,80%	2,66%	0,32%	2,20%
225	Hulst	18,79	0,00	1,68%	1,76%	1,22%	0,00%	2,66%	0,53%	7,42%	2,45%	0,29%	2,28%
226	Oude IJsselstreek	11,84	0,00	1,57%	0,99%	1,12%	0,00%	3,46%	0,44%	10,94%	3,25%	0,35%	2,58%
227	Oldebroek	4,79	8,33	1,24%	0,97%	0,94%	0,00%	1,51%	0,38%	16,56%	1,76%	0,84%	2,07%
228	Westland	7,97	2,06	2,14%	0,62%	1,73%	0,25%	2,83%	0,67%	10,56%	2,06%	0,36%	1,24%
229	Oldenzaal	10,92	2,84	1,70%	0,95%	1,13%	13,19%	3,68%	0,51%	8,44%	2,41%	0,34%	2,10%
230	Huizen	17,20	2,87	1,96%	0,58%	1,19%	0,00%	3,65%	0,90%	5,44%	2,76%	0,16%	1,67%
231	Cromstrijen	9,60	0,00	1,62%	1,02%	1,47%	0,00%	0,77%	1,24%	8,82%	3,14%	0,28%	1,70%
232	Veghel	3,03	7,65	1,70%	0,65%	1,76%	7,24%	2,40%	0,42%	8,88%	2,86%	0,09%	2,07%
233	Medemblik	13,02	4,95	1,87%	0,73%	1,05%	0,00%	2,28%	1,32%	7,01%	2,32%	0,23%	1,67%
234	Brielle	8,03	14,49	2,02%	0,81%	1,11%	0,00%	2,55%	0,67%	7,49%	1,81%	0,00%	1,59%
235	Borsele	4,75	8,37	1,53%	0,33%	1,25%	0,00%	1,89%	0,80%	9,12%	2,04%	0,89%	2,04%
236	Berkelland	7,90	5,71	3,22%	1,15%	0,83%	0,00%	2,50%	0,35%	7,14%	2,12%	0,30%	3,01%
237	Echt-Susteren	9,18	0,00	0,99%	1,11%	1,70%	0,00%	3,97%	0,31%	8,34%	2,53%	0,74%	2,31%
238	Elburg	14,06	6,92	1,01%	0,53%	0,85%	0,00%	2,04%	0,44%	11,81%	2,45%	0,73%	1,72%
239	Putten	13,70	3,97	1,51%	0,91%	0,93%	0,00%	2,15%	0,43%	14,28%	2,24%	0,37%	1,95%
240	Brummen	5,70	6,06	1,95%	1,17%	0,98%	0,00%	3,43%	0,66%	8,32%	2,51%	0,15%	2,88%
241	Zuidplas	5,41	2,43	1,74%	0,61%	1,62%	0,00%	3,02%	1,32%	7,66%	2,31%	0,22%	1,41%
242	Nuth	0,00	0,00	1,77%	0,86%	0,82%	38,92%	3,34%	0,04%	5,13%	3,74%	0,72%	2,26%
243	Korendijk	10,35	0,00	0,90%	1,12%	1,84%	0,00%	0,42%	1,93%	7,55%	2,71%	0,00%	1,59%
244	Scherpenzeel	10,81	6,71	1,80%	0,12%	0,93%	0,00%	1,27%	0,25%	11,78%	3,56%	0,32%	1,35%
245	Barendrecht	10,70	3,68	1,70%	1,07%	1,09%	0,00%	2,62%	0,55%	6,48%	2,85%	0,43%	1,41%
246	Littenseradiel	27,69	9,43	1,21%	0,69%	0,64%	0,00%	1,87%	1,05%	3,97%	1,85%	0,28%	1,50%
247	Eijsden-Margraten	10,33	11,76	3,22%	0,48%	1,13%	0,00%	2,26%	0,04%	2,59%	2,39%	0,13%	2,01%
248	Werkendam	8,38	3,77	0,89%	1,12%	1,40%	0,00%	1,97%	0,41%	13,38%	2,15%	0,49%	1,92%
249	Lopik	6,92	8,00	0,65%	0,76%	0,91%	0,00%	2,84%	1,22%	10,85%	2,86%	0,00%	1,73%
250	Schijndel	5,25	4,93	1,59%	0,88%	1,50%	0,00%	3,12%	0,69%	10,94%	1,66%	0,31%	2,39%
251	Wijk bij Duurstede	19,10	5,32	1,56%	0,96%	0,94%	0,00%	1,93%	0,85%	6,56%	2,60%	0,00%	1,43%
252	Veere	10,94	10,53	1,08%	1,19%	0,91%	0,00%	1,52%	0,59%	7,11%	1,87%	0,60%	1,48%
253	Deurne	0,00	3,38	2,27%	0,69%	1,74%	0,00%	3,46%	0,32%	9,47%	2,31%	0,28%	2,65%
254	Geertruidenberg	11,77	0,00	1,56%	0,63%	1,89%	0,00%	2,95%	0,57%	10,94%	2,10%	0,17%	1,89%
255	Son en Breugel	6,95	6,85	1,50%	0,82%	1,60%	0,00%	2,76%	0,44%	5,69%	2,23%	0,43%	2,24%
256	Opmeer	0,00	0,00	2,39%	0,99%	0,92%	0,00%	1,15%	1,49%	9,55%	2,28%	0,53%	1,22%
257	Loon op Zand	10,73	4,72	1,31%	0,53%	1,16%	0,00%	2,14%	1,22%	8,74%	2,52%	0,14%	1,93%
258	Westvoorne	0,00	13,89	1,41%	0,10%	1,73%	0,00%	1,54%	0,42%	7,95%	2,06%	0,51%	1,23%
259	Nunspeet	11,86	0,00	1,54%	0,81%	0,69%	0,00%	1,88%	0,17%	12,23%	2,74%	0,91%	1,54%
260	Roerdalen	0,00	0,00	1,60%	0,68%	1,51%	10,09%	3,78%	0,40%	10,99%	2,67%	0,37%	1,94%

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelingensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsleerlingen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
261	Winsum	7,73	8,33	1,30%	1,80%	0,98%	15,93%	3,07%	0,37%	4,24%	1,77%	0,22%	2,61%
262	Buren	21,82	0,00	0,98%	0,64%	1,20%	0,00%	1,57%	0,33%	8,67%	2,98%	0,53%	1,71%
263	Bunschoten	15,30	0,00	1,58%	0,83%	0,42%	0,00%	1,19%	0,38%	14,27%	3,45%	0,29%	1,72%
264	Schinnen	10,30	9,43	1,00%	0,99%	1,17%	0,00%	3,77%	0,25%	6,23%	2,78%	0,00%	1,84%
265	Geldermalsen	19,76	0,00	1,44%	0,58%	1,03%	0,00%	2,21%	0,21%	11,07%	2,53%	0,51%	1,72%
266	Aalburg	7,91	0,00	1,26%	0,50%	1,57%	0,00%	1,23%	0,40%	14,44%	3,15%	0,22%	1,85%
267	Overbetuwe	15,97	0,00	3,12%	1,08%	0,98%	0,00%	1,97%	0,29%	5,23%	2,35%	0,21%	1,68%
268	Vught	18,46	0,00	2,31%	1,00%	1,14%	0,00%	2,13%	0,66%	5,36%	2,33%	0,13%	1,74%
269	Ommen	27,73	5,49	1,50%	1,19%	0,89%	0,00%	2,43%	0,14%	8,35%	1,65%	0,00%	1,76%
270	Texel	0,00	0,00	2,37%	1,32%	1,10%	0,00%	2,12%	0,57%	3,55%	2,47%	1,01%	1,34%
271	Laren	34,84	0,00	1,76%	0,41%	0,37%	0,00%	1,86%	0,65%	1,80%	3,37%	0,32%	0,88%
272	Maasdonk	9,80	0,00	1,34%	1,17%	1,63%	12,86%	1,19%	0,48%	8,94%	2,28%	0,26%	2,50%
273	Wijchen	11,11	5,71	1,23%	1,63%	0,85%	0,00%	3,77%	0,45%	5,13%	2,50%	0,08%	1,61%
274	Uithoorn	19,90	0,00	1,86%	0,44%	0,75%	0,00%	2,67%	0,24%	8,49%	2,80%	0,48%	1,81%
275	Zundert	6,26	0,00	1,60%	0,56%	1,84%	0,00%	3,19%	0,49%	11,85%	2,13%	0,15%	2,21%
276	Nieuwkoop	8,60	0,00	1,26%	0,96%	1,56%	0,65%	1,88%	1,13%	5,18%	2,82%	0,23%	1,61%
277	Vlist	11,44	0,00	0,36%	0,11%	1,33%	0,00%	1,83%	1,37%	14,59%	1,99%	0,56%	2,02%
278	Pijnacker-Nootdorp	13,40	1,68	2,31%	0,70%	0,92%	0,00%	2,45%	0,89%	4,42%	2,49%	0,25%	1,16%
279	Naarden	5,74	13,70	1,32%	0,88%	0,68%	0,00%	1,59%	0,71%	1,73%	2,90%	0,38%	0,82%
280	Nijkerk	13,32	0,00	1,93%	0,61%	0,99%	0,00%	1,66%	0,38%	10,16%	2,57%	0,49%	2,18%
281	Vlieland	0,00	0,00	0,00%	4,35%	0,43%	0,00%	1,30%	0,00%	0,00%	0,00%	3,85%	0,87%
282	Leeuwarderadeel	0,00	0,00	1,98%	1,41%	1,24%	7,68%	3,55%	1,38%	2,55%	1,95%	0,29%	2,53%
283	Schagen	7,46	7,54	1,41%	0,83%	0,89%	0,00%	2,28%	1,07%	5,06%	2,12%	0,29%	1,56%
284	Haarlemmermeer	13,95	2,82	2,32%	0,76%	0,54%	0,00%	2,78%	0,20%	6,04%	3,03%	0,21%	1,47%
285	IJsselstein	0,00	0,00	1,69%	1,05%	0,98%	0,00%	2,86%	0,95%	8,88%	3,38%	0,00%	1,56%
286	Laarbeek	10,81	5,00	1,28%	0,95%	1,36%	0,00%	1,94%	0,15%	8,46%	2,22%	0,32%	2,01%
287	Noordwijk	16,13	0,00	1,56%	0,49%	1,08%	0,00%	1,66%	1,20%	4,39%	2,99%	0,15%	2,14%
288	Ouderkerk	13,11	0,00	1,40%	0,41%	1,42%	0,00%	1,58%	0,90%	14,97%	1,78%	0,00%	1,79%
289	Stein	10,99	0,00	1,73%	1,11%	1,14%	0,00%	3,52%	0,18%	6,48%	2,62%	0,30%	2,77%
290	Heusden	2,73	0,00	1,75%	0,54%	1,56%	0,00%	3,13%	0,44%	11,47%	2,39%	0,23%	1,83%
291	Lochem	11,28	4,35	2,48%	0,43%	0,96%	0,00%	2,24%	0,39%	5,99%	2,43%	0,21%	1,39%
292	Eemnes	11,66	0,00	1,86%	0,83%	0,76%	0,00%	1,91%	0,48%	2,63%	2,63%	1,05%	1,05%
293	Utrechtse Heuvelrug	9,69	0,00	1,58%	0,76%	0,98%	0,00%	3,02%	0,33%	6,38%	3,26%	0,41%	1,66%
294	Asten	13,97	0,00	1,62%	0,96%	1,18%	0,00%	2,80%	0,53%	8,15%	2,16%	0,20%	2,04%
295	Bodegraven-Reeuwijk	16,43	0,00	1,09%	0,34%	1,31%	0,00%	1,81%	0,95%	9,23%	2,31%	0,29%	1,80%
296	Zeevang	0,00	0,00	2,88%	1,82%	0,49%	0,00%	2,12%	0,07%	4,85%	2,40%	0,89%	1,77%
297	Olst-Wijhe	6,28	6,37	2,09%	0,92%	1,16%	0,00%	2,02%	0,63%	7,70%	1,44%	0,19%	1,84%
298	Voorst	16,31	0,00	2,21%	0,99%	0,65%	0,00%	2,09%	0,42%	7,08%	2,16%	0,41%	2,66%

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelin- gensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in ach- terstands- wijken	Kk in uit- keringsge- zin	Melding kindermis- handeling	Achter- stands- leerlingen	Voortijdig school- verlaters	Tiener- moeders	Kk met handicap
299	Nederweert	14,98	0,00	1,52%	0,71%	1,43%	0,00%	3,29%	0,00%	6,95%	2,26%	0,37%	1,34%
300	Noordwijkerhout	7,84	0,00	1,89%	0,23%	1,67%	0,00%	2,48%	1,18%	3,69%	2,71%	0,00%	1,36%
301	Rijssen-Holten	7,90	4,10	1,33%	1,16%	0,74%	0,00%	1,75%	0,44%	9,57%	1,49%	0,77%	1,96%
302	Kaag en Braassem	9,09	7,91	0,89%	0,90%	1,36%	0,00%	1,27%	0,87%	7,78%	1,80%	0,00%	1,51%
303	Bergeijk	12,71	6,99	1,12%	0,40%	1,44%	0,00%	1,54%	0,33%	7,42%	2,54%	0,00%	1,82%
304	Beuningen	22,46	0,00	1,24%	1,32%	0,77%	0,00%	2,86%	0,20%	6,15%	2,17%	0,23%	1,54%
305	Oudewater	33,04	0,00	1,23%	0,36%	0,79%	0,00%	1,75%	0,87%	8,55%	1,60%	0,00%	1,27%
306	Best	11,17	0,00	1,55%	0,86%	1,38%	0,00%	3,21%	0,18%	4,84%	2,42%	0,34%	1,73%
307	Bedum	11,14	0,00	0,79%	1,05%	0,84%	0,00%	3,08%	0,31%	4,69%	1,41%	1,46%	1,98%
308	Meerssen	6,90	8,47	1,54%	0,70%	1,58%	0,00%	3,33%	0,08%	3,55%	2,10%	0,00%	2,47%
309	Stichtse Vecht	7,47	1,45	1,52%	0,60%	1,04%	0,00%	2,12%	0,73%	6,40%	3,05%	0,11%	1,62%
310	Lansingerland	16,13	2,58	1,85%	0,48%	0,84%	0,00%	2,32%	0,45%	4,26%	2,36%	0,31%	0,99%
311	Midden-Delfland	5,90	15,87	1,45%	0,57%	0,86%	0,00%	1,40%	0,61%	4,08%	1,58%	0,16%	0,77%
312	Ameland	0,00	0,00	0,28%	5,05%	0,51%	0,00%	1,27%	0,13%	3,06%	0,72%	1,20%	1,53%
313	Dongen	9,34	0,00	1,33%	1,01%	1,37%	0,00%	2,06%	0,86%	8,96%	1,63%	0,13%	2,04%
314	Wormerland	0,00	0,00	1,62%	1,49%	0,54%	0,00%	3,28%	0,09%	9,07%	3,03%	0,42%	1,79%
315	Woerden	8,59	1,67	1,46%	0,49%	1,12%	0,00%	2,46%	0,54%	7,69%	2,32%	0,33%	1,46%
316	Zuidhorn	16,20	14,71	0,60%	1,05%	0,72%	0,30%	1,70%	0,51%	2,12%	1,19%	0,33%	2,00%
317	Raalte	18,71	3,05	1,18%	0,97%	0,75%	0,00%	2,24%	0,15%	6,29%	2,05%	0,34%	1,78%
318	Gennep	7,33	0,00	1,77%	0,78%	1,09%	0,00%	3,15%	0,60%	5,88%	1,77%	0,44%	1,74%
319	Heemstede	13,48	5,75	1,37%	0,56%	0,40%	0,00%	1,58%	0,84%	1,78%	3,33%	0,13%	1,16%
320	De Wolden	9,72	4,90	1,15%	1,09%	0,81%	0,00%	1,97%	0,24%	8,40%	2,05%	0,28%	1,59%
321	Boekel	10,31	0,00	0,89%	1,16%	1,25%	0,00%	2,09%	0,25%	15,38%	1,62%	0,00%	1,55%
322	Landerd	22,43	13,07	0,51%	0,08%	1,19%	0,00%	1,49%	0,03%	8,16%	1,47%	0,00%	1,99%
323	Duiven	0,00	9,85	1,59%	0,89%	1,27%	0,00%	2,64%	0,38%	3,90%	2,10%	0,00%	2,03%
324	Reusel-De Mierden	0,00	14,49	0,98%	0,27%	1,17%	0,00%	3,11%	0,35%	7,64%	1,81%	0,00%	1,71%
325	Graft-De Rijk	33,95	0,00	0,85%	0,19%	0,62%	0,00%	2,07%	1,04%	3,36%	2,42%	0,00%	1,17%
326	Renswoude	20,10	0,00	1,95%	0,00%	0,70%	0,00%	0,78%	0,70%	7,43%	2,93%	0,00%	1,32%
327	Boxmeer	16,20	0,00	1,54%	0,43%	1,19%	0,00%	2,45%	0,31%	8,64%	1,77%	0,22%	2,00%
328	Landsmeer	0,00	11,24	2,45%	1,18%	0,38%	0,00%	2,37%	0,09%	3,06%	2,53%	0,00%	1,52%
329	West Maas en Waal	0,00	6,99	1,42%	0,69%	0,70%	0,00%	2,60%	0,23%	10,91%	2,28%	0,18%	1,48%
330	Amstelveen	15,78	4,91	1,77%	0,48%	0,51%	0,00%	2,59%	0,27%	2,12%	2,74%	0,26%	1,33%
331	Bronckhorst	12,71	3,80	0,82%	0,69%	0,94%	0,22%	1,80%	0,46%	6,55%	2,02%	0,50%	2,32%
332	Giessenlanden	14,99	0,00	0,68%	0,81%	0,91%	0,00%	1,18%	0,80%	8,84%	1,95%	0,46%	2,06%
333	Albrandswaard	9,23	7,58	1,45%	0,87%	1,00%	0,00%	2,46%	0,30%	3,45%	1,95%	0,15%	1,14%
334	Langedijk	0,00	0,00	1,46%	0,70%	1,23%	0,00%	2,69%	0,85%	6,44%	2,75%	0,12%	1,33%
335	Bussum	3,38	6,76	1,63%	0,90%	0,63%	0,00%	2,93%	0,60%	3,40%	2,42%	0,11%	1,21%
336	Edam-Volendam	11,33	0,00	0,84%	0,84%	0,26%	0,00%	1,82%	0,12%	14,17%	2,63%	0,45%	1,11%

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelingssterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in achterstandswijken	Kk in uitkeringsgezin	Melding kindermishandeling	Achterstandsleerlingen	Voortijdig schoolverlaters	Tienermoeders	Kk met handicap
337	Mill en Sint Hubert	21,15	0,00	1,39%	0,66%	1,15%	0,00%	1,70%	0,04%	7,66%	1,71%	0,27%	1,62%
338	Nuenen c.a.	16,38	0,00	1,21%	0,56%	1,40%	0,00%	3,29%	0,18%	4,10%	2,54%	0,00%	1,86%
339	Aalten	0,00	0,00	0,86%	0,95%	0,91%	0,00%	1,68%	0,34%	7,01%	2,43%	1,04%	2,05%
340	Someren	6,49	0,00	1,20%	0,93%	1,67%	0,00%	2,62%	0,03%	11,07%	1,73%	0,00%	2,30%
341	Muiden	0,00	0,00	2,39%	0,22%	0,76%	0,00%	2,78%	0,49%	6,99%	2,33%	0,50%	1,04%
342	Woudrichem	15,50	0,00	0,61%	0,50%	1,37%	0,00%	1,25%	0,19%	10,44%	2,19%	0,24%	1,96%
343	Houten	8,11	3,78	0,93%	0,46%	0,93%	1,94%	2,09%	0,44%	2,34%	2,40%	0,69%	1,79%
344	Oostzaan	12,38	0,00	2,09%	1,31%	0,41%	0,00%	1,52%	0,05%	6,18%	2,83%	0,00%	1,98%
345	Ouder-Amstel	0,00	9,26	1,84%	1,00%	0,41%	0,00%	2,07%	0,28%	3,57%	2,30%	0,27%	1,31%
346	Voerendaal	11,11	0,00	0,87%	0,64%	1,17%	1,09%	3,91%	0,35%	4,88%	2,06%	0,30%	1,74%
347	Koggenland	4,84	4,95	1,02%	0,52%	0,86%	0,00%	1,73%	1,15%	6,29%	2,16%	0,00%	1,13%
348	Sint-Michielsgestel	20,02	4,46	1,06%	0,45%	0,82%	0,00%	1,44%	0,27%	7,02%	1,91%	0,00%	1,73%
349	Menameradiel	0,00	0,00	1,26%	0,90%	0,76%	7,23%	1,59%	0,70%	5,93%	2,88%	0,23%	1,53%
350	Drimmelen	4,72	0,00	0,83%	0,61%	1,23%	0,00%	1,67%	0,46%	13,29%	1,86%	0,13%	2,06%
351	Eersel	20,59	0,00	1,38%	0,62%	1,24%	0,00%	1,89%	0,43%	4,27%	1,30%	0,18%	2,61%
352	De Ronde Venen	12,82	0,00	1,28%	0,55%	0,79%	0,00%	2,09%	0,39%	6,66%	2,50%	0,07%	1,24%
353	Hellendoorn	9,55	3,14	1,06%	0,72%	0,76%	0,00%	2,78%	0,23%	8,29%	1,62%	0,20%	2,30%
354	Boarnsterhim	0,00	0,00	2,12%	0,73%	0,91%	0,00%	2,45%	1,07%	2,43%	1,84%	0,19%	1,40%
355	Rijnwoude	0,00	0,00	0,50%	0,62%	1,46%	0,00%	2,19%	1,12%	6,48%	1,71%	0,34%	1,34%
356	De Bilt	5,61	0,00	1,21%	0,60%	0,80%	0,00%	2,66%	0,40%	4,86%	3,14%	0,08%	1,62%
357	Bergen (NH.)	8,80	6,54	1,09%	0,45%	0,58%	0,00%	1,77%	0,58%	3,13%	2,67%	0,00%	1,52%
358	Lingewaard	4,90	0,00	1,59%	1,35%	0,78%	0,00%	2,52%	0,32%	5,34%	2,03%	0,08%	1,58%
359	Heeze-Leende	16,11	0,00	1,78%	0,24%	0,89%	0,00%	1,59%	0,10%	5,64%	2,06%	0,21%	1,91%
360	Kapelle	16,80	0,00	0,89%	0,11%	0,76%	0,00%	1,32%	0,96%	5,86%	1,97%	0,27%	1,68%
361	Voorschoten	0,00	0,00	1,28%	0,55%	1,29%	0,00%	2,03%	0,92%	4,60%	1,89%	0,28%	0,98%
362	Oegstgeest	14,99	0,00	1,09%	0,31%	1,52%	0,00%	2,14%	0,68%	1,60%	1,41%	0,26%	1,11%
363	Baarle-Nassau	0,00	0,00	0,76%	0,20%	1,34%	0,00%	1,79%	0,54%	3,60%	1,52%	1,28%	1,61%
364	Bladel	6,02	0,00	1,18%	0,62%	1,56%	0,00%	1,66%	0,17%	7,59%	2,07%	0,00%	2,18%
365	Borne	10,60	0,00	1,33%	0,96%	0,44%	0,00%	2,71%	0,23%	5,22%	2,39%	0,15%	1,88%
366	Blaricum	13,87	0,00	0,50%	0,17%	0,44%	0,00%	2,75%	0,72%	5,64%	3,25%	0,00%	1,93%
367	Wassenaar	9,11	0,00	1,34%	1,02%	0,67%	0,00%	2,66%	0,73%	2,78%	2,14%	0,00%	0,78%
368	Sint-Oedenrode	13,07	0,00	1,07%	0,66%	0,95%	0,00%	2,05%	0,18%	6,24%	1,95%	0,19%	1,62%
369	Uitgeest	0,00	0,00	1,18%	0,94%	0,49%	0,00%	1,64%	1,34%	4,32%	1,79%	0,48%	1,31%
370	Aalsmeer	7,58	3,00	1,46%	0,44%	0,25%	0,00%	1,54%	0,28%	8,52%	2,76%	0,00%	1,39%
371	Bernheze	0,00	7,46	0,69%	0,42%	1,17%	0,00%	1,88%	0,23%	8,98%	1,67%	0,11%	2,02%
372	Leusden	0,00	7,60	1,10%	0,43%	0,79%	0,00%	1,56%	0,50%	3,90%	2,01%	0,33%	1,59%
373	Montfoort	7,36	6,85	0,60%	0,09%	0,85%	0,00%	1,77%	0,21%	7,70%	2,43%	0,00%	1,56%
374	Hof van Twente	3,31	0,00	1,33%	0,75%	0,45%	0,00%	2,91%	0,34%	3,65%	2,74%	0,30%	2,08%

Overall ranking	Gemeenten	Kindersterfte	Zuigelin- gensterfte	Met delict voor rechter	Werkloze jongeren	Kk in jeugdzorg	Kk in ach- terstands- wijken	Kk in uit- keringsge- zin	Melding kindermis- handeling	Achter- stands- leerlingen	Voortijdig school- verlaters	Tiener- moeders	Kk met handicap
375	Haren	6,60	0,00	1,44%	0,72%	0,91%	0,00%	2,08%	0,36%	2,29%	2,75%	0,00%	2,21%
376	Hattertem	0,00	0,00	1,51%	0,32%	0,49%	0,00%	2,65%	0,45%	7,22%	1,90%	0,62%	1,67%
377	Bernisse	0,00	0,00	1,14%	0,59%	1,16%	0,00%	2,07%	0,12%	9,73%	1,82%	0,29%	1,33%
378	Haaksbergen	14,15	0,00	1,31%	0,86%	0,73%	0,00%	2,63%	0,38%	3,18%	1,44%	0,15%	1,84%
379	Heumen	13,36	0,00	1,08%	1,47%	0,90%	0,00%	1,91%	0,16%	2,67%	1,75%	0,00%	1,56%
380	Horst aan de Maas	8,24	2,69	1,19%	0,57%	0,85%	0,00%	2,32%	0,15%	4,79%	1,99%	0,08%	2,12%
381	Drechterland	5,79	0,00	1,41%	0,62%	1,15%	0,00%	1,62%	0,92%	2,84%	1,68%	0,00%	1,43%
382	Gulpen-Wittem	10,53	0,00	1,26%	0,92%	1,14%	0,00%	2,11%	0,21%	4,74%	1,47%	0,00%	1,94%
383	Wijdemeren	0,00	0,00	1,14%	0,58%	0,66%	0,00%	1,86%	0,39%	6,10%	3,29%	0,00%	1,24%
384	Wierden	9,37	0,00	1,14%	0,99%	0,37%	0,00%	1,84%	0,24%	7,40%	1,27%	0,52%	1,38%
385	Ubbergen	0,00	0,00	1,33%	1,46%	0,83%	0,00%	2,20%	0,39%	1,58%	1,76%	0,36%	1,43%
386	Sint Anthonis	18,63	0,00	0,49%	0,98%	0,79%	0,00%	1,13%	0,19%	7,24%	1,66%	0,00%	1,17%
387	Tubbergen	18,80	4,63	0,33%	1,51%	0,34%	1,85%	1,14%	0,13%	6,73%	1,10%	0,00%	1,79%
388	Bloemendaal	15,04	0,00	1,46%	0,06%	0,42%	0,00%	1,80%	0,94%	1,32%	2,41%	0,00%	1,04%
389	Peel en Maas	11,22	0,00	1,04%	0,71%	0,78%	2,82%	1,79%	0,25%	5,62%	1,71%	0,15%	2,10%
390	Dalfsen	11,68	0,00	1,36%	0,44%	0,82%	0,00%	1,09%	0,28%	7,62%	1,77%	0,00%	1,76%
391	Woudenberg	0,00	0,00	0,88%	0,10%	0,95%	0,00%	1,64%	0,62%	7,18%	2,29%	0,28%	1,64%
392	Terschelling	29,10	0,00	0,51%	0,68%	0,12%	0,00%	0,23%	0,93%	2,60%	1,62%	0,00%	1,05%
393	Waalre	6,90	0,00	1,34%	0,48%	1,11%	0,00%	2,22%	0,22%	3,73%	1,64%	0,00%	1,56%
394	Oirschot	6,42	6,71	1,31%	0,66%	0,62%	0,00%	1,29%	0,05%	5,73%	0,77%	0,18%	1,75%
395	Hilvarenbeek	7,50	0,00	1,08%	0,47%	0,82%	0,00%	1,52%	0,42%	4,31%	2,08%	0,00%	1,85%
396	Bunnik	7,68	8,70	0,67%	0,88%	0,52%	0,00%	1,23%	0,28%	0,54%	1,83%	0,00%	1,44%
397	Gaasterlân-Sleat	0,00	0,00	1,34%	0,76%	0,18%	48,99%	1,38%	0,46%	6,85%	0,66%	0,00%	2,16%
398	Ten Boer	0,00	0,00	1,28%	0,18%	1,09%	0,00%	2,18%	0,33%	5,12%	2,22%	0,00%	2,34%
399	Heiloo	5,27	5,75	0,96%	0,18%	0,73%	0,00%	1,46%	0,25%	2,13%	2,04%	0,15%	1,17%
400	Waterland	0,00	0,00	1,54%	0,68%	0,26%	0,00%	1,47%	0,21%	2,14%	2,76%	0,39%	1,08%
401	Castricum	3,45	0,00	1,32%	0,34%	0,45%	0,00%	1,68%	0,63%	3,00%	2,25%	0,17%	1,55%
402	Schermer	0,00	0,00	0,84%	0,20%	0,79%	0,00%	2,38%	0,08%	3,78%	1,15%	1,13%	0,95%
403	Beemster	0,00	0,00	1,14%	0,41%	0,48%	0,00%	2,15%	0,05%	6,22%	2,86%	0,00%	2,37%
404	Haaren	0,00	0,00	0,65%	0,82%	0,82%	0,00%	0,68%	0,03%	3,34%	2,01%	0,61%	2,01%
405	Alphen-Chaam	12,86	0,00	0,51%	0,13%	1,42%	0,00%	1,52%	0,25%	2,48%	1,32%	0,00%	1,17%
406	Dinkelland	7,98	0,00	0,88%	0,44%	0,32%	0,00%	1,30%	0,26%	4,86%	0,99%	0,11%	1,90%
407	Rozendaal	0,00	0,00	1,08%	0,00%	0,29%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	3,05%	0,00%	2,62%
408	Schiermonnikoog	0,00	0,00	1,08%	0,00%	0,00%	0,00%	5,59%	0,56%	0,00%	0,00%	0,00%	0,56%

Colofon

Financiers	Stichting Kinderpostzegels Nederland Augeo Jantje Beton Bernard van Leer Foundation NSGK Johanna Kinderfonds Unicef Nederland
Redactie	Dr. M.J. Steketee, drs. B. Tierolf, drs. D.J. Mak
Omslag	Charlotte Boersma, Design
Vormgeving	J.P. Top, drs. M. van Bommel
Drukwerk	PrintPlan Eindhoven
Uitgave	Verwey-Jonker Instituut Kromme Nieuwegracht 6 3512 HG Utrecht T 030-2300799 E secr@verwey-jonker.nl I www.verwey-jonker.nl

De publicatie kan besteld worden via onze website: <http://www.verwey-jonker.nl>. Zie ook: <http://www.kinderenintel.nl>.

ISBN ISBN 978-90-5830-619-7

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2014

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction is allowed, on condition that the source is mentioned.

Kinderen in Tel Databoek 2014

Kinderrechten als basis voor lokaal jeugdbeleid

Kinderen in Tel bundelt gegevens op landelijk, provinciaal, gemeentelijk en wijkniveau over het welzijn van kinderen en jongeren in Nederland. Deze vergelijkende informatie is in februari 2006 voor het eerst uitgekomen. Het databoek kwam tot de editie van 2010 jaarlijks uit. Daarna is de keuze gemaakt om eens in de twee jaar de cijfers te presenteren. Dit databoek bevat de gegevens over de jaren 2011 en 2012 voor alle wijken, gemeenten en provincies in Nederland.

In het jaar dat er geen databoek uitkomt, brengt Kinderen in Tel een special uit. In 2013 was dat Kinderen met een handicap in Tel over kinderen met een handicap. Met de uitkomsten op twaalf indicatoren kunnen we de leefsituatie van kinderen in de ene gemeente of provincie (of wijk) vergelijken met een andere.

Het Databoek Kinderen in Tel 2014 laat positieve maar ook negatieve ontwikkelingen zien. Met daarbij de verschillen tussen de leefsituaties van kinderen in de Nederlandse gemeenten. Het Databoek 2014 toont dat in de afgelopen jaren positieve dalende trends te noteren zijn voor jeugdcriminaliteit, tienermoeders en kinderen in jeugdzorg. Maar tegelijkertijd stijgt het aantal kinderen dat in armoede leeft, is het voor jongeren moeilijker om een baan te vinden, en leven er nog steeds veel kinderen in achterstands-wijken. Het is daarom van belang de resultaten van dit databoek ter harte te nemen.

Wat Kinderen in Tel uniek maakt, is dat het aanzet tot een discussie tussen belangen-behartigers en beleidsmakers. Het uiteindelijke doel van Kinderen in Tel is de positie van kinderen te verbeteren, in het bijzonder de armste en meest gemarginaliseerde groepen. Kinderen in Tel laat zien dat er in Nederland nog steeds veel te verbeteren valt aan de situatie van kinderen. Verbetering waar alle betrokkenen - lokale, provinciale en landelijke beleidsmakers - een bijdrage aan kunnen en moeten leveren.

Zie ook de website van Kinderen in Tel :
www.kinderenintel.nl

